

ປຶ້ມສັ່ງລວມບົດຄັດຫຍໍ້
ກອງປະຊຸມການຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດລະດັບຊາດ
ໃນຫົວຂໍ້

ເສັ້ນທາງສູ່ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ຢູ່ ສປປ ລາວ

Abstract Book
National Research for Development Forum on Pathways for
Sustainable Development in Lao PDR

17-18/12/2014
ທີ່ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ
At the National University of Laos

ສາລະບານ

ເນື້ອໃນ	ຫນ້າ
ຫົວຂໍ້ທີ່ 1: ການປ່ຽນສະພາບຊີນນະບົດ ແລະ ການປ່ຽນແປງດ້ານຊີວິດການເປັນຢູ່	
(Session1: Options for improving livelihoods in hydropower resettlement)	
1) ປະເມີນຜົນກິດຈະກຳການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນບ້ານພູໜາກແໜ່ງ, ເມືອງຄູນຄຳ, ແຂວງຄຳມ່ວນ ສປປລາວ	1
2) GENDER AND HOUSEHOLD DECISION MAKING IN A LAO VILLAGE: IMPLICATIONS FOR LIVELIHOODS IN HYDROPOWER DEVELOPMENT	2
3) ການປະເມີນຜົນທາງເສດຖະກິດ ຂອງການຊົດເຊີຍໃນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຖິ່ນຖານ ເນື່ອງຈາກການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ພະລັງນ້ຳໃນລາວ: ກໍລະນີສຶກສາຂອງໂຄງການສ້າງເຂື່ອນນ້ຳເທີນ 2 (Economic Evaluation of Resettlement Compensation Programs for Hydropower Project in Laos: The Case of Nam Theun 2 Hydropower Project)	3
ຫົວຂໍ້ທີ່ 1: ການປ່ຽນສະພາບຊີນນະບົດ ແລະ ການປ່ຽນແປງດ້ານຊີວິດການເປັນຢູ່	
(Session2: Extension and delivery)	
1) ການເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃນການສົ່ງເສີມກະສິກຳລະດັບເມືອງ ເພື່ອປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວກະສິກອນ ໃນເຂດຊືນນະບົດ ແລະ ຜະລິດກະສິກຳເປັນສິນຄ້າ Enhancing District delivery of agriculture extension services for improved livelihoods and commercial production	4
2) ປັດໄຈທີ່ມີຜົນຕໍ່ການຮັບຮອງເອົາການປູກພືດຮູບແບບນະວະກະເສດຢູ່ແຂວງຜົ້ງສາລີ Factors Affecting Adoption of Agroforestry in Phongsaly	5
3) ການກໍ່ຕັ້ງສະຖາບັນ, ການປະຕິບັດຕາມສິດໜ້າທີ່ພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງຂອງກອງທຶນພັດທະນາບ້ານ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ Institutionalization, Statutory Compliance and Sustainability of Village Development Fund in Lao PDR	6
4) ການປູກເຂົ້າດ້ວຍເຄື່ອງຢອດ: ຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການປັບປຸງການຮັບປະກັນສະບຽງອາຫານ ດ້ວຍການຫຼຸດຜ່ອນ ແຮງງານ Direct seeded rice: potential to maintain food security with reduced labour demand	7
ຫົວຂໍ້ທີ່ 2: ການເຂົ້າເຖິງ, ຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ໂດຍສະເພາະ ໃນເຂດຊືນນະບົດ	
(Session3: Social Safeguard in resettlement)	
1) ການເຊື່ອມໂຍງຊ່ອງຫວ່າງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍຕໍ່ກັບໄຟຟ້າພະລັງງານນ້ຳ” “ການສື່ສານ ແລະ ການສະແດງຄຳຄິດເຫັນເພື່ອການປັບປຸງການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການການຕັດສິນໃຈ” “Bridging the Hydropower Policy-Implementation Gap (BPIG)” Communications and Feedback Mechanisms to Improve Participation in Decision-Making Knowledge and Institutional Systems in the Management and Coordination of Hydropower So- cial Safeguards: Hydropower Development in Attapeu Province, Lao PDR.	8
2) Knowledge and Institutional Systems in the Management and Coordination of Hydropower Social Safeguards: Hydropower Development in Attapeu Province, Lao PDR.	9
3) ການສຶກສາຂະບວນການຕັດສິນໃຈສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ໃນ ສປປ ລາວ	10
ຫົວຂໍ້ທີ່ 2: ການເຂົ້າເຖິງ, ຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ໂດຍສະເພາະໃນເຂດຊືນນະບົດ	
(Session4: Women and development)	
1) ແມ່ຍິງໃນຂະບວນການພັດທະນາ ໄຟຟ້າພະລັງງານນ້ຳ ໃນເຂດພາກໃຕ້ຂອງລາວ: ແຂວງ ອັດຕະປືແລະເຊກອງບົດ ຄົ້ນຄວ້າ	11
2) ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ການພັດທະນາ ໃນ ສປປ ລາວ: ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງແມ່ຍິງ ຢູ່ໃນເຂດອຸດສະຫະກຳຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ເມືອງວິລະບູລີ, ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ Mining and Development in Lao PDR: Gender Equity and empower women in the Rural Mining Community in Vilabuly, Savannakhet province	12
3) ປັດໄຈຕ່າງໆທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ ໃນ ສປປ ລາວ Key Determinants affecting Maternal Mortality in Lao PDR	13
4) ພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນໃນການນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ. ກໍລະນີສຶກສາ: ເຜົ່າເມັຍບ້ານປາກ ຊຸນ, ເມືອງປາກະດົງ, ແຂວງບໍລິຄຳໄຊ Local indiginous knowledge in relation to sustainable forest management. The case study of Meu- ai tribe of Paksoun Village, Pakading District, Bolikhamsay Province	14

ຫົວຂໍ້ທີ່ 3: ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ດິນ ແລະ ນໍ້າ) ແລະ ພະລັງງານ

(Session5: Agriculture Trade and livelihood)

- 1) ປົກປ້ອງ ການຂາດແຄນດ້ານສະບຽງອາຫານແລະການກາຍເປັນໜີ້ສິນໃນຂະບວນການເຊື່ອມໂຍງກັບເສດຖະກິດ
ຕະຫຼາດ: ກໍລະນີສຶກສາກ່ຽວກັບການປູກພືດເສດຖະກິດເປັນສິນຄ້າຢູ່ພາກເໜືອຂອງລາວ
Preventing Hunger and Indebtedness in Market Transitions: a case of cash crop development in
northern Laos 15
- 2) ການຫັນປ່ຽນການດຳລົງຊີວິດ ແລະການປູກສາລິເປັນສິນຄ້າຂອງປະຊາຊົນເມືອງວຽງທອງ, ແຂວງຫົວພັນ, ສ.ປ.ປ.ລາວ
Maize Commercialization and Livelihood Transition in Viengthong District, Huaphan Province,
Lao PDR 16
- 3) ສຶກສາຜົນກະທົບຂອງການອອກໃບຢັ້ງຢືນການປູກເຂົ້າອິນຊີຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນຢູ່ເມືອງສັງທອງ
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ 17

ຫົວຂໍ້ທີ່ 3: ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ດິນ ແລະ ນໍ້າ) ແລະ ພະລັງງານ

(Session6a: The resource development, food security and livelihood nexus in Lao PDR)

- 1) ການສຶກສາ ແຮງກົດດັນທີ່ພາໃຫ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດປ່ຽນແປງຢູ່ເຂດອ່າງຮັບນ້ຳງຸ່ມ
Resource degradation and food security in the Nam Ngum River Basin 18
- 2) ບັນດາປັດໃຈກຳນົດ ການຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ຢູ່ເຂດອ່າງໂຕ່ງນ້ຳງຸ່ມ, ສປປ ລາວ
Food security status and its determinants in the Nam Ngum River Basin, Lao PDR 19
- 3) ພາວະໂພຊະນາການຂອງເດັກນ້ອຍ ອາຍຸຕໍ່າກວ່າຫ້າປີ ແລະ ບັນດາປັດໃຈກຳນົດ
ຢູ່ເຂດອ່າງໂຕ່ງນ້ຳງຸ່ມ, ສປປ ລາວ
Nutrition status of children under five and its determinants in the Nam Ngum River Basin, Lao
PDR 20

ຫົວຂໍ້ທີ່ 3: ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ດິນ ແລະ ນໍ້າ) ແລະ ພະລັງງານ

(Session6b: The resource development, food security and livelihood nexus in Lao PDR)

- 1) Hydropower and Irrigation Scenarios using SWAT, IQQM Models (MRC-DSF) and MRC-Tools
Box at the Nam Ngum River Basin 21
- 2) ການປັບຕົວໃນການດຳລົງຊີວິດຂອງທ້ອງຖິ່ນຫຼາຍພາກສ່ວນ ແລະ ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ໃນການພັດທະນາ
ຊັບພະຍາກອນ: ເລື່ອງເລົ່າໂດຍກົງຈາກເມືອງເພືອງ, ແຂວງວຽງຈັນ, ປະເທດລາວ
Diversity and multi-locality in livelihood adaptation to resource development: narratives from
Muang Feuang, Lao PDR 22
- 3) Visions, beliefs and transformation: exploring cross-sectoral dynamics in the Nam Ngum River
Basin 23

ຫົວຂໍ້ທີ່ 3: ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ດິນ ແລະ ນໍ້າ) ແລະ ພະລັງງານ

(Session7: Impacts of concessions on livelihoods and environment)

- 1) ລັກສະນະການລົງທຶນຂອງພາກເອກະຊົນໃນຂະແໜງຊັບພະຍາກອນໃນ ສປປ ລາວ
Characteristics of private investment in the resources sector in Laos 24
- 2) ພາບລວມ ຂອງການສຳປະທານທີ່ດິນລັດຢູ່ ລາວ: ເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຂະໜາດ ແລະ ສະພາບ ຂອງມັນ ໂດຍຜ່ານລະບົບ
ການຂຶ້ນບັນຊີແບບຫຼາຍຂະແໜງການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການສ້າງແຜນທີ່ໂຄງການເຊົ່າ ແລະ ສຳປະທານ
The landscape of land investments in Laos: Grasping its extent and context through a systematic
cross-sectoral inventory and mapping of concession and lease projects 25
- 3) ການຫັນທີ່ດິນໃຫ້ເປັນທຶນ ກັບການພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ 26
- 4) ການພັດທະນາເສດຖະກິດພິເສດສ້າງກາລະໂອກາດ, ສິດຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ
ສຳລັບຄົນທ້ອງຖິ່ນ: ກໍລະນີຂອງເສດຖະກິດພິເສດສະຫວັນ-ເຊໂນ ສປປ ລາວ
Development of a Special Economic Zone Creates Opportunities, Benefits and Challenges for Lo-
cal People: A Case of Savan-SENO Special Economic Zone in Lao PDR 27

ຫົວຂໍ້ທີ່ 3: ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ດິນ ແລະ ນໍ້າ) ແລະ ພະລັງງານ

(Session8: Land Tenure and rural transformation)

- 1) ຊ່ອງວ່າງຂອງການອອກໃບຕາດິນ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ດິນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ
Laos's Land Titling Gap and its Implications for Rural Land Tenure 28
- 2) ການພົວພັນລະຫວ່າງຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງ
ດ້ານສະບຽງອາຫານຢູ່ລາວ
(Dynamics of the Land Tenure and Food Security Nexus in Laos) 29

3)	Systematic assessment of the social, economic, and environmental quality of land investment projects in Laos: concept, approach and first insights into results from a pilot survey in Luang Prabang province	30
4)	ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບການຫັນປ່ຽນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກໍາເຂດຄອງຊົນລະປະທານ(ກໍລະນີສຶກສາ ຢູ່ ເມືອງ ໄຊທານີ ແລະ ເມືອງ ສີໂຄດຕະບອງ), ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	31
ຫົວຂໍ້ທີ່ 4: ການຄ້າໃນພາກພື້ນ , ການ ເຊື່ອມໂຍງ, ແລະ ນະໂຍບາຍ ດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ		
(Session9: Agriculture and Cross border trade)		
1)	ການວິໄຈຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າຂອງການຄ້າຊາຍແດນ: ກໍລະນີການຜະລິດສາລີລ້ຽງສັດຢູ່ແຂວງຫົວພັນ Analyzing cross-border value chains: the case of maize in Huaphanh Province	32
2)	ຕ່ອງໂສ້ການຜະລິດຢາງບົງ ເປັນສິນຄ້າຕາມຊາຍແດນ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ: ກໍລະນີສຶກສາທີ່ເມືອງເຊໂປນແລະເມືອງນອງ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ	33
3)	ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າການຜະລິດເປັນສິນຄ້າຕາມຊາຍແດນ-ໂອກາດແລະສິ່ງທ້າທາຍ: ກໍລະນີສຶກສາຜະລິດຕະພັນສາລີ ທີ່ເມືອງປາກລາຍແລະແກ່ນທ້າວ ແຂວງໄຊຍະບູລີ Maize production and value chain in Thai border districts of Sayaboury province	34
ຫົວຂໍ້ທີ່ 4: ການຄ້າໃນພາກພື້ນ, ການ ເຊື່ອມໂຍງ, ແລະ ນະໂຍບາຍ ດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ		
(Session10: Export Promotion Competiveness and Macro-economic policies)		
1)	ພະຍາດໂຮນລັງໃນເສດຖະກິດລາວ, ການວິເຄາະອາການແລະວິທີແກ້ໄຂ Dutch Disease in Lao Economy, Diagnosis and Treatment	35
2)	The Causality of Dollarization, Interest Rate and Exchange Rate: Evidence from Laos	36
3)	ການສຶກສາ ໄລຍະການສໍາປະທານທີ່ເໝາະສົມຂອງໂຄງການຮ່ວມມືລະຫວ່າງ ພາກລັດແລະ ພາກທຸລະກິດ ກໍລະນີສຶກສາ: ໂຄງການກໍ່ສ້າງນໍ້າປະປາ ສາລະວັນໄລຍະ 3 (ເຊເສັດ), ເມືອງສາລະວັນ, ແຂວງສາລະວັນ Study on Suitable Consession Period of Public–Private Partnerships “PPP” Case study: Saravan Water Supply Project Phase 3 (Xeset)	37
4)	ການເຕີບໂຕ, ທ່າແຮງ ແລະ ອຸປະສັກຕໍ່ກັບຂະແໜງການສົ່ງອອກ: ກໍລະນີສຶກສາຢູ່ ສປປ ລາວ Export growth, export potential and export resistance: a case study of Laos	38
ຫົວຂໍ້ທີ່ 4: ການຄ້າໃນພາກພື້ນ, ການ ເຊື່ອມໂຍງ, ແລະ ນະໂຍບາຍ ດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ		
(Session11: Impact of Regional trade on Lao PDR)		
1)	An Assessment on FTA Utilization of Exporting Firms in Lao PDR – The Case of Champasak Province –	39
2)	ຜົນກະທົບຂອງການຄ້າເສລີອາຊຽນຕໍ່ການສົ່ງອອກຂອງສິນຄ້າທີ່ເປັນບຸລິມະສິດຂອງ ສປປ ລາວ ກໍລະນີສຶກສາ: ສິນຄ້າກະສິກໍາ, ຜະລິດຕະພັນໄມ້ ແລະ ສນິ ຄ້າຫັດຖະກໍາ ແລະ ເຄື່ອງນຸ່ງຮູ້ມ	40
3)	ການທ່ອງທ່ຽວແບບຍືນຍົງ: ຫັດສະນະຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນຕໍ່ຜົນກະທົບຈາກການພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວຢູ່ເມືອງມໍລະດົກໂລກຫຼວງພະບາງ ສປປ ລາວ. Sustainable Tourism: Residents’ attitudes towards tourism development in The World Heritage Town of Luang Prabang Lao PDR.	41
4)	ການພັດທະນາກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງທ່າໄດ້ປຽບຂອງ ສປປ ລາວ ໃນການເຂົ້າປະຊາຄົມເສດຖະກິດ ອາຊຽນ ປີ 2015” Sustainable development of Agriculture and Forestry	42
ຫົວຂໍ້ທີ່ 4: ການຄ້າໃນພາກພື້ນ, ການ ເຊື່ອມໂຍງ, ແລະ ນະໂຍບາຍ ດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ		
(Session12: Achieving Sustainable Development Goals)		
1)	ການພັດທະນາເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງ: ທິດສະດີ ແລະ ພາກປະຕິບັດຈາກຕ່າງປະເທດ	43
2)	ໂອກາດນໍາໃຊ້ບົດຮຽນຂອງສາກົນກ່ຽວກັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງດ້ານສັງຄົມໃນ ສປປ ລາວ Application of international perspectives on social sustainable development in Lao PDR	44
3)	ບົດຮຽນຂອງສາກົນ ກ່ຽວກັບການວາງເປົ້າໝາຍ, ຄາດໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດໃນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ: ຂົງເຂດວຽກງານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ International perspectives of goals, targets and indicators on environmental sustainable development	45
ຫົວຂໍ້ທີ່ 5: ການຄ້າໃນພາກພື້ນ, ການ ເຊື່ອມໂຍງ, ແລະ ນະໂຍບາຍ ດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ		
(Session13: Urban expansion and new labour markets)		
1)	An Analysis on Job Matching of TVET Graduates in Lao PDR The Case of Pakpasak Technical College	46

2) ການປະຕິບັດຕໍ່ແຮງງານ ແລະ ການຜະລິດໃນຂະແໜງຕັດຫຍິບລາວ-ທັດສະນະເບິ່ງຈາກການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກຳມະກອນໂຮງງານຕັດຫຍິບ Labour Practices and productivity in the Lao Garment Sector-Perspectives from management and workers	47
3) ການເຄື່ອນຍ້າຍຈາກຊຸມນະບົດເຂົ້າສູ່ຕົວເມືອງ, ການປ່ຽນແປງເສດຖະກິດ ແລະ ສະຖານະພາບຂອງແມ່ຍິງກຳມະກອນໂຮງງານຕັດຫຍິບ ໃນ ສປປ ລາວ Rural-Urban Migration, Economic Transition, and Status of Female Industrial Workers in Lao PDR	48
4) Extension of Urban Space: Economic Development and Livelihood Change of new Vientiane City, Lao PDR	49
ຫົວຂໍ້ທີ່ 6: ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ການປັບຕົວ ແລະ ການແປປວນ (Session14: Forest and climate change)	
1) ການປະເມີນຄ່າທາງດ້ານເສດຖະກິດຕໍ່ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢູ່ແຂວງອຸດົມໄຊ, ສປປ ລາວ. REDD+ ແມ່ນເຄື່ອງມືທີ່ມີປະສິດທິພາບໃນການປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ໄວ້ໄດ້ຫຼືບໍ່?	50
2) ສຶກສາສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຂະແໜງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ຢູ່ ສປປ ລາວ	51
3) Impacts of reducing emissions from deforestation and forest degradation and enhancement of forest carbon stocks (I-REDD+)	52
ຫົວຂໍ້ທີ່ 6: ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ການປັບຕົວ ແລະ ການແປປວນ (Session15: Agriculture and climate change)	
1) ການຄາດຄະເນທ່າອ່ຽງຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງພູມອາກາດຕໍ່ກັບການປູກເຂົ້ານຳຢູ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ, ປະເທດລາວ Simulation of Climate Change Impact on Lowland Paddy Rice Production Potential in Savannakhet Province, Laos	53
2) ການປູກເຂົ້າແບບນຳໃຊ້ເຕັກນິກຢອດເມັດແຫ້ງຈະສາມາດຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ເພີ່ມຜົນຜະລິດເຂົ້ານຳຝົນໄດ້ຫລືບໍ່? Does dry direct seeding can help to reduce climate risk and increasing rainfed rice production in Lao PDR ?	54
3) ການປັບຕົວຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຢູ່ໃນຂະແໜງກະສິກຳ: ສິ່ງທ້າທາຍ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະການແກ້ໄຂ A case study on climate change adaptation in Agriculture sector: The challenges for climate change adaptation policy in Lao PDR and what should be done to overcome the hurdles	55
4) Financial impacts of Foot and Mouth Disease on smallholder large ruminant farmers and the national economy of Lao PDR	56
ຫົວຂໍ້: ເຕັກໂນໂລຊີທາງດ້ານກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (Agriculture and Forestry Technology)	
1) ກຳນົດລະບົບການຜະລິດກາເຟແບບປະສົມປະສານສຳຫຼັບຊາວສວນຂະໜາດນ້ອຍທ່ານອິນປັນ ແຫວນສົມເພັດ, ນາງສຸລິພອນ ສິດາວິງ, ທ່ານໂສປະສາດ ມຸນເສນາ, ທ່ານຄຳຜອງ ແພງຂາວພອນ	57
2) ການປັບປຸງຜົນຜະລິດເຂົ້າຈາກການດຳນຳດ້ວຍກ້າແກ່ໃນນາໃສນ້ຳຝົນຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍການເພີ່ມຈຳນວນກີບກ້າ ແລະ ໃຊ້ພັນທີ່ເໝາະສົມ Improving yields of transplanted old seedling in rainfed areas in Lao PDR through increased seedling density and used of appropriate varieties.	58
3) ສຶກສາການປະສົມພັນທຽມ ແລະ ອະນຸບານປາດຸກອຸຍ ແລະ ປາດຸກເອັນໄລະເວລາ10ວັນ	59
4) ການປະເມີນຜົນການຮັກສາຄຸ້ມຄອງກຸ້ງພື້ນເມືອງ <i>Macrobrachium.yui</i> ‘ກຸ້ງບໍ່’ ໃນບ້ານນາໂພ ເມືອງປາກແຊງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ~ ຜົນການປະກາດນຳໃຊ້ກົດລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ “ກຸ້ງບໍ່”~	60
5) ການຄົ້ນຄວ້າຫວາຍ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການນຳໃຊ້ ແບບຍືນຍົງ	61
6) ກໍລະນີສຶກສາການປະສົມພັນປາເຄິງໃນຮູບແບບທີ່ແຕກຕ່າງກັນ	62
7) ການໃຊ້ປະໂຫຍດຂອງໃບມັນຕົ້ນບົດເປັນແຫລ່ງອາຫານທາດຊື່ນ ຕໍ່ປະສິດທິພາບ ໃນການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງໝູລາດ Utilization of Cassava Leaf Meal as Protein Source on Growth Performance of Native (MooLat) Pigs	63
8) ການນຳໃຊ້ມາດຕະການທາງກົດໝາຍ ເພື່ອແກ້ໄຂ ບັນຫານ້ຳເປື້ອນຈາກ ໂຮງງານອຸດສາຫະກຳ, ກໍລະນີສຶກສາໂຮງງານເກືອໂປຕັດຢູ່ ເມືອງ ທ່າແຂກ ແລະ ເມືອງ ໜອງບົກ ແຂວງ ຄຳມ່ວນ	64
9) ຄວາມອາດສາມາດເສດເຫຼືອຂອງມັນຕົ້ນໝັກ ເພື່ອເປັນອາຫານສັດ ໃນ ສປປ ລາວ Potential of Cassava Residues Silage as Livestock Feed in Lao PDR.	65

10) Artificial wetlands in the context of hydropower development: A potential opportunity to improve local livelihoods	66
11) Strengthening Families in Lao P.D.R.: Views of Adults and Children in Luang Prabang and Xayabury provinces	67
12) ວິໄຈຄຸນນະພາບນໍ້າ ເຊໂດນ ແລະ ນໍ້າຂອງໃນເຂດພື້ນທີ່ຕົວເມືອງປາກເຊ ແຂວງຈໍາປາສັກ 2013 Xedon and mekong river quality analysis research In pakse district champasak province lao pdr year 2013	68
13) Comparison of Performance Management System for High Organizational Achievement in Industry and Service of State-owned Enterprises, Lao PDR	69
14) ໃບທອງເປັນອາຫານຢ່າງໜຶ່ງໃນການປັບປຸງຜົນຜະລິດແບ້ຢູ່ ສປປ ລາວ Erythrina foliage as an alternative feed for growing goats in Lao PDR	70
15) ການຈັດສັນສວນປູກໄມ້ສັກດ້ວຍການຕັດສາງ ແລະ ລິງ່າຕ່າງກັນ	71
16) ການຄົ້ນຄ້ວາແນວພັນ ແລະ ຜະລິດສາລິລຸກປະສົມ	72
17) Assessment of Nutritive value of Corn by-products silage as animal feed	73
18) Potential of Effective microorganism (EM) and cassava starch addition in native grasses silage in Vientiane Lao PDR	74
19) ບ້ານຕໄວແບບໃນການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບດິນຟ້າອາກາດໃນ ສປປ ລາວ	75
20) ການເຄືອບຟິມໄພລີອານິລິນເທິງແກ້ວນໍ້າໄຟຟ້າ ດ້ວຍວິທີເຄມີເພື່ອໃຊ້ເປັນຂັ້ວເຄົາເຕີສໍາລັບ ເຊລພະລັງງານແສງຕາເວັນ ຊະນິດສີທີ່ມີຄວາມໄວຕໍ່ແສງ	
21) Chemically deposited polyaniline film on conductive glass for dye-sensitized solar cell counter electrode application	76
22) ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນເອກະຊົນ ໃນຂະບວນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງການຄ້າພາຍໃຕ້ເຂດການຄ້າເສລີ ອາຊຽນ	77
23) ການປະເມີນທາງດ້ານການເງິນ-ເສດຖະກິດ, ຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນການປູກຢາງພາລາແບບມີ ສັນຍາ (ກໍລະນີສຶກສາ: ແຂວງຫຼວງນໍ້າທາ)	78
24) Factors Affecting on SMEs Performance in Lao PDR	79
25) ການຕັດສິນໃຈເລືອກຄູ່ແຕ່ງດອງຂອງປະຊາຊົນບ້ານອາກາດ ເມືອງສີໂຄດຕະບອງ ແລະ ບ້ານຫີນລັບ ເມືອງສັງທອງ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ Decision on Choosing a Spouse of People in Akad Village Sikhodtabong District and Hinlub Village Sunthong District, Vientiane Capital	80
26) ໂດກວິທະຍາເຂດດົງ, ໃນຄະນະເສດຖະສາດແລະບໍລິຫານທຸລະກິດ ມຊ. ແລະຄະນະເສດຖະສາດວິທະຍາເຂດເມືອງ, ສືບຽວໃນມະຫາວິທະຍາໄລລູຊຽນບລາກາປະເທດໂຣມານີ.”	81
27) Gender and Development in Lao PDR: Women Empowerment in the Rural Mining Community in Vilabuly, Savannakhet	82
27) Payments for Environmental Services	83
29) ອາຍຸການເກັບກ່ຽວທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງໝາກກ້ຽງ (Citrus grandis) ພັນທອງດີ ຈາກຕົ້ນທີ່ມີການຕັດແຕ່ງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. Effect of Harvest Age on Fruit Quality of Pummelo (<i>Citrus grandis</i>) Var. Thong Dee from Different Pruning Type	84
30) ບົດຮຽນໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນສະຖິຕິສາທາລະນະສຸກ ດ້ວຍການອິບຣິມ ແລະ ການອິບຣິມເປັນປະຈໍາໃຫ້ກັບຜູ້ປະຕິບັດວຽກຕົວຈິງແຕ່ລະລະດັບຈາກແຂວງຈົນເຖິງຮາກຖານ. The lesson learned from the strengthening on Capacity Building in Health Information System by provided the routine on job training (2006-2012)	85

ຫົວຂໍ້ທີ່ 1:

ການປ່ຽນສະພາບຊີນນະບົດ

ແລະ ການປ່ຽນແປງດ້ານຊີວິດການເປັນຢູ່

(Session1: Options for improving livelihoods in hydropower resettlement)

ປະເມີນຜົນກິດຈະກຳການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ບ້ານພູໝາກແຫ່ງ, ເມືອງຄູນຄຳ, ແຂວງຄຳມ່ວນ ສປປລາວ

ອານຸສິດ ແກ້ວໄຟໄຊ¹, ບຸນຖະໜອມ ບົວຫອມ², Jharendu Pant³, Sonali Senaratna Sellamuttu¹,
ແສງດາລາ ສຸລິທອນ⁴, ບຸນມິ ແສງວິໄຊ⁴ ແລະ Olivier Joffre⁵

¹ ອົງການຄຸ້ມຄອງນໍ້າສາກົນ (IWMI), ² ສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ, ³Worldfish Center, ⁴
ບໍລິສັດນໍ້າເທີນນໍ້າຫີນບຸນ, ⁵ ທີ່ປຶກສາໂຄງການແມ່ຂອງ1 (MK1).

ບົດຄັດຫຍໍ້

ກິດຈະກຳການພັດທະນາຂອງໂຄງການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າເທີນນໍ້າຫີນບຸນ ແມ່ນໄດ້ລິເລີ່ມຂຶ້ນຕັ້ງແຕ່ປີ 2008-2013 ແລະ
ໄດ້ສຳເລັດກິດຈະກຳການຍັບຍ້າຍບ້ານພູໝາກແຫ່ງ ຈຳນວນ 229 ຄອບຄົວ ຊຶ່ງຖືວ່າເປັນບ້ານທີ່ຕັ້ງຢູ່ລຸ່ມໜ້າເຂື່ອນ.
ດັ່ງນັ້ນ, ເພື່ອເປັນການສະໜອງ ຫຼື ສະເໜີທາງເລືອກໃນການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດບ້ານດັ່ງກ່າວ
ທາງບໍລິສັດເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າເທີນນໍ້າຫີນບຸນ (THPC) ຈຶ່ງໄດ້ສະໜອງ ແລະ ບຸກເບີກເນື້ອທີ່ນາແຊງໃຫ້ປະຊາຊົນທ້ອງ
ຖິ່ນສາມາດທຳການຜະລິດເຂົ້ານາແຊງ. ພາຍຫຼັງການສຳເລັດກິດຈະກຳປະເມີນໂອກາດ ແລະ ທາງເລືອກທີ່ຫຼາກຫຼາຍໃນ
ການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ທີ່ມາງານທາງໂຄງການແມ່ຂອງ1 (CPWF-MK1) ທີ່ໄດ້ຮ່ວມມືກັບທາງ
ບໍລິສັດ THPC ແລະ 15 ຄອບຄົວທີ່ເຂົ້າຮ່ວມທົດລອງກິດຈະກຳການລ້ຽງປາໃນນາເຂົ້າ ໂດຍໄດ້ປ່ອຍປານິນທີ່ເຫັນ
ວ່າມີອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີ ທີ່ສາມາດລ້ຽງໄດ້ໃນນາເຂົ້າ ໃນຊ່ວງລະຫວ່າງເດືອນທັນວາ (2012) ຫາເດືອນ
ມີນາ (2013) ໂດຍໄດ້ມີການຈັດຝຶກອົບຮົມໃຫ້ຊາວບ້ານ ແລະ ໄດ້ສະໜອງທຶນຮອນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະ
ກຳທົດລອງ.

ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກກິດຈະກຳທົດລອງດັ່ງກ່າວ ເຫັນໄດ້ວ່າສະເລ່ຍສະມັດຕະພາບຜົນຜະລິດເຂົ້າໄດ້ປະມານ 317 ກິໂລ/
ເຮັກຕາ ຊຶ່ງສາມາດນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການບໍລິໂພກພາຍໃນຄອບຄົວໄດ້. ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບທາງດ້ານເສດຖະກິດໃນກິດຈະກຳ
ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບຫຼາຍ ເນື່ອງຈາກການນຳໃຊ້ດິນທຶນສູງ ແລະ ນຳໃຊ້ຫົວອາຫານເກືອປາ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ,
ຊາວກະສິກອນກໍສາມາດຄົ້ນພົບເຕັກນິກທີ່ເປັນປະໂຫຍດ ທີ່ສາມາດຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີປາກິນພາຍໃນຄອບຄົວ
ແລະ ທາງບໍລິສັດ THPC ກໍກຳລັງລິເລີ່ມຂະຫຍາຍເຕັກນິກການລ້ຽງປາໃນນາເຂົ້າອອກສູ່ເຂດພື້ນທີ່ອື່ນໆ ທີ່ມີຄວາມ
ໝາະສົມ. ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຜົນຈາກການທົດລອງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວນີ້ຂະຫຍາຍໄປພື້ນທີ່ອື່ນ ພວກເຮົາມີຂໍ້
ແນະນຳວ່າຕ້ອງໄດ້ນຳໃຊ້ປັດໃຈຕົ້ນທຶນການຜະລິດຕໍ່າ ໂດຍຫັນມານຳໃຊ້ວັດຖຸດິບທີ່ມີໃນທ້ອງຖິ່ນເປັນອາຫານເກືອປາ
ເພື່ອເປັນການຫຼຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນການຜະ ລິດ, ຫຼຸດຜ່ອນການເພິ່ງພາການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກທາງບໍລິສັດ ແລະ ຍັງສາມາດ
ເພີ່ມລາຍຮັບໃຫ້ຄອບຄົວ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ການພັດທະນາ, ການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່, ກິດຈະກຳການລ້ຽງປາໃນນາເຂົ້າ.

GENDER AND HOUSEHOLD DECISION MAKING IN A LAO VILLAGE: IMPLICATIONS FOR LIVELIHOODS IN HYDROPOWER DEVELOP- MENT

**Nireka Weeratunge¹, Olivier Joffre², Sonali Senaratna Sellamuttu³,
Bounthanom Bouahom⁴, Anousith Keophoxay⁵**

Independent consultant^{1,2}, International Water Management Institute³, National Agriculture and Forestry
Research Institute⁴, International Water Management Institute⁵

Abstract

The economic factors that influence household decisions, and gender dimensions of this decision making, have been studied extensively since the 1970s. However, the social and cultural factors underlying household decision making remain less researched. This paper explores gender and livelihood-related decision making within rural households in Lao PDR in the context of hydropower development. Based on a social wellbeing conceptual approach and household survey data, it focuses on household decisions in an upstream ethnic minority resettlement site in Lao PDR, using qualitative methods. The paper delves into the nuances of “joint” decision-making patterns reported in Lao PDR sites, emphasizing the complexity of material, relational and subjective factors behind household decisions. It argues for the relevance of gendered values, norms and practices, roles and relations, attitudes and feelings underlying these decisions in assessing why households might or might not adopt livelihood interventions proposed by hydropower developers. By analysing social networks, the paper looks at the extent of influence by external actors, (including the hydropower company), on households linked to a wider institutional context. Gendered costs and benefits of livelihood decisions are identified in order to work towards gender equity in decision making within the household and this provides insights into why some household members may accept and others reject livelihood options offered by hydropower development.

ການປະເມີນຜົນທາງເສດຖະກິດ ຂອງການຊົດເຊີຍໃນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຖິ່ນຖານ ເນື່ອງຈາກການ ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າພະລັງນໍ້າໃນລາວ: ກໍລະນີສຶກສາຂອງໂຄງການສ້າງເຂື່ອນນໍ້າເທີນ 2

(Economic Evaluation of Resettlement Compensation Programs for Hydropower
Project in Laos: The Case of Nam Theun 2 Hydropower Project)

ສົມໄຊ ທໍາມະພັດ ^{1*}, ຊິນຍິ ຄານໂກະ ², ເພັດແກ້ວ ພູມະນີວິງ ³ ວັດທະນາມິໄຊ ຈັນຊົມພູ ⁴

¹ ກົມແຜນການ, ກະຊວງແຜນການແລະການລົງທຶນ; ² ໂຮງຮຽນເໜືອປະລິນຍາຕີ ສໍາລັບການຮ່ວມມື ແລະ ການພັດທະນາສາກົນ,
ມະຫາວິທະຍາໄລ ຮີໂຣຊິມາ; ³ ໜ່ວຍງານຄົ້ນຄວ້າຍຸດທະສາດນະໂຍບາຍ ສູນກາງພັກ,

⁴ ຄະນະວິທະຍາສາດ ສິງແວດລ້ອມ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ

* ວັດທະນາມິໄຊ ຈັນຊົມພູ, E-mail: vatthanamixay@hotmail.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ຈຸດປະສົງໃນການສຶກສານີ້ ແມ່ນ ກ) ເພື່ອປະເມີນຜົນກະທົບຂອງແຜນງານການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ຂອງໂຄງການເຂື່ອນນໍ້າ
ເທີນ 2 ທີ່ມີຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍ ຂ) ເພື່ອໃຫ້ຮູ້ເຖິງແຫຼ່ງລາຍຮັບຂອງປະຊາຊົນ ຫຼັງ ຈາກກາ
ນຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ຄ) ເພື່ອວິເຄາະການພົວພັນລະຫວ່າງການປ່ຽນແປງຊັບສິນ ແລະ ການປ່ຽນແປງລາຍ ຮັບ ກ່ອນ
ແລະ ຫຼັງ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ໃນການສຶກສາຄັ້ງນີ້ ເຮົາໄດ້ເຮັດການສໍາຫຼວດລະດັບຄົວເຮືອນ ແລະ ໄດ້ເກັບກໍາຂໍ້ມູນຈາກ
298 ຄົວເຮືອນຈາກ 16 ບ້ານ ທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ສໍາລັບຂໍ້ມູນກ່ອນການຍົກຍ້າຍ (ກ່ອນປີ 2005) ແມ່ນ ໃຊ້ວິທີເກັບ
ກໍາຂໍ້ມູນ ຈາກການທົບທວນຄວາມຈໍາຈໍາ ແລະ ຂໍ້ມູນຫຼັງຈາກປີ 2011 ແມ່ນຂໍ້ມູນຕົວຈິງ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນໄລຍະເວລາທີ່ສໍາ
ຫຼວດ.

ໃນການສຶກສາມາດຕະຖານຂອງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ, ໂຄງຮູບຊີວິດ ການເປັນຢູ່ແບບຍືນຍົງ ໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້.
ນອກຈາກນັ້ນ ວິທີທາງສະຖິຕິ ເຊັ່ນ: ການປຽບທຽບລະຫວ່າງຄ່າສະເລ່ຍ ແລະ ການແຍກສ່ວນອົງປະກອບຂອງຄ່າຄວາມ
ຜິດດ່ຽງ (variance decomposition) ຍັງໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ ເພື່ອສຶກສາເບິ່ງການປ່ຽນແປງຂອງຊັບສິນ ແລະ ລາຍຮັບ
ກ່ອນແລະຫຼັງການຍົກຍ້າຍ. ການວິເຄາະການຖົດຖອຍ (Regression analysis) ໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ເພື່ອວິເຄາະການພົວພັນ
ຂອງການປ່ຽນແປງຂອງສອງປັດໃຈດັ່ງກ່າວ (ຊັບສິນທີ່ເປັນທຶນ ທີ່ຖືກນໍາໃຊ້ໃນ ການວິເຄາະຖືກແຍກເປັນ 3 ປະເພດ ຄື:
ທຶນມະນຸດ, ທຶນທາງທໍາມະຊາດ ແລະ ທຶນທີ່ເປັນວັດຖຸ).

ຜົນຂອງການຄົ້ນຄວ້າໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າບັດດາຄົວເຮືອນທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍ ສາມາດຊົມໃຊ້ໂຄງລ່າງທີ່ດີຂຶ້ນ ແລະ ການ ເຂົ້າ
ເຖິງສາທາລະນະນູປະໂພກ (ໂຮງຮຽນ, ໂຮງໝໍ ແລະ ອື່ນໆ) ກໍ່ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າຫຼາຍ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ ບັນດາຄົວເຮືອນ ທີ່ຖືກ
ຍົກຍ້າຍກໍ່ສາມາດຊົມໃຊ້ເຄື່ອງອໍານວຍຄວາມສະດວກຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ລົດຈັກ, ໂທລະພາບ ແລະ ອື່ນໆ. ແຕ່ ກົງກັນຂ້າມ, ດິນ
ທີ່ຢູ່ອາໄສ, ດິນກະສິກໍາ, ສັດລ້ຽງ (ເຊັ່ນ: ງົວ, ຄວາຍ ແລະ ສັດປີກ), ແລະ ການເຂົ້າເຖິງເຄື່ອງປ່າຂອງ ດົງ ຊໍ້າພັດຫຼຸດລົງ.
ສໍາລັບບາງຄົວເຮືອນ ລາຍຮັບສະເລ່ຍໄດ້ຫຼຸດລົງຖ້າທຽບກັບ ລາຍຮັບກ່ອນຖືກຍົກຍ້າຍ. ຜົນທາງສະ ຖິຕິກໍ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນ
ວ່າ ການປ່ຽນແປງຊັບສິນມີຜົນກະທົບຕໍ່ລາຍຮັບທີ່ເປັນບວກໃຫ້ບາງຄົວເຮືອນ ແລະ ມີຜົນກະທົບທີ່ເປັນລົບຕໍ່ບາງຄົວເຮືອນ.
ແຕ່ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວລາຍຮັບ ກ່ອນ ແລະ ຫຼັງຍົກຍ້າຍ ແມ່ນບໍ່ແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍ.

ອີງຕາມຜົນການສຶກສາ ຄໍາແນະນໍາດ້ານນະໂຍບາຍໃນການຈັດສັນໄດ້ຖືກສະເໜີດັ່ງນີ້: ການຊົດເຊີຍຈາກການຍົກຍ້າຍຈັດ
ສັນຄວນໃຫ້ການສ້າງກິດຈະກໍາໃນການຜະລິດດ້ານກະສິກໍາ ເປັນບູລິມະສິດ ເນື່ອງຈາກວ່າດິນເພື່ອການກະສິກໍາຫຼຸດ ລົງ.
ນອກຈາກນັ້ນຄວນຈັດສັນພື້ນທີ່ສໍາລັບປູກເຂົ້າ ແລະ ລ້ຽງສັດໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ. ເຖິງວ່າໃນຕົວຈິງ ການຫາປາຢູ່ ບໍລິເວນ
ເຂື່ອນໄດ້ແມ່ນຍຸດທະສາດພື້ນຖານໃນການສ້າງລາຍຮັບ, ແຕ່ກິດຈະກໍານີ້ ອາດຈະບໍ່ຍືນຍົງ ເນື່ອງຈາກ ປະຊາ ກອນທີ່ເພີ່ມ
ຂຶ້ນ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ຜົນກະທົບຈາກການສ້າງເຂື່ອນ, ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ການປ່ຽນແປງຊີວິດການເປັນຢູ່, ເຂື່ອນນໍ້າເທີນ2

ຫົວຂໍ້ທີ່ 1:

ການປ່ຽນສະພາບຊົນນະບົດ
ແລະ ການປ່ຽນແປງດ້ານຊີວິດການເປັນຢູ່

(Session2: Extension and delivery)

ການເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃນການສົ່ງເສີມກະສິກໍາລະດັບເມືອງ ເພື່ອປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງຊາວກະສິກອນໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ຜະລິດກະສິກໍາເປັນສິນຄ້າ

Enhancing District delivery of agriculture extension services for improved livelihoods and commercial production

ທ່ານ ສິມໄຊ ສີຊານິນ ¹; ທ່ານ ຄໍາພູວຽງ ຜູ້ສົມບັດ^{2*}; ສາດສະດາຈານ ດຣ. Peter Clinton Case³; ທ່ານ John G. Connell ⁴; ທ່ານ Mr Michael Jones ⁵.

¹ ກົມສົ່ງເສີມກະສິກໍາ ແລະ ສະຫະກອນ, ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, ² ກົມສົ່ງເສີມກະສິກໍາ ແລະ ສະຫະກອນ, ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, ³ ມະຫາວິທະຍາໄລ ເຈມສຊຸກ, ອອັດສຕູເລຍ, ⁴ ມະຫາວິທະຍາໄລ ເຈມສຊຸກ, ອອັດສຕູເລຍ, ⁵ ມະຫາວິທະຍາໄລ ເຈມສຊຸກ, ອອັດສຕູເລຍ

* ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: phouisombath@yahoo.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍມະຕິກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຄັ້ງທີ 9 ຂອງກົມການເມືອງສູນກາງພັກໃຫ້ປະກົດຜົນເປັນຈິງ ໂດຍສະເພາະ 4 ບຸກທະລູ ໃນການພັດທະນາຊົນນະບົດ. ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸມະຕິດັ່ງກ່າວ ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມືອງ ຕ້ອງໄດ້ກໍານົດຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍ ຕາມແຜນຍຸດທະສາດຂອງຕົນເອງ; ແຜນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກິດຈະກຳສົ່ງເສີມ; ການຄຸ້ມຄອງງົບປະມານ ແລະ ລາຍງານຜົນໄດ້ຮັບ. ໃນປີ 2013 ກົມສົ່ງເສີມກະສິກໍາ ແລະ ສະຫະກອນ, ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ລິເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການທີ່ເປັນຕົວຢ່າງ ໂດຍພາຍໃຕ້ການສະໜັບສະໜູນຂອງ ACIAR/ASEM/2011/075 ເພື່ອພັດທະນາເຄື່ອງມືລະບົບການຄຸ້ມຄອງວຽກງານການສົ່ງເສີມກະສິກໍາ ຕາມແຜນຍຸດທະສາດຂອງກົມວາງໄວ້. ໜາກຫົວໃຈຫຼັກຂອງລະບົບນີ້ກໍ່ແມ່ນການຕອບສະໜອງເຄື່ອງມືໃຫ້ແກ່ພະນັກງານສົ່ງເສີມຂັ້ນເມືອງ; (a) ເຄື່ອງມືທີ່ເປັນຫຼັກຖານຂັ້ນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ພະນັກງານສົ່ງເສີມຂັ້ນເມືອງໃນການຄັດເລືອກຜະລິດຕະພັນທີ່ເປັນບຸລິມະສິດໃນການສົ່ງເສີມ, (b) ສະແດງແຜນການສົ່ງເສີມທີ່ເປັນເສດຖະກິດໃນທົ່ວເມືອງ (c) ພິຈະລະນາໃນການນໍາໃຊ້ງົບປະມານທີ່ມີຈໍາກັດ (3,000 \$/ປີ ພາຍໃນ 3 ປີ) ທີ່ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ພະນັກງານລະດັບເມືອງເຮັດວຽກສົ່ງເສີມໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນສູງ. ລະບົບນີ້ໄດ້ໃຫ້ບົດຮຽນ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບແກ່ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ໃນການທົດສອບປະຕິບັດຕົວຈິງຕາມແຜນວຽກໄລຍະ 3 ປີ ແລະ ການສ້າງຄວາມສາມາດໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ. ດັ່ງຜົນໄດ້ຮັບໃນບາງກໍລະນີທີ່ພົບວ່າ ພວກເຂົາໄດ້ເພີ່ມຄວາມຮັບປະກັນໃນການນໍາໃຊ້ງົບປະມານຈາກແຫຼ່ງທຶນອື່ນໆ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ລະບົບການຄຸ້ມຄອງວຽກງານການສົ່ງເສີມ, ການເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດ, ການຄັດເລືອກຜະລິດຕະພັນທີ່ເປັນບຸລິມະສິດໃນການສົ່ງເສີມ

ປັດໄຈທີ່ມີຜົນຕໍ່ການຮັບຮອງເອົາການປູກພືດຮູບແບບນະວະກະເສດຢູ່ແຂວງຜົ້ງສາລີ Factors Affecting Adoption of Agroforestry in Phongsaly

Rob Kelly^{A,B}, Mike Fennema^A, Phonesavanh^A, Phonethasorne^A, and Sarah Whittaker^A

^AWorld Renew, PO Box 4224, Vientiane, Lao PDR

^BCurrent address: World Vision Australia. E-mail: rob.kelly@worldvision.com.au.

ການປູກພືດນະວະກະເສດໄດ້ຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າເປັນຮູບແບບທີ່ມີຄຸນຄ່າສູງສໍາລັບຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍຢູ່ໃນ
ທົ່ວໂລກ. ການປູກພືດແບບນະວະກະເສດແມ່ນການປູກພືດລະດູການທີ່ປະສົມກັບຕົ້ນໄມ້ຍືນຕົ້ນ ຊຶ່ງສາມາດ ສະໜອງ
ສະບຽງອາຫານ, ລາຍໄດ້, ອາຫານສັດ, ແລະ ເຊື້ອໄຟ. ນອກຈາກນັ້ນ ອົງປະກອບຂອງຕົ້ນໄມ້ຍັງໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດຕໍ່
ສິ່ງແວດລ້ອມ, ລວມທັງການປ້ອງກັນການເຊາະເຈື່ອນ, ການຮັກສາໃຫ້ມີນໍ້າ ແລະ ວົງຈອນທາດສານອາຫານທີ່ດີ.

ເຖິງແມ່ນວ່າສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ມີຜົນປະໂຫຍດ ກໍ່ຕາມ, ແຕ່ລະບົບການປູກພືດໃນຮູບແບບນະວະກະເສດຢູ່ໃນພາກເໜືອ
ຂອງລາວຍັງຄົງມີໜ້ອຍ. ພວກເຮົາຕ້ອງການສຶກສາສິ່ງທີ່ມີຜົນກະທົບໃນການຍອມຮັບລະບົບການປູກພືດນະວະກະເສດ
ໃນພາກເໜືອຂອງລາວ ເພື່ອຈະສ້າງວິທີການ ແລະ ນະໂຍບາຍທີ່ດີກວ່າ ເພື່ອເຮັດການປູກພືດແບບນະວະກະເສດເປັນດິງ
ດູດໃຈຫຼາຍຂຶ້ນ.

ພວກເຮົາໄດ້ພົບປະກັບກຸ່ມຄົນປະມານ 194 ຄົນ (ຍິງ 33%) ໃນນໍາໃຊ້ການສໍາພາດກຸ່ມຈຸດສຸມຢູ່ໃນ 8 ຫມູ່
ບ້ານເປົ້າຫມາຍ, ເມືອງໃຫມ່, ແຂວງຜົ້ງສາລີ. ພວກເຮົາພົບວ່າການຄຸ້ມຄອງລະບົບການກະສິກໍາເຂດເນີນສູງຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ
, ສ່ວນຫຼາຍຊາວກະສິກອນໃນ 7 ບ້ານໄດ້ໃຊ້ການເຮັດໄຮ່ແບບຫມູນວຽນໂດຍນໍາໃຊ້ພື້ນທີ່ ທີ່ມີອາຍຸຮອບວຽນ3-7 ປີ. ອີກ
ບ້ານໜຶ່ງ ຍັງມີພຽງພໍ ແລະຢູ່ດິກການໄຮ່ແບບຫມູນວຽນ. ຢູ່ໃນ 8 ບ້ານມີ 11% ຂອງຄົວເຮືອນທີ່ປູກພືດນະວະກະເສດ
, ສ່ວນຫຼາຍພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ລິເລີ່ມປະຕິບັດຫຼັງຈາກພະນັກງານພາກສະໜາມໂຄງການມາແນະນໍາ, ແຕ່ຍັງມີບາງຄອບຄົວ
ໄດ້ລິເລີ່ມໂດຍຕົນເອງຫຼັງຈາກໄປຢ້ຽມຢາມສະຖານທີ່ອື່ນໆ ແລະ ນໍາເອົາແນວພັນມາປູກ.

ພື້ນທີ່ການປູກພືດນະວະກະເສດສ່ວນໃຫຍ່ປູກໃນປ່າທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ, ເປັນຂະໜາດນ້ອຍ, ແລະ ຢູ່ໃກ້ບ້ານ. ພືດຍືນ
ຕົ້ນທີ່ປູກມີກາເຟ, ຫມາກແຫນ່ງ, ຫມາກຂ່າ, ຫວາຍ ແລະຕົ້ນໄມ້ຫມາກໄມ້ເຂດຮ້ອນ (ແນວພັນທີ່ປັບປຸງ ແລະທໍາມະ
ຊາດ). ແຕ່ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບລາຍຮັບຍັງບໍ່ທັນລະອຽດ . ສ່ວນຫຼາຍສະຖານທີ່ປູກແມ່ນເຮັດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ມີຄວາມ
ຫຼາກຫຼາຍຊະນິດພືດ ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງບໍ່ສາມາດໃຫ້ລາຍຮັບເປັນປົກກະຕິ.

ປະມານ 40% ຂອງຊາວບ້ານໄດ້ສະແດງຄວາມສົນໃຈໃນການປູກພືດນະວະກະເສດ. ພວກເຂົາເຈົ້າຕ້ອງການທີ່
ຈະປັບປຸງລາຍໄດ້ ແລະ ແຫຼ່ງອາຫານ ສໍາລັບຄົວ ຄອບຂອງເຂົາເຈົ້າ. ພວກເຂົາເຈົ້າ ເຊື່ອວ່າເປັນລະບົບປະສົມກັນຈະດີກ
ວ່າການປູກພືດຊະນິດດຽວ . ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຍັງມີອຸປະສັກຫຼາຍຢ່າງທີ່ສະກັດກັ້ນເຂົາເຈົ້າໃນການປູກເຊັ່ນ: ການເຂົ້າເຖິງ
ແນວພັນທີ່ບໍ່ພຽງພໍ, ການຂາດທີ່ດິນ ຫຼື ແຮງງານ, ຂາດຄວາມຮູ້, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ. ສະນັ້ນ ຄອບຄົວທີ່ໄດ້ລາຍຮັບຕໍ່າອາດ
ຈະບໍ່ສາມາດທົດລອງວິທີການນີ້.

ຊາວບ້ານໄດ້ສະແດງຄວາມສົນໃຈຢາກເຫັນຜົນການປະຕິບັດຕົວຈິງກ່ຽວກັບການປູກພືດແບບນະວະກະເສດ, ເຖິງ
ແມ່ນວ່າຍັງບໍ່ທັນເຂົ້າໃຈລະອຽດກ່ຽວກັບການປູກພືດແບບນະວະກະເສດແມ່ນຫຍັງ. ພວກເຂົາເຈົ້າຕ້ອງການຈະສົນທະນາ
ກັບຄົນອື່ນທີ່ມີຜົນຜະລິດຈາກການປູກພືດແບບນີ້, ແລະ ຢາກໄດ້ແນວພັນທີ່ສາມາດຂາຍໄດ້. ພື້ນທີ່ສວນສາທິດອາດຈະ
ຊ່ວຍໃຫ້ຊາວກະສິກອນ ມີເວລາທີ່ຈະຕິດຕາມເບິ່ງຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບໃນແຕ່ລະໄລຍະໄດ້, ໂຄງການຕ້ອງ ພິຈາລະນາ
ການປູກພືດປະສົມກັນທີ່ເພີ່ມລາຍໄດ້ສູງສຸດ.

ການປູກພືດແບບນະວະກະເສດເອົາເຂົ້າໃນວຽກງານຂອງກະຊວງກະສິກໍາ ແລະປ່າໄມ້ໂດຍ ໂດຍການສ້າງເປັນ
ແຜນແມ່ບົດ, ແລະການເຊື່ອມໂຍງກັບບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ສໍາຄັນ (ເຊັ່ນ ICRAF) ເພື່ອກໍານົດມາດຖານກ່ຽວກັບວິທີການ
ເລືອກແນວພັນພືດ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ທີ່ຈະປູກປະສົມກັນໃຫ້ໄດ້ປະໂຫຍດສູງ

ການກໍ່ຕັ້ງສະຖາບັນ, ການປະຕິບັດຕາມສິດໜ້າທີ່ພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງຂອງກອງທຶນ ພັດທະນາບ້ານ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ

Institutionalization, Statutory Compliance and Sustainability of Village Development Fund in Lao PDR

Teo Dang Do

Greater Mekong Subregion Environment Operations Center, Asian Development Bank in Thailand.
Email: teo@gms-eog.org

ບົດຄັດຫຍໍ້:

ຢູ່ທົ່ວທຸກມຸມໂລກ ການເງິນຈຸລະພາກ ແມ່ນມີບົດບາດສໍາຄັນ ໃນການປະກອບສ່ວນ ຕໍ່ການຫລຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ. ແຕ່ຄວາມເປັນຈິງ, ຢູ່ໃນໂລກນີ້ຍັງມີຈໍານວນ ປະຊາກອນສ່ວນ ໃຫຍ່ ທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າເຖິງການເງິນຈຸລະພາກ. ໃນຊ່ວງໄລຍະສອງທົດສະວັດຜ່ານມາ, ການວາງລະບຽບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍສະເພາະ ການປ່ຽນຮູບຂອງອົງການການເງິນຈຸລະພາກທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ (MFOs) ໄປເປັນສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກທີ່ເປັນທາງການ (MFIs) ແມ່ນຍັງໄດ້ປະກອບສ່ວນ ເພື່ອກໍ່ຕັ້ງອຸດສາຫະກໍາ ການເງິນຈຸລະພາກຢູ່ຫລາຍໆ ປະເທດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ ອາເມລິກາລາຕິນ ແລະ ອາຊີ (Do, 2009). ໂຄງການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າຜະລິດ ແບບຍືນຍານ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ (SUFORD) ເປັນໂຄງການຮ່ວມມືລະຫວ່າງ ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ກັບ ລັດຖະບານປະເທດຟິນແລນ ແລະ ທະນາຄານໂລກ ໄດ້ສະໜອງທຶນຈໍານວນ 3.4 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ເພື່ອເປັນກອງທຶນພັດທະນາບ້ານໃຫ້ກັບ 412 ບ້ານເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການ ໃນນີ້, 300 ບ້ານເປົ້າໝາຍແມ່ນໄດ້ສໍາເລັດ ການສ້າງຕັ້ງກອງທຶນພັດທະນາບ້ານ ໂດຍມີຈໍານວນສະມາຊິກກອງທຶນຫລາຍກວ່າ 8,200 ຄົນ. ເພື່ອສິ່ງເສີມ ອຸດສາຫະກໍາສິນເຊື່ອຈຸລະພາກໃຫ້ມີປະສິດຕິພາບຫລາຍຂຶ້ນ, ຫ້ອງການລັດຖະບານ ໄດ້ອອກດໍາລັດສະບັບເລກທີ 460/G ລົງວັນທີ 3 ຕຸລາ 2012 ວ່າດ້ວຍສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ ເພື່ອກໍ່ຕັ້ງອຸດສາຫະກໍາ ການເງິນຈຸລະພາກ ຢູ່ ໃນ ສປປ ລາວ. ຊຶ່ງນີ້ໝາຍຄວາມວ່າ ບັນດາກອງທຶນພັດທະນາບ້ານໃນປັດຈຸບັນ ທີ່ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງໂດຍໂຄງການ SUFORD ແມ່ນຖືກຮຽກຮ້ອງເພື່ອປ່ຽນຮູບແບບມາເປັນສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກທີ່ເປັນທາງການ ຫລື ຍົກເລີກ. ຮູບແບບໃດທີ່ດີທີ່ສຸດ ສໍາລັບການປ່ຽນຮູບຂອງ 300 ກອງທຶນພັດທະນາບ້ານ? ອີງໃສ່ການວິເຄາະດ້ານນະໂຍບາຍຂອງ ລັດ ແລະ ຫລາຍໆເຫດການວາງແຜນດ້ານການເງິນ, ເອກະສານທີ່ສະແດງເຖິງທໍາແຮງທາງເລືອກຕໍ່ການປ່ຽນຮູບກອງ ທຶນພັດທະນາບ້ານ ໃຫ້ເປັນສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບການ

ການປູກເຂົ້າດ້ວຍເຄື່ອງຢອດ: ຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການປັບປຸງການຮັບປະກັນສະບຽງອາຫານ ດ້ວຍການຫຼຸດຜ່ອນແຮງງານ

Direct seeded rice: potential to maintain food security with reduced labour demand

ຮສ.ດຣ. ສິລິນທອນ ສັກລໍຄໍາ^{1*}, ລິຕິວ ເຈ້ຍຫຼີ¹, ດີຢາງ¹, ຄໍາມອນ ທິລະວົງ², ສີສະຫວັນ ວໍລະສານ², ປັນຍາ ພິລະ
ມິນ², Dr. Christian Roth³, Liana Williams³, Dr. Clemens Gr nb hel⁴

¹ ຄະນະກະເສດສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ, ² ຂະແໜງປູກຝັງ ພະແນກກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ, ³ CSIRO ປະເທດ
ອົດສະຕາລີ, ⁴ AIT ປະເທດໄທ, *ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: s.sackloklam@nuol.edu.la

ບົດຄັດຫຍໍ້

ໃນຂະນະທີ່ຄົວເຮືອນຊາວຊົນນະບົດຈຳນວນໜຶ່ງຢູ່ ສປປ ລາວ ອາໄສການໄປເຮັດວຽກຮັບຈ້າງຢູ່ພາຍນອກຂອງສະມາຊິກຄອບຄົວ ເພື່ອເປັນ
ລາຍຮັບເພີ່ມເຕີມໃສ່ລາຍຮັບຈາກຟາມ, ການຜະລິດເຂົ້າ ຍັງມີບົດບາດສໍາຄັນຕົ້ນຕໍສໍາລັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນຢູ່ຊົນນະບົດ: ໝາຍ
ຄວາມວ່າເປັນຊ່ອງທາງໃນການຮັບປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ມີຄວາມສໍາຄັນທາງດ້ານວັດທະນະທໍາ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ລາຍຮັບນອກ
ກະສິກໍາ ກໍ່ມີບົດບາດສໍາຄັນເຊັ່ນດຽວກັນ ແລະ ເກືອບທຸກຄົວເຮືອນພະຍາຍາມຊອກຫາວິທີຫຼຸດຜ່ອນແຮງງານໃນການຜະລິດກະສິກໍາ ໃນ
ຂະນະດຽວກັນກໍ່ຮັກສາສະມັດຕະພາບຂອງຜົນຜະລິດໄວ້. ໂຄງການປັບຕົວຂອງຊາວກະສິກອນຕໍ່ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດຢູ່ອາຊີແຜ່ນ
ເປັນໂຄງການໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນທຶນໂດຍ ສູນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາກາງຊາດຂອງປະເທດອົດສະຕາລີ (ACIAR) ທີ່ໄດ້ນໍາເຕັກນິກ
ການປູກເຂົ້າໂດຍໃຊ້ເຄື່ອງຢອດມາທົດລອງຢູ່ໃນພື້ນທີ່ຂອງຊາວກະສິກອນ ເມືອງອຸທຸມພອນ ແລະເມືອງຈໍາພອນ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ. ໃນ
ລະດູການຜະລິດເຂົ້ານາປີ 2013, ນັກຄົ້ນຄວ້າຈາກມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ແລະ ພະແນກກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ໄດ້
ຊອກວິທີທໍາຄວາມເຂົ້າໃຈກັບບົດຮຽນຂອງຊາວກະສິກອນຈາກການທົດລອງນໍາໃຊ້ເຕັກນິກການປູກເຂົ້າໂດຍໃຊ້ເຄື່ອງຢອດ ຢູ່ໃນໄລຍະກ່ອນ,
ໃນລະດູ ແລະຫຼັງລະດູ ການປູກເຂົ້ານາປີ ດ້ວຍການສົນທະນາເປັນກຸ່ມກັບຊາວກະສິກອນ. ກ່ອນລະດູການຜະລິດເຂົ້ານາປີ 2013 ໄລຍະໜຶ່ງ
, ຊາວກະສິກອນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບເຕັກນິກການປູກເຂົ້ານາຢອດ ມີຄວາມສົນໃຈຫຼາຍກ່ຽວກັບເຕັກນິກການປູກເຂົ້າແບບ
ໃຫມ່. ສ່ວນໃຫຍ່ເຫັນໄດ້ທໍາແຮງ ໃນການຫຼຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນ ດ້ວຍການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານແຮງງານໃນການດໍາເນີນ: ໂດຍສະເລ່ຍ
ແລ້ວ ຊາວນາແຮງງານໜຶ່ງສາມາດປູກເຂົ້າໄດ້ເຖິງ 1 ເຮັກຕາ/ມື້ ໂດຍໃຊ້ເຄື່ອງຢອດເມັດ ໃນຂະນະທີ່ຕ້ອງໃຊ້ແຮງງານໂດຍສະເລ່ຍປະມານ 20
ຄົນ ເພື່ອດໍາເນີນ 1 ເຮັກຕາ/ມື້. ຢູ່ໃນຊ່ວງໄລຍະລະດູຝົນ ແລະ ຫຼັງລະດູຝົນ 2013 ປະລິມານນໍ້າຝົນ ແມ່ນຕໍ່າກວ່າປະລິມານນໍ້າຝົນສະເລ່ຍ
ຊາວນາແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນດີປານໃດຈາກໃຊ້ເຕັກນິກການປູກເຂົ້າດ້ວຍເຄື່ອງຢອດເມັດ. ວັດສະພິດເປັນສິ່ງທ້າທາຍອັນສໍາຄັນ ຍ້ອນຊາວ
ກະສິກອນບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມນໍ້າໃນນາຂອງເຂົາເຈົ້າໃຫ້ຢູ່ໃນລະດັບຄົງທີ່ໄດ້. ນັ້ນແມ່ນບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບແປງທົດລອງເຊັ່ນດຽວກັນ ເຖິງວ່າ
ເນື້ອທີ່ຈະນ້ອຍກວ່າກໍຕາມ. ຊາວກະສິກອນຈຳນວນໜຶ່ງຕ້ອງການຢາກຮູ້ເພີ່ມ ເພື່ອສົມທຽບຕົ້ນທຶນແຮງງານທີ່ໃຊ້ດໍາເນີນ ແລະ ຕົ້ນທຶນທີ່ກະ
ຕວງບໍ່ໄດ້ໃນການຫຼີກຫຍ້າເວລານໍາໃຊ້ເຄື່ອງຢອດເມັດ. ກົງກັນຂ້າມ ຊາວກະສິກອນຜູ້ອື່ນໆເວົ້າວ່າ ໃນປີທີ່ປະລິມານນໍ້າຝົນໜ້ອຍ, ພວກເຂົາ
ຄິດວ່າ ປູກເຂົ້າດ້ວຍເຄື່ອງຢອດເມັດດີກວ່າ ພະຍາຍາມດໍາເນີນໃນສະພາບທີ່ແຫ້ງແລ້ງຫຼາຍ. ຈາກບົດຮຽນການນໍາໃຊ້ເຄື່ອງຢອດເມັດຂອງຊາວ
ກະສິກອນໃນປີ 2013 ຊຶ່ງທົດລອງຢູ່ບ່ອນແຕກຕ່າງກັນໄປ ຕາມລັກສະນະຂອງພື້ນທີ່ ແລະ ຂະໜາດຂອງເນື້ອທີ່ນາ ລວມທັງເງື່ອນໄຂຂອງ
ຄົວເຮືອນ (ຍົກຕົວຢ່າງ ສິ່ງບໍ່ເປັນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ) ໃນການມີແຮງງານ ແລະ ແຫຼ່ງນໍ້າ (ອາໄສ ນໍ້າຝົນ, ຫ້ວຍນໍ້າ ຫຼື ໜອງນໍ້າ ສໍາລັບ
ຊົນລະປະທານ) ສໍາລັບການຈໍາກັດວັດສະພິດ. ໂດຍໄດ້ຮັບການອໍານວຍຄວາມສະດວກຈາກພະແນກກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້ແຂວງສະຫວັນ
ນະເຂດ, ເຕັກນິກການປູກເຂົ້າດ້ວຍເຄື່ອງຢອດແມ່ນໄດ້ສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍໄປເຂດອື່ນໆຂອງແຂວງ ຊຶ່ງຂັບເຄື່ອນດ້ວຍທໍາແຮງທາງດ້ານການປະຢັດ
ແຮງງານຂອງຊາວກະສິກອນ. ເຕັກນິກການປູກເຂົ້າດ້ວຍເຄື່ອງຢອດແມ່ນມີປະໂຫຍດ ເພາະສາມາດຫຼຸດຜ່ອນແຮງງານ ແລະ ເປັນເຕັກນິກທີ່ມີ
ປະໂຫຍດທາງອື່ນອີກ (ຕົວຢ່າງ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ) ແຕ່ວ່າ ເຕັກນິກດັ່ງກ່າວແມ່ນບໍ່ເໝາະສົມກັບທຸກ
ປະເພດຄອບຄົວ. ຊາວກະສິກອນຈະສືບຕໍ່ປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເຕັກນິກ ກ່ອນຈະມີການຕັດສິນໃຈວ່າ ເຕັກນິກ
ດັ່ງກ່າວ ມີຄວາມເໝາະສົມກັບສະພາບຂອງເຂົາເຈົ້າຫຼືບໍ່. ທາງດ້ານນະໂຍບາຍ: ລັດຖະບານເປັນຜູ້ນໍາພາ ໃນການກະຕຸກຊຸກຍູ້ໃຫ້ຄົວເຮືອນ
ເພີ່ມການຜະລິດເຂົ້າ ຕົວຢ່າງ ດ້ວຍການສະໜັບສະໜູນການນໍາໃຊ້ເຄື່ອງຢອດເມັດທີ່ມີຕົ້ນທຶນຕໍ່າ (ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ ຊາວກະສິກອນນໍາໄປໃຊ້ໄດ້)
ຈະເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອາກາດ ແລະ ຕົ້ນທຶນການຜະລິດ. ວິທີການນີ້ ເປັນທໍາແຮງ
ເພື່ອເພີ່ມຜົນຜະລິດເຂົ້າພາຍໃນປະເທດ ແລະ ບັນລຸເປົ້າໝາຍຂອງລັດຖະບານລາວ ເຊັ່ນ ເຮັດໃຫ້ລາຄາເຂົ້າພາຍໃນປະເທດຄົງທີ່ ແລະ ມີ
ການສົ່ງເຂົ້າອອກໄປຕ່າງປະເທດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເວລາສ້າງນະໂຍບາຍໃນການສົ່ງເສີມຄວນຈະພິຈາລະນາວ່າ ເຕັກນິກດັ່ງກ່າວອາດຈະບໍ່
ເໝາະສົມກັບທຸກພື້ນທີ່ ແລະທຸກປະເພດຊາວກະສິກອນ ຂອງ ສປປ ລາວ. ຊາວກະສິກອນອາດຕ້ອງການເວລາຈຳນວນໜຶ່ງໃນການທົດ
ສອບເຕັກນິກໃຫມ່ ກ່ອນຈະຕັດສິນໃຈຍອມຮັບ ຫຼືປະຕິເສດ. ຖ້າວ່າເຕັກນິກໃຫມ່ນັ້ນດີ ແລະມີທໍາແຮງ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຄວນຈະສ້າງ
ເງື່ອນໄຂທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອໃຫ້ຊາວກະສິກອນສາມາດນໍາໃຊ້ເຕັກນິກນັ້ນໄດ້.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ການຮັບປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ, ການປັບຕົວຂອງຊາວກະສິກອນ, ການຫຼຸດຜ່ອນ
ແຮງງານ, ຫຼຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນ, ລາຄາເຂົ້າພາຍໃນໜັ້ນຄົງ.

ຫົວຂໍ້ທີ່ 2:

ການເຂົ້າເຖິງ, ຄວາມສະເໝີພາບ
ແລະບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ໂດຍສະເພາະ ໃນເຂດຊົນນະບົດ

(Session3: Social Safeguard in resettlement)

ການເຊື່ອມໂຍງຊ່ອງຫວ່າງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍຕໍ່ກັບໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າ

“ການສື່ສານ ແລະ ການສະແດງຄໍາຄິດເຫັນເພື່ອການປັບປຸງການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການການຕັດສິນໃຈ”

“Bridging the Hydropower Policy-Implementation Gap (BPIG)”

Communications and Feedback Mechanisms to Improve Participation in Decision-Making

ທ່ານ ຮສສ ສຸພາບ ຄວາງວິຈິດ	ຄະນະບໍດີຄະນະສິ່ງແວດລ້ອມ	souphabk@gmail.com
ທ່ານ ດຣ ດາວວິງ ພ້ອນແກ້ວ	ກົມນະໂຍບາຍ ແລະແຜນພະລັງງານ	daovongph@yahoo.com
ທ່ານ ວິທູນ ລາບັນຕິດ	ກົມນະໂຍບາຍ ແລະແຜນພະລັງງານ	vithoun_depp@yahoo.com
ທ່ານ ຈັນແສງພິງພະຈິດ	ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້ານໍ້າ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມ	chansengp2011@gmail.com
ທ່ານ ດຣ ປາລິກອນ ທະລິງແສງຈັນ	ຫ້ອງວ່າການລັດທະບານ ກົໝປະຊາສໍາພັນ	palikone.t@gmail.com
ທ່ານ ຫົງທອງ ສິລິວັດ	ອົງການບ້ານຈຸດສຸມສາກົນ ແຜນງານທີ່ດິນ ແລະວິຖີຊີວິດ	hongthong@villagefocus.org
ທ່ານ ໄມເຄິນ ຈອນສ	ທີ່ປຶກສາ	umalemusan@gmail.com
ທ່ານ ຍົກສະໄໝ ລາດຊະວົງ*	ຜູ້ປະສານງານໂຄງການຄົ້ນຄວ້າວິໃຈ	yhoksamay@villagefocus.org

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍຕໍ່ກັບການພັດທະນາໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າ ແມ່ນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າວິໃຈແບບມີສ່ວນຮ່ວມພາຍໃຕ້ການຮ່ວມມືລັດທະບານໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນລັດທະບານທ້ອງຖິ່ນ. ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອການພັດທະນາເຄື່ອງມືໃນການສື່ສານ ແລະການປັບປຸງການປະສານງານລະຫວ່າງພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໂຄງການ. ເຊິ່ງມີເປົ້າໝາຍສິ່ງເສີມຊຸມຊົນທີ່ຖືກຜິດຜົນກະທົບຈາກການພັດທະນາໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າເຂົ້າຮ່ວມໃນການຄຸ້ມຄອງໂຄງການ ແລະ ວິທີການແກ້ໄຂບັນຫາຂອງຊຸມຊົນ, ຂອງໂຄງການ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດທະບານໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີຄວາມອາດສາມາດການຄຸ້ມຄອງຍັງບໍ່ປະຕິບັດໄດ້ດີຢ່າງເຕັມສ່ວນ.

ໂຄງການຄົ້ນຄວ້າວິໃຈນີ້ແມ່ນພາຍໃຕ້ການສະໜັບສະໜູນຈາກ ອອດສເຕຣລຽນເອດ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການໂດຍອົງການບ້ານຈຸດສຸມສາກົນ (Village Focus International-VFI), ໂດຍມີຄູ່ຮ່ວມງານຈາກຂັ້ນກະຊວງ, ມະກາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ແລະ ລັດທະບານໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ຈົນເຖິງຊຸມຊົນທີ່ຖືກຜິດຜົນກະທົບ. ໂຄງການໄດ້ເລືອກເອົາສອງພື້ນທີ່ໃນການລົງສຶກສາໃນແຂວງພາກເໜືອຄື: ເມືອງງ່ອຍ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ແລະເມືອງຫີນເຫີບ ແຂວງພາກກາງໃນ ສປປ ລາວ, ໂດຍມີມາດຕະຖານໃນການຄັດເລືອກ ແລະການຕັດສິນໃຈກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ເປົ້າໝາຍໂຄງການແມ່ນ ວິໃຈເພື່ອການຊອກຫາສິ່ງຍິ່ງຍືນໃນການພັດທະນາເຄື່ອງມືໃນການປັບປຸງການສື່ສານ, ໂດຍທີ່ຕົວແທນທີ່ເປັນຄູ່ຮ່ວມງານສາມາດນໍາໃຊ້ເພື່ອເຊື່ອມໂຍງຊ່ອງຫວ່າງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ, ເຊິ່ງມັນຈະນໍາໄປເຖິງການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ແລະ ທັງເປັນຜົນສໍາເລັດຂອງການພັດທະນາເຄື່ອງມືພັດທະນາທີ່ຍ້ອມຮັບຈາກພາກສ່ວນເອກະຊົນທີ່ລົງທຶນ, ລັດທະບານ, ສາທາລະນະ, ແລະ ໜ່ວຍງານອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຫວັງຜົນກໍາໄລ.

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຄວາມໝາຍໜັ້ນຂອງພາສ່ວນລົງທຶນໃນການປຶກສາຫາລືທາງດ້ານນະໂຍບາຍ, ການສື່ສານ, ແລະ ການແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກບໍ່ພຽງແຕ່ສາມາດແກ້ໄຂຄວາມກັງວົນຂອງຊຸມຊົນທີ່ຖືກຜິດຜົນກະທົບໄດ້, ແຕ່ຄວນໄດ້ປັບປຸງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ ແລະການມີສ່ວນຮ່ວມກັບທຸກພາກສ່ວນເຊັ່ນດຽວກັນ. ການພັດທະນາເຄື່ອງ ແລະ ການທົດສອບເຄື່ອງມືທີ່ເປັນຜົນໄດ້ຮັບຈາກໂຄງການວິໃຈນີ້ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນຫຼາຍ, ໂດຍສະເພາະພະນັກງານລັດທະບານທ້ອງຖິ່ນສາມາດເຮັດໃຫ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈນະໂຍບາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເລິກເຊິ່ງຂຶ້ນຕື່ມ ແລະສາມາດເປັນທີ່ເຊື່ອຂອງຊຸມຊົນທີ່ຖືກຜິດຜົນກະທົບໄດ້, ນອກຈາກນັ້ນຍັງເປັນການປັບປຸງການພົວພັນຂະແໜງການຂອງລັດທະບານ ແລະ ເອກະຊົນໃນແຕ່ລະດ້ານໃຫ້ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໃຫ້ໄດ້ດີກວ່າເກົ່າໃນການໃຫ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນນະໂຍບາຍໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າ.

Knowledge and Institutional Systems in the Management and Coordination of Hydropower Social Safeguards: Hydropower Development in Attapeu Province, Lao PDR.

ດຳດວນ ຄວງວິຈິດ

ພາກວິຊາປະຫວັດສາດ ແລະ ມະນຸດວິທະຍາ, ຄະນະວິທະຍາສາດສັງຄົມ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ

ບົດຄັດຫຍໍ້

ບົດຄົ້ນຄ້ວາ ບົດນີ້ ຈະສະທ້ອນເຖິງ ຄວາມຮັບຮູ້ ຂອງພາກສ່ວນຕ່າງໆ ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນການພັດທະນາ ໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າ
ໃນພາກໃຕ້ຂອງ ສປປ ລາວ ຊຶ່ງແມ່ນນຶ່ງໃນໂຄງການພັດທະນາ ທີ່ຈະເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບຂອງຊາດ. ໃນຂະນະທີ່ທຸກຄົນຮັບຮູ້ ແລະ
ຍອມຮັບວ່າ ການພັດທະນາແຫຼ່ງພະລັງງານໄຟຟ້າ ຈະນຳມາຊຶ່ງ ລາຍຮັບທີ່ສຳຄັນຂອງຊາດນັ້ນ ຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ກັບຊຸມຊົນ ທີ່
ດຳລົງຊີວິດໃນເຂດທີ່ມີການພັດທະນາຂະແໜງດັ່ງກ່າວນັ້ນ ກໍຍັງເປັນສິ່ງທີ່ເກີດມີ ແລະ ມີການກ່າວເຖິງຢູ່ຕະຫຼອດເວລາ, ໂດຍ
ສະເພາະກໍແມ່ນໃນກໍລະນີ ທີ່ຊຸມຊົນທີ່ຖືກກະທົບນັ້ນບໍ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານພຽງພໍ ແລະ/ຫຼື ວ່າພາກສ່ວນທີ່ມີໜ້າທີ່ ໃນການ
ພັດທະນາໂຄງການດັ່ງກ່າວ ບໍ່ມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບວັດທະນະທຳ ແລະ ລະບົບວິຖີດຳລົງຊີວິດ ຂອງຊຸມຊົນນັ້ນໆ ຊຶ່ງເລື່ອງເຫຼົ່ານີ້
ແມ່ນຂໍ້ມູນພື້ນຖານສຳຄັນ ໃນການຟື້ນຟູວິຖີດຳລົງຊີວິດ ຂອງຊຸມຊົນດັ່ງກ່າວ. ສະນັ້ນ ບົດວິໄຈບົດນີ້ ຈຶ່ງທຳການສຶກສາ ກ່ຽວກັບ
ຄວາມຮັບຮູ້ຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນໂຄງການການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້າ ທີ່ແຂວງອັດຕະປື ແລະ ເຊກອງ ໂດຍສະເພາະ ກໍ
ແມ່ນຄວາມຮູ້ ຂອງປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ບົດວິໄຈບົດນີ້ ຈະນຳສະເໜີ 3 ຈຸດໃຫຍ່ດັ່ງນີ້: (1) ຄວາມຮັບຮູ້ ຂອງ
ປະຊາຊົນກ່ຽວກັບ ໂຄງການດັ່ງກ່າວ, (2) ລະບົບວິຖີດຳລົງຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າຊຶ່ງກ່າວຜ່ານຈາກການ ອີງອາໄສທຳມະຊາດເປັນຕົ້ນ
ຕໍ່ ສູ່ການສ້າງລາຍໄດ້ ອັນຊື່ໃຫ້ເຫັນເຖິງການປັບຕົວ ຂອງຊາວບ້ານໃນຂົງເຂດນັ້ນ, ແລະ (3) ບັນຫາສຸດທ້າຍຈະເວົ້າເຖິງ ການ
ໃຫ້ຄຳປຶກສາ ແລະ ການສະໜອງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບໂຄງການພັດທະນານັ້ນໄປຍັງຊາວບ້ານທີ່ຖືກກະທົບ.

ຄຳສັບສຳຄັນ: ພະລັງງານໄຟຟ້າ, ວິຖີດຳລົງຊີວິດ, ຄວາມຮັບຮູ້, ການໃຫ້ຄຳປຶກສາ, ລາວ.

ການສຶກສາຂະບວນການຕັດສິນໃຈສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ໃນ ສປປ ລາວ

ສູນທອນ ພົມມະສອນ^{1*} ບຸນທ່ຽງ ພົມມະຈັນ², ບຸນຄົງ ເພັດດາວຮຸ່ງ² ແລະ ສີພາ ຈັນທະວົງ²

¹ ຫ້ອງການຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດ ແລະ ບໍລິການວິຊາການ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ², ຄະນະນິຕິສາດ ແລະ ລັດຖະສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ;

* ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, email: s_phommason@yahoo.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການຄົ້ນຄວ້ານີ້ແມ່ນເນັ້ນໃສ່: (1) ວິເຄາະຂະບວນການຕັດສິນໃຈສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າໃນ ສປປ ລາວ ແລະ (2) ຊອກຄູ່ຜົນກະທົບຂອງຂະບວນການຕັດສິນໃຈສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າໃນ ສປປ ລາວ. ຂໍ້ມູນທີ່ໃຊ້ໃນການຄົ້ນຄວ້າ ແມ່ນນິຕິກຳຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ, ການຕອບແບບສອບຖາມຂອງປະຊາຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບ ໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າ 5 ແຫ່ງຄື : ນ້ຳຖ້ຳມ1, ນ້ຳມັງ 3, ນ້ຳຢອນ, ນ້ຳຖ້ຳມ 2 ແລະ ເຂື່ອນໄຟຟ້າ ໄຊຍະບູລີ. ນອກ ຈາກນັ້ນ, ຍັງໄດ້ໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຈາກການສຳພາດເຈາະເລິກຈາກນັກວິຊາການ, ຊ່ຽວຊານ ແລະ ຜູ້ບໍລິຫານ ທີ່ກ່ຽວ ຂ້ອງກັບການສ້າງເຂື່ອນໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ. ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ ໄດ້ໃຊ້ການປຽບທຽບ ຕາມວິວັດທະນາ ການ ຫຼື ການປ່ຽນແປງ, ວິເຄາະສະຖິຕິພັນລະນາ ແລະ ດ້ວຍການຈັດເປັນໝວດຄຳເຫັນ. ຜົນການສຶກສາເຫັນວ່າ:

- ໃນຂະບວນການຕັດສິນໃຈ ການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ອີງໃສ່ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍໄຟຟ້າ ໃນປີ 1997, ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2008 ແລະ ປີ 2012, ຊຶ່ງກົດໝາຍນີ້ໄດ້ກຳນົດການກະຈາຍອຳນາດຕັດສິນໃຈໃຫ້ແກ່ທ້ອງຖິ່ນຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ຮັບຟັງຄຳເຫັນຈາກນັກວິຊາການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ນອກຈາກນີ້, ຍັງໄດ້ອີງໃສ່ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ, ດຳລັດວ່າດ້ວຍການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ດຳລັດວ່າດ້ວຍການ ທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ຍົກຍ້າຍຈັດສັນປະຊາຊົນຈາກໂຄງການພັດທະນາ ແລະ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຢ່າງຈິງຈັງຕໍ່ຂໍ້ ຕຳນິຕິ ຕຽນ ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ໂດຍໄດ້ອະທິບາຍເຫດຜົນ ແລະ ຊອກຫາຊ່ອງທາງແກ້ໄຂ.

- ຜົນຂອງການຕັດສິນໃຈ, ໂດຍສະເພາະຂະບວນການວາງແຜນຊົດເຊີຍ ແລະ ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ມີຄວາມ ສຳພັນລະດັບສູງຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ. ໂດຍສະເພາະຕົວບົ່ງ ຊື້ເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ນ້ຳສຳລັບການກະສິກຳ ເປັນຕົວບົ່ງທີ່ເດັ່ນກວ່າໝູ່. ເນື່ອງຈາກຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຄຸ້ນເຄີຍກັບການທຳມາຫາກິນຕາມທຳມະຊາດ, ການປັບຕົວເຂົ້າສະພາບ ທີ່ຢູ່ໃໝ່ ຫຼື ການປະກອບອາຊີບໃໝ່ ນອກ ຈາກການກະສິກຳ ແມ່ນເປັນການຍາກ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ລາຍໄດ້ຂອງຜູ້ຖືກຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ສ່ວນຫຼາຍຫຼຸດລົງຈາກເດີມ. ສຳລັບເຂື່ອນໄຟຟ້າຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ບໍ່ມີການຍົກຍ້າຍຈັດສັນປະຊາຊົນ ເຫັນວ່າບໍ່ມີຜົນກະທົບດ້ານລົບ ແລະ ໂຄງ ການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ບໍ່ມີຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳ. ໂຄງການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ຍັງໄດ້ ອຳນວຍຄວາມສະດວກດ້ານພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ເຮັດໃຫ້ເດັກນ້ອຍສາມາດເຂົ້າເຖິງການສຶກສາຂັ້ນພື້ນຖານ, ປະຊາ ຊົນ ທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍຈັດສັນໄດ້ຮັບການບໍລິການສຸຂະພາບ, ມີໄຟຟ້າໃຊ້, ການຄົມມະນາຄົມ ແລະ ສື່ສານ ກຳສະດວກ ສະບາຍກວ່າເກົ່າ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ, ຂະບວນການຕັດສິນໃຈ, ຜົນກະທົບຂອງຂະບວນການຕັດສິນໃຈ.

ຫົວຂໍ້ທີ່ 2:

ການເຂົ້າເຖິງ, ຄວາມສະເໝີພາບ
ແລະບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ໂດຍສະເພາະ ໃນເຂດຊົນນະບົດ

(Session4: Women and development)

ແມ່ຍິງໃນຂະບວນການພັດທະນາ ໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າ ໃນເຂດພາກໃຕ້ຂອງລາວ: ແຂວງ ອັດຕະປືແລະເຊກອງບົດຄົ້ນຄວ້າ

ດໍາດວນ ຄວງວິຈິດ ^{1*}, ພຸດ ສິມມະລາວົງ ², ສັກມອນ ສິຣິສັກ³

¹ ດໍາດວນ ຄວງວິຈິດ ພາກວິຊາປະຫວັດສາດ ແລະ ມະນຸດວິທະຍາ, ຄະນະວິທະຍາສາດສັງຄົມ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ,

² ພຸດ ສິມມະລາວົງ ພາກວິຊາປະຫວັດສາດ ແລະ ມະນຸດວິທະຍາ, ຄະນະວິທະຍາສາດສັງຄົມ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ,

³ ສັກມອນ ສິຣິສັກ ພາກວິຊາຄະນິດສາດ, ຄະນະວິທະຍາສາດທຳມະຊາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ

*ດໍາດວນ ຄວງວິຈິດ, E-mail: ...damdouanek@yahoo.com.....

ບົດຄັດຫຍໍ້

ບົດຄົ້ນຄວ້າບົດນີ້ເວົ້າເຖິງ ການປ່ຽນແປງພື້ນທີ່ທາງສັງຄົມ ແລະ ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ ໃນຊົນນະບົດພາກໃຕ້ຂອງລາວ ທີ່ມີການພັດທະນາໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າຢ່າງໄວວາ ໃນເວລາ 2 ທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້ ກໍໄດ້ມີແຜນສ້າງເຂື່ອນອີກຫຼາຍບ່ອນຕາມລຳແມ່ນໍ້າຂອງແລະຕາມສາຂາແມ່ນໍ້າຂອງເພື່ອຜະລິດໄຟຟ້າສະໜອງໃຫ້ແກ່ ປະເທດເພີ່ນບ້ານ ແລະ ເພື່ອຊົມໃຊ້ພາຍໃນປະເທດ. ການພັດທະນາດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ນຳໄປສູ່ການປ່ຽນແປງດ້ານພື້ນທີ່ທາງສັງຄົມຊຶ່ງກວມເຖິງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນລະບົບວິຖີດຳລົງຊີວິດ ພິເສດກໍແມ່ນສະຖານະພາບຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ບົດບາດຍິງຊາຍ. ທຸກພາກສ່ວນຍອມຮັບວ່າການສ້າງເຂື່ອນມີຜົນກະທົບແນ່ນອນຕໍ່ຊຸມຊົນທີ່ດຳລົງຊີວິດໃນເຂດນັ້ນ ແລະ ກໍມີການຍົກໃຫ້ເຫັນວ່າແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍໄດ້ຮັບຜົນກະທົບແຕກຕ່າງກັນພິເສດແມ່ນແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າຊຶ່ງວົງຈອນຊີວິດຕິດພັນຢ່າງສະນິດແທ້ກັບຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ຄວາມເຊື່ອ ທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ເພດຊາຍມີບົດບາດຄວບຄຸມ ຫຼື ສັງຄົມທີ່ຖືເພດຊາຍເປັນໃຫຍ່. ຈຸດປະສົງຂອງການສຶກສາຄັ້ງນີ້ແມ່ນ ເພື່ອຊອກຮູ້ ແລະ ນຳສະເໜີ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບ ຂອງການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້າຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ບົດບາດຍິງຊາຍ ຢູ່ແຂວງເຊກອງ ແລະ ອັດຕະປື ໂດຍສຶກສາກໍລະນີ ເຂື່ອນເຊກອງ 3 ແລະ ເຊກະໝານ 1 ຊຶ່ງຈະຜະລິດໄຟຟ້າ ສົ່ງໄປຍັງ ແຂວງ ປະເລກູ,ພາກໃຕ້ຫວຽດນາມ. ການຄົ້ນຄວ້ານີ້ຈະເນັ້ນໜັກກ່ຽວກັບ ການໃຫ້ການປຶກສາຫາລື ກັບແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຕໍ່ພວກເຂົາເຈົ້າ. ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີວິໄຈທັງທາງປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ. ຜົນຂອງການສຶກສາຄັ້ງນີ້ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າລະບົບແລະວິທີການ ກະຈາຍຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການໃຫ້ ຄຳປຶກສາຫາລືກັບຊາວບ້ານ, ໂດຍສະເພາະ ກັບແມ່ຍິງ, ນັ້ນຍັງບໍ່ສອດຄ່ອງແລະບໍ່ມີປະສິດທິພາບ, ອັນເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງຕົກຫຼິ້ນອອກຈາກກະແສແລະຂະບວນການຂອງການພັດທະນາ. ຈາກຜົນດັ່ງກ່າວນີ້ ຈຶ່ງໄປເຖິງ ຂໍ້ສະເໜີ ໃຫ້ມີການປັບປຸງ ວິທີ ການໃຫ້ຄຳປຶກສາ, ການຄັດເລືອກບຸກຄະລາກອນ ແລະວິທີການເຈາະເລິກຄຳຄິດເຫັນ ຂອງເພດຍິງທີ່ເປັນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ.

ຄຳສັບສຳຄັນ: ແມ່ຍິງ, ພະລັງງານນໍ້າ, ການປຶກສາຫາລື, ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ,ລາວ.

**ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ການພັດທະນາ ໃນ ສປປ ລາວ:
ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງແມ່ຍິງ ຢູ່ໃນເຂດອຸດສາຫະກຳຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່
ເມືອງວິລະບູລີ, ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ**

**Mining and Development in Lao PDR: Gender Equity and empower women
in the Rural Mining Community in Vilabuly, Savannakhet province**

ຮສ. ດຣ. ນັດທະວຸດ ພິມພາ^{1*}, ຮສ. ດຣ. ກາບມະນີວັນ ພູໄຊ², ສຈ. ດຣ. ສຸນທອນ ພິມມະສອນ², ອຸທຸມພອນ
ແສນສະທິດ², ມະລິພອນດວງພະຈັນ², Dr.Timothy Moore³

¹ RMIT University Australia, ²ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ, ³ University of Melbourne Australia

* ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: natavud.pimpa@rmit.edu.au

ບົດຄັດຫຍໍ້

ວຽກງານອຸດສາຫະກຳຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແມ່ນໂຄງການພັດທະນາຂະໜາດໃຫຍ່ ຊຶ່ງເປັນການເປີດສັງກາດໃໝ່ໃຫ້ແກ່ການ
ພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ເພື່ອກ້າວໄປສູ່ການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ຢູ່
ໃນສປປ ລາວ ກໍຄືຢູ່ໃນໂຂງເຂດອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໄຕ້. ການພັດທະນາປະເທດຊາດ ແມ່ນເປັນການສ້າງໂອກາດໃຫ້
ປະຊາຊົນໄດ້ມີວຽກເຮັດງານທຳ, ໄດ້ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ທັງເປັນການສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-
ຊາຍໃນສັງຄົມ, ໂດຍສະເພາະເປັນການສ້າງໂອກາດໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງໃນຊຸມນະບົດໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການພັດທະນາ
ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ພັດທະນາຕົນເອງ ແລະ ຄອບຄົວອີກດ້ວຍ. ການພັດທະນາອຸດສາຫະກຳຂະໜາດໃຫຍ່ດັ່ງກ່າວ
ອາດຍັງມີສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍຢ່າງສະລັບສັບຊ້ອນຢູ່ ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງເປັນໜ້າສົນໃຈໃນການຄົ້ນຄວ້າ.

ການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ແມ່ນເລັ່ງໃສ່ ການພັດທະນາອຸດສາຫະກຳຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຄຳເຊໂປນ ໄດ້ມີອິດທິພົນຕໍ່ການສົ່ງເສີມຄວາມ
ສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ຢູ່ໃນເຂດຊຸມນະບົດຄືແນວໃດ? ບໍລິສັດໄດ້ມີການສົ່ງເສີມວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ແກ່
ແມ່ຍິງໃນພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວຄືແນວໃດ? ໂດຍການນຳໃຊ້ຫຼັກວິທີຄົ້ນຄວ້າດ້ານຄຸນນະພາບ, ສຳພາດສ່ວນບຸກຄົນ ທັງຍິງ
ແລະ ຊາຍ, ສິນທະນາກຸ່ມກຳມະກອນຍິງ ແລະ ຊາຍ, ແລະ ສິນທະນາກຸ່ມອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ

ການຄົ້ນຄວ້າພົບວ່າ ການພັດທະນາອຸດສາຫະກຳບໍ່ແຮ່ລະດັບສາກົນ ໄດ້ມີອິດທິພົນຕໍ່ການສ້າງຄວາມສະເໝີພາບ
ລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ຢູ່ໃນເຂດຊຸມນະບົດ ຊຶ່ງສະແດງອອກຢູ່ໃນ 3 ດ້ານ ຄື: 1) ໄດ້ສົ່ງເສີມຄວາມສຳພັນພາຍໃນ
ຄອບຄົວ ແລະ ຊຸມຊົນ; 2) ສະຖານະພາບທາງເສດຖະກິດ-ສັງຄົມມີການປ່ຽນແປງ; 3) ແມ່ຍິງໃນຊຸມນະບົດໄດ້ຮັບຮູ້
ຄວາມເປັນຈິງ ກຳສະແດງອອກດ້ວຍຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຕົນເອງ. ສະລຸບລວມແລ້ວ ບໍລິສັດໄດ້ມີການປະສານສົມທົບກັບ
ບັນດາອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນແຕ່ລະຂັ້ນ, ຜູ້ວາງນະໂຍບາຍ, ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນຊຸມຊົນ ເພື່ອເຮັດໜ້າທີ່ຮ່ວມກັນ
ໃນການສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງຢູ່ໃນຊຸມນະບົດຂອງ
ສປປ ລາວ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ບໍລິສັດ ແລະ ຜູ້ວາງແຜນພັດທະນາຄວນຄຳນຶງເຖິງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ການ
ຮອງຮັບວຽກງານໃຫ້ແກ່ກຳມະກອນໃນອານາຄົດ ຖ້າຫາກອຸດສາຫະກຳບໍ່ແຮ່ຫາກສິ້ນສຸດລົງ

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ວຽກງານອຸດສາຫະກຳບໍ່ແຮ່, ບົດບາດແມ່ຍິງ, ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ, ການພັດທະນາ
ຊຸມນະບົດ, ບໍລິສັດບໍ່ແຮ່ຄຳເຊໂປນ

ປັດໃຈຕ່າງໆທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ ໃນ ສປປ ລາວ Key Determinants affecting Maternal Mortality in Lao PDR

ທ່ານ ສິວຽງໄຊ ອໍລະບຸນ¹, ຮສ. ດຣ. ກາບມະນີ ໂພໄຊ², ດຣ. ສາຍຄໍາ ວໍລະເດດ^{3*}

1) ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ, ຊັ້ນ 5 ຕຶກໃໝ່ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, ຖະໜົນສຸພານຸວົງ, ບ້ານສີຖານເໜືອ, ເມືອງ ສີໂຄດຕະບອງ, ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ; 2) ຄະນະວິທະຍາສາດສັງຄົມ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ; 3) ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ, ຊັ້ນ 5 ຕຶກໃໝ່ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, ຖະໜົນສຸພານຸວົງ, ບ້ານສີຖານເໜືອ, ເມືອງ ສີໂຄດຕະບອງ, ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ; *E-mail: Saykhamv@yahoo.com.

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການຫລຸດຜ່ອນອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ແມ່ນເປົ້າໝາຍບູລິມະສິດຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ແມ່ນພັນທະສາກົນຂອງ ສປປ ລາວ. ເພື່ອປະກອບສ່ວນຊຸກຍູ້ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວ ບົດຄັດຄວ້ານີ້ເລັ່ງ ວິເຄາະ-ວິໄຈລົງເລິກກ່ຽວກັບສາເຫດ ຫລື ປັດໃຈຕ່າງໆທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ ແລະ ສະເໜີແນະນຳໂຍບາຍເພື່ອຫລຸດຜ່ອນການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ໃນ ສປປ ລາວ.

ເພື່ອບັນລຸຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວ ບົດຄັດຄວ້ານີ້ ໄດ້ດຳເນີນກິດຈະກຳຄົ້ນຄວ້າຫລາຍກິດຈະກຳ; ເຊິ່ງໃນນັ້ນ ລວມມີ: (1) ການທົບທວນ ແລະ ວິໄຈເອກະສານທີ່ມີແລ້ວ; (2) ສຶບທະນາ ແລະ ປຶກສາຫາລືກັບບຸກຄົນ ແລະ ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ; (3) ຈັດກອງປະຊຸມວິຊາການປຶກສາຫາລືພາຍໃນທີມງານ ແລະ ກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ; (4) ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກໍລະນີສຶກສາລົງເລິກຢູ່ 6 ແຂວງ, 12 ເມືອງ ແລະ 24 ບ້ານ. ວິທີການວິເຄາະແບບພັນລະນາ (descriptive analysis) ແລະ ແບບຈຳລອງໂລຈິດຕິກ (logistic regression) ໄດ້ຮັບການນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການວິເຄາະ.

ຜົນການຄົ້ນຄວ້ານີ້ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ປັດໃຈຕ່າງໆ ທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ໃນ ສປປ ລາວ ຢ່າງມີຄວາມຊັດເຈນທາງສະຖິຕິມີ: (1) ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການສຸຂະພາບຂອງແມ່; (2) ຄຸນນະພາບຂອງການບໍລິການໃນສະຖານບໍລິການສາທາລະນະສຸກຂອງລັດຍັງຂ້ອນຂ້າງຕໍ່າ; (3) ສະດັບການສຶກສາ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ຂອງແມ່ກ່ຽວກັບສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ແລະ ການວາງແຜນຄອບຄົວ; (4) ແມ່ເຮັດວຽກໜັກທາງກາຍຍະພາບໃນໄລຍະຖືພາ ແລະ ຫລັງຄອດ; (5) ແມ່ມີພະຍາດໃດໜຶ່ງຕິດຕົວ.

ອີງຕາມຜົນການຄົ້ນຄວ້າດັ່ງກ່າວ ບົດລາຍງານຜົນການຄົ້ນຄວ້ານີ້ໄດ້ສະເໜີ 5 ນະໂຍບາຍ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ໃນ ສປປ ລາວ. ໃນນັ້ນລວມມີ: (1) ປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງການບໍລິການສຸຂະພາບແມ່ໃນສະຖານການບໍລິການສາທາລະນະສຸກຂອງລັດ; (2) ປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການສາທາລະນະສຸກທີ່ມີສຸຂະພາບ; (3) ເພີ່ມທະວີການໃຫ້ການສຶກສາກ່ຽວກັບສຸກຂະພາບຈະເລີນພັນ ແລະ ການວາງແຜນຄອບຄົວ; (4) ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ເພີ່ມສະຫວັດດີການຂອງແມ່ ແລະ (5) ສົ່ງເສີມການສຶກສາຂອງແມ່ຍິງ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ສະພາບການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ໃນ ສປປ ລາວ, ປັດໃຈຕ່າງໆທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ ໃນ ສປປ ລາວ, ຫລຸດຜ່ອນອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ ໃນ ສປປ ລາວ

ພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນໃນການນໍາໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ. ກໍລະນີສຶກສາ: ເຜົ່າເມັຍບ້ານປາກຊຸນ, ເມືອງປາກະດົງ, ແຂວງບໍລິຄໍາໄຊ

Local indigenous knowledge in relation to sustainable forest management. The case study of
Meuai tribe of Paksoun Village, Pakading District, Bolikhamsay Province

ປ້ານ ນ້ອຍມະນີ

E-mail: pan.noymany@gmail.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ແຂວງບໍລິຄໍາໄຊແມ່ນນຶ່ງໃນປັນດາແຂວງພູດອຍຂອງປະເທດເຮົາ, ປະມານ 2/3 ພື້ນທີ່ຂອງແຂວງແມ່ນເປັນເຂດພູ
ດອຍທີ່ປະກອບດ້ວຍຄວາມຫລາກຫລາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນທີ່ເປັນເອກະລັກທາງດ້ານສັດ ແລະ ພືດ. ຊຸມຊົນ ແລະ
ຊົນເຜົ່າກໍ່ແມ່ນອົງປະກອບນຶ່ງທີ່ແຮ້ດໃຫ້ແຂວງບໍລິຄໍາໄຊ ເປັນເອກະລັກທາງດ້ານພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນໃນການນໍາໃຊ້
ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າເຂົ້າໃນການດໍາລົງຊີວິດປະຈໍາວັນ. ຈຸດປະສົງຫຼັກຂອງການສຶກສາຄັ້ງນີ້ແມ່ນລົງເລິກ
ຄົ້ນຄວ້າພູມປັນຍາຂອງເຜົ່າເມັຍໃນການດໍາລົງຊີວິດປະຈໍາວັນ. ຄໍາຖາມຄົ້ນຄວ້າແມ່ນເຫັນໜັກຊອກຫາຄໍາຕອບກ່ຽວ
ກັບພູມປັນຍາຂອງເຜົ່າເມັຍມີຜົນຕໍ່ການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ຄືແນວໃດ?. ວິທີການສຶກສາປະກອບດ້ວຍຮູບ
ແບບຂອງການສໍາພາດກຸ່ມເປົ້າໝາຍທຸກໆຄອບຄົວ 100% ຂອງຈຳນວນ 96 ຄອບຄົວ, ການສ້າງດອນຕົວຢ່າງນີ້
ແມ່ນຄືກັບຫຼັກການສ້າງດອນຕົວຢ່າງ ເພື່ອສໍາຫຼວດຊະນິດພັນໄມ້ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ອີງຕາມ (Kent and
Coker, 1992) ທີ່ມີຂະໜາດຂະໜາດດອນຕົວຢ່າງ 40x40 ແມັດ ເພື່ອເກັບກໍາຂໍ້ມູນຊະນິດພັນໄມ້ໃຫຍ່, ດອນ
ຕົວຢ່າງ 5x5 ແມັດ ເພື່ອເກັບກໍາຂໍ້ມູນຊະນິດພັນໄມ້ນ້ອຍ, ໄມ້ຟຸ່ມນ້ອຍ ຈໍານວນ 2 ດອນ (1 ດອນທີ່ເປັນຕົວແທນ
ໃຫ້ແກ່ປ່າອຸດົມສົມບູນທີ່ບໍ່ໄດ້ຜ່ານການເຮັດໄຮ່ ແລະ ອີກ 1 ດອນທີ່ເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ປ່າພື້ນຟູທີ່ຜ່ານການເຮັດໄຮ່)
ໃນການວິເຄາະຊອກຫາຕົວຊີ້ວັດຄ່າດັດສະນີຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ Margalef Diversity In-
dex.

ຜົນຂອງການສຶກສາຄັ້ງນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນກ່ຽວກັບລັກສະນະໂດດເດັ່ນຂອງພູມປັນຍາເຜົ່າເມັຍໃນການນໍາໃຊ້
ແລະ ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ໃຫ້ຄົງຢູ່. ເຜົ່າເມັຍປ່າໄມ້ແບ່ງອອກເປັນ 3 ປະເພດຄື: ປ່າດົງ, ປ່າຫຍຸບ ແລະ ປ່າເລົ່າ. ປ່າທີ່ນິຍົມ
ໃຊ້ປະໂຫຍດແມ່ນປ່າຫຍຸບ. ຄວາມເຊື່ອຖືຂອງເຜົ່າເມັຍມີຜົນຕໍ່ການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ສັດປ່າ.
ປຽບທຽບຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຈາກການວິເຄາະຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງຊັບພະຍາກອນພືດໃນສອງດອນສໍາຫຼວດປ່າ, ສະແດງໃຫ້
ເຫັນວ່າ ດອນທີ 2 ມີຄວາມໜ້າແໜ້ນສູງກວ່າ ດອນທີ 1 ແຕ່ອີງຕາມດັດສະນີຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງ ມາກາເລັຟ ເຫັນ
ວ່າ ດອນທີ 1 ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍສູງກວ່າດອນທີ 2. ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງຊະນິດພັນໄມ້ໜຸ່ມທັງໝົດໃນ 2 ດອນເຫັນ
ວ່າ: $R = 5.69 > 1$ ສະແດງວ່າແມ່ນມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍສູງ, ໝາຍຄວາມວ່າປ່າໄມ້ໃນເຂດດັ່ງກ່າວແມ່ນຍັງຄົງຄວາມ
ອຸດົມສົມບູນ.

ການຫຼຸດລົງຂອງເນື້ອທີ່ປ່າມີຜົນກະທົບຈາກຫລາຍສາເຫດ, ການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ແມ່ນເປັນປັດໃຈຕົ້ນຕໍ. ແຕ່
ຫາກມີມາດຕະການໃນການຄຸ້ມຄອງທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ສົມທົບກັບພູມປັນຍາຂອງທ້ອງຖິ່ນອາດເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ໄດ້ຮັບ
ການນໍາໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງແບບຍືນຍົງ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນ, ເຜົ່າເມັຍ, ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ປ່າໄມ້.

ຫົວຂໍ້ທີ່ 3:

ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ດິນ ແລະ ນໍ້າ) ແລະ ພະລັງງານ

(Session5: Agriculture Trade and livelihood)

ປົກປ້ອງ ການຂາດແຄນດ້ານສະບຽງອາຫານແລະການກາຍເປັນໜີ້ສິນໃນຂະບວນການເຊື່ອມໂຍງກັບ ເສດຖະກິດຕະຫຼາດ: ກໍລະນີສຶກສາກ່ຽວກັບການປູກພືດເສດຖະກິດເປັນສິນຄ້າຢູ່ພາກເໜືອຂອງລາວ Preventing Hunger and Indebtedness in Market Transitions: a case of cash crop development in northern Laos

ວົງ ນັນທະວົງ

ສູນຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (CDE) ຫ້ອງການປະຈຳຢູ່ລາວ, ມະຫາວິທະຍາໄລ ເບີນ ປະເທດ ສະວິດເຊີແລນ
ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: nanhthavong.vong@gmail.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການສົ່ງເສີມການປູກພືດເສດຖະກິດເພື່ອເປັນສິນຄ້າ ຖືເປັນທາງເລືອກໜຶ່ງຂອງລັດຖະບານລາວ ໃນການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການພັດທະນາຊຸມນະບົດຢູ່ ລາວ. ການຂະຫຍາຍຕົວໃນການປູກພືດເສດຖະກິດເປັນສິນຄ້າ ດັ່ງກ່າວ ເຊັ່ນ: ສາລີ, ມັນຕົ້ນ, ອ້ອຍ, ຢາງ ພາລາ ແລະ ອື່ນໆ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ໃນຊ່ວງທົດສັດຕະວັດຜ່ານມາ ຕົ້ນຕໍແມ່ນເປັນການພັດທະນາໃນຮູບແບບ ການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່ຂອງ ເອກະຊົນ ແລະ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນການລົງທຶນໃນຮູບແບບ ການສໍາປະທານທີ່ດິນລັດ ແລະ ການເຮັດການຜະລິດ ແບບສັນຍາຜູກພັນ. ໃນຂະນະທີ່ການຜະລິດ ແບບສັນຍາຜູກພັນ ຖືເປັນບຸລິມະສິດ ຂອງລັດຖະບານໃນການສົ່ງເສີມການປູກພືດເສດຖະກິດເປັນສິນຄ້າດັ່ງກ່າວ ເນື່ອງ ຈາກວ່າຜ່ານຮູບແບບດັ່ງກ່າວນີ້ ປະຊາຊົນຈະສາມາດເຂົ້າເຖິງ ເຕັກນິກການກະສິກໍາແບບໃໝ່, ສິນເຊື່ອ ແລະ ການຕະຫຼາດ. ໃນຂະນະທີ່ ການ ປູກພືດເສດຖະກິດເປັນສິນຄ້າ ກໍາລັງມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງກວ້າງຂວາງນັ້ນ ການຖືກຖຽງກ່ຽວກັບບັນຫາຜົນກະທົບ ຂອງມັນຕໍ່ກັບຊີວິດ ການເປັນຢູ່ ແລະ ການຄ້າປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ຂອງປະຊາຊົນຢູ່ໃນເຂດຊຸມນະບົດ ຊຶ່ງພັດໄດ້ກາຍເປັນບັນຫາທີ່ຮ້ອນແຮງເຊັ່ນກັນ.

ເນື້ອໃນທີ່ນໍາສະເໜີຢູ່ໃນເອກະສານນີ້ ແມ່ນໄດ້ອີງໃສ່ຜົນຂອງການຄົ້ນຄວ້າ ຂອງທ່ານ Nanhthavong, V. (2012) ໃນຫົວຂໍ້ ຜົນກະທົບຂອງການປູກພືດເສດຖະກິດເປັນສິນຄ້າ ຕໍ່ກັບການຄ້າປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ຢູ່ເຂດຊຸມນະບົດ: ກໍລະນີສຶກສາຢູ່ແຂວງ ອຸ ດົມໄຊ ຢູ່ພາກເໜືອ ຂອງລາວ ຊຶ່ງບົດຄົ້ນຄວ້າດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ນໍາສະເໜີຕໍ່ the Graduate Institute of Geneva, ປະເທດສະວິດເຊີ ແລນ. ການຄົ້ນຄວ້ານີ້ ແມ່ນໄດ້ສຶກສາກ່ຽວກັບກໍລະນີການປູກຢາງພາລາໃນຮູບແບບສັນຍາຜູກພັນ ຊຶ່ງຈຸດປະສົງຕົ້ນຕໍຂອງການສຶກສາແມ່ນ ເພື່ອອະທິບາຍກ່ຽວກັບຜົນສະທ້ອນຂອງການປູກພືດເສດຖະກິດເປັນສິນຄ້າຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ການຄ້າປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາ ຫານ ຢູ່ເຂດຊຸມນະບົດ, ພ້ອມນັ້ນເພື່ອກໍານົດບັນດາວິທີການທີ່ປະຊາຊົນໃນເຂດຊຸມນະບົດ ນໍາໃຊ້ໃນການແກ້ໄຂກັບບັນຫາຜົນສະທ້ອນທີ່ເກີດ ຂຶ້ນດັ່ງກ່າວ.

ຜົນຂອງການສຶກສາຄັ້ງນີ້ພົບວ່າ ການປູກພືດເສດຖະກິດເປັນສິນຄ້າ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ການຄ້າປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ຂອງປະຊາ ຊົນເຂດຊຸມນະບົດຫຼຸດລົງ ໂດຍທີ່: (I) ທາງເລືອກໃນການຕອບສະໜອງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ຫຼຸດລົງ ເນື່ອງຈາກວ່າພື້ນທີ່ດິນສ່ວນໃຫຍ່ໄດ້ ນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການປູກພືດເສດຖະກິດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຕົ້ນຢາງພາລາ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຈໍານວນຄົວເຮືອນທີ່ປູກພືດສະບຽງອາຫານຫຼຸດລົງຢ່າງທັນທີ ທັນໃດ ແລະ ນໍາໄປສູ່ການອາໄສການຊື້ອາຫານຈາກຕະ ຫຼາດ ເປັນຕົ້ນຕໍ, ແຕ່ສິ່ງນີ້ມັນບໍ່ໄດ້ເປັນທາງເລືອກທີ່ດີສໍາລັບຊາວບ້ານເລີຍ ເນື່ອງຈາກ ລາຄາອາຫານຢູ່ໃນຕະຫຼາດໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນສູງ ເນື່ອງຈາກອາຫານດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ນໍາເຂົ້າມາຈາກບ່ອນອື່ນ; (II) ຄວາມກັງວົນກ່ຽວກັບຄວາມປອດ ໄພທາງດ້ານອາຫານເພີ່ມຂຶ້ນ ເນື່ອງຈາກວ່າ ປັດຈຸບັນນີ້ແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະບໍລິໂພກອາຫານ ທີ່ຫາໄດ້ຈາກທໍາມະຊາດ ຍ້ອນວ່າມີການນໍາໃຊ້ ສານເຄມີກະສິກໍາ ເຂົ້າໃນການປູກພືດເສດຖະກິດແບບດ່ຽວ ຫຼາຍຂຶ້ນ. ຊຶ່ງສິ່ງນີ້ແມ່ນໄດ້ທໍາລາຍລະບົບການຕອບສະໜອງດ້ານອາຫານ ແບບ ປະເພນີ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ.

ການກາຍເປັນໜີ້ສິນ ກໍ່ແມ່ນຜົນສະທ້ອນອັນໜຶ່ງທີ່ສໍາຄັນຂອງຂະບວນການປູກພືດເສດຖະກິດເປັນສິນຄ້ານີ້. ການອາໄສການກູ້ຢືມ ເງິນຈາກທະນາຄານຂອງລັດ ແລະ ແຫຼ່ງເອກະຊົນອື່ນໆ ເພື່ອໃຊ້ເຂົ້າໃນການລົງທຶນ ການປູກພືດ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາການຂາດແຄນອາຫານ ແມ່ນໄດ້ແຜ່ຂະຫຍາຍເປັນວົງກວ້າງຢ່າງເຫັນໄດ້ຊັດເຈນ. ເນື່ອງຈາກ ວ່າລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຈາກການປູກພືດເສດຖະກິດ ເປັນສິນຄ້ານັ້ນ ຍັງບໍ່ທັນ ສົມດຸນກັບ ການປູກພືດສະບຽງອາຫານ ໝາຍວ່າ ຈໍານວນເງິນທີ່ໃຊ້ຈ່າຍໃນການຊື້ອາຫານການກິນ ສູງກວ່າລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຈາກການປູກພືດເປັນ ສິນຄ້າ ຊຶ່ງຜົນຕາມມາແມ່ນ ການນໍາໄປສູ່ວົງຈອນການເປັນໜີ້ສິນແບບຄຸມເຄືອ.

ໂດຍອີງໃສ່ຫຼັກຖານຈາກການຄົ້ນຄວ້ານີ້ ສາມາດສະເໜີ ສາມ ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳດັ່ງນີ້ ເພື່ອນໍາໄປພິຈາລະນາໃນການ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະ ທົບດ້ານລົບ ແລະ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີຜົນປະໂຫຍດຈາກການປູກພືດເສດຖະກິດເພື່ອເປັນສິນຄ້າສູງຂຶ້ນ: (I) ຄວນຈະມີການຕອບສະໜອງການ ຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ຜູ້ທີ່ຫັ້ນປ່ຽນຈາກການປູກພືດສະບຽງອາຫານໄປສູ່ການປູກພືດເສດຖະກິດ ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານ; (II) ຄ່າຈ້າງສໍາລັບປະຊາຊົນໃນການເຮັດການຜະລິດແບບສັນຍາຜູກພັນຂາດຄວນຈະສູງກວ່ານີ້, ຄວນຈະຄວບຄຸມລາ ຄາອາຫານໃຫ້ຕໍ່າລົງ ແລະ ຄວນຈັດສັນທີ່ດິນຄືນໃໝ່ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ໃນການປູກພືດສະບຽງອາຫານໄປຄຽງຄູ່ກັນ ເພື່ອຮັບປະກັນການຄ້າປະ ກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ; (III) ຄວນຈະມີການຄວບຄຸມການນໍາໃຊ້ສານເຄມີກະສິກໍາເຂົ້າໃນການຜະລິດໃຫ້ດີກວ່ານີ້ ເພື່ອປົກປ້ອງ ລະບົບ ການຕອບສະໜອງອາຫານ ແບບປະເພນີ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ການຄ້າປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ການຄາດແຄນອາຫານ, ການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບເສດຖະກິດຕະຫຼາດ, ການເປັນໜີ້ ສິນ, ພາກເໜືອລາວ, ພືດເສດຖະກິດ, ລະບົບການຕອບສະໜອງອາຫານແບບປະເພນີ

ການຫັນປ່ຽນການດຳລົງຊີວິດ ແລະການປູກສາລິເປັນສິນຄ້າຂອງປະຊາຊົນເມືອງວຽງທອງ, ແຂວງ ຫົວພັນ, ສ.ປ.ປ.ລາວ

Maize Commercialization and Livelihood Transition in Viengthong District,
Huaphan Province, Lao PDR

***Khamphet Phomphoumy**¹, ***Robert Cole**², ***Maarit Kallio**², **Grace Wong**², **Moira
Moeliono**², and **Maria Brockhaus**²

¹National University of Laos (NUOL); ²Center for International Forestry Research (CIFOR)
Contact emails: khamphet2000@hotmail.com; rob.cole@cgiar.org; m.kallio@cgiar.org; g.wong@cgiar.org

ບົດຄັດຫຍໍ້

ປະຊາຊົນລາວໃນເຂດຊົນນະບົດສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມີອາຊີບເຮັດການຜະລິດກະສິກຳເປັນຕົ້ນຕໍເຊັ່ນ ການຜະລິດເປັນອາຫານ ແລະ ສິນຄ້າ, ການຄ້າຂາຍຜະລິດຕະພັນກະສິກຳໃນລະດັບຄົວເຮືອນ ຫຼື ອຸດສາຫະກຳ ແມ່ນເປັນເປົ້າໝາຍຫຼັກຂອງນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ສ ປປ ລາວ. ການປູກພືດເປັນສິນຄ້າ ໄດ້ແຜ່ຂະຫຍາຍຢ່າງໄວວາ ແລະ ກວ້າງຂວາງໃນເຂດພື້ນທີ່ພູດອຍ ເຊິ່ງມີຜົນກະທົບທີ່ສຳຄັນຕໍ່ກັບຮູບແບບຂອງການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ຮູບແບບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງປະຊາຊົນທີ່ຍັງບໍ່ທັນມີຄວາມເຈົ້າໃຈທີ່ຖືກຕ້ອງ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາຂອງການປູກສາລິເປັນສິນຄ້າໃນໄລຍະຜ່ານມານີ້ ເຊິ່ງເຮົາສາມາດເຫັນໄດ້ເຖິງຜົນສຳເລັດຂອງກອງປະຊຸມນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ, ແຕ່ວ່າສຳລັບປະຊາຊົນເຂົາເຈົ້າຈະເຮັດແນວໃດໃນການມີສ່ວນຮ່ວມການເຮັດສັນຍາການຄ້າຂາຍກະສິກຳ ແລະ ການຜະລິດໃນຮູບແບບໃໝ່ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຍຸດຕິທຳ? ການຄ້າຂາຍສາມາດປະສົບຜົນສຳເລັດໃນລະດັບໃດໃນການຄວບຄຸມ ການບຸກເບີກພື້ນທີ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງເພື່ອເຮັດກະສິກຳ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນການທຳລາຍປ່າໄມ້ຕາມເປົ້າໝາຍຂອງນະໂຍບາຍຂອງລັດ ຖະບານ? ການຄ້າຂາຍສາມາດແກ້ໄຂ ຫຼື ທົດແທນພື້ນທີ່ຈາກການເຮັດໄຮ່ ແລະ ການຮັບປະກັນສະບຽງອາຫານແນວໃດ? ການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ມີເປົ້າໝາຍເພື່ອທົດສອບການປ່ຽນແປງການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ, ຊຶ່ງພວກເຂົາເຈົ້າມີແຮງຈູງໃຈ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປູກສາລິເປັນສິນຄ້າໃນແຂວງຫົວພັນ ທາງພາກເໜືອຂອງລາວ. ການວິເຄາະຂໍ້ມູນແມ່ນໄດ້ດຳເນີນຕາມປະເພດຂອງຂໍ້ມູນເປັນຕົ້ນແມ່ນຂໍ້ມູນທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ ຊຶ່ງເປັນຂໍ້ມູນຫຼັກຈາກການສຳພາດຄອບຄົວຂອງປະຊາຊົນ.

ແຮງຈູງໃຈຕໍ່ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ລວມມີ ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ, ການຂາດແຄນແຮງງານພາຍໃນຄອບຄົວ, ແລະ ຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານຜົນຜະລິດ ແລະ ລາຍຮັບທີ່ສູງຂຶ້ນຈາກການຂາຍສາລິ ເມື່ອປຽບທຽບກັບການຜະລິດເຂົ້າໄຮ່ຕາມປະເພນີ ກັບພື້ນທີ່ດິນທີ່ຈຳກັດ. ຂໍ້ຈຳກັດໃນການປູກສາລິເປັນສິນຄ້າ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ປະຊາຊົນບໍ່ສາມາດຮັບປະກັນລາຄາຂອງການຂາຍສາລິໄດ້, ບໍ່ມີອຳນາດໃນການຕໍ່ລອງ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຜົນຜະລິດທີ່ບໍ່ໄດ້ມາດຖານ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຜົນກະທົບຕໍ່ທີ່ດິນທຳການຜະລິດ, ປ່າໄມ້ ແລະ ການຮັບປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ.

ຜົນການສຶກສາຂອງພວກເຮົາ ສາມາດຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນ ເມືອງ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນສາມາດ 1) ມີບົດບາດທີ່ເຂັ້ມແຂງໃນການເຮັດສັນຍາໄກ່ເກ່ຍ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຕໍ່ຊາວກະສິກອນ ແລະ 2) ສະໜອງການສະໜັບສະໜູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ຈະໄດ້ຮັບ, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບໂອກາດທາງການຕະຫຼາດ ລວມທັງສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າແຫ່ງຊາດ, ເປີດກວ້າງທາງເລືອກ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ທີ່ດິນ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່. 3) ຈະເປັນອົງການຈັດຕັ້ງລະດັບຊາດເພື່ອປົກປ້ອງຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນກ່ຽວກັບການກະສິກຳ (ລວມທັງສັນຍາການກະສິກຳ) ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທາງສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊິ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ຍືນຍົງຂອງ ສ ປປ ລາວ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການດຳລົງຊີວິດ, ການຄ້າຂາຍສາລິ, ສັນຍາຊື້ຂາຍກະສິກຳ, ສ.ປ.ປ.ລາວ

ສຶກສາຜົນກະທົບຂອງການອອກໃບຢັ້ງຢືນການປູກເຂົ້າອິນຊີຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນຢູ່ ເມືອງສັງທອງ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

Isabelle Vagneron^{1*}, ລິຕົວ ເຈຍຫຼີ², ຈິດປະສິງ ກຸສິນສະຫວັດ²

¹ ອົງການ CIRAD ປະເທດຝະລັ່ງ, ² ຄະນະກະເສດສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ,

*ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: isabelle.vagneron@cirad.fr

ບົດຄັດຫຍໍ້

ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ (ສປປ ລາວ) ແມ່ນໄດ້ລິເລີ່ມມີການພັດທະນາລະບົບການຜະລິດກະສິກໍາອິນຊີມາຕັ້ງແຕ່ປີ 2007 ໃນນະຄຽວກັນຊາວກະສິກອນຈໍານວນໜຶ່ງແມ່ນຍັງອາໄສການຜະລິດກະສິກໍາທີ່ດ້ວຍການໃສ່ສານເຄມີ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການສົ່ງເສີມການຜະລິດກະສິກໍາອິນຊີແມ່ນໄດ້ຄ່ອຍລິເລີ່ມເປັນຮູບຮ່າງຂຶ້ນມາຕາມຄວາມຕ້ອງການຕະຫຼາດຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາອິນຊີ ແລະ ຕາມທ່າແຮງຂອງຜະລິດຕະພັນ. ໂຄງການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບຜົນກະທົບການອອກໃບຢັ້ງຢືນການປູກເຂົ້າອິນຊີຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນທຶນຈາກອົງການຄົ້ນຄວ້າແຫ່ງຊາດຝະລັ່ງ ໂດຍສະຖານທີ່ການສຶກສາແມ່ນໄດ້ເລືອກລົງສໍາຫຼວດໃນ 10 ບ້ານທີ່ຜະລິດເຂົ້າອິນຊີ ແລະ 6 ບ້ານທີ່ຜະລິດເຂົ້າທົ່ວໄປ ຂອງເມືອງສັງທອງ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ໃນນັ້ນຫຼາຍກວ່າ 600 ຄອບຄົວທີ່ປູກເຂົ້າແມ່ນໄດ້ຖືກຄັດເລືອກເພື່ອສໍາພາດ (ໃນນີ້ລວມທັງຄອບຄົວທີ່ປູກເຂົ້າອິນຊີ ແລະ ປູກເຂົ້າທົ່ວໄປ). ເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການຄົ້ນຄວ້າແມ່ນເພື່ອສຶກສາຜົນກະທົບຂອງການອອກໃບຢັ້ງຢືນການຜະລິດກະສິກໍາອິນຊີຕໍ່ກັບລະບົບການຜະລິດ, ການເຊື່ອມໂຍງສູ່ຂອດຕະຫຼາດ ແລະລາຍຮັບຂອງຊາວກະສິກອນ. ຈາກຜົນໄດ້ຮັບຂອງການສຶກສາພົບວ່າຄອບຄົວທີ່ປູກເຂົ້າອິນຊີແມ່ນມີລາຍຮັບຫຼາຍກວ່າຄອບຄົວທີ່ປູກເຂົ້າທົ່ວໄປ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ການຜະລິດກະສິກໍາທົ່ວໄປເປັນຄວາມຮູ້ທີ່ເຮັດໃຫ້ການຜະລິດກະສິກໍາອິນຊີເກືອບທຸກຄອບຄົວສາມາດບັນລຸໄດ້ ແຕ່ແຮງງານກໍເປັນປັດໃຈຈໍາກັດຕົ້ນຕໍສໍາລັບການພັດທະນາລະບົບການຜະລິດກະສິກໍາອິນຊີ. ຂໍ້ຈໍາກັດອື່ນໆໃນການວິວັດພັດທະນາ ແລະ ສືບຕໍ່ການຜະລິດກະສິກໍາອິນຊີແມ່ນເຂົ້າຫາຕະຫຼາດທີ່ມີຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື ແລະ ໜັ້ນຄົງ. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ຂໍ້ມູນຈາກການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການລາຍງານນີ້ບໍ່ໄດ້ເປັນອຸປະສັກອັນໃດໃຫ້ແກ່ການປ່ຽນແປງໄປເຮັດລະບົບການຜະລິດກະສິກໍາອິນຊີ. ສໍາລັບຂໍ້ແນະນໍາຕົ້ນຕໍຈາກຜົນການສຶກສາຂອງພວກເຮົາທີ່ເນັ້ນໃນອານາຄົດແມ່ນຄວາມເຂົ້າໃຈ, ຄວາມຮູ້ ແລະ ພຶດຕິກໍາຂອງຜູ້ບໍລິໂພກຕໍ່ກັບຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາອິນຊີ.

ທາງດ້ານນະໂຍບາຍ: ຕະຫຼາດຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາອິນຊີແມ່ນເລີ່ມມີການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ລັດຖະບານກໍມີນະໂຍບາຍຈໍານວນໜຶ່ງກ່ຽວກັບການສົ່ງເສີມພັດທະນາກະສິກໍາສະອາດແລ້ວກໍຕາມ ລັດຖະບານຄວນມີການສົ່ງເສີມການຜະລິດເຂົ້າອິນຊີໃຫ້ມີການຂະຫຍາຍກວ້າງອອກຕາມທ່າແຮງທີ່ມີຂອງປະເທດ ໃນຂະນະທີ່ລະບົບການສົ່ງເສີມຈະຕ້ອງເຊື່ອມໂຍງກັບຂອດຂອງເຕັກນິກ, ຄຸນນະພາບຂອງຜົນຜະລິດ ແລະ ການປັບປຸງການເຊື່ອມໂຍງມູນຕ່ອງໂສ້ສູ່ຕະຫຼາດສາກົນ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ການອອກໃບຢັ້ງຢືນກະສິກໍາອິນຊີ, ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ, ຕະຫຼາດ, ຄຸນນະພາບຂອງຜົນຜະລິດ ແລະ ລາຍຮັບຂອງຊາວກະສິກອນ.

ຫົວຂໍ້ທີ່ 3:

ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ດິນ ແລະ ນໍ້າ) ແລະ ພະລັງງານ

(Session 6a: The resource development, food security and livelihood nexus in Lao PDR)

ການສຶກສາ ແຮງກົດດັນທີ່ພາໃຫ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດປ່ຽນແປງຢູ່ເຂດອ່າງຮັບນ້ຳຽມ

Resource degradation and food security in the Nam Ngum River Basin

¹Sithong Thongmanivong, ²Yayoi Fujita Lagerqvist, ³Phokham Lattachack, ⁴Bounyaseng Sengkhammy, ⁵Sengmany Boutavong

*Phokham Lattachack, E-mail: phokhaml@gmail.com, pk@nuol.edu.la

1. Sithong Thongmanivong (Faculty of Forestry, National University of Laos)
2. Yayoi Fujita Lagerqvist (School of Geosciences, The University of Sydney)
3. Phokham Lattachack (Faculty of Environmental Sciences, National University of Laos)
4. Bounyaseng Sengkhammy (Faculty of Forestry, National University of Laos)
5. Sengmany Boutavong (Faculty of Forestry, National University of Laos)

ບົດຄັດຫຍໍ້

ໃນຊ່ວງໄລຍະສອງທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ ການພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມໃນລາວໄດ້ມີການປ່ຽນແປງ ໄປຢ່າງວ່ອງໄວ ໄດ້ມີການລົງທຶນຢ່າງມະຫາສານເຂົ້າໃນການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າ ແລະ ການຂຸດຄົ້ນ ແຮ່ທາດ ຕ່າງໆຢ່າງແພ່ຫລາຍໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ເພື່ອຕອບສະໜອງໃຫ້ແກ່ການເຕີບໂຕທາງ ດ້ານເສດຖະກິດ ແຫ່ງຊາດ. ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຂະແໜງການຕ່າງໆໃນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນເພື່ອຕອບສະໜອງໃຫ້ແກ່ ການພັດທະນາ ປະກອບກັບການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປະຊາກອນ ໄດ້ກາຍເປັນສາເຫດ ທີ່ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມກົດດັນຕໍ່ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໂດຍສະເພາະແມ່ນປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນ ຢູ່ເຂດອ່າງຮັບນ້ຳຽມ. ການສຶກສານີ້ ໄດ້ລົງເລິກເບິ່ງການປ່ຽນແປງຂອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ນັບແຕ່ ປີ 1995 ຫາ ປະຈຸບັນ (1995, 2005, 2010 ແລະ 2014) ໂດຍອີງໃສ່ການວິເຄາະພາບຖ່າຍດາວທຽມ ແລະ ເບິ່ງຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງຊັບພະຍາກອນກັບບັນດາປັດໃຈ ຫລື ແຮງກົດດັນຕ່າງໆ ເຊັ່ນແກ່ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປະຊາກອນລວມເຖິງການເຄື່ອນໄຫວກິດຈະກຳເພື່ອການພັດທະນາຕ່າງໆ.

ຜົນຈາກການສຶກສາພົບວ່າ ໂຄງການພັດທະນາຕ່າງໆ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໂຄງການການພັດທະນາ ເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ, ໂຄງການຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ ໄດ້ມີບົດບາດສຳຄັນຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງຊັບພະຍາກອນໃນປະຈຸບັນ. ການເສື່ອມໂຊມລົງຂອງຊັບພະຍາກອນມີຄວາມກ່ຽວພັນກັບການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປະຊາກອນ ແລະ ການດຳເນີນກິດຈະກຳການພັດທະນາຕ່າງໆ. ການສຶກສາເຫັນໄດ້ວ່າ ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ທຸກຝ່າຍຈະຕ້ອງ ໄດ້ມີການຮ່ວມມືແລະປະສານສົມທົບເພື່ອວາງແຜນຍຸດທະສາດໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນໃຫ້ ມີຄວາມສົມດຸນລະຫວ່າງການນຳໃຊ້ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງແລະຄົງທົນ

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: Land Use change, Land cover change, Resources develop, resource pressure, Nam Nguem Watershed, GIS, Satellite Images.

ບັນດາປັດໃຈກຳນົດ ການຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ຢູ່ເຂດອ່າງໂຕ່ງນ້ຳງື່ມ, ສປປ ລາວ

Food security status and its determinants in the Nam Ngum River Basin, Lao PDR

ຊົມພູ ໄຊຍະສອນ^{1*}, ມະນີທອງ ວົງລໍຄຳ¹, ຂວັນໃຈ ສຸນດາວົງ¹, Jessica Hall², ສິລິນທອນ ສັກລໍຄຳ³,
ລຳເຜີຍ ແກ່ນສິມບັດ³, ໄສວິແສນ ບຸລິມ³, ລິ ຕົວ³

¹ ສະຖາບັນສາທາລະນະສຸກສາດ, ² Sydney School of Public Health, University of Sydney,

³ ຄະນະກະເສດສາ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ

*ຊົມພູ ໄຊຍະສອນ, E-mail: mnt.vonglokham@yahoo.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ຍັງຄົງເປັນບັນຫາສຳຄັນດ້ານນະໂຍບາຍ ໃນ ສປປ ລາວ ຊຶ່ງປະມານ 22% ຂອງ ປະຊາກອນພົບວ່າຂາດສານອາຫານ ດັ່ງທີ່ໄດ້ຖະແຫລງໄວ້ ຢູ່ໃນ SOFI ປີ 2012. ໃນຄະນະທີ່ ອັດຕາສ່ວນຂອງ ຄວາມທຸກຈົນ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດມີຫລາຍກວ່າ ສອງເທົ່າຂອງເຂດຕົວເມືອງ, ຊຶ່ງເຊື່ອວ່າ ການບໍ່ຄຳປະກັນດ້ານສະບຽງ ອາຫານ ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຄວາມທຸກຈົນຢູ່ຊົນນະບົດ. ການສຶກສານີ້ ມີວັດຖຸປະສົງເພື່ອວິເຄາະເບິ່ງ ພາວະ ແລະ ບັນດາປັດໃຈກຳນົດ ກ່ຽວກັບການຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ຢູ່ເຂດອ່າງໂຕ່ງນ້ຳງື່ມ, ຊຶ່ງເປັນເຂດທີ່ມີປະຫວັດມາຍາວ ນານກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ດ້ານຊັບພະຍາກອນ ແລະທີ່ພັກອາໄສ ເຖິງ 10% ຂອງປະຊາກອນລາວ ລວມທັງຊຸມ ຊົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ. ການສຳຫລວດແບບພາບຕັດຂວາງໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນລະຫວ່າງ ເດືອນມັງກອນ ເຖິງ ເດືອນ ພຶດສະພາ ປີ 2014 ຢູ່ສີ່ເຂດພູມສັນຖານ ຢູ່ເຂດອ່າງໂຕ່ງນ້ຳງື່ມ. ຂໍ້ມູນໄດ້ຖືກເກັບລວບລວມທັງລະດັບຊຸມຊົນ, ຄົວ ເຮືອນ ແລະ ບຸກຄົນ, ຊຶ່ງລວມມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ຄຸນລັກສະນະດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ສະພາບແວດລ້ອມ, ການເປັນ ຢູ່, ທຶນທາງສັງຄົມ, ການຄຳປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ. ການວິເຄາະຂໍ້ມູນແມ່ນນຳໃຊ້ ໂປຣແກມ STATA 13. ເກນໃນການກຳນົດ ການຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ຂອງອົງການອາຫານໂລກ ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນ ການວິເຄາະ. ໃນຈຳນວນ 3,212 ຄົວເຮືອນ, 2,8% ຈັດເຂົ້າໃນກຸ່ມທີ່ມີການຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານຕ່ຳ, ອັດຕາ ສ່ວນຮ້ອຍຂອງການບໍ່ຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ມີສູງຢູ່ເຂດ ເຂດພື້ນທີ່ເນີນສູງ (5%) ແລະ ພົບນຳຄົວເຮືອນທີ່ທຸກທີ່ ສຸດ (10%). ລາຍຮັບຕໍ່ປີຂອງຄົວເຮືອນ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເປັນເດືອນ, ດັດຊະນີຄວາມຮັ່ງມີຂອງຄົວເຮືອນ ແລະ ການເປັນ ເຈົ້າຂອງດິນກະສິກຳ (ຄິດເປັນ ເຮັກຕາ) ແມ່ນມີຄວາມສຳພັນທາງບວກ ກັບຄະແນນການບໍລິໂພກອາຫານ. ການສຶກ ສານີ້ກໍ່ຍັງໄດ້ວິເຄາະຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງ ການຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ດັດຊະນີຄວາມຮັ່ງມີຂອງຄົວເຮືອນ, ການມີຊັບສິນດ້ານດິນກະສິກຳ ແລະ ຜົນຜະລິດ, ຄຸນລັກສະນະທາງດ້ານປະຊາກອນສາດ ຂອງສະມາຊິກຜູ້ໃຫຍ່ໃນ ຄົວເຮືອນ. ການມີຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງຈະແຈ້ງ ເຖິງບັນດາປັດໃຈກຳນົດ ການຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ຢູ່ເຂດອ່າງໂຕ່ງນ້ຳ ງື່ມ ຈະສາມາດຊ່ວຍຜູ້ກຳນົດນະໂຍບາຍ ໃນການພັດທະນາຍຸດທະສາດອັນເໝາະສົມໃນການ ແກ້ໄຂການບໍ່ຄຳປະກັນ ສະບຽງອາຫານ ໂດຍສະເພາະໃນປະຊາກອນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ ຢູ່ ສປປ ລາວ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ການຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ, ຄວາມທຸກຍາກ, ໂພຊະນາການ, ເຂດອ່າງໂຕ່ງນ້ຳງື່ມ.

ພາວະໂພຊະນາການຂອງເດັກນ້ອຍ ອາຍຸຕໍ່າກວ່າຫ້າປີ ແລະ ບັນດາປັດໃຈກຳນົດ ຢູ່ເຂດອ່າງໂຕ່ງນ້ຳງື່ມ, ສປປ ລາວ

Nutrition status of children under five and its determinants in the Nam Ngum River Basin, Lao PDR

ມະນີທອງ ວົງລໍຄຳ^{1*}, ຊິມພູ ໄຊຍະສອນ¹, ຂວັນໃຈ ສຸນດາວົງ¹,

¹ ສະຖາບັນສາທາລະນະສຸກສາດ, ² Sydney School of Public Health, University of Sydney

* ມະນີທອງ ວົງລໍຄຳ, E-mail: mnt.vonglokham@yahoo.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການສຸມໃສ່ການພັດທະນາດ້ານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂະໜາດໃຫຍ່ ໃນທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ ໄດ້ສົ່ງຜົນໃຫ້ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ມີການການຂະຫຍາຍໂຕຢ່າງໄວ; ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການຂາດສານອາຫານໃນເດັກນ້ອຍອາຍຸ ຕໍ່າກວ່າຫ້າປີ ຍັງຄົງເປັນບັນຫາ ດ້ານສາທາລະນະສຸກ. ການຮູ້ ແລະເຂົ້າໃຈເຖິງບັນດາປັດໃຈທີ່ກຳນົດ ບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນສຳລັບການປັບປຸງນະໂຍບາຍ ແລະ ພັດທະນາໂຄງການ ການສຶກສານີ້ ແມ່ນເລັ່ງໃສ່ສະພາບໂພຊະນາການຂອງເດັກນ້ອຍ ອາຍຸຕໍ່າກວ່າຫ້າປີ ຢູ່ເຂດອ່າງໂຕ່ງນ້ຳງື່ມ ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນການສຳຫລວດ ແບບພາບຕັດຂວາງຢູ່ເຂດດັ່ງກ່າວ, ຊຶ່ງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນລະຫວ່າງ ເດືອນມັງກອນ ເຖິງ ເດືອນພຶດສະພາ ປີ 2014. ການວັດແທກຮ່າງກາຍຂອງເດັກ ໄດ້ປະຕິບັດໂດຍພະນັກງານສາທາລະນະສຸກ ທີ່ໄດ້ຝຶກອົບຮົມ ໃນລະຫວ່າງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການສຳຫລວດດັ່ງກ່າວ. ການວິເຄາະຂໍ້ມູນແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ ໂປຣແກມ STATA 13. ຜົນໄດ້ຮັບເບື້ອງຕົ້ນ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຈາກຈຳນວນເດັກນ້ອຍ ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ ຫ້າປີ 1,331 ຄົນ, 4.4% ຂາດສານອາຫານແບບຈ່ອຍ (wasting), 14% ຂາດສານອາຫານແບບນ້ຳໜັກລຸດ (underweight) ແລະ 25.8% ຂາດສານອາຫານແບບເຕັຍ (stunting). ຄວາມຊຸກຊຸມຂອງການຂາດສານອາຫານແບບນ້ຳໜັກລຸດ ແລະ ແບບເຕັຍ ພົບຫລາຍກວ່າໝູ່ຢູ່ເຂດພື້ນທີ່ເນີນສູງ, ໃນຂະນະທີ່ ການຂາດສານອາຫານແບບຈ່ອຍຢ່າງຮຸນແຮງ ມີຫລາຍຢູ່ເຂດພູສູງ. ໃນການສຶກສານີ້ ຍັງຈະໄດ້ ວິເຄາະເພີ່ມຕື່ມ ເຖິງຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງ ຄຸນລັກສະນະທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ວິຖີການດຳລົງຊີວິດ, ທີ່ຕັ້ງພູມສັນຖານ, ສະພາບແວດລ້ອມ, ການລ້ຽງດູເດັກ, ການຄ້າປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ, ແລະ ພາວະໂພຊະນາການ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ໂພຊະນາການ, ການຂາດສານອາຫານ , ເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່າກວ່າຫ້າປີ, ເຂດອ່າງໂຕ່ງນ້ຳງື່ມ.

ຫົວຂໍ້ທີ່ 3:

ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ດິນ ແລະ ນໍ້າ) ແລະ ພະລັງງານ

(Session 6b: The resource development, food security and livelihood nexus in Lao PDR)

Hydropower and Irrigation Scenarios using SWAT, IQQM Models (MRC-DSF) and MRC-Tools Box at the Nam Ngum River Basin

Mr. Chanseng Phongpachith, Senior Researcher, Policy Research Center\NAFRI
Mr. Sompasith Dounsavanh, Researcher\ IWMI-SEA Office
PhD. Guillaume Lacombe, Senior Hydrologist \ IWMI-SEA Office
Dr. Hoanh Chu Thai, Principal Researchers \ IWMI-SEA Office

ບົດຄັດຫຍໍ້

The Lao PDR has rich water resources its contribution about 35% of flow is running to the Mekong River so case study of the year 2009 which is selected Nam Ngum River Basin. Where is provides habitats for various land cover for rubber three and Cassava plantations. Currently this basin has shown land degradation issue, agricultural practices in Nam Ngum lower basin and other activities upstream such water use for hydropower NN1, NN2, NN3, NL1&2 hydropower companies and Nam Ngum1(NN1), NN2, NN3 and NNG5 Nam Lik2 hydropower companies also increased natural resources use such as Phoubia Mining. Nam Ngum River Basin Committee (NNGRBC) who has been being practices and lesson learn and need a way of the sustainable development principle as IWRM model of Lao PDR.

This case study is explored “flow change” in observation stations from two scenario such as hydropower development and increased irrigation area. This basin is a rich natural resources in terms of in proportion to the population, with high potential for future economic growth and many potentialities for development. Their watershed has a multitude of uses - agricultural, domestic, industrial, hydropower, Water use for tourism activities, fishing, navigation as well as associated cultural and spiritual values. Further development offers beneficial opportunities for the local communities especially there will have a potential the development of tourist industries.

ການປັບຕົວໃນການດຳລົງຊີວິດຂອງທ້ອງຖິ່ນຫຼາຍພາກສ່ວນ ແລະ ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ໃນການ
ພັດທະນາຊັບພະຍາກອນ: ເລື່ອງເລົ່າໂດຍກົງຈາກເມືອງເພືອງ, ແຂວງວຽງຈັນ, ປະເທດລາວ

Diversity and multi-locality in livelihood adaptation to resource development: nar-
ratives from Muang Feuang, Lao PDR

ອາວະກາດ ຜາສຸ້ຍໄຊງາມ^{1*}, ສຸພາບ ຄວງວິຈິດ², ສີສຸພັນ ໄຊຍະວົງ²,
ແບ້ ເພຍໄຊ², ຄຳຫຼ້າ ພັນວິໄລ³, Natalia Scurrah⁴, Philip Hirsch⁴

¹ ຄະນະກະເສດສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ, ² ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ, ³ ຄະນະວິທະຍາສາດ
ປ່າໄມ້ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ, ⁴ School of Geosciences, University of Sydney

* ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: touyavakat@gmail.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການກໍ່ຕັ້ງບ້ານໂພນສະຫວາດ ໃນເມືອງເພືອງ, ແຂວງວຽງຈັນ ແມ່ນໄດ້ສ້າງໃຫ້ມີສິ່ງທ້າທາຍ ແລະ ໂອກາດອັນໃໝ່ທີ່ສຳຄັນ ຕໍ່
ກັບປະຊາຊົນຫຼາຍກວ່າ 6,000 ຄົນ ທີ່ຍົກຍ້າຍເຂົ້າມາໃໝ່. ມັນໄດ້ສ້າງຜົນກະທົບໃຫ້ແກ່ບ້ານທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງ ທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ
ແລະ ຊັບພະຍາກອນອື່ນໆ ຊຶ່ງຕ້ອງໄດ້ແບ່ງປັນໃຫ້ຜູ້ທີ່ຍ້າຍມາໃໝ່. ກໍລະນີສຶກສານີ້ ເປັນພຽງຕົວຢ່າງທີ່ເກີດຂຶ້ນຕໍ່ກັບຄວາມກົດ
ດັນໃນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນໃນຂົງເຂດການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ໃນເຂດອ່າງນ້ຳຖິ້ມ ແລະ ເຂດອື່ນໆໃນລາວ
ຊຶ່ງກໍລະນີສຶກສານີ້ ແມ່ນມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັບໂຄງການໄຟຟ້ານ້ຳຖິ້ມ 2. ການສຶກສາຂອງພວກເຮົາ ແມ່ນໄດ້ຊອກຫາການຕອບ
ຮັບໃນການດຳລົງຊີວິດ ຕໍ່ກັບຄວາມຊຸ່ງຊື່ ແລະ ໂອກາດທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນບ້ານໂພນສະຫວາດ ແລະ ບ້ານໃກ້ຄຽງໃນການພັດທະນາ
ຊັບພະຍາກອນ ໂດຍການບອກເລົ່າເຖິງການປ່ຽນແປງຊີວິດການເປັນຢູ່ໂດຍລະອຽດໃນລະດັບຄົວເຮືອນ. ການສຶກສານີ້ ແມ່ນໄດ້
ດຳເນີນແບບປະສົມປະສານການສຳພາດຄຸນນະພາບເຊິ່ງເລິກ ແລະ ການຕິດຕາມຢ້ຽມຢາມສົນທະນາກຸ່ມເປົ້າໝາຍ ໂດຍໄດ້ມີ
ການສຳພາດຜູ້ທີ່ເປັນກຸນແຈສຳຄັນ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນບ້ານຈັດສັນ ແລະ ຜູ້ທີ່ອ່ານວຍຄວາມສະດວກໃນຂະບວນ
ການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່. ມີສອງຊຸດຂໍ້ມູນທີ່ສຳຄັນທີ່ເປັນຜົນການວິໄຈທີ່ໂດດເດັ່ນ. ອັນທຳອິດແມ່ນ ປະສົບການໃນການປັບ
ຕົວ ຂອງຄອບຄົວທີ່ແຕກຕ່າງ ແມ່ນມີຄວາມຫຼາຍໆຫຼາຍ ຊຶ່ງໃນທາງກັບກັນ ສາມາດເຊື່ອມໂຍງກັບຄຳວ່າ “ຊັບສິນ” ທີ່ບຸກຄົນ ຫຼື
ຄົວເຮືອນມີ ຄວາມແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານຊັບສິນທີ່ໄດ້ຮັບ. ອັນທີສອງແມ່ນເຫັນວ່າ ຄວາມສຳເລັດໃນການປັບໂຕ ແມ່ນເປັນ
ຂະບວນການທີ່ຂຶ້ນກັບຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານທີ່ຕັ້ງ, ໝາຍຄວາມວ່າ ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ໂອກາດ ແມ່ນມາຈາກຫຼາຍທີ່ຕັ້ງທີ່
ແຕກຕ່າງກັນ ບໍ່ແມ່ນມາຈາກພື້ນທີ່ດິນທີ່ຈຳກັດ ແລະ ພຽງແຕ່ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ບ້ານອ້ອມຂ້າງບ້ານໂພນ
ສະຫວາດເທົ່ານັ້ນ. ໃນດ້ານນະໂຍບາຍ, ການສຶກສາເຫັນວ່າ ຄວາມເຂົ້າໃຈໃນຍຸດທະສາດການຊ່ວຍເຫຼືອໃນການດຳລົງຊີວິດທີ່
ຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ມີທ້ອງຖິ່ນຫຼາຍພາກສ່ວນ ແມ່ນໄດ້ຊື່ໃຫ້ເຫັນທາງເລືອກທີ່ແຕກຕ່າງ ໃນການອ່ານວຍຄວາມສະດວກການປັບ
ຕົວໃນການດຳລົງຊີວິດ ເພື່ອໄປປັບໃຊ້ໃນໂຄງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນການດຳລົງຊີວິດສຳລັບຄົວເຮືອນໃນຊົນນະບົດ ໃນທາງສັງຄົມ
ແລະ ເສດຖະກິດທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ໂດຍສະເພາະຮູບການຈັດຕັ້ງ ໃນການຈັດການຂໍ້ຈຳກັດໃນຂົງເຂດທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນ

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ການປັບຕົວ, ການດຳລົງຊີວິດ, ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນ, ບ້ານຈັດສັນ, ຜົນກະທົບການສ້າງເຄື່ອນ.

Visions, beliefs and transformation: exploring cross-sectoral dynamics in the Nam Ngum River Basin

John Ward and Alex Smajgl

Mekong Region Futures Institute

ABSTRACT.

Policy and investment decisions in highly connected, developing regions such as the Nam Ngum River Basin can have implications that extend beyond their initial objectives of national development and poverty reduction. Local level decisions that aim to promote trajectories towards desirable futures are often transformative, unexpectedly altering factors that are determined at higher national levels. The converse also applies. The ability to realise desirable local futures diminishes if decision-making processes are not coordinated with other influential governance and decision levels. Providing effective support across multiple levels of decision making in a highly connected environment requires (a) identification and articulation of desired outcomes at the relevant levels of decision making, (b) improved understanding of complex cross-scale interactions that link to potentially transforming decisions, and (c) learning among decision makers and decision influencers. Research implemented through multiple participatory modalities can facilitate such relevant system learning to contribute to sustainable development pathways.

This paper tests application of a systematic science policy engagement framework on proposed development decisions in the Nam Ngum River Basin, Lao PDR. We describe the outcomes of the Challenge and Reconstruct Learning or ChaRL framework applied in the Nam Ngum River Basin to exemplify the cross scale and cross sectoral insights generated by participants to inform decision making processes. The five ChaRL steps define a systematic process of formally questioning and measuring existing underlying development assumptions (heuristics) and reconstructing revised assumptions within the understanding of a larger systems view.

As a first step in the CHaRL process, Lao PDR managing agencies prioritised the evaluation of alternative water options in the Nam Ngum River Basin as highly important for achieving national development goals, primarily large scale irrigation infrastructure development, and the reduction of local poverty as a core policy evaluation metric. The participatory process described aligns the facilitated development of scenarios articulating shared future visions for the Nam Ngum River Basin with agent-based simulations and facilitates learning by contrasting desired outcomes with likely, potentially mal-adaptive outcomes. The research implemented an elaborated monitoring and evaluation (M&E) protocol focused on decision maker learning, reliant on indicators widely accepted as precursors for changes in behaviour, decisions or actions; namely causal beliefs, attitudes and values.

Ex poste economic analysis indicates the a \$100 million irrigation investment in the Nam Ngum would result in a npv of -\$53 million (that is a net loss), a benefit cost ration of 0.52 and only an 8.9% probability of breaking even. Anecdotal evidence of a change of position of the Lao PDR National Assembly from a singular focus on large-scale irrigation towards a more diversified, farm scale irrigation plus regional industry strategy suggests that participant learning may have been translated into indirect pathways to decision making impact.

ຫົວຂໍ້ທີ່ 3:

ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ດິນ ແລະ ນໍ້າ) ແລະ ພະລັງງານ

(Session7: Impacts of concessions on livelihoods and environment)

ລັກສະນະການລົງທຶນຂອງພາກເອກະຊົນໃນຂະແໜງຊັບພະຍາກອນໃນ ສປປ ລາວ Characteristics of private investment in the resources sector in Laos

ດຣ. ອຸລາວັນ ແກ້ວວິລິຍະວົງ^{1*} ແລະ ດຣ. ໄດແອນນາ ຊຸຫາດິມານ¹

¹ສະຖາບັນ ຄຸ້ມຄອງນໍ້າສາກົນ

* ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົວຄັດຫຍໍ້ທີ່ສາມາດຕິດຕໍ່ໄດ້. ອີເມວ: o.keovilignavong@cgiar.org. ໂທ: 020-28249911

ບົດຄັດຫຍໍ້

ເສດຖະກິດໃນ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີການເຕີບໂຕຢ່າງໄວວາ ເພື່ອແນໄສການຫຼຸດຜົນອອກຈາກກຸ່ມປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ໃນປີ 2020. ໃນຍຸດທະສາດລະດັບຊາດເພື່ອສ້າງເສດຖະກິດເຕີບໂຕ ແລະ ລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຈົນ, ລັດຖະບານ ລາວ ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກຳນົດນະໂຍບາຍສິ່ງເສີມການລົງທຶນພາກເອກະຊົນເພື່ອຊຸກຍູ້ນັກລົງທຶນທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ໃຫ້ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາປະເທດ. ຈຸດປະສົງຂອງຫົວບົດນີ້ແມ່ນເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບຄວາມສຳຄັນຕົວຈິງຂອງນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວ ໂດຍແມ່ນຈະໄດ້ສັງເກດລັກສະນະການລົງທຶນຂອງພາກເອກະຊົນ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ວິເຄາະເບິ່ງວ່າລັກສະນະການລົງທຶນດັ່ງກ່າວໄດ້ມີສ່ວນພົວພັນແນວໃດ ໃນການກຳນົດນະໂຍບາຍ ການລົງທຶນ, ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍ່ຈະສຶກສາເບິ່ງວ່າ ການລົງທຶນມີຜົນສະທ້ອນແນວໃດຕໍ່ ກັບການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນການລົງທຶນຂອງພາກ ເອກະຊົນ ຈາກ ກະຊວງແຜນການ-ການລົງ ແຕ່ປີ 2000-2013, ຫົວບົດນີ້ ໄດ້ວິເຄາະໃຫ້ເຫັນວ່າ ການສົ່ງເສີມການ ລົງທຶນພາກເອກະຊົນໃນຂະແໜງຊັບພະຍາກອນ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດເຕີບໂຕໃນໄລຍະສັ້ນ ແຕ່ອາດຈະເກີດ ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ທ້ອງຖິ່ນໃນໄລຍະຍາວ ໂດຍສະເພາະການ ສັງເກດເຫັນວ່າ ລັກສະນະລວມຂອງການລົງທຶນແມ່ນບໍ່ໄປຕາມທິດທາງຂອງນະໂຍບາຍການລົງທຶນທີ່ວາງໄວ້. ໂດຍອີງ ໃສ່ການສັງເກດດັ່ງກ່າວ, ຫົວບົດນີ້ໄດ້ແນະນຳໃຫ້ມີການພິຈາລະນາຍຸດທະສາດການສົ່ງເສີມການລົງທຶນພາກເອກະຊົນ ໃນຂະແໜງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຂະແໜງນອກຊັບພະຍາກອນ ໄປພ້ອມໆກັນ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ກ) ນະໂຍບາຍການລົງທຶນ, ຂ) ລັກສະນະການລົງທຶນ, ຄ) ການຄຸ້ມຄອງ
ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ງ) ການດຳລົງຊີວິດ, ຈ) ສປປ ລາວ.

**ພາບລວມ ຂອງການສໍາປະທານທີ່ດິນລັດຢູ່ ລາວ: ເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຂະໜາດ ແລະ ສະພາບ ຂອງມັນ ໂດຍຜ່ານລະບົບ
ການຂຶ້ນບັນຊີແບບຫຼາຍຂະແໜງການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການສ້າງແຜນທີ່ໂຄງການເຊົ່າ ແລະ ສໍາປະທານ**
The landscape of land investments in Laos: Grasping its extent and context through a systematic
cross-sectoral inventory and mapping of concession and lease projects

**ວົງ ນັນທະວົງ^{1*}, ໂກນິເລຍ ເຮັດ², ໄມເກີນ ເອັບເປຣັດ², ແອນເດຼຍສ ເຣນິມັນ², ທັດເທວາ ສະພັງທອງ³,
ໂອລິເວີ ຊອນເວເກີ², ປາລິກອນ ທະລິງແສງຈັນ⁴**

¹ ສູນຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (CDE), ຫ້ອງການປະຈຳຢູ່ ລາວ, ² ສູນຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ສິ່ງແວດ
ລ້ອມ (CDE), ມະຫາວິທະຍາໄລ ເບີນ, ປະເທດສະວິດເຊີແລນ, ³ ສະພາວິທະຍາສາດ ເຕັກນິກ ກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້ (CST), ກະຊວງກະສິກໍາ
ແລະ ປ່າໄມ້, ສປປ ລາວ, ⁴ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ (NAFRI), ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, ສປປ ລາວ

* ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: nanhthavong.vong@gmail.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ໃນຊ່ວງທົດສັດຕະວັດຜ່ານມານີ້ ການລົງທຶນທີ່ຕິດພັນກັບທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດຢູ່ ລາວ ແມ່ນໄດ້ມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໄວ
ວາ. ແຕ່ເນື່ອງຈາກວ່າບໍ່ມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ການເຊົ່າ ແລະ ສໍາປະທານ ທີ່ດິນທີ່ຄົບຖ້ວນ, ຊັດເຈນ ແລະ ສາມາດນໍາໃຊ້ທັນກັບສະພາບການນັ້ນ
ຈຶ່ງເປັນອຸປະສັກໃຫ້ແກ່ ການ ອອກແບບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ເປັນຫຼັກຖານໃຫ້ແກ່ການຕັດສິນໃຈ. ສະນັ້ນ,
ຕໍ່ບັນຫາດັ່ງກ່າວ ລັດຖະບານລາວ ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກ ກະຊວງຮ່ວມມືດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ການພັດທະນາ ຂອງສະຫະພັນ ເຢຍ
ລະມັນ (BMZ/GIZ) ໄດ້ດໍາເນີນການຂຶ້ນບັນຊີການເຊົ່າ ແລະ ສໍາປະທານທີ່ດິນລັດຢູ່ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ໃນລະຫວ່າງປີ 2007 ຫາ
2010. ຕໍ່ຈາກນັ້ນທາງ ສູນຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (CDE) ຈຶ່ງໄດ້ຮ່ວມມືກັບ ສູນຂໍ້ມູນ-ຂ່າວສານຊັບ ພະຍາກອນ
ທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (ສຂຊສ) ຂອງກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (ກຊສ) ດໍາເນີນການວິເຄາະຂໍ້ມູນ
ແລະ ຂຽນເປັນບົດລາຍງານໃນລະດັບຊາດຂຶ້ນ. ບົດຄົ້ນຄວ້ານີ້ແມ່ນເປັນການນໍາສະເໜີ ຜົນໄດ້ຮັບໂດຍລວມ ຂອງການວິເຄາະຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນ
ດັ່ງກ່າວ, ໃນນັ້ນເຫັນວ່າຢູ່ໃນ ລາວ ມີເນື້ອທີ່ຢ່າງໜ້ອຍຈໍານວນ 1.1 ລ້ານເຮັກຕາ ໄດ້ອະນຸມັດໃຫ້ຈໍານວນ 2,642 ໂຄງການນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການ
ເຊົ່າ ແລະ ສໍາປະທານ. ໂດຍອີງໃສ່ຂະໜາດເນື້ອທີ່ດິນທີ່ອະນຸມັດໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ເຫັນວ່າ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເປັນນັກລົງທຶນ
ຈາກ ສສ.ຫວຽດນາມ, ສປ ຈີນ ແລະ ໄທ ຊຶ່ງກວມເອົາ 72% ຂອງເນື້ອທີ່ການເຊົ່າ ແລະ ສໍາປະທານທັງໝົດ. ໃນນັ້ນການເຊົ່າ ແລະ ສໍາປະ
ທານ ຕົ້ນຕໍແມ່ນສຸມໃສ່ຂະແໜງກະສິກໍາ, ປ່າໄມ້ ແລະ ແຮ່ທາດ ຊຶ່ງກວມເອົາ 91% ຂອງເນື້ອທີ່ທັງໝົດ. ການເຊົ່າ ແລະ ສໍາປະທານ ເຫຼົ່ານີ້
ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຢູ່ເຂດທີ່ມີສະຖານະພາບຄວາມທຸກຍາກ ໃນລະດັບອັດຕາສ່ວນເທົ່າກັບອັດຕາສ່ວນສະເລ່ຍແຫ່ງຊາດ ແລະ ເຂດທີ່ມີເສັ້ນທາງ
ການເຂົ້າເຖິງໄດ້ສະດວກແລ້ວ, ຊຶ່ງບັນຫານີ້ ໄດ້ເກີດມີຄໍາຖາມຂຶ້ນກ່ຽວກັບ ການພົວພັນກັນລະຫວ່າງ ຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງ. ມັນ
ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຄວາມພະຍາຍາມຂອງລັດຖະບານ ໃນການຜັກດັນການລົງທຶນໃຫ້ເຂົ້າໄປໃນເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ນັ້ນ ແມ່ນມີຜົນພຽງ
ເລັກນ້ອຍເທົ່ານັ້ນ. ການຄົ້ນຄວ້ານີ້ ເປີດເຜີຍວ່າ ບັນດາຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຈໍາເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ມີ ລະບົບການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ເຂັ້ມແຂງ ກວ່າ
ເກົ່າ ລວມທັງຄວນຈະມີການ ກໍານົດພາລະບົດບາດ, ບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງແຕ່ລະຂະແໜງການ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດ
ຕາມກວດກາ ການເຊົ່າ ແລະ ສໍາປະທານ ຢູ່ລາວ ໃຫ້ຈະແຈ້ງ ແລະ ຊັດ ເຈນ. ນອກຈາກ ນັ້ນ, ການທີ່ມີ ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ-ຂ່າວສານ,
ການປະສານງານກັນໃນການເກັບກໍາຂໍ້ມູນ, ການເຊື່ອມໂຍງຖານຂໍ້ມູນ ແລະ ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ ທີ່ດີກວ່າເກົ່າ ກໍ່ເປັນສິ່ງທີ່ຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ
ຫຼາຍ ແລະ ມັນເປັນສິ່ງທີ່ຈໍາເປັນ ໃຫ້ແກ່ການຕອບສະໜອງຫຼັກຖານອັນສໍາຄັນໃຫ້ແກ່ຜູ້ກໍານົດນະໂຍບາຍ ເພື່ອກ້າວໄປສູ່ການປັບປຸງ ແລະ
ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມໂປ່ງໃສ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ວຽກງານການເຊົ່າ ແລະ ສໍາປະທານທີ່ດິນລັດ.

ເພື່ອຕອບສະໜອງກັບຄວາມຕ້ອງການດັ່ງກ່າວ ປັດຈຸບັນນີ້ທາງ ລັດຖະບານລາວ ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກ CDE ໄດ້ດໍາເນີນການ
ປັບປຸງ ແລະ ຍົກລະດັບຄຸນນະພາບ ຂອງຖານຂໍ້ມູນການຂຶ້ນບັນຊີການເຊົ່າ ແລະ ສໍາປະທານທີ່ມີຢູ່ໃຫ້ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ. ຊຶ່ງຂະບວນການນີ້ແມ່ນ
ປະກອບມີ 3 ເປົ້າໝາຍຄື: (I) ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການປັບປຸງຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ; ການເກັບກໍາຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວແມ່ນລວມມີ
ເກັບກໍາຂໍ້ມູນທີ່ເຫັນວ່າຍັງບໍ່ທັນຄົບຖ້ວນຢູ່ໃນຖານຂໍ້ມູນເກົ່າ, ຂໍ້ມູນຂອງໂຄງການໃໝ່ ແລະ ຂໍ້ມູນດ້ານແຜນທີ່ດິນສໍາປະທານທີ່ນໍາໃຊ້ແລ້ວ;
(II) ການເຊື່ອມໂຍງ ແລະ ລວບລວມ ຖານຂໍ້ມູນການຂຶ້ນບັນຊີການເຊົ່າ ແລະ ສໍາປະທານທີ່ດິນລັດ ເຂົ້າກັບຖານຂໍ້ມູນອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນ:
ຖານຂໍ້ມູນການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ການລົງທຶນໃນຂະແໜງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ; (III) ສ້າງລະບົບໃນການປັບປຸງຖານຂໍ້ມູນການເຊົ່າ
ແລະ ສໍາປະທານທີ່ດິນ ແບບປົກກະຕິ ຕໍ່ເນື່ອງ ຕາມກົນໄກຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບັນດາຂະແໜງການ ເພື່ອປັບປຸງຂໍ້ມູນຂອງໂຄງການທີ່ມີຢູ່
ແລະ ໂຄງການອະນຸມັດໃໝ່.

ເອກະສານນີ້ ເປັນການນໍາສະເໜີ ຂໍ້ມູນທີ່ສໍາຄັນ ແລະ ຊ່ອງຫວ່າງ ຂອງຖານຂໍ້ມູນການເຊົ່າ ແລະ ສໍາປະທານທີ່ມີຢູ່, ນໍາສະເໜີວິທີການ ໃນ
ການປັບປຸງຖານຂໍ້ມູນ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບເບື້ອງຕົ້ນຈາກການທົດລອງການປັບປຸງຖານຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ ຢູ່ແຂວງ ຫຼວງພະບາງ ແລະ ຊຽງຂວາງ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ການຂຶ້ນບັນຊີການເຊົ່າ ແລະ ສໍາປະທານແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບັນດາຂະແໜງການ, ການສ້າງແຜນທີ່ ທີ່ດິນສໍາປະທານ,
ການເຊົ່າ ແລະ ສໍາປະທານທີ່ດິນ, ຖານຂໍ້ມູນດ້ານແຜນທີ່, ແຂວງ ຫຼວງພະບາງ, ແຂວງ ຊຽງຂວາງ

ການຫັນທິດໃຫ້ເປັນທຶນ ກັບການພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ

ຊົງເລົ່າ ຢິນນຸ

ນັກຄົ້ນຄ້ວາປະລິນຍາເອກ ຮຸ່ນທີ 1, ຄະນະວິທະຍາສາດປ່າໄມ້, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ.

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການຫັນທິດໃຫ້ເປັນທຶນ ຖືເປັນໜຶ່ງໃນບັນດານະໂຍບາຍສໍາຄັນຂອງລັດຖະບານ ເພື່ອ ນໍາພາປະເທດ ໃຫ້ຫຼຸດພື້ນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດທຸກຍາກ ພາຍໃນປີ 2020 ໄປພ້ອມໆກັບການຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໄປເທື່ອລະກ້າວ. ເຖິງຢ່າງໃດ ກໍ່ຕາມ, ຍັງມີຫຼາຍຄໍາຖາມ ໃນວົງນັກວິຊາການຢູ່ບ່ອນວ່າ ການປະຕິບັດ ຫັນທິດໃຫ້ເປັນທຶນ ໃນຂະແໜງການຕ່າງໆມີຄວາມ ເປັນເອກະພາບກັນຄືແນວໃດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນໃດ ທີ່ປະຊາຊົນໄດ້ຮັບຈາກການຫັນປ່ຽນດັ່ງກ່າວ. ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ ໄດ້ທໍາການສໍາຫຼວດ ແລະ ປະເມີນເພື່ອຕອບຄໍາຖາມດັ່ງກ່າວນັ້ນດ້ວຍການສັງລວມບັນດາເອກະສານ ທີ່ຍັງຢືນເຖິງ ຂະບວນການໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ແລະ ການປະຕິບັດຕົວຈິງ ຂອງໂຄງການຫັນທິດໃຫ້ເປັນທຶນ ໂດຍສະເພາະໃນຂະແໜງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, ຂະແໜງການພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່, ຂະແໜງການການຄ້າ ແລະ ການບໍລິການ, ແລະ ຂະແໜງການໂຍທາ. ເອກະສານດັ່ງກ່າວນັ້ນ ໄດ້ຖືກນໍາມາວິເຄາະ ເຖິງລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ທັງໃນລະດັບຄອບຄົວ ແລະ ລະດັບຊຸມຊົນ. ຜົນຂອງການຄົ້ນຄວ້າ ໄດ້ຢັ້ງຢືນວ່າ ການຫັນທິດໃຫ້ເປັນທຶນໃນຂະແໜງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ມີກົນໄກທີ່ແຈ້ງກ່ວາໃນແງ່ຂອງ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການຫັນທິດໃຫ້ເປັນທຶນ. ສ່ວນວ່າການຫັນທິດໃຫ້ເປັນທຶນໃນຂະແໜງການອື່ນໆ ກໍ່ໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດປະຊາຊົນເຊັ່ນກັນ ແຕ່ໃນ ຮູບແບບຂອງການຊົນເຊີຍເຊິ່ງເປັນການໃຫ້ປະໂຫຍດໄລຍະສັ້ນ ແລະ ບໍ່ຕໍ່ເນື່ອງ. ການສຶກສາ ຄັ້ງນີ້ ຍັງໄດ້ແນະນໍາວ່າ ຫຼັກການການປົກປ້ອງສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຄວນນໍາໃຊ້ ໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວ ຢ່າງຈິງຈັງ. ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ນະໂຍບາຍການຫັນທິດໃຫ້ເປັນທຶນ ສາມາດເປັນນະໂຍບາຍທີ່ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍຂອງລັດຖະບານໃນປີ 2020.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ການຫັນທິດໃຫ້ເປັນທຶນ, ການດໍາລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ, ນະໂຍບາຍທິດໃຫ້ເປັນທຶນ

ການພັດທະນາເຂດຖະກິດພິເສດສ້າງກາລະໂອກາດ, ສິດຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ ສໍາລັບຄົນທ້ອງຖິ່ນ: ກໍລະນີຂອງເຂດຖະກິດພິເສດສະຫວັນ-ເຊໂນ ສປປ ລາວ

Development of a Special Economic Zone Creates Opportunities, Benefits and
Challenges for Local People: A Case of Savan-SENO Special Economic Zone in
Lao PDR

ຮສ. ດຣ. ເດຊານຸລາດ ແສນດວງເດດ^{1*}

¹ ຄະນະວິທະຍາສາດສັງຄົມ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ

*E-mail: dexanourath@yahoo.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການເຊື່ອມໂຍງພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ໄດ້ດໍາເນີນມາເປັນເວລາຫຼາຍທົດສະວັດແລ້ວ ແຕ່ມັນຍັງຄົງ
ສືບຕໍ່ໃນປະຈຸບັນ. ສປປ ລາວ ກໍແມ່ນໜຶ່ງໃນບັນດາປະເທດສະມາຊິກໃໝ່ຂອງສະມາຄົມບັນດາປະຊາຊາດອາຊີ
ຕາເວັນອອກ ສຽງໃຕ້ (ASEAN) ແລະ ກໍພວມດໍາເນີນການເລັ່ງລັດການພັດທະນາເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວ.
ໜຶ່ງໃນບັນດາແຜນການທີ່ສໍາຄັນໃນການເລັ່ງລັດການພັດທະນາທາງເສດຖະກິດຂອງ ສປປລາວແມ່ນການສ້າງເຂດ
ເສດຖະກິດພິເສດ ຊຶ່ງເລີ່ມຈາກເຂດເສດຖະກິດພິເສດສະຫວັນ-ເຊໂນ ທີ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ. ບົດຄົ້ນຄວ້ານີ້ ມີ
ຈຸດປະສົງສຶກສາວ່າ ການພັດທະນາເຂດເສດຖະກິດພິເສດໄດ້ສ້າງກາລະໂອກາດ, ສິດຜົນປະໂຫຍດ, ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ
ຕໍ່ກັບຄົນທ້ອງຖິ່ນແນວໃດ; ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ແນໃສ່ສຶກສາຄົນທ້ອງຖິ່ນໃນພື້ນທີ່ຕິດພັນກັບການພັດທະນາເຂດ
ເສດຖະກິດພິເສດສະຫວັນ-ເຊໂນຢູ່ເມືອງໄກສອນ ພົມວິຫານ, ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ. ການສຶກສານີ້ໄດ້ນໍາໃຊ້ວິທີ
ການຄົ້ນຄວ້າແບບປະສົມປະສານລະຫວ່າງການສຶກສາແບບປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ ໂດຍນໍາໃຊ້ທ້າວິທີການເກັບ
ກໍາຂໍ້ມູນປະຖົມມະພູມ ຄື: ການສັງເກດ, ການສໍາພາດແບບເຄິ່ງໂຄງສ້າງ ແລະ ການສໍາພາດເຈາະເລິກ, ການສໍາພາດ
ບຸກຄົນສໍາຄັນ, ການສໍາພາດຄົວເຮືອນ, ແລະ ການສໍາພາດປະຫວັດສາດຊີວິດ.

ການສຶກສານີ້ພົບວ່າ ການພັດທະນາເຂດເສດຖະກິດພິເສດໄດ້ສ້າງກາລະໂອກາດ ຊຶ່ງຮວມມີທາງເລືອກໃໝ່,
ທາງເລືອກທີ່ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ສິດຜົນປະໂຫຍດແກ່ຄົນທ້ອງຖິ່ນ. ມັນໄດ້ສ້າງ ແລະ ສະໜອງວຽກເຮັດງານ
ທໍາໃໝ່ຫຼາຍຢ່າງຈາກໂຄງການກໍ່ສ້າງຢູ່ແຕ່ລະເຂດ ແລະ ວຽກຢູ່ບັນດາໂຮງງານຕ່າງໆຢູ່ເຂດ C ແລະ ເຂດ B. ພ້ອມ
ດຽວກັນ ມັນຍັງໄດ້ສ້າງກາລະໂອກາດໃຫ້ແກ່ບັນດານັກທຸລະກິດເຂົ້າມາລົງທຶນໃນ ແລະ ນອກເຂດເສດຖະກິດພິເສດ
ສະຫວັນ-ເຊໂນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ບັນດາກາລະໂອກາດ ແລະ ທາງເລືອກນີ້ ຕິດຕາມມາດ້ວຍສິ່ງທ້າທາຍໃໝ່,
ຊຶ່ງຮວມມີຄວາມທ້າທາຍໃນການສ້າງລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນ, ຄວາມທ້າທາຍໃນການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກ
ໂຄງການພັດທະນາເສດ ຖະກິດພິເສດ, ຄວາມທ້າທາຍໃນການບຸກລຸກເຂົ້າໃນເຂດພື້ນທີ່ໂຄງການພັດທະນາເຂດຖະກິດ
ພິເສດ, ແລະ ຄວາມທ້າທາຍໃນການແບ່ງປັນສິດຜົນປະໂຫຍດຈາກການພັດທະນາເຂດເສດຖະກິດພິເສດສະຫວັນ-ເຊ
ໂນ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ສປປ ລາວ, ການພັດທະນາ, ເຂດເສດຖະກິດພິເສດສະຫວັນ-ເຊໂນ, ການດໍາລົງຊີວິດ, ຄົນທ້ອງຖິ່ນ

ຫົວຂໍ້ທີ່ 3:

ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ດິນ ແລະ ນໍ້າ) ແລະ ພະລັງງານ

(Session8: Land Tenure and rural transformation)

ຊ່ອງວ່າງຂອງການອອກໃບຕາດິນ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ Laos's Land Titling Gap and its Implications for Rural Land Tenure

1. Michael Dwyer (Center for International Forestry Research), M.dwyer@cgiar.org
2. ວິລະເດດ ສີສລາດ (GIZ; Mekong Region Land Governance Project)
3. ຫຼົງທອງ ສິວິຫວັດ (Village Focus International)
4. Julian Derbidge (GIZ)

ບົດຄັດຫຍໍ້

ຢູ່ ສປປ ລາວ, ໃນພາກພື້ນ, ກໍຄື ຢູ່ບັນດາປະເທດກຳລັງພັດທະນາໂດຍລວມ, ຍັງມີຊ່ອງວ່າງ ລະຫວ່າງທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ຮັບການອອກໃບຕາດິນແລ້ວ ແລະ ທີ່ດິນທີ່ຄຸ້ມຄອງນໍາໃຊ້ໂດຍຜູ້ຖືຄອງຂະໜາດນ້ອຍ. ບົດນໍາສະເໜີ ແມ່ນຈະຄົ້ນຄວ້າຫຼາຍແງ່ມຸມ ຂອງຊ່ອງວ່າງດັ່ງກ່າວນີ້ ທັງໃນລາວ ແລະ ປະເທດອື່ນໆ ໃນພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້, ແລະຈະສົນທະນາເຖິງ ຄວາມໝາຍຄວາມສໍາຄັນຂອງການແກ້ໄຂຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ໃນສະພາບທີ່ການອອກໃບຕາດິນຍັງບໍ່ທົ່ວເຖິງ, ໂດຍສະເພາະຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ.

ການສົນທະນາແລກປ່ຽນທາງດ້ານນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ທີ່ດໍາເນີນບໍ່ດົນມານີ້ ໄດ້ເນັ້ນໜັກເຖິງຄວາມສໍາຄັນຂອງການຮັບຮູ້ສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ລວມທັງການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ໃນເວລາພັດທະນາການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາ ແລະ ດ້ານອື່ນໆ ທີ່ນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຈໍານວນຫຼາຍ (FAO, IFAD, UNCTAD & World Bank 2010; FAO 2012). ດ້ານໜຶ່ງ ໄດ້ມີແຮງຜັກດັນ ທີ່ຈະປົດຊ່ອງວ່າງ ລະຫວ່າງການຖືຄອງທີ່ດິນທີ່ໄດ້ອອກໃບຕາດິນແລ້ວ ແລະ ທີ່ບໍ່ມີໃບຕາດິນ ໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ຈະໄວໄດ້ ໂດຍດໍາເນີນການອອກໃບຕາດິນຢ່າງເປັນລະບົບ ສໍາລັບທີ່ດິນບຸກຄົນ ແລະ ທີ່ດິນຊຸມຊົນ; ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ພາກສ່ວນອື່ນໆ ໄດ້ເນັ້ນໃສ່ຄວາມຈໍາເປັນໃນການຮັບຮູ້ຮູບແບບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ແລະ ເຄິ່ງທາງການ ເຖິງວ່າຈະບໍ່ມີໃບຕາດິນກໍຕາມ. ໂດຍນໍາໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ບັນດາປະເທດໃກ້ຄຽງ (ລວມທັງການສໍາພາດ ແລະ ປຶກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ຂໍ້ມູນໂຄງການ ແລະ ການສຶກສາເອກະສານອ້າງອີງ), ບົດນໍາສະເໜີ ແມ່ນສຸມໃສ່ຫຼາຍແງ່ມຸມຂອງການຖືກຖຽງກັນກ່ຽວກັບສອງບັນຫາຂ້າງເທິງ, ແລະ ຈະໃຫ້ເຫດຜົນໄປທາງບັນຫາທີສອງ ບົນພື້ນຖານທີ່ວ່າ ການສໍາປະທານທີ່ດິນ ທີ່ກໍາລັງມາແຮງ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດຂອງ ສປປ ລາວ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ເປັນໜ້າທີ່ຂອງທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນວຽກພັດທະນາ ທີ່ຈະຜັກດັນທາງອອກຂັ້ນນະໂຍບາຍ, ກໍຄືທາງອອກປະເພດອື່ນໆ, ໂດຍຄໍານຶງ ເຖິງການໃຊ້ເວລາດົນນານ ແລະ ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງ ທີ່ຈະສາມາດອອກໃບຕາດິນໃຫ້ທົ່ວເຖິງຢ່າງສົມບູນ.

ໂດຍນໍາໃຊ້ ຊ່ອງວ່າງທາງແຜນທີ່ ລະຫວ່າງທີ່ດິນທີ່ໄດ້ອອກໃບຕາດິນແລ້ວ ແລະ ການຖືຄອງທີ່ດິນທີ່ມີສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ເພື່ອເປັນພື້ນຖານໃນການສົນທະນາ, ບົດນໍາສະເໜີ ຍັງຈະໃຫ້ເຫດຜົນກ່ຽວກັບ “ຊ່ອງວ່າງ” ທາງດ້ານແນວຄວາມຄິດອີກດ້ວຍ, ເຊິ່ງເຖິງແມ່ນວ່າ ການອອກໃບຕາດິນຈະດໍາເນີນເພື່ອເປົ້າໝາຍການເກັບພາສີ, ການເຂົ້າເຖິງສິນເຊື່ອ ແລະ ການຄວບຄຸມຕະຫຼາດທີ່ດິນ, ສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ຍັງແມ່ນບັນຫາທີ່ສັບຊ້ອນ ທີ່ຕ້ອງມີການປະເມີນ ແລະ ແກ້ໄຂດ້ວຍວິທີອື່ນໆ. ບົດນໍາສະເໜີ ແລະ ເອກະສານອື່ນໆທີ່ຈະຕາມມາ ຈະເລີ່ມສົນທະນາເຖິງວິທີ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ໃນການແກ້ໄຂບັນຫາສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນຂະນະທີ່ຊ່ອງວ່າງຂອງການອອກໃບຕາດິນຍັງເປີດກວ້າງຢູ່, ແລະ ຈະສະເໜີພື້ນຖານສໍາລັບການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ສົນທະນາໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ການອອກໃບຕາດິນ; ສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ; ການລົງທຶນທີ່ນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ

ການພົວພັນລະຫວ່າງຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງ ດ້ານສະບຽງອາຫານຢູ່ລາວ (Dynamics of the Land Tenure and Food Security Nexus in Laos)

ທ້າວ ໄມ ເຄນນີລາຊາ (Miles Kenney-Lazar)^{1*}

¹ ມະຫາວິທະຍາໄລ ຄລາຣ໌ກ (Clark University)

*ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: miles.kenney@gmail.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ປະຊາຊົນລາວຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍຍັງບໍ່ມີຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດແຫ່ງ
ການພັດທະນາດ້ານຄວາມໝັ້ນຄົງສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການຍັງຫ່າງໄກ. ບົດຄົ້ນຄວ້ານີ້ໄດ້ຮັບການ ສະໜັບສະໜູນ
ໂດຍ LIWG, ເຊິ່ງໄດ້ສຶກສາຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ລະດັບຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງ
ອາຫານຢູ່ລາວ ສໍາລັບ ກອບການສຶກສາທີ່ກວ້າງກວ່ານັ້ນແມ່ນການວິເຄາະຄວາມສໍາພັນທີ່ມີຄວາມຊັບຊ້ອນລະຫວ່າງຄວາມໝັ້ນ
ຄົງໃນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ເພື່ອເຮັດໃຫ້ໂຄງການມີຄວາມເຂົ້າໃຈຫຼາຍຂຶ້ນກ່ຽວກັບ
ປະເດັນດັ່ງກ່າວ ພ້ອມກັບມີວິທີການເພື່ອມາປັບປຸງຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ. ບົດຄົ້ນຄວ້ານີ້
ແມ່ນໄດ້ສຶກສາໂດຍການທົບທວນເອກະສານຕ່າງໆ, ເຊິ່ງໄດ້ມີຜົນການສຶກສາທີ່ສໍາຄັນຫຼາຍຢ່າງ ເຊັ່ນ: ທໍາອິດ, ຫັດສະນະທາງດ້ານ
ແນວຄວາມຄິດ, ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັນຫຼາຍດ້ານຕໍ່ກັບຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ເຊັ່ນ:
ສິ່ງທີ່ສາມາດຫາໄດ້, ການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງສະບຽງອາຫານ. ທີ່ສອງແມ່ນ, ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງ
ອາຫານເປັນສິ່ງສະຫຼັບຊັບຊ້ອນສິ່ງໜຶ່ງທີ່ປະກອບດ້ວຍສິ່ງສໍາຄັນຫຼາຍດ້ານ, ເຊິ່ງໃນນັ້ນການເຂົ້າເຖິງຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງການນໍາໃຊ້
ທີ່ດິນແມ່ນອົງປະກອບໜຶ່ງທີ່ສໍາຄັນຫຼາຍ. ທີ່ສາມ, ຄອບຄົວທີ່ດໍາລົງຊີວິດຢູ່ເຂດຊົນນະບົດຢູ່ລາວຜູ້ທີ່ມີຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງດິນ
ໜ້ອຍກວ່າແມ່ນມີຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານໜ້ອຍກວ່າເມື່ອທຽບໃສ່ກັບຄອບຄົວທີ່ມີດິນຫຼາຍ. ທີ່ສີ່, ແມ່ນດ້ານ
ນະໂຍບາຍ ແລະ ໂຄງການພັດທະນາໃຫຍ່ທີ່ເຮັດໃຫ້ການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນຂອງຄົວເຮືອນຫຼຸດລົງເຊິ່ງມີແນວໂນ້ມເຮັດໃຫ້ເພີ່ມຄວາມ
ບໍ່ໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ໂດຍສະເພາະເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຂາດເຂີນ ແລະ ໂອກາດທາງເລືອກທີ່ເໝາະສົມຕໍ່ການດໍາລົງ
ຊີວິດເຂົາເຈົ້າ. ທີ່ຫ້າ, ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍທີ່ເຮັດກະສິກໍາການຄ້າ ອອກສູ່ຕະຫຼາດ ແມ່ນໄດ້ສ້າງໂອກາດໃນການເພີ່ມ
ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ເຮັດໃຫ້ມີລາຍໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ, ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນກໍໄດ້ມີຄວາມສ່ຽງແບບໃໝ່ໃຫ້ແຕ່ລະ
ຄົວເຮືອນຍ້ອນວ່າເຂົາເຈົ້າຫັນມາອີງໃສ່ການຂາຍຕາມທ້ອງຕະຫຼາດຫຼາຍຂຶ້ນ ເຊິ່ງຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ລາຄາຕະຫຼາດແມ່ນບໍ່
ແນ່ນອນ. ທີ່ຫົກ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ໂຄງການທີ່ເພີ່ມການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ເພີ່ມຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການນໍາໃຊ້ທີ່
ດິນຂອງເຂົາເຈົ້າມີແນວໂນ້ມເຮັດໃຫ້ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານເພີ່ມຂຶ້ນ. ອີງຕາມຜົນການສຶກສາເຫຼົ່ານີ້, ພວກຂ້າພະເຈົ້າ
ໄດ້ມີຂໍ້ສະເໜີແນະນາຢ່າງເຊັ່ນ: ການພັດທະນາຍຸດທະສາດ ແລະ ໂຄງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ
ແລະ ໂພຊະນາການ ຄວນ ຊອກຫາອົງປະກອບໃນການຮ່ວມມືທີ່ເພີ່ມການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ເພີ່ມຄວາມໝັ້ນ
ຄົງໃນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນໃນສອງລະດັບຄື ລະດັບບຸກຄົນ ແລະ ລະດັບຊຸມຊົນ. ການປ່ຽນແປງນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບຄວາມໝັ້ນຄົງ
ທາງດ້ານທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ການລົງທຶນໃນຂະແໜງການນີ້ ຄວນ ພິຈາລະນາລະອຽດໃນການເຊື່ອມ
ໂຍງຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ ເພື່ອຮັບປະກັນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນດີກວ່າເກົ່າ
ແລະ ຄວນປົກປ້ອງຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍໃນການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ
ຊັບພະຍາກອນ. ສຸດທ້າຍ ຄວນມີການເຮັດການຄົ້ນຄວ້າເພີ່ມເຕີມໃນການສຶກສາການເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງຄວາມໝັ້ນຄົງໃນ
ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານໂດຍການເກັບກໍາຂໍ້ມູນຕົວຈິງ ກໍລະນີຕ່າງໆທີ່ສາມາດເປັນຕົວຢ່າງ
ໄດ້ໃນທົ່ວປະເທດ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ໂພຊະນາ
ການ, ນະໂຍບາຍຊັບພະຍາກອນ ແລະ ທີ່ດິນ, ປະເທດລາວ

Systematic assessment of the social, economic, and environmental quality of land investment projects in Laos: concept, approach and first insights into results from a pilot survey in LuangPrabang province

Vong Nanhthavong¹, Cornelia Hett², Michael Epprecht², Thatheva Saphangthong³, Miles Kenney-Lazar⁴, William Speller⁵

¹ Centre for Development and Environment (CDE), country office in Laos

² Centre for Development and Environment (CDE), University of Bern, Switzerland

³ Council for Science and Technology (CST), Ministry of Agriculture and Forestry of Laos

⁴ Doctoral Candidate Graduate School of Geography, Clark University

⁵ United Nations Conference on Trade and Development

Abstract

The commercial pressure on land has exponentially increased in Laos over the last decade. Large-scale land investments in tree plantations, agricultural commodities, and mineral extraction, are greatly contributing to the gross national revenue. However, such investments may also have been shown to have negative impacts on rural livelihoods and the environment, for example through inadequate compensations to farmers or a lack of adequate social and environmental safeguards.

In response to this, the Government of Laos (GoL) declared a moratorium in June 2012 on new concessions for mineral prospecting and exploration, and eucalyptus and rubber plantations until the end of 2015. It called for an assessment of the quality of investment (QI) of all existing concession projects. With the support of the Centre for Development and Environment (CDE) of the University of Bern, Switzerland, a methodology was developed to systematically assess multiple dimensions of the quality of existing investment projects, including social, environmental, economic and compliance aspects of the investments.

The quality of investment is assessed through a field data collection campaign and mainly via interview with representatives of relevant ministerial line agencies at provincial and district levels, the project implementing companies as well as villagers affected by a particular project.

This paper provides first insights into the key preliminary results of a pilot project in LuangPrabang province. It focuses on responses of interviewees regarding positive and negative impacts of agriculture and tree plantation projects in the pilot province. The results show that in many cases, negative aspects are likely to outweigh the positive ones.

Many concession projects have managed to improve livelihoods by providing new employment opportunities, establishing outgrower schemes, improving road connections, access to water supply, wages and farming inputs. At the same time, the survey revealed that these investments had a negative impact on local food security, health and livelihoods, mainly by: (I) converting land formerly used for farming by the local population and offering inadequate compensations; (II) insufficient employment opportunities; (III) heavy use of agrochemicals and machines for weed control instead of local workers. Furthermore, the availability of non-timber forest products has diminished, as forest areas adjacent to concession projects often having been converted into tree plantations. A decrease in livestock, water contamination and land conflicts were reported as further major negative impacts of these investments.

The survey reveals that access to farming land and natural resources remain crucial for rural livelihoods affected by concession projects, despite options of livelihood diversification which are entailing the concession projects. Based on the results, a more fair compensation is required both in terms of quantity and formalization of the procedure to warrant it. Tighter regulation and control of the use of agrochemicals must be implemented in order to avoid further negative impacts on the environment and the local population's health.

Key words: Land investments, leases, concessions, quality of investments, multi-dimension indicators, rating system, positive and negative impact, LuangPrabang province

ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບການຫັນປ່ຽນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກໍາເຂດຄອງຊົນລະປະທານ (ກໍລະນີສຶກສາ ຢູ່ ເມືອງ ໄຊທານີ ແລະ ເມືອງ ສີໂຄດຕະບອງ), ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ດຣ. ປາລິກອນ ທະລົງແສງຈັນ

¹ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ-ພະແນກແຜນການ-ຮ່ວມມື, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້
ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ*: ເບີໂທລະສັບ: 020 2222 4147 , E-mail: palikone.t@gmail.com;

ບົດຄັດຫຍໍ້

ຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍ ໃນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ ເພື່ອສຶກສາເຖິງການທົບທວນເຖິງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ
ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດໃນໄລຍະຜ່ານ ແລະ ເພື່ອນໍາມາເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ຜູ້ວາງນະໂຍບາຍນໍາໃຊ້ເຂົ້າ
ໃນການວາງແຜນພັດທະນາໃນຕໍ່ໜ້າ. ຄືດັ່ງທີ່ຮູ້ກັນແລ້ວວ່າ **ສ ປປ ລາວ** ເປັນປະເທດໜຶ່ງ ທີ່ບໍ່ມີທາງອອກສູ່ທະເລ, ເຊິ່ງມີ
ຄວາມອຸດົມບູນທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ເຊັ່ນ: ທີ່ດິນ, ປ່າໄມ້ທໍາມະຊາດ, ແຫຼ່ງນໍ້າ ແລະ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນນາ
ຫຼາຍຊະນິດ. ມີເນື້ອທີ່ປະມານ 236.800 ກິໂລຕາແມັດ, ມີປະຊາກອນປະມານ 6.5 ລ້ານຄົນ ເຊິ່ງມີວິຖີການດໍາລົງຊີວິດ
ຕິດພັນກັບທໍາມະຊາດ ແລະ ກະສິກໍາເຖິງ 70-80%, ແຕ່ພື້ນທີ່ດ້ານພູມສັນຖານສ່ວນຫຼາຍຈະເປັນພື້ນທີ່ພູສູງ, ຄ້ອຍຊັນ
ເຖິງ 70-80% (**ຍັງຍືນຈາກສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ**), ເຂດຮາບພຽງມີປະມານ 15-20 % (**ຍັງຍືນຈາກພາບຖາຍດາວທຽມ**).

ວິທີການ: ໄດ້ເຮັດການລົງເກັບກໍາຂໍ້ມູນຢູ່ພື້ນທີ່ຕົວຈິງຂອງ **ເມືອງ ໄຊທານີ ແລະ ເມືອງ ສີໂຄດຕະບອງ**, ນະຄອນຫຼວງ ວຽງ
ຈັນ, ໄດ້ນໍາມາວິເຄາະ ແລະ ສົມທຽບໃສ່ກັບພາບຖາຍທາງອາກາດ ໃນຊ່ວງໄລຍະປີ 1988 ຫາ 2008 (**10 ປີ ຂໍ້ມູນຍັງຍືນ
ຈາກພາບຖາຍດາວທຽມ**), ເຊິ່ງສະມາດສະຫຼຸບ ແລະ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ສະພາບການຫັນປ່ຽນປະເພດການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ
ຈາກດິນນາກະສິກໍາ ໄປເປັນດິນປູກສ້າງ, ທີ່ຢູ່ອາໄສ ຫຼື ປະເພດອຸດສະຫະກໍາ-ການຄ້າ ແລະ ບໍລິການເກືອບ 70 -80%,
ເຖິງແມ່ນວ່າພັກ-ລັດຖະບານຈະອອກມະຕິ ຫຼື ຄໍາສັ່ງ ແລະ ບັນດາລະບຽບກົດໝາຍ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃນການປັກປັກ
ຮັກສາ-ຄຸ້ມຄອງພື້ນທີ່ດິນນາກະສິກໍາຢ່າງເຄັ່ງຄັດ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນພື້ນທີ່ດິນນາກະສິກໍາເຂດຄອງຊົນລະປະ ທານ ໃນຂອບເຂດ
ທົ່ວປະເທດ. ນະຄອນຫຼວງ ວຽງຈັນ ເຊິ່ງມີລະບົບຄອງຊົນລະປະທານຄອງສິ່ງນໍ້າ ເພື່ອນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນກໍາລັງການຜະລິດທາງ
ດ້ານກະສິກໍາເປັນເວລາດົນນານພໍສົມຄວນ. ແຕ່ສະພາບການພັດທະນາໃນການຫັນເປັນຕົວເມືອງ ນັບມື້ມີຄວາມເຕີບໂຕຂຶ້ນ
ເລື້ອຍໆ ແລະ ເປັນສິ່ງທີ່ບໍ່ສາມາດຫຼີກລ້ຽງໄດ້, ເຊິ່ງມີຄວາມຈໍາເປັນ ແລະ ຕ້ອງການນໍາໃຊ້ພື້ນທີ່ດິນເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍທາງ
ດ້ານຕ່າງໆ, ເຊິ່ງເປັນຜົນກະທົບຕໍ່ພື້ນທີ່ດິນນາກະສິກໍານັບມື້ຫຼຸດໜ້ອຍຖອຍລົງເລື້ອຍໆ.

ໃນປີ 2010 ມີພຽງປະມານ 192 ເຮັກຕາ, ຖ້າສົມທຽບໃສ່ອັດຕາສ່ວນຂອງການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປະຊາກອນ ບວກ
ກັບການຫຼັ່ງໄຫຼຈາກຊົນນະບົດເຂົ້າຕົວເມືອງແລ້ວ ເຊິ່ງເຫັນວ່າມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ກໍ
ຄື: ດ້ານຍຸທະສາດຂອງພັກ-ລັດ ໄດ້ກໍານົດແຕ່ນີ້ຫາປີ 2020 ຕ້ອງໃຫ້ມີພື້ນທີ່ປົກຫຸ້ມປ່າໄມ້ທໍາມະຊາດ 70% ເພື່ອເປັນເຂດ
ປ່າປ້ອງກັນແຫຼ່ງນໍ້າ(ໜໍ່ໄຟ້າ ຂອງ ອາຊຽນ) ແລະ ພື້ນທີ່ດິນນາກະສິກໍາໃຫ້ໄດ້ 2 ລ້ານ ຮຕ ເພື່ອຄໍາ ປະກັນສະບຽງອາຫານ
ໃນອະນາຄົດ. ເພາະວ່າມີພື້ນທີ່ດິນນາກະສິກໍາ ເຂດຄອງຊົນລະປະ ທານ ຫຼື ແຫ່ງອື່ນໄດ້ຖືກຖົມ ແລະ ຫັນໄປນໍາໃຊ້ເປັນ
ປະເພດອື່ນ ຫຼື ມີດິນບາງຕອນກໍປ່ອຍປະໃຫ້ເປົ່າຫວ່າງ ບໍ່ມີການປູກ ຫຼື ລ້ຽງ ແລະ ບໍ່ມີການພັດທະນາ.

ຂໍ້ຄິດເຫັນທາງດ້ານວິຊາການ: ຄວນຈະມີການວາງນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແຕ່ລະປະເພດຄືນໃໝ່, ລວມທັງ
ການວາງແຜນຈັດສັນການຄຸ້ມຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ(ລະດັບຊາດ: ມະຫາພາກ ຫຼື ຈຸລະພາກ) ແລະ ວາງແຜນການຄຸ້ມຄອງຄົວ
ເມືອງຄືນໃໝ່ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຕົວເມືອງທີ່ມີຄວາມຈະເລີນເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດຢ່າງວ່ອງໄວ ແລະ ທຸກຂະແໜງ
ການຕ້ອງຮ່ວມກັນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາລະບຽບກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ລວມສູນ(ສູນກາງ ແລະ ທ້ອງ
ຖິ່ນ).

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ການຄົ້ນຄວ້າ, ຫັນປ່ຽນປະເພດນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ, ລັດຖະບັນຍັດປະທານປະເທດ ເລກທີ 03 (ມາດຕາ 53
ແລະ 54), ຄວາມສ່ຽງໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການນໍາໃຊ້ພື້ນທີ່ດິນກະສິກໍາ ເພື່ອຄໍາປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານແບບຍືນຍົງ,
ການວາງແຜນຈັດສັນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ.

ຫົວຂໍ້ທີ່ 4:

ການຄ້າໃນພາກພື້ນ , ການ ເຊື່ອມໂຍງ, ແລະ ນະໂຍບາຍ ດ້ານ
ເສດຖະກິດມະຫາພາກ
(Session9: Agriculture and Cross border trade)

ການວິໄຈຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າຂອງການຄ້າຊາຍແດນ: ກໍລະນີການຜະລິດສາລີລ້ຽງສັດຢູ່ແຂວງຫົວພັນ Analyzing cross-border value chains: the case of maize in Huaphanh Province

Isabelle Vagneron^{1*}, ຈິດປະສິງ ກຸສິນສະຫວັດ²

¹ ອົງການ CIRAD ປະເທດຝະລັ່ງ, ² ຄະນະກະເສດສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ,

* ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: isabelle.vagneron@cirad.fr

ບົດຄັດຫຍໍ້

ເຂດເນີນສູງຢູ່ທາງພາກເໜືອຖືໄດ້ວ່າເປັນເຂດທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ. ເຖິງແມ່ນວ່າເຂດດັ່ງກ່າວໄດ້ມີການເປີດກວ້າງຢ່າງໄວວາຕໍ່ກັບການປ່ຽນແປງ, ພາຍໃຕ້ແຮງກະຕຸ້ນຂອງການເຄື່ອນໄຫຼຂອງຕະຫຼາດ (ຈີນ, ຫວຽດນາມ ແລະ ປະເທດໄທ) ທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານຜະລິດຕະພັນທາງການກະສິກໍາຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ຕະຫຼາດພາກພື້ນໄດ້ໃຫ້ໂອກາດແກ່ຄອບຄົວທີ່ທໍາການຜະລິດກະສິກໍາໃນການເພີ່ມ ແລະ ສ້າງຄວາມຫຼາກຫຼາຍໃນການດໍາລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາ, ແຕ່ໃນຄະນະດຽວກັນມັນກໍໄດ້ມີສິ່ງທ້າທາຍ ແລະ ຄວາມສ່ຽງໃໝ່ເກີດຂຶ້ນ ເນື່ອງຈາກວ່າຊາວກະສິກອນຂາດຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການກ່ຽວກັບຕະຫຼາດ ແລະ ຂາດອໍານາດໃນການຕໍ່ລອງເພື່ອທີ່ຈະຫຼີກເວັ້ນບໍ່ໃຫ້ຕົນເອງຕົກຢູ່ໃນສະພາບຄວາມບໍ່ຍຸດຕິທໍາ ແລະ ສັນຍາທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ/ຫຼື ການປະຕິບັດທີ່ມີລັກສະນະບໍ່ຍືນຍົງ. ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ແມ່ນໄດ້ເຈາະຈົງໃສ່ແຂວງຫົວພັນ, ຊຶ່ງສາລີແມ່ນໄດ້ມີການປູກປະມານ 55 ເປີເຊັນຂອງຜູ້ຄອບຄອງທີ່ດິນ ແລະ ມູນຄ່າການສົ່ງອອກໃນປີ 2011 ມີເຖິງ 3 ລ້ານໂດລາ. ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ແມ່ນຢາກສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຊາວຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍແມ່ນເຂົ້າໄປຮ່ວມໃນຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າຂອງພາກພື້ນຄືແນວໃດ? ເຂົາເຈົ້າມີຜົນປະໂຫຍດຄືແນວໃດໃນການເຂົ້າຮ່ວມຕ່ອງໂສ້ດັ່ງກ່າວ, ແລະ ແມ່ນຫຍັງເປັນສິ່ງກົດກັ້ນບໍ່ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍຫວ່າທີ່ໄດ້ຮັບໃນປັດຈຸບັນ. ໂດຍການນໍາໃຊ້ກອບແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ, ພວກເຮົາໄດ້ເກັບກໍາຂໍ້ມູນຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນ (ຊາວກະສິກອນ, ຜູ້ເກັບຊື້, ຜູ້ແປຮູບ/ຜູ້ສົ່ງອອກ) ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າສາລີຈາກແຂວງຫົວພັນໄປສູ່ປະເທດຫວຽດນາມ. ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ຈະໄດ້ນໍາສະເໜີລາຍລະອຽດຂອງຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າສາລີຈາກແຂວງຫົວພັນ ແລະ ຫວຽດນາມ, ສະແດງລັກສະນະສາຍພົວພັນຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຕ່ອງໂສ້ ແລະ ໄຈ້ແຍກສາຍເຫດຜົນທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດມີການປ່ຽນແປງ, ເຊັ່ນດຽວກັນກັບສາຍພົວພັນທີ່ແຂ້ມແຂງ ແລະ ອ່ອນແອພາຍໃນຕ່ອງໂສ້. ນອກຈາກນັ້ນມັນຍັງໄດ້ປະເມີນຜົນໄດ້ຮັບຂອງການຄ້າຊາຍແດນ ໃນແງ່ຂອງການແຈກຢາຍມູນຄ່າ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຈາກຟາມຈົນຮອດຊາຍແດນ. ການຄົ້ນຄວ້າດັ່ງກ່າວນີ້ຍັງໄດ້ໄຈ້ແຍກຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວກະສິກອນ (ການບໍລິການ, ການເຂົ້າຫາຕະຫຼາດ, ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ອື່ນໆ), ສ່ອງວ່າງທາງດ້ານນະໂຍບາຍໃນການຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການດັ່ງກ່າວ ແລະ ພື້ນທີ່ສໍາລັບການເຂົ້າຮ່ວມຂອງອົງກອນເອກະຊົນ. ສຸດທ້າຍ, ບົດຄົ້ນຄວ້ານີ້ຈະສະແດງໃຫ້ເຫັນບົດບາດຂອງການສ້າງທາງໃນການສ້າງສາຍພົວພັນທີ່ບໍ່ເປັນທໍາລະຫວ່າງຊາວກະສິກອນ ແລະ ພໍ່ຄ້າ, ເບິ່ງຄືນຈຸດທີ່ເປັນບູລິມະສິດຂອງການເຂົ້າໄປກ້າວກ່າຍຂອງພາກສ່ວນລັດ ແລະ ເອກະຊົນ. ຕົວຢ່າງ: ການເສີມສ້າງຄວາມສາມາດຂອງຊາວກະສິກອນ, ການສະໜັບສະໜູນການສ້າງຕັ້ງກຸ່ມຊາວກະສິກອນ, ການສ້າງຕັ້ງກອບລະບຽບທີ່ເໝາະສົມ ໂດຍສະເພາະແມ່ນສໍາລັບການສ້າງທາງ, ເຊັ່ນດຽວກັນກັບຂອບເຂດໃນການຮ່ວມມືກັນລະຫວ່າງຜູ້ທີ່ສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງເອງ ໃນແງ່ຂອງການເສີມສ້າງການຈະເລີນເຕີບໂຕທີ່ລວມເອົາຊາວຜູ້ຜະລິດສາລີຂະໜາດນ້ອຍ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ, ການຄ້າຊາຍແດນ, ການແຈກຢາຍມູນຄ່າ, ສ່ອງຫວ່າງທາງດ້ານນະໂຍບາຍ, ການເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດ

ຕ່ອງໂສ້ການຜະລິດຢາງບົງ ເປັນສິນຄ້າຕາມຊາຍແດນ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ: ກໍລະນີສຶກສາທີ່ເມືອງເຊໂປນແລະເມືອງນອງ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ

Yangbong production and marketing chain in Vietnamese border districts: Sepon and Nong of
Savannakhet province

ຝິ ຢາງ¹, ສິລິນທອນ ສັກລໍຄໍາ^{1*}

¹ ຄະນະກະເສດສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ

* ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: s.sacklokham@nuol.edu.la

ບົດຄັດຫຍໍ້

ຢາງບົງ (*Persea kurzii*) ແມ່ນພືດທີ່ສາມາດພົບໄດ້ຫຼາຍຢູ່ເຂດພູດອຍທາງພາກກາງແລະພາກໃຕ້ ຂອງ ສປປ ລາວ. ແຕ່ໃນມາ
ປະຊາຊົນລາວຜູ້ທຸກຍາກຢູ່ເຂດພູດອຍທາງຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ຕິດກັບຊາຍແດນຫວຽດນາມ ມີມູນເຊື້ອເກັບຢາງບົງຈາກປ່າ ເພື່ອຂາຍໃຫ້ພໍ່ຄ້າ
ຫວຽດແລະລາວ ເພື່ອສົ່ງອອກໄປປະເທດຫວຽດນາມ. ການເກັບຢາງບົງຈາກປ່າມາຂາຍ ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນຜູ້ທຸກຍາກມີລາຍຮັບທາງດ້ານເງິນ
ນສິດ ເພື່ອຮັບປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະເຄື່ອງອຸປະ ໂພກ ທີ່ຈຳເປັນສໍາລັບຄອບຄົວ. ປະມານເກືອບ 10 ປີ ຜ່ານມານີ້ ຢາງບົງແມ່ນໄດ້ຖືກ
ນໍາມາປູກ ແລະຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ປູກກວ້າງອອກເລື້ອຍໆ ແຕ່ວ່າຂໍ້ມູນທີ່ຈຳເປັນກ່ຽວກັບການຜະລິດແລະຕ່ອງໂສ້ການຕະຫຼາດຢາງບົງ ແມ່ນຍັງ
ມີຫນ້ອຍ ເພື່ອສາມາດເຮັດໃຫ້ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນການພັດທະນາ ສາມາດທີ່ຈະເຂົ້າໄປຊຸກຍູ້ແລະສົ່ງເສີມ ເພື່ອເປັນຜະລິດຕະພັນທີ່ສ້າງ
ລາຍຮັບທີ່ຫມັ້ນຄົງໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນຊາວຊົນນະບົດຜູ້ທຸກຍາກ.

ການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບການຜະລິດ ແລະຕ່ອງໂສ້ການຕະຫຼາດຢາງບົງແມ່ນໄດ້ມີຂຶ້ນໃນທ້າຍປີ 2012 ພາຍໃຕ້ໂຄງການຄົ້ນຄວ້າ
“ປັບປຸງລະບົບການຜະລິດແລະການຕະຫຼາດຢາງບົງພາກໃຕ້ຂອງ ສປປ ລາວ” ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນທຶນຈາກສູນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາກາງ
ຊາດ ປະເທດອົດສະຕາລີ ຫຼື ACIAR. ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອເຂົ້າໃຈລະບົບການປູກພືດ ແລະຕ່ອງໂສ້ການຕະຫຼາດຢາງບົງ: ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຕົ້ນຕໍ
ຢູ່ໃນຕ່ອງໂສ້, ຫນ້າທີ່, ສາຍພົວພັນ ລວມໄປເຖິງ ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການທີ່ຈຳເປັນຂອງເຂົາເຈົ້າໃນການຜະລິດແລະຄ້າຂາຍ. ເພື່ອເຂົ້າໃຈ
ການຜະລິດຢາງບົງ ພວກເຮົາໃຊ້ແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບລະບົບການປູກພືດ ດ້ວຍການສໍາພາດ ຜູ້ຜະລິດ ແລະສັງເກດສວນຢາງບົງ ໃນຂະນະ
ທີ່ເພື່ອເຂົ້າໃຈ ຕ່ອງໂສ້ການຕະຫຼາດຢາງບົງ ພວກເຮົານໍາໃຊ້ວິທີການເກັບຕົວຢ່າງແບບ snowball.

ຜົນຂອງການສຶກສາໄດ້ເຮັດໃຫ້ເຫັນວ່າ ຢາງບົງ ໄດ້ຖືກນໍາມາປູກຢູ່ເຂດສຶກສາ ເມືອງເຊໂປນ ແລະເມືອງນອງຕັ້ງແຕ່ປີ 2005-
2006. ຊາວກະສິກອນປູກຢາງບົງໃສ່ປ່າເລົ່າປະມານ 3-7 ປີ ຫຼື ໄຮ່ເຂົ້າປີຜ່ານມາ. ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ເບ້ຍຢາງບົງ ແມ່ນໄດ້ຖືກນໍາເຂົ້າມາແຕ່ປະ
ເທດຫວຽດນາມ ໂດຍພໍ່ຄ້າ ຫຼືຜູ້ເກັບຊື້ຫວຽດ ໃນຂະນະທີ່ປະຈຸບັນນີ້ ປະຊາຊົນແມ່ນສາມາດກ້າເບ້ຍຢາງບົງໄດ້ຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນຂອງຕົນ ພາຍໃຕ້
ການຊຸກຍູ້ຂອງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້ເມືອງ. ການສຶກສາພົບວ່າ ຢາງບົງແມ່ນມີທ່າແຮງທາງການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ຍ້ອນຊາວກະສິກອນແມ່ນມີ
ພື້ນທີ່ເຫມາະສົມໃນການປູກ ແລະມີປະສິດທິພາບໃນການຜະລິດ, ເກັບກ່ຽວແລະມີຕະຫຼາດ. ເມືອງ ເຊໂປນ ແລະເມືອງນອງ ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ບໍ່ໄກ
ຈາກຊາຍແດນຫວຽດນາມ ສະດວກໃນການຂົນສົ່ງແລະມີຜູ້ເກັບຊື້ຈໍານວນຫຼາຍ ແລະລາຄາປະຈຸບັນແມ່ນສົມເຫດສົມຜົນ. ຢາງບົງ ແມ່ນພືດ
ຊະນິດໜຶ່ງທີ່ຊາວກະສິກອນຜູ້ທຸກຍາກ ຢູ່ເຂດພູດອຍແຂວງສະຫວັນນະເຂດເລືອກໃນການສ້າງຄວາມຫຼາກຫຼາຍໃນການຜະລິດກະສິກໍາ ເພື່ອ
ສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ ແລະຫຼຸດຜ່ອນການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່. ໃນຂະນະດຽວກັນ ຍັງມີຂໍ້ຈຳກັດສໍາລັບການຂະຫຍາຍການປູກຢາງບົງ ແລະ
ສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຊາວສວນຜູ້ປູກຢາງບົງ ເຊັ່ນ ສັດຕູພືດ, ແຮງງານ ແລະຄຸນນະພາບຂອງຜະລິດຕະພັນ.

ເພື່ອຊ່ວຍຊາວກະສິກອນໃນການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ, ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ອໍານາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍສະເພາະພາກສ່ວນ
ກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້ ຕ້ອງໄດ້ຄົ້ນຄວ້າເຕັກນິກໃນການປ້ອງກັນພືດ, ປັບປຸງເຕັກນິກການເກັບກ່ຽວ ແລະວິທະຍາການຫຼັງການເກັບກ່ຽວ ແລະການ
ເຂົ້າຫາສິນເຊື້ອ ເພື່ອໃຫ້ຊາວກະສິກອນສາມາດມີທຶນເພື່ອຈ້າງແຮງງານໃນການເກັບກ່ຽວ. ຫຼາຍໄປກວ່ານັ້ນ, ເພື່ອຊ່ວຍຊາວກະສິກອນ ໃຫ້ມີ
ລາຍຮັບທີ່ຫມັ້ນຄົງຈາກການຜະລິດຢາງບົງເປັນສິນຄ້າ ການສຶກສາຕະຫຼາດປາຍທາງ (ຫວຽດນາມ) ຂອງຜະລິດຕະພັນຢາງບົງແມ່ນມີຄວາມຈຳ
ເປັນ.

ສໍາລັບຂໍ້ສະເໜີທາງດ້ານນະໂຍບາຍ ເຫັນວ່າ ການສົ່ງເສີມການຜະລິດເປັນສິນຄ້າແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງຄຽງຄູ່ໄປກັບການ
ຊຸກຍູ້ຈາກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ມີລັກສະນະຄົບຊຸດ ນັ້ນກໍ່ຄືການຄົ້ນຄວ້າທາງດ້ານເຕັກນິກ ເພື່ອປັບປຸງປະສິດທິພາບໃນການຜະລິດແລະຄຸນ
ນະພາບຜະລິດຕະພັນ, ສ້າງເງື່ອນໄຂທາງດ້ານການເຂົ້າຫາແຫຼ່ງທຶນທີ່ເຫມາະສົມ ໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນຜູ້ທຸກຍາກ ເພື່ອເພີ່ມການຜະລິດ ແລະ
ມີການສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານການຕະຫຼາດ ເພື່ອການຕັດສິນໃຈທີ່ຖືກຕ້ອງແລະຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຂອງຜູ້ຜະລິດ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ລະບົບການປູກພືດຢາງບົງ, ຕ່ອງໂສ້ການຕະຫຼາດຢາງບົງ, ການຄ້າຂາຍຊາຍແດນ, ລາຍຮັບທີ່ຫມັ້ນຄົງ, ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກ
ຍາກ, ຄວາມຍືນຍົງ.

ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າການຜະລິດເປັນສິນຄ້າຕາມຊາຍແດນ-ໂອກາດແລະສິ່ງທ້າທາຍ: ກໍລະນີສຶກສາຜະລິດຕະພັນສາລີ ທີ່ເມືອງປາກລາຍແລະແກ່ນທ້າວ ແຂວງໄຊຍະບູລີ Maize production and value chain in Thai border districts of Sayaboury province

ທັນສະໄຫມ ເດດພະຄຸນ¹, ສິລິນທອນ ສັກລໍຄໍາ^{1*}

¹ ຄະນະກະເສດສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ
* ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: s.sacklokham@nuol.edu.la

ບົດຄັດຫຍໍ້

ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໃນການເຊື່ອມໂຍງທາງດ້ານເສດຖະກິດກັບຂົງເຂດ ແລະສາກົນ ພາຍໃຕ້ຂອບຂອງການຄ້າ ASEAN ແລະ WTO ໄດ້ຊຸກຍູ້ໃຫ້ ມີການຜະລິດເພື່ອເປັນສິນຄ້າ ເພື່ອສົ່ງອອກຫຼາຍຂຶ້ນ. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການສົ່ງອອກຂອງປະເທດລາວຍັງພົບບັນຫາຫຼາຍດ້ານໂດຍສະເພາະຄວາມບໍ່ແນ່ນອນທາງດ້ານຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດ, ລາຄາ, ຄຸນນະພາບ, ລວມທັງ ການສົ່ງເສີມ ແລະການສະໜອງຂໍ້ມູນຂອງລັດ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ.

ສາລີແມ່ນຜະລິດຕະພັນສົ່ງອອກທີ່ສໍາຄັນໜຶ່ງຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍສະເພາະທາງພາກຕາເວັນຕົກສ່ຽງໃຕ້ຂອງແຂວງ ໄຊຍະບູລີ ທີ່ມີມູນເຊື້ອໃນການສົ່ງອອກຕັ້ງແຕ່ຊຸມປີ 90 ເປັນຕົ້ນມາ ໃນຂະນະດຽວກັນການຜະລິດແລະການສົ່ງອອກສາລີໄປສູ່ປະເທດເພື່ອນບ້ານຍັງພົບກັບບັນຫາຫຼາຍຢ່າງ ທີ່ເຮັດໃຫ້ລາຍຮັບຂອງຊາວກະສິກອນບໍ່ມີຄວາມຫມັ້ນຄົງ.

ການສຶກສາແມ່ນດໍາເນີນຢູ່ໃນປີ 2013 ພາຍໃຕ້ໂຄງການຄົ້ນຄວ້າ “ນະໂຍບາຍກະສິກໍາຂົງເຂດແມ່ນໍ້າຂອງ ປະເທດ ກໍາປູເຈຍ ແລະ ສປປ ລາວ” ພາຍໃຕ້ການສະໜັບສະໜູນ ຂອງສູນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາທາງຊາດ ປະເທດອົດສະຕາລີ (ACIAR). ຈຸດປະສົງຂອງການຄົ້ນຄວ້າແມ່ນເພື່ອເຂົ້າໃຈ ຜົນໄດ້ຮັບ, ບັນຫາ ແລະຂໍ້ຈຳກັດຂອງຊາວກະສິກອນໃນການປູກສາລີ, ເຂົ້າໃຈຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າແລະການສົ່ງອອກສາລີລວມທັງບັນດາໂອກາດ ແລະສິ່ງທ້າທາຍທີ່ຜະລິດແລະຜູ້ຄ້າຂາຍຜະເຊີນ. ທີມນັກຄົ້ນຄວ້າ ໄດ້ເລືອກເອົາເມືອງ ປາກລາຍແລະເມືອງແກ່ນທ້າວ ຂອງແຂວງໄຊຍະບູລີ ເປັນເຂດສຶກສາ ໂດຍໄດ້ສໍາພາດຜູ້ຜະລິດ, ຜູ້ເກັບຊື້ແລະຜູ້ສົ່ງອອກ.

ຜົນການສຶກສາເຫັນວ່າຜະລິດຕະພາບການຜະລິດສາລີແມ່ນຍັງຕໍ່າ ໃນຂະນະທີ່ສິ່ງນໍາເຂົ້າໃນການຜະລິດ ເປັນຕົ້ນແມ່ນແນວພັນ, ຜຸນວິທະຍາສາດ ແລະຜະລິດຕະພັນປ້ອງກັນພືດ ແມ່ນນໍາເຂົ້າມາຈາກປະເທດເພື່ອນບ້ານ ເປັນຕົ້ນແມ່ນໄທ. ຫຼາຍໄປກວ່ານັ້ນ ໄດ້ມີການນໍາໃຊ້ເຄື່ອງກິນຈັກເພື່ອກຽມດິນ, ຢອດເມັດ ແລະຂົນສົ່ງສາລີ ໂດຍໄດ້ຮັບການບໍລິການຈາກຜູ້ສົ່ງອອກ ໂດຍຜ່ານສິນເຊື້ອ ອັດຕາດອກເບ້ຍທີ່ສູງ ສິ່ງຜົນໃຫ້ຕົ້ນທຶນການຜະລິດສູງ. ການຜະລິດແມ່ນຈ້າງແຮງງານເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ສ່ວນການແລກປ່ຽນແຮງງານລະຫວ່າງຜູ້ຜະລິດແມ່ນຈໍາກັດແຕ່ການເກັບກ່ຽວແລະປອກເປືອກສາລີ. ສໍາລັບຕ່ອງໂສ້ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າເພື່ອສົ່ງອອກ ປະກອບດ້ວຍ 3 ຜູ້ປະກອບການ ຄື ຜູ້ຜະລິດ, ຜູ້ເກັບຊື້ແລະຜູ້ສົ່ງອອກ ຊຶ່ງມີການພົວພັນກັນໃນ 2 ລະດັບຄື ລະດັບດຽວກັນ ແລະລະດັບຕ່າງກັນ. ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງມູນຄ່າສ່ວນເກີນ ຢູ່ໃນຕ່ອງໂສ້ຫຼາຍກວ່າຫມູ່ແມ່ນຜູ້ຜະລິດ ປະມານ 54% ສ່ວນຜູ້ສົ່ງອອກແລະຜູ້ເກັບຊື້ແມ່ນຈະໄດ້ສ່ວນແບ່ງມູນຄ່າເພີ່ມຢູ່ໃນຕ່ອງໂສ້ເທົ່າກັນ ຄື 23%.

ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ເພື່ອສົ່ງອອກແມ່ນໄດ້ສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຜູ້ຜະລິດແລະຜູ້ຄ້າຂາຍຢູ່ຕາມຊາຍແດນ ລວມເຖິງປະເທດຊາດ ໂດຍລວມ ແຕ່ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຫມັ້ນຄົງ ລັດຖະບານຄວນມີການຊຸກຍູ້ແລະສົ່ງເສີມ ຊາວກະສິກອນແລະຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຢູ່ໃນຕ່ອງໂສ້ແບບມີຈຸດສຸມແລະມີລັກສະນະຄົບຊຸດ. ຈາກກໍລະນີຂອງການຜະລິດສາລີເປັນສິນຄ້າທີ່ແຂວງໄຊຍະບູລີ ມີຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຈະຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ໃນການຄົ້ນຄວ້າ ທາງດ້ານເຕັກນິກທີ່ເໝາະສົມໃນການຜະລິດຫຼາກຫຼາຍວິທີໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການປັບປຸງດິນ ແລະການກໍາຈັດວັດສະພືດ ທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ. ຄວນເອົາໃຈໃສ່ປັບປຸງການເຂົ້າຫາແຫຼ່ງທຶນທີ່ເໝາະສົມໃຫ້ແກ່ຜູ້ຜະລິດ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ຫຼຸດພື້ນອອກຈາກການຂຶ້ນກັບການສະໜອງສິ່ງນໍາເຂົ້າລາຄາສູງຈາກຜູ້ສົ່ງອອກຝ່າຍດຽວ ໃນຂະນະດຽວກັນການຄົ້ນຄວ້າ ເຕັກໂນໂລຊີໃນການເກັບກ່ຽວແລະເກັບຮັກສາ ທີ່ມີປະສິດທິຜົນແລະຕົ້ນທຶນຕໍ່າແມ່ນຄວນຈະໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາຈາກພາກລັດແລະສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າຕ່າງໆ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຄຸນນະພາບຂອງຜະລິດຕະພັນດີຂຶ້ນ. ຫຼາຍໄປກວ່ານັ້ນ, ພາກລັດ ຄວນສຸມໃສ່ການເຈລະຈາທາງດ້ານການຄ້າກັບປະເທດນໍາເຂົ້າ ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມແນ່ນອນທາງດ້ານຈໍານວນ, ຄຸນນະພາບແລະເວລານໍາເຂົ້າ ເພື່ອສ້າງຄວາມຫມັ້ນຄົງທາງດ້ານການຜະລິດແລະລາຍຮັບ. ການສ້າງຄວາມຫຼາກຫຼາຍໃນການຜະລິດກະສິກໍາ ເປັນຊ່ອງທາງໜຶ່ງທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງຕະຫຼາດແລະລາຄາຫຼຸດລົງ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ການຜະລິດສາລີ, ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າສາລີ, ການຄ້າຊາຍແດນ, ການສົ່ງອອກສາລີ, ຄວາມຫມັ້ນຄົງທາງດ້ານລາຍຮັບ, ຄວາມຍືນຍົງ.

ຫົວຂໍ້ທີ່ 4:

ການຄ້າໃນພາກພື້ນ, ການ ເຊື່ອມໂຍງ, ແລະ ນະໂຍບາຍ ດ້ານ
ເສດຖະກິດມະຫາພາກ

(Session10: Export Promotion Competiveness and
Macro-economic policies)

ພະຍາດໂຮນລັງໃນເສດຖະກິດລາວ, ການວິເຄາະອາການແລະວິທີແກ້ໄຂ

Dutch Disease in Lao Economy, Diagnosis and Treatment

ສະຖາບັນດິດ ອິນສີຊຽງໃໝ່^{1*}, ວັນທະນາ ນໍລິນທາ², Innwon Park³

¹ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງແຜນການແລະການລົງທຶນ, ² ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງແຜນການ
ແລະການລົງທຶນ, ³ Division of International Studies, ມະຫາວິທະຍາໄລເກົາຫຼີ, * E-mail: s.insisienmay@gmail.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ບົດຄົ້ນຄວ້ານີ້ ສຶກສາລົງເລິກກ່ຽວກັບ ໂອກາດ ຫຼື ຄວາມສ່ຽງໃນການເກີດບັນຫາທີ່ຕິດພັນກັບ “ພະຍາດໂຮນລັງ” ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນກັບເສດຖະກິດລາວ ຍ້ອນບົດບາດອັນເດັ່ນຂຶ້ນຂອງຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ການຫຼັ່ງໃຫຼເຂົ້າມາຫຼາຍຂອງເງິນທຶນຈາກຕ່າງປະເທດໃນທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ. ການສຶກສານຳໃຊ້ການທົບທວນຄືນບັນດາທິດສະດີ ແລະ ບົດຄົ້ນຄວ້າຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເກີດແລະອາການຂອງພະຍາດໂຮນລັງ, ເບິ່ງວ່າຖ້າເສດຖະກິດລາວຫາມີອາການຂອງພະຍາດໂຮນລັງເກີດຂຶ້ນ ຈະສົ່ງຜົນກະທົບດ້ານໃດແດ່ຕໍ່ເສດຖະກິດມະຫາພາກ. ບົດຄົ້ນຄວ້າຍັງນຳໃຊ້ວິທີການທາງດ້ານສະຖິຕິ ເພື່ອທົດສອບຄວາມສຳພັນທາງດ້ານມະຫາພາກລະຫວ່າງຕໍ່ຄວາມສາມາດແຂ່ງຂັນດ້ານການຄ້າຂອງລາວ ແລະ ສະພາບເສດຖະກິດໃນຂະແໜງຕ່າງໆຂອງລາວໃນສົມມຸດຖານທີ່ວ່າມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະມີອາການຂອງພະຍາດໂຮນລັງເກີດຂຶ້ນ. ນອກຈາກນີ້ ບົດຄົ້ນຄວ້າຍັງໃຊ້ວິທີການສຶກສາແບບປຽບທຽບ ໂດຍອີງໃສ່ການສັງລວມປະສົບການແລະບົດຮຽນຂອງປະເທດຕ່າງໆໃນໂລກໃນການຈັດການກັບຜົນກະທົບຂອງພະຍາດໂຮນລັງ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃນການສະເໜີແນະນະໂຍບາຍຮັບມືກັບສະພາບດັ່ງກ່າວເພື່ອພັດທະນາເສດຖະກິດໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ.

ຜ່ານການຄົ້ນຄວ້າ ພົບວ່າເສດຖະກິດລາວເລີ່ມປະກົດມີອາການຂອງພະຍາດໂຮນລັງແຕ່ຍັງບໍ່ທັນຮຸນແຮງ ເຫັນໄດ້ຈາກການໃຊ້ຈ່າຍຊົນໃຊ້ຂອງຄົວເຮືອແລະພາກລັດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນໄວຫຼັງຈາກການຂຸດຄົ້ນໃນຂະແໜງຊັບພະຍາກອນພື້ນເດັ່ນຂຶ້ນແລະມີກະແສເງິນຕາຈາກຕ່າງປະເທດເຂົ້າມາຫຼາຍຂຶ້ນ ບໍ່ວ່າຈະເປັນເງິນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ, ເງິນລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດແລະລາຍຮັບຈາກການສົ່ງອອກຂອງຂະແໜງຊັບພະຍາກອນ. ສະພາບການໃຊ້ຈ່າຍດັ່ງກ່າວມີຄວາມສ່ຽງສົ່ງຜົນຕໍ່ລະດັບລາຄາແລະຄ່າຄອງຊົບພາຍໃນປະເທດສູງຂຶ້ນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນທີ່ແທ້ຈິງແຂງຄ່າຂຶ້ນ ສົ່ງຜົນຕໍ່ຄວາມສາມາດແຂ່ງຂັນຂອງອຸດສາຫະກຳສົ່ງອອກອື່ນໆທີ່ບໍ່ຢູ່ໃນຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ບົດຄົ້ນຄວ້າ ພົບວ່າການເຄື່ອນຍ້າຍປັດໃຈການຜະລິດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນແຮງງານຈາກຂະແໜງອື່ນໄປສູ່ຂະແໜງຊັບພະຍາກອນ ຊຶ່ງແມ່ນອີກອາການໜຶ່ງຂອງພະຍາດໂຮນລັງ ແມ່ນຍັງບໍ່ປະກົດມີຢ່າງພື້ນເດັ່ນ. ເນື່ອງຈາກວ່າສະພາບຂອງພະຍາດໂຮນລັງເປັນສິ່ງທ້າທາຍຕໍ່ການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳແລະທັນສະໄໝໃນຕໍ່ໜ້າບົດຄົ້ນຄວ້າຈຶ່ງມີຂໍ້ສະເໜີບາງທາງເລືອກທາງດ້ານນະໂຍບາຍເພື່ອປ້ອງກັນແລະບັນເທົາບັນຫາພະຍາດໂຮນລັງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນດັ່ງນີ້: ໃນໄລຍະສັ້ນ ຍັງບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະດຳເນີນນະໂຍບາຍແກ້ໄຂຕອບໂຕ້ຢ່າງທັນທີ. ແຕ່ວ່າການເອົາໃຈໃສ່ຕິດຕາມເປັນພິເສດໃນຂະແໜງປຸງແຕ່ງອຸດສາຫະກຳແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການປັບປຸງຄວາມສາມາດແຂ່ງຂັນດ້ານການສົ່ງອອກ, ການຮັກສາລະດັບອັດຕາເງິນເຟີ້ໃຫ້ຕໍ່າ ແລະ ມີສະເຫຼຍລະພາບໃນໄລຍະທີ່ມີການໄຫຼເຂົ້າຂອງເງິນທຶນຈຳນວນຫຼາຍ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ; ໃນໄລຍະກາງແລະຍາວ, ລັດຄວນເອົາໃຈໃສ່ດັ່ງນີ້: (1) ນຳໃຊ້ແຫຼ່ງລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຈາກຂະແໜງການທີ່ເຕີບໂຕແຮງ, ຈາກການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ ແລະ ຈາກເງິນຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງໆ ເຂົ້າໃນການລົງທຶນໃສ່ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ການສຶກສາ ແນໃສ່ເພີ່ມປະສິດທິພາບການຜະລິດ, ຍົກສູງຄວາມສາມາດແຂ່ງຂັນໃຫ້ອຸດສາຫະກຳສົ່ງອອກ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ອຸດສາຫະກຳພາຍໃນທີ່ຕ້ອງແຂ່ງຂັນກັບສິນຄ້ານຳເຂົ້າຈາກຕ່າງປະເທດ; (2) ຫຼຸດ ຫຼື ລົບລ້າງບັນດາສິ່ງກົດຂວາງຕໍ່ການນຳເຂົ້າທຶນ ແລະ ສິນຄ້າທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ເພື່ອສົ່ງເສີມການລົງທຶນໃສ່ພື້ນຖານການຜະລິດ ແລະ ສົ່ງເສີມພາກການສະໜອງຂອງເສດຖະກິດ; (3) ສ້າງຕັ້ງກອງທຶນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃນຮູບແບບຕ່າງໆເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບດ້ານການໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ໃຊ້ຮັບມືກັບສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງລາຄາຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຜັນແປຂອງເສດຖະກິດ; (4) ສືບຕໍ່ປະກອບສ່ວນຢ່າງຈິງຈັງໃນຂະບວນການຄ້າເສລີກັບບັນດາປະເທດໃນພາກພື້ນ ແລະ ປະເທດທີ່ພັດທະນາແລ້ວ ເພື່ອນຳເຂົ້າເຕັກໂນໂລຢີທີ່ທັນສະໄໝ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ອຸດສາຫະກຳພາຍໃນທີ່ຕ້ອງແຂ່ງຂັນກັບການນຳເຂົ້າຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ເພີ່ມຄວາມຫຼາກຫຼາຍໃຫ້ອຸດສາຫະກຳສົ່ງອອກ; ຕໍ່ກັບບັນດານະໂຍບາຍທີ່ໄດ້ສະເໜີມາຂ້າງເທິງນີ້, ກ່ອນອື່ນໝົດແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ມີການສືບຕໍ່ປັບປຸງແລະປະຕິຮູບພາກລັດເພື່ອເພີ່ມຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ການບໍລິຫານທີ່ມີປະສິດທິຜົນໃນຂະແໜງການເງິນ ແລະ ເງິນຕາ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ພະຍາດໂຮນລັງ, ຄວາມສາມາດແຂ່ງຂັນ, ຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ການແຂ່ງຄ່າຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນແທ້ຈິງ.

The Causality of Dollarization, Interest Rate and Exchange Rate:

Evidence from Laos

Phouphet Kyophilavong

Faculty of Economics and Business Management

National University of Laos

Email: Phouphetkyophilavong@gmail.com

Aviral Kumar Tiwari

Faculty of Applied Economics

ICFAI University Tripura

E-mail: aviral.eco@gmail.com

Abstract

In this paper, we examine the causality among the dollarization, the interest rate differential, and the exchange rate risk in Laos. We use an ARDL approach to cointegration and a Granger causality test in a VECM for this purpose. We find that no long-term causality exists from the interest rate differential and the exchange rate risk to the dollarization. But, we do find a unidirectional causality from the real interest rate differential to the dollarization and the exchange rate risk short term. This finding implies that the interest rate differential reduces the dollarization in the short term only.

Keywords: Dollarization; ARDL approach; Granger causality test; Laos

JEL Classification: F31; F41

**ການສຶກສາ ໄລຍະການສໍາປະທານທີ່ເໝາະສົມຂອງໂຄງການຮ່ວມມືລະຫວ່າງ ພາກລັດແລະ ພາກ
ທຸລະກິດ ກໍລະນີສຶກສາ: ໂຄງການກໍ່ສ້າງນໍ້າປະປາ ສາລະວັນໄລຍະ 3 (ເຊເສັດ), ເມືອງສາລະວັນ,
ແຂວງສາລະວັນ**

**Study on Suitable Concession Period of Public-Private Partnerships “PPP”
Case study: Saravan Water Supply Project Phase 3 (Xeset)**

ປັນຍາສິດ ວໍລະສິງ¹, ສຸນທອນ ພິມມະສອນ²

¹ນັກຄົ້ນຄວ້າປະລິນຍາເອກ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ (ມຊ), ²ຫ້ອງການຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດ ມຊ

*ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, ອີເມວ : hi_vorasing@hotmail.com, Tel: 856-20 55502 202

ບົດຄັດຫຍໍ້

ໃນປະຈຸບັນ, ໃນສະພາບປະເຊີນໜ້າກັບການຂາດເຂີນງົບປະມານຂອງລັດຖະບານ, ການຮ່ວມມື ລະຫວ່າງ
ພາກລັດ ແລະ ພາກທຸລະກິດ (PPP) ກາຍເປັນທາງເລືອກທີ່ສໍາຄັນ ໃນການພັດທະນາໂຄງການ ຂອງລັດຖະບານໃນ
ຫຼາຍປະເທດ, ເຊິ່ງລວມທັງ ສປປ ລາວ. ແຕ່ວ່າ ການສຶກສາໄລຍະສໍາປະທານ ທີ່ເໝາະສົມ, ເຊິ່ງເປັນໄລຍະທີ່ແບ່ງຜິນ
ປະໂຫຍດໃຫ້ຜູ້ລົງທຶນ ແລະ ຝ່າຍລັດ ຢ່າງເໝາະສົມ ຂອງ PPP ເປັນປະເດັນທີ່ສໍາຄັນຢູ່. ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ໄດ້ມີ
ການຄົ້ນຄວ້າດັ່ງກ່າວ ໃນກໍລະນີ ໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າ ແລະ ໂຄງການເສັ້ນທາງ 14 A, ເຊິ່ງໄດ້ພົບວ່າ ຝ່າຍ
ລັດຖະບານເປັນຝ່າຍເສຍຜິນປະໂຫຍດ ໃຫ້ຝ່າຍລົງທຶນຫຼາຍໂພດ.

ໂຄງການກໍ່ສ້າງ ນໍ້າປະປາ ສາລະວັນໄລຍະ 3 ແມ່ນນຶ່ງໃນ ໂຄງການຮ່ວມມືລະຫວ່າງ ພາກລັດ ແລະ ພາກ
ທຸລະກິດ (PPP) ໃນຮູບແບບການສໍາປະທານ ພາຍໄຕ້ສັນຍາ “ກໍ່ສ້າງ ດໍາເນີນການ ແລະ ສົ່ງມອບໃຫ້ລັດຖະບານ”
ລະຫວ່າງ ລັດຖະບານ ກໍຄື ແຂວງສາລະວັນ ແລະ ບໍລິສັດດາວເຮືອງສິ່ງກໍ່ສ້າງ ໃນໄລຍະເວລາ 23 ປີ ໃນນັ້ນ ໄລຍະ
ການກໍ່ສ້າງແມ່ນ 3 ປີ ແລະ ດໍາເນີນການແມ່ນ 20 ປີ.

ຂໍ້ມູນທີ່ໃຊ້ໃນການສຶກສານີ້ ເປັນຕົວເລກກະແສເງິນສົດຂອງໂຄງການ ທີ່ປະເມີນໃນບົດວິພາກ ເສດຖະກິດ
ຂອງໂຄງການ. ຂໍ້ມູນວິເຄາະດ້ວຍ ໂມແດນຂອງ ເຊັນ (Shen’s model). ຜົນຂອງການສຶກສາພົບວ່າ, ສົມມຸດ ອັດຕາ
ສ່ວນຜົນຕອບແທນຂອງຜູ້ລົງທຶນ ແມ່ນ 15%, ໂຄງການນີ້ ສາມາດມອບຄືນໃຫ້ລັດຖະບານໃນປີທີ 11. ແຕ່ວ່າ ເພື່ອ
ຜົນໄດ້ຮັບທີ່ເປັນທໍາຂອງສອງຝ່າຍ ຄື ຜູ້ລົງທຶນ ແລະ ລັດຖະບານ, ຜູ້ລົງທຶນໂຄງການນີ້ ຄວນໂອນໂຄງການໃຫ້
ລັດຖະບານ ຫຼັງຈາກດໍາເນີນງານ 15 ປີ.

ດັ່ງນັ້ນ ກ່ອນຈະສັນຍາດໍາເນີນ PPP, ເພື່ອຄວາມຍຸດຕິທໍາ ແກ່ຜູ້ລົງທຶນ ແລະ ລັດຖະບານ, ລັດຖະບານ
ຄວນສຶກສາຢ່າງລະອຽດ.

ຄໍາສັບສໍາຄັນ: PPP, Concession Period, build-operate-transfer.

ການເຕີບໂຕ, ທ່າແຮງ ແລະ ອຸປະສັກຕໍ່ກັບຂະແໜງການສົ່ງອອກ: ກໍລະນີສຶກສາຢູ່ ສປປ ລາວ Export growth, export potential and export resistance: a case study of Laos

ວັນໄຊ ໄຊຍະວົງ^{1*}

¹ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ

*E-mail: sai_vanxay48@yahoo.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ໃນຊ່ວງທົດສະຫວັດຜ່ານມາ, ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບເສດຖະກິດຂອງພາກພື້ນ ກໍ່ຄື ຂອງໂລກ ເຮັດໃຫ້ຂະແໜງການສົ່ງອອກຂອງ ສປປ ລາວ ເຕີບໂຕຫລາຍກວ່າ 20% ຕໍ່ປີໂດຍສະເລ່ຍ ໂດຍມີມູນຄ່າການຄ້າ ລວມປະມານ 1 ຕື້ໂດລາສະເລ່ຍຕໍ່ປີ ແລະ ສາມາດປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃຫ້ແກ່ການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດໄດ້ຢ່າງເຂັ້ມແຂງ. ເຖິງ ແມ່ນວ່າຂະແໜງການສົ່ງອອກຂອງ ສປປ ລາວ ຈະເຕີບໂຕສູງ ແຕ່ຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນກັບຕ່າງປະເທດ ແມ່ນຍັງຕໍ່າ ແລະ ນອກນັ້ນ ບັນຫາຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການສົ່ງອອກ ເຊິ່ງເປັນບັນຫາໃຫຍ່ຕໍ່ກັບການສົ່ງເສີມການສົ່ງອອກສິນຄ້າຂອງ ສປປ ລາວ. ສະນັ້ນ, ບົດຄົ້ນຄວ້ານີ້ ຈຶ່ງມີຈຸດປະສົງສຶກສາ 3 ປັດໄຈຕົ້ນຕໍທີ່ເປັນອຸປະສັກໃຫ້ແກ່ຂະແໜງການສົ່ງອອກຂອງ ສປປ ລາວ ຄື (1) ປັດໄຈຫລັກ ລວມມີ ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນ, ຂະໜາດຂອງຕະຫລາດສົ່ງອອກ (ປະຊາກອນ), ໄລຍະຫ່າງໃນການເຂົ້າເຖິງ ຕະຫລາດ, ພາສີນໍາເຂົ້າ, ອັດຕາແລກປ່ຽນ, ສິດທິພິເສດດ້ານການຄ້າ, ການຄ້າເສລີ, ພາສາ, ການຄ້າຊາຍແດນ, ການເມືອງ ແລະ ວິກິດການເສດຖະກິດໂລກ; (2) ອຸປະສັກທີ່ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ເຊັ່ນ: ຂັ້ນຕອນລະບຽບການດ້ານການສົ່ງອອກ, ລະບົບການຂົນສົ່ງ, ນະໂຍບາຍການສົ່ງອອກ, ເຕັກໂນໂລຢີ ແລະ ການຂາດແຄນດ້ານວັດຖຸດິບ ລວມທັງແຮງງານ; (3) ອຸປະສັກທີ່ຢູ່ໃນປະເທດຄູ່ ຄ້າ ເຊັ່ນ: ຂັ້ນຕອນລະບຽບການນໍາເຂົ້າຂອງປະເທດຄູ່ຄ້າ, ລະບົບການຂົນສົ່ງ ແລະ ນະໂຍບາຍກົດກັ້ນການນໍາເຂົ້າທີ່ບໍ່ແມ່ນພາສີ. ຂໍ້ມູນຈາກ 34 ປະເທດຄູ່ຄ້າ ເລີ່ມແຕ່ 2001 ຫາ 2011 (Panel data) ໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນແບບຈໍາລອງຂອງການສົ່ງອອກ (stochastic frontier gravity model).

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າ ສະແດງໃຫ້ຮູ້ວ່າ ປັດໄຈທີ່ສົ່ງເສີມການສົ່ງອອກຫລາຍກວ່າໝູ່ແມ່ນ ການຄ້າຊາຍແດນ, ພາສາທີ່ຄ້າຍຄື ກັນ, ສິດທິພິເສດດ້ານການຄ້າ (GSP), ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງປະເທດຄູ່ຄ້າ, ທ່າອ່ຽງຫລຸດລົງຂອງອັດຕາປ່ຽນເປັນເປັນເປັນ ແລະ ຂະໜາດ ຂອງຕະຫລາດ. ສ່ວນປັດໄຈດ້ານໄລຍະຫ່າງຈາກຕະຫລາດສົ່ງອອກ, ອັດຕາແລກປ່ຽນ, ການເມືອງ ແລະ ວິກິດການເສດຖະກິດ ໂລກ ເຫັນວ່າ ບໍ່ມີຜົນຫຍຸ້ງຕໍ່ກັບການສົ່ງອອກ. ເຊັ່ນດຽວກັນກັບ ການທີ່ເຂົ້າເປັນສະມາຊິກອາຊຽນ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມການຄ້າເສລີ ອາຊຽນ ເຫັນວ່າ ຂະແໜງການສົ່ງອອກຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດເທົ່າທີ່ຄວນ.

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າ ຍັງສາມາດບອກໄດ້ເຖິງ ທ່າແຮງຂອງການສົ່ງອອກ, ການສູນເສຍການສົ່ງອອກ ແລະ ຜົນໄດ້ຂອງການ ສົ່ງອອກ ທີ່ເປັນມູນຄ່າ. ຜົນການສຶກສາ ສະແດງໃຫ້ຮູ້ວ່າ ສປປ ລາວ ສາມາດບັນລຸທ່າແຮງການສົ່ງອອກ ໄດ້ພຽງແຕ່ເຄິ່ງໜຶ່ງເທົ່າ ນັ້ນ. ຜົນການຄາດຄະເນ ຍັງບອກໄດ້ວ່າ ສປປ ລາວ ສູນເສຍການສົ່ງອອກໂດຍສະເລ່ຍຕໍ່ປີປະມານ 1 ຕື້ໂດລາ ໂດຍສະເພາະສູນ ເສຍການສົ່ງອອກສິນຄ້າໄປປະເທດໄທ, ຫວຽດນາມ ແລະ ບາງປະເທດໃນຕະຫລາດຢູໂລບ. ໂດຍລວມແລ້ວ ສປປ ລາວ ສູນ ເສຍການສົ່ງອອກ ແມ່ນຍ້ອນປັດໄຈທີ່ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແຕ່ກໍ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ກັບການສົ່ງອອກຈາກການປັບປຸງສິ່ງອໍານວຍ ຄວາມສະດວກດ້ານການຄ້າໃນປະເທດຄູ່ຄ້າ. ດ້ານນະໂຍບາຍ, ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນການສູນເສຍການສົ່ງອອກ, ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ ແກ້ໄຂບັນຫາຕໍ່ກັບການສົ່ງອອກ ແມ່ນຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກທີ່ເກີດຂຶ້ນພາຍໃນປະເທດ ເຊັ່ນ: ນະໂຍບາຍດ້ານການຄ້າ (ຫລຸດຂັ້ນຕອນໃນ ການສົ່ງອອກ), ປັບປຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ລະບົບການຂົນສົ່ງ, ສົ່ງເສີມການນໍາໃຊ້ເຕັກໂນໂລຢີທີ່ມີປະສິດທິພາບໃຫ້ແກ່ຜູ້ຜະລິດ ສິນຄ້າ ເພື່ອສົ່ງອອກ. ໃນຄະນະດຽວກັນ, ຄວນຫລຸດຜ່ອນສິ່ງກົດກັ້ນດ້ານການຄ້າທີ່ບໍ່ແມ່ນພາສີ ໃນປະເທດຄູ່ຄ້າ ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນ ໄທ, ຫວຽດ, ເດັນມາກ, ຝຣັ່ງ, ນີເວ ແລະ ສະວິເຕັນ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ສປປ ລາວ, ອຸປະສັກການສົ່ງອອກ, ທ່າແຮງການສົ່ງອອກ, ການສູນເສຍການສົ່ງອອກ ແລະ ແບບຈໍາລອງການ ສົ່ງອອກ (stochastic frontier gravity model).

ຫົວຂໍ້ທີ່ 4:

ການຄ້າໃນພາກພື້ນ, ການ ເຊື່ອມໂຍງ, ແລະ ນະໂຍບາຍ ດ້ານ
ເສດຖະກິດມະຫາພາກ
(Session 11: Impact of Regional trade on Lao PDR)

An Assessment on FTA Utilization of Exporting Firms in Lao PDR – The Case of Champasak Province –

Bounlert VANHNALAT¹, Alay PHONVISAY² and Phanhpakit ONPHANHDALA^{3,*}

^{1,2,3} Faculty of Economics and Business Management, National University of Laos

* Phanhpakit ONPHANHDALA, E-mail: phanhpakit@hotmail.com

Abstract

The proliferations of Free Trade Agreements (FTA) over the past decade causing many countries are more ambitious in participation in both bilateral and multilateral FTAs in order to improve market access and seek for new business opportunities. Lao PDR has broadened her trade relations with more than 50 countries, and the country has concluded the bilateral trade agreements with 15 countries, and participated in 7 multilateral FTAs. However, the study on understanding the utilization of FTA in Lao PDR is very limited, thus, this research attempts to fulfill this gap using the field survey of 95 exporting firms in 2014 and the interview to senior staff of the provincial department of industry and commerce, and the provincial chamber of commerce and industry from the case of Champasak, Southern Lao PDR.

The findings show that the volume of export in Champasak province has increased drastically from 13 million USD in 2009 to 124 million USD in 2013. Vietnam is the top destination of export from 4 million USD to 35.4 million USD, following by Thailand from 2.4 million USD to 32.7 million USD over the same period. Other significant trade partners include Belgium, Germany and Japan. Coffee dominates over a half of the total export volume in most years, following by cabbage and rubber. Moreover, this study finds that some firms do not utilize FTA scheme since there is indifference of benefits with and without for some export products to specific destinations. Nevertheless, the number of exporting firms using certificate of origin (CO) has increased steadily and time of getting documents is rather quick. Some firms find the obstacle in determining the right custom code with the product. Besides, access to finance and price instability are major concerns of the firms.

Keywords: Free Trade Agreement, Export, Lao PDR

ຜົນກະທົບຂອງການຄ້າເສລີອາຊຽນຕໍ່ການສົ່ງອອກຂອງສິນຄ້າທີ່ເປັນບຸລິມະສິດຂອງ ສປປ ລາວ ກໍລະນີສຶກສາ: ສິນຄ້າກະສິກໍາ, ຜະລິດຕະພັນໄມ້ ແລະ ສິນ ຄ້າຫັດຖະກໍາ ແລະ ເຄື່ອງນຸ່ງຮົ່ມ

Impact of AFTA on the Priority Integration Sectors of Lao PDR
Case study: Agricultural, wood and garment and textile products

VANHNALAT Bounlert (PhD) and SENGSOULIVONG Bouasone

Faculty of Economics and Business Management

National University of Laos

Phone: 020 28785391 and 020 28160113

Fax : 021 720160

Email: probounlert@yahoo.com and tyty_noi@yahoo.com

Abstract

The implementation of ASEAN Free Trade Area (AFTA) in 1998, which is considered a dynamic policy to support the trade growth among ASEAN members through the reduction of import tariffs under the Common Effective Preferential Tariff (CEPT). Laos is eligible to export to ASEAN market with import tariff is relatively low from 0-5%, and it expects that all tariff barriers will be completely eliminated by 2015. In order to move forward to a deeper economic integration, based on the Bali Concord II, and the Vientiane Summit in 2004, ASEAN members have agreed to accelerate the integration for 11 priority goods sectors¹, and all import tariffs of the priority sectors had to be completely eliminated by 2007 for ASEAN-6 and by 2012 for CLMV members. Total exports of priority sectors have accounted more than 50% of total ASEAN's export in 2012. Due to the limitation of export data, this research aims at estimating the contribution of 3 priority export sectors (agricultural, wood and garment and textile products) after AFTA has been fully implemented, and the sectoral panel gravity model will be applied during the period 1995-2012.

The empirical results suggest that the trade integration of priority export sectors has provided significant evidence in supporting trade creation for agricultural export products. On the other hand, export of wood and garment and textile products revealed a small benefit as a consequence of AFTA has been executed. Since most Lao's garment and textile products were granted preferential tariff under the GSP, while wood products were dominated by exporting quotas, these restrictions might be an important factor distorting our results.

Keywords: AFTA, trade creation, and gravity model

1 These are comprised of Agro-based products, automotive products, electronics, fisheries, rubber-based products, textiles and apparels, wood-based products, air travel, information and communication technology (ICT) equipment products, healthcare, and tourism.

2 Author's calculations based on the ASEAN online database.

ການທ່ອງທ່ຽວແບບຍືນຍົງ: ທັດສະນະຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນຕໍ່ຜົນກະທົບຈາກການພັດທະນາ ການທ່ອງທ່ຽວຢູ່ເມືອງມໍລະດົກໂລກຫຼວງພະບາງ ສປປ ລາວ.

Sustainable Tourism: Residents' attitudes towards tourism development in The
World Heritage Town of Luang Prabang Lao PDR.

ນ.ທອງມາລາ ໂພສິຄຳ^{1*}

¹ ຈາກມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ, ກຳລັງສຶກສາລະດັບປະລິນຍາເອກຢູ່ທີ່ຄະນະວິທະຍາສາດປ່າໄມ້ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ
*ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: phosikham@yahoo.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວຢູ່ແຂວງຫຼວງພະບາງຢ່າງໄວວາສາມາດສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ຜ່ານມາການ
ສຶກສາກ່ຽວກັບທັດສະນະຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນຕໍ່ການພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວຍັງມີຈຳກັດ. ການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ອາດ
ຊອກເຫັນໄດ້ຈຸດດີ ແລະ ຂໍ້ຄົງຄ້າງຂອງການຄຸ້ມຄອງການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ທັດສະນະຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນຕໍ່
ການທ່ອງທ່ຽວໃນເມືອງມໍລະດົກໂລກຫຼວງພະບາງເຊິ່ງເປັນການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການວາງແຜນເພື່ອເຮັດໃຫ້
ການທ່ອງທ່ຽວມີຄວາມຍືນຍົງຢ່າງແທ້ຈິງ.

ຈຸດປະສົງຂອງການສຶກສາແມ່ນເພື່ອປະເມີນທັດສະນະຂອງປະຊາຊົນຕໍ່ຜົນກະທົບດ້ານເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ-
ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ເກີດຈາກການທ່ອງທ່ຽວຢູ່ເມືອງມໍລະດົກໂລກຫຼວງພະບາງ; ເພື່ອປຽບທຽບທັດສະນະ
ຂອງປະຊາຊົນທີ່ມີເພດ, ອາຍຸ, ທີ່ຢູ່, ອາຊີບ, ໄລຍະເວລາດຳລົງຊີວິດຢູ່ຫຼວງພະບາງ, ລາຍຮັບ ແລະ ການສຶກສາຕ່າງ
ກັນຕໍ່ຜົນກະທົບໃນແຕ່ລະດ້ານ. ວິທີການສຶກສາແມ່ນ ໃຊ້ຂໍ້ມູນມາຈາກແບບສອບຖາມທີ່ລົງໄປເກັບກຳຈາກປະຊາຊົນ
ທ້ອງຖິ່ນທີ່ອາໄສຢູ່ 8 ບ້ານ ເມືອງຫຼວງພະບາງ ໃນເດືອນຕຸລາ ປີ 2014 ຈຳນວນ 352 ສະບັບ. ສະຖິຕິທີ່ໃຊ້ວິເຄາະ
ແມ່ນສະຖິຕິພັນລະນາ, t-test ແລະ one way ANOVA.

ຜົນຂອງການສຶກສາພົບວ່າ ໂດຍລວມ ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນມີທັດສະນະທາງບວກຕໍ່ການພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ ມີ
ຄະແນນສະເລ່ຍ(4.11) ຫຼາຍກ່ວາທາງລົບເຊິ່ງມີຄະແນນສະເລ່ຍ (2.74). ເມື່ອປຽບທຽບກຸ່ມທີ່ມີເພດ, ອາຍຸ, ທີ່ຢູ່,
ອາຊີບ, ໄລຍະເວລາດຳລົງຊີວິດຢູ່ຫຼວງພະບາງ, ລາຍຮັບ ແລະ ການສຶກສາຕ່າງກັນ ເຫັນວ່າແຕ່ລະກຸ່ມມີທັດສະນະຕໍ່
ຜົນກະທົບຈາກການທ່ອງທ່ຽວໃນລະດັບຕ່າງກັນທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ ($p < 0.05$). ເຖິງແມ່ນວ່າປະຊາຊົນ
ທ້ອງຖິ່ນມີທັດສະນະທາງບວກຕໍ່ກັບຜົນກະທົບຈາກການທ່ອງທ່ຽວຫຼາຍກ່ວາທາງລົບ ແຕ່ວ່າເຂົາເຈົ້າກໍຍັງຄິດວ່າ
ການທ່ອງທ່ຽວມີຜົນກະທົບທາງລົບໃນລະດັບປານກາງໂດຍສະເພາະແມ່ນດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
(ລາຄາສິນຄ້າແພງຂຶ້ນ, ລາຍຮັບບໍ່ແນ່ນອນ, ແອອັດ ແລະ ມີຂີ້ເຫຍື້ອເຜີ້ມຂຶ້ນ) ເຊິ່ງມັນເປັນສິ່ງທ້າທາຍຕໍ່ທຸກພາກສ່ວນ
ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໂດຍສະເພາະແມ່ນພາກລັດຄວນສົ່ງເສີມການຜະລິດສິນຄ້າພາຍໃນໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ, ຄຸ້ມຄອງພາຫະນະ(ສ່ວນ
ຕົວ)ຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວໂດຍການຈັດສັນບ່ອນຈອດລົດຢູ່ຊານເມືອງ ແລະ ຈັດສັນພາຫະນະພາຍໃນໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເວລາ
ເຂົ້າມາຕົວເມືອງ, ປຸກຈິດສຳນຶກໃຫ້ປະຊາຊົນ ແລະ ຜູ້ປະກອບການໃນການປະຕິບັດກົດລະບຽບສິ່ງແວດລ້ອມຢ່າງ
ເຂັ້ມງວດ ພ້ອມທັງເຜີ້ມງົບປະມານໃນການກຳຈັດຂີ້ເຫຍື້ອຢ່າງເປັນລະບົບ ເພື່ອແນໃສ່ເຮັດໃຫ້ການພັດທະນາ
ການທ່ອງທ່ຽວຢູ່ເມືອງມໍລະດົກໂລກຫຼວງພະບາງໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງຕະຫຼອດໄປ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ການທ່ອງທ່ຽວແບບຍືນຍົງ, ທັດສະນະຂອງປະຊາຊົນ, ຜົນກະທົບຈາກການທ່ອງທ່ຽວ, ຫຼວງພະບາງ,
ສປປ ລາວ

ການພັດທະນາກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງທ່າໄດ້ປຽບຂອງ ສປປ ລາວ ໃນການເຂົ້າປະຊາຄົມ ເສດຖະກິດ ອາຊຽນ ປີ 2015”

Sustainable development of Agriculture and Forestry

ດຣ.ເພືອງສີ ເລົ່າຝຸງ

ສະຖາບັນວິທະຍາສາດສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ.¹ທີ່ຢູ່ນັກຄົ້ນຄວ້າກ, ບ.ທາດຂາວ, ເມືອງ ສີສັດຕະນາກ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ
ນັກຄົ້ນຄວ້າຂ² ທ່ານ ສຸລິໂຍ ແກ້ວແກ່ນຈັນ, ສະຖາບັນວິທະຍາສາດສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ.²ທີ່ຢູ່ນັກຄົ້ນຄວ້າ ຂ. ບ້ານສີເມືອງ, ເມືອງ ສີສັດຕະນາກ,
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: feuangsy@gmail.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ໃນການເຂົ້າເປັນປະຊາຄົມດ້ານເສດຖະກິດອາຊຽນ ໃນປີ 2015 ນີ້, ສປປ ລາວ ຕ້ອງເສີມຂະຫຍາຍທ່າແຮງຂອງຕົນ
ເພື່ອແຂ່ງຂັນກັບບັນດາປະເທດອາຊຽນ, ນັ້ນແມ່ນຄວາມອາດສາມາດທີ່ມີດ້ານຊັບພະຍາ ກອນທຳມະຊາດ, ແຮງງານ,
ຫົວຄິດປະດິດສ້າງ ແລະ ມູນເຊື້ອຂະຫຍັນໝັ້ນຜ່ຽນຂອງປະຊາຊົນລາວ ເພື່ອພັດທະນາປະເທດ, ແຂ່ງຂັນກັບປະເທດ
ອື່ນ, ກ້າວໄປເຖິງຄວາມສາມາດເພິ່ງຕົນເອງ, ກຸ້ມຕົນເອງ.

- ໃນເມື່ອເຂົ້າເປັນປະຊາຄົມດ້ານເສດຖະກິດອາຊຽນແລ້ວຖ້າລາວບໍ່ສາມາດແຂ່ງກັບປະເທດອື່ນໆ ລາວກໍ່ຈະ
ກາຍເປັນຕະຫຼາດຫຼັກຂອງອາຊຽນ, ເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນຂອງລາວຈະຖືກຕ່າງປະເທດ
ແລກເອົາໝົດ. ສະນັ້ນ, ທາງທີ່ດີທີ່ສຸດແມ່ນລາວຕ້ອງຮູ້ໃຊ້ທ່າແຮງທີ່ມີເພື່ອຜະລິດເປັນສິນຄ້າແລກກັບຕ່າງປະເທດ ບໍ່
ແມ່ນເອົາຊັບພະຍາກອນແລກ.

- ເພື່ອຊອກຫາທ່າແຮງທີ່ລາວເຮົາຍັງມີເຫຼືອຢູ່ເພື່ອນຳໃຊ້ໃຫ້ມີປະໂຫຍດສູງສຸດ, ສະນັ້ນທິມງານເຮັດການຄົ້ນຄວ້າ
ຈະຕ້ອງລົງເກັບກຳຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານທ່າແຮງທີ່ມີຢູ່, ຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດດ້ານກະສິກຳ-ປ່າໄມ້, ສັງລວມ
ວິເຄາະວິໄຈ, ຕີລາຄາຖອດຖອນບົດຮຽນ ເພື່ອມີທິດທາງແກ້ໄຂ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍຄວາມສາມາດຂອງປະຊາຊົນ
ລາວໃນທາງທີ່ດີກ່ວາ, ສ່ວນໃດບໍ່ຄວນເຮັດເພາະປະສິດທິຜົນຕ່ຳ, ສ່ວນໃດຄວນສົ່ງເສີມ ແລະ ສຶກສາຮຽນຮູ້ເພື່ອ
ປະຕິບັດໃຫ້ດີ. ຕົວຈິງຍັງມີຫຼາຍດ້ານທີ່ປະຊາຊົນມີຄວາມສາມາດ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາຮຽນຮູ້ຈາກນັກວິທະຍາສາດ
ຈຶ່ງປ່ອຍປະໂອກາດດີໆໃຫ້ຕ່າງປະເທດເອົາໄປໝົດ.

- ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການຄົ້ນຄວ້າ: ເຫັນໄດ້ສະພາບການພັດທະນາກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງຂອງລາວໃນໄລຍະ
ຜ່ານມາ ອັນດີ-ອັນອ່ອນ, ອັນໃດຄວນແກ້ໄຂ ແລະ ຄວນເຮັດອັນໃດຈຶ່ງດີກ່ວາ, ທິມງານຈະສະເໜີແນະນາທິດທາງ
ໃນການພັດທະນາກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ ແລະ ສະເໜີແນະນາໂຄງການທີ່ແທດເໝາະກັບສະພາບຂອງລາວເຮົາ, ໃນນັ້ນລວມ
ທັງການປັບປຸງ ແລະ ເພີ່ມທະວີນະໂຍບາຍຕ່າງໆໃນການພັດທະນາກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ ຂອງລັດຖະບານໃນຕໍ່
ໜ້າ.

- ສະຫຼຸບ: ການຄົ້ນຄວ້າໃນຫົວຂໍ້ນີ້ຈະມີປະໂຫຍດຫຼາຍດ້ານ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນການສົ່ງເສີມການພັດທະນາກະສິກຳ-
ປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງເພື່ອແຂ່ງຂັນກັບບັນດາປະເທດອາຊຽນ, ຍົກສູງປະສິດທິຜົນໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ
ຂອງລາວໃຫ້ໄປໄວກ່ວາທີ່ເປັນຢູ່. ຈຶ່ງເຫັນສົມຄວນສົ່ງເສີມການຄົ້ນຄວ້າໃນຫົວຂໍ້ນີ້.

ຫົວຂໍ້ທີ່ 4:

ການຄ້າໃນພາກພື້ນ, ການ ເຊື່ອມໂຍງ, ແລະ ນະໂຍບາຍ ດ້ານ
ເສດຖະກິດມະຫາພາກ
(Session12: Achieving Sustainable Development Goals)

ການພັດທະນາເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງ: ທິດສະດີ ແລະ ພາກປະຕິບັດຈາກຕ່າງປະເທດ

ພູເພັດ ກ້ຽວພິລາວົງ^{1*}, ສີທະນິນໄຊ ສຸວັນນະພັກດີ², ສິລິສຳພັນ ວໍຣະຈິດ³

^{1,2} ຄະນະເສດຖະສາດ ແລະ ບໍລິຫານທຸລະກິດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ,

³ ກົມແຜນການ ແລະ ການຮ່ວມມື, ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ

* ພູເພັດ ກ້ຽວພິລາວົງ, E-mail: phouphetkyophilavong@gmail.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການພັດທະນາເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງມີຄວາມສຳຄັນໃນການສ້າງຄວາມເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດ ທີ່ບໍ່ເຮັດໃຫ້ສິ່ງແວດລ້ອມເຊື່ອມໂຊມເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບການພັດທະນາເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງ ຍັງມີຂໍ້ມູນຈຳກັດ ແລະ ບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການສັງຮວມຢ່າງເປັນລະບົບ. ຈຸດປະສົງຂອງບົດຄົ້ນຄວ້າສະບັບນີ້ ແມ່ນເພື່ອຕອບຄຳຖາມທີ່ວ່າ: ເປົ້າໝາຍ, ຄາດໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງໄດ້ຖືກກຳນົດຄືແນວໃດ? ວິທີການວິເຄາະແມ່ນນຳໃຊ້ການວິເຄາະແບບພັນລະນາ ເພື່ອຊອກຫາຫຼັກທິດສະດີເສດຖະສາດ ແລະ ພາກປະຕິບັດຕົວຈິງກ່ຽວກັບການພັດທະນາເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງ. ຜົນຂອງການຄົ້ນຄວ້າໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການກຳນົດເປົ້າໝາຍ, ຄາດໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງແມ່ນອີງໃສ່ຂອບແນວຄວາມຄິດຂອງທິດສະດີທຶນ ແລະ ຫົວຂໍ້. ຂອບແນວຄວາມຄິດຂອງທິດສະດີທຶນປະກອບດ້ວຍທຶນ 5 ປະເພດຄື: ທຶນຄົງທີ່, ທຶນທາງການເງິນ, ທຶນທາງທຳມະຊາດ, ທຶນທາງມະນຸດ, ແລະ ທຶນທາງສັງຄົມ. ຂອບແນວຄວາມຄິດຂອງຫົວຂໍ້ ແມ່ນການຮວບຮວມບັນດາຕົວປ່ຽນທາງເສດຖະກິດເຂົ້າເປັນໝວດ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ 6 ໝວດຕົ້ນຕໍຄື: ສະພາບເສດຖະກິດມະຫາພາກ, ການເງິນພາກລັດ, ການຈ້າງງານ, ຂໍ້ມູນ ແລະ ເທັກໂນໂລຊີການສື່ສານ, ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການພັດທະນາ, ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ. ໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ, ຕົວຊີ້ວັດຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງທີ່ອີງການສະຫະປະຊາຊາດໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ແມ່ນອີງໃສ່ຂອບແນວຄວາມຄິດຂອງຫົວຂໍ້ ເຊິ່ງຍັງບໍ່ທັນຄວບຄຸມ ບັນດາຕົວຊີ້ວັດເພື່ອຮັບປະກັນການສ້າງຄວາມເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດໄລຍະຍາວ. ບົດຮຽນຈາກປະເທດສິງກະໂປໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ການສ້າງຄວາມເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດຄວນເນັ້ນໃສ່ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ທີ່ສາມາດສ້າງມູນຄ່າເພີ່ມໃນຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ. ສະນັ້ນ, ການປະສົມປະສານທິດສະດີທຶນເຂົ້າໃນຂອບແນວຄວາມຄິດຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງທີ່ອີງໃສ່ຫົວຂໍ້ ອາດຈະເປັນຂອບແນວຄວາມຄິດໃໝ່ ເຊິ່ງສາມາດນຳໃຊ້ໃນການສ້າງແຜນຍຸດທະສາດການພັດທະນາເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງຢ່າງມີປະສິດທິພາບ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ການພັດທະນາເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງ, ທິດສະດີທຶນ, ທິດສະດີຫົວຂໍ້

ໂອກາດນຳໃຊ້ບົດຮຽນຂອງສາກົນກ່ຽວກັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງດ້ານສັງຄົມໃນ ສປປ ລາວ Application of international perspectives on social sustainable development in Lao PDR

ຮສ. ດຣ. ພຸດ ສິມມາລາວົງ¹, ຮສ. ດຣ. ກາບມະນີວັນ ພຸໄຊ², ດຣ. ສາຍທອງ ພິມມະວົງ^{3*}

¹ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ, ຄະນະວິທະຍາສາດສັງຄົມ², ³ ຄະນະວິທະຍາສາດສັງຄົມ

* ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: sai7512@yahoo.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ສປປ ລາວພວກເຮົາ ພວມເລັ່ງລັດປະຕິບັດບັນດາເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດຂອງການພັດທະນາ (MDG) ໃຫ້ສຳເລັດ ໃນທ້າຍປີ 2015 ຕາມຄາດໝາຍແລະຕົວບົ່ງຊີ້ຕ່າງໆທີ່ຕົນເອງໄດ້ກຳນົດໄວ້. ໃນຂະນະດຽວກັນນັ້ນການວາງແຜນການ ພັດທະນາ ຫລັງປີ 2015 ກໍເປັນອີກບັນຫາໜຶ່ງທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ແຕ່ຫົວທີ. ຈຸດປະສົງຂອງບົດຄົ້ນຄວ້ານີ້ແມ່ນ ເພື່ອສະສົມຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບວິທີການພັດທະນາແບບຍືນຍົງດ້ານສັງຄົມ(SSDG)ດ້ວຍການສະຫຼຸບຖອດຖອນເອົາ ບົດຮຽນຈາກອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ບັນດາປະເທດຕ່າງໆຂອງໂລກ ແລະ ເພື່ອຊຶ່ງຊາໂອກາດໃນການນຳມາ ປະກອບສ່ວນແກ່ການວາງແນວທາງນະໂຍບາຍ ແລະ ໝູນໃຊ້ເຂົ້າໃນພຶດຕິກຳຕົວຈິງຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ- ສັງຄົມແຫ່ງ ສປປ ລາວ. ການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍເປັນຕົ້ນຕໍ ຊຶ່ງຕິດພັນກັບ ການວິເຄາະເອກະສານໃນຮູບສິ່ງພິມ ແລະ ເອເລັກໂຕຼນິກເປັນຫຼັກ.

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າພົບວ່າ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງໃນຂົງເຂດສັງຄົມ ແມ່ນການສ້າງຈິດສຳນຶກແກ່ຮຸ້ນຄົນປັດຈຸບັນ ໃຫ້ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ການກະທຳຂອງມວນມະນຸດໃນປັດຈຸບັນ, ຕິດພັນກັບພຶດຕິກຳດ້ານສັງຄົມຂອງບຸກຄົນ ແລະ ສັງຄົມ, ວິທີການດຳລົງຊີວິດຮ່ວມກັນ, ຮັບປະກັນດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ຫຼັກການດ້ານສັງຄົມ ໃຫ້ມີຄວາມຍຸຕິທຳ, ຄວາມສົມບູນພູນສຸກ ແລະ ຍົກສູງຄຸນນະພາບຊີວິດ, ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການວາງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ສິ່ງແວດລ້ອມ, ໃຫ້ການອອກແບບພື້ນທີ່ອາໄສດ້ານກາຍະພາກມີການປະສົມປະສານກັບການອອກແບບດ້ານສັງຄົມ, ແລະ ການຈັດວາງພື້ນຖານໂຄງລ່າງເພື່ອການດຳລົງຊີວິດ ຕ້ອງປະຍຸກໃຫ້ເໝາະສົມກັບເງື່ອນໄຂຂອງທ່ອງຖິ່ນ ແລະ ປະເທດ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງກັບສາກົນຢ່າງກ້ວາງຂວາງໃນອະນາຄົດ. ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງໃນຂົງເຂດສັງຄົມ ຕິດ ພັນກັບ 7 ດ້ານຄື: ການລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ; ການຄ້ຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ການພັດທະນາກະສິກຳ ແບບຍືນຍົງ; ການສຶກສາ; ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ບໍລິການສັງຄົມ; ແຮງງານ, ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ແລະ ການ ບໍລິການປະກັນສັງຄົມ; ວັດທະນະທຳ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ; ແລະ ວຽກງານປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບໃນສັງຄົມ. ໃນ ການວາງແຜນການພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມຂອງບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ລັດຖະບານຄວນຄຳນຶງ ເຖິງຄວາມຍືນຍົງດ້ານສັງຄົມຕ່າງໆເຫຼົ່ານັ້ນ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງໃນຂົງເຂດສັງຄົມ, ຫຼັກການດ້ານສັງຄົມ, ການລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍ, ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງ ສປປ ລາວ.

ບົດຮຽນຂອງສາກົນ ກ່ຽວກັບການວາງເປົ້າໝາຍ, ຄາດໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດໃນການ ພັດທະນາແບບຍືນຍົງ: ຂົງເຂດວຽກງານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ

International perspectives of goals, targets and indicators on environmental sustainable development

1 ຮສ. ດຣ. ຈັນດາ ວົງສິມບັດ, 2 ໂພຄຳ ລັດຖະຈັກ* ແລະ 3 ກຳລະກິດ ພິມມະລິນ

^{1,2,3} ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ.

* ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, ອີເມວ: pk@nuol.edu.la, phokhaml@gmail.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການຄົ້ນຄວ້າບົດຮຽນສາກົນຂອງຕ່າງປະເທດກ່ຽວກັບການວາງເປົ້າໝາຍ, ຄາດໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດໃນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ໃນຂົງເຂດວຽກງານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ມີຈຸດປະສົງ ເພື່ອສຶກສາບົດຮຽນຂອງຕ່າງ ປະເທດກ່ຽວກັບການກຳນົດເປົ້າໝາຍ, ຄາດໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ເພື່ອເປັນພື້ນຖານສຳຫຼັບການວາງນະໂຍບາຍຂອງ ສປປ ລາວ. ການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ແມ່ນໃຊ້ວິທີການ ທົບທວນບົດຮຽນຂອງສາກົນກ່ຽວກັບ ການກຳນົດເປົ້າໝາຍ, ຄາດໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດ ເປັນຕົ້ນເອກະສານຂອງ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ (ອົງການສະຫະປະຊາຊາດດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ (UNEP), ເປົ້າໝາຍສະຫະພາບໂລກເພື່ອການພັດທະນາ (MDGs) ແລະ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (SDGs)).

ຜົນຂອງການຄົ້ນຄວ້າເຫັນວ່າບົດຮຽນຂອງຕ່າງປະເທດ ໃນການກຳນົດເປົ້າໝາຍ, ຄາດໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ເຊິ່ງຕິດພັນກັບຂົງເຂດວຽກງານການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ທີ່ດິນ, ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ຄຸນນະພາບຊີວິດ. ການກຳນົດເປົ້າໝາຍ, ຄາດໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດວຽກງານດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມໃນປະຈຸບັນ ແລະ ຜ່ານມາແມ່ນມີ 4 ເປົ້າໝາຍ, 5 ຄາດໝາຍ ແລະ 10 ຕົວຊີ້ວັດ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້ ໃນອະນາຄົດ ສະຫະປະຊາຊາດແມ່ນກຳລັງຮ່າງເປົ້າໝາຍ, ຄາດໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດໃນການພັດທະນາ ທີ່ຍືນຍົງເພື່ອເປັນແນວທາງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການພັດທະນາພາຍຫຼັງການສິ້ນສຸດຂອງເປົ້າໝາຍສະຫະພາບໂລກແຫ່ງການພັດທະນາ MDGs ໃນປີ 2015. ເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວ SDGs ປະກອບມີ 10 ເປົ້າໝາຍ, 30 ຄາດໝາຍ ແລະ 100 ຕົວຊີ້ວັດເພື່ອເປັນການສົນທະນາ ແລະ ພິຈາລະນາຮອງຮັບເປົ້າໝາຍ, ຄາດໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດໃນກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວຫຼັງປີ 2015. ສຳລັບວຽກງານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນຖືກກຳນົດໃນຮ່າງເປົ້າໝາຍທີ 9 ເຊິ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບການຮັບປະກັນໃນການບໍລິການຂອງລະບົບນິເວດ ແລະ ຊີວະນາໆພັນແລະ ຮັບປະກັນການຈັດການແຫຼ່ງນ້ຳ, ທະເລ, ປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ໃນເປົ້າໝາຍນີ້ໄດ້ວາງຄາດໝາຍຕົ້ນຕໍ 3 ຄາດໝາຍ ແລະ 10 ຕົວຊີ້ວັດໂດຍວາງຈຸດສຸມໄປທີ່ທະເລ, ຊີວະນາໆພັນ, ກຳນົດມາດຕະຖານດ້ານພື້ນທີ່ ແລະ ສະພາບພູມິອາກາດໃນການຈັດການ, ປ່າໄມ້, ການຈັດການການປະມົງແບບຍືນຍົງ, ການຈັດການບັນຫາການປ່ຽນແປງຂອບເຂດພື້ນຜິວໂຕ່ງ, ການຈັດການຊັບພະຍາກອນນ້ຳ, ການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງດ້ານທຸລະກິດ (ແບບລັດວິສາຫະກິດ ແລະ ເອກະຊົນ)

ນອກຈາກນີ້, ໃນບົດຮຽນສາກົນໃນການກຳນົດວຽກງານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແມ່ນໄດ້ຕິດພັນກັບ 9 ຂົງເຂດວຽກງານຈຸດສຸມ ຄື: (1) ຄຸນນະພາບອາກາດ ແລະ ມົນລະພິດອາກາດ, (2) ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ, (3) ສານເຄມີ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອ, (4) ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, (5) ພະລັງງານ, (6) ປ່າໄມ້, (7) ນ້ຳສະອາດ, (8) ດິນ, ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນ ແລະ (9) ການປົກຄອງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ.

ຜ່ານການຄົ້ນຄວ້າບົດຮຽນຂອງຕ່າງປະເທດກ່ຽວກັບການວາງເປົ້າໝາຍ, ຄາດໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດເພື່ອການ ພັດທະນາແບບຍືນຍົງໃນຂົງເຂດວຽກງານສິ່ງແວດລ້ອມເຫັນວ່າມີການພົວພັນກັບຂົງເຂດຫຼາຍວຽກງານ ແລະ ຕັດຂາດອອກຈາກກັນບໍ່ໄດ້. ການວາງຍຸດທະສາດການພັດທະນາທີ່ກ່ຽວພັນກັບດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະຕ້ອງມີການກຳນົດເປົ້າໝາຍ, ຄາດໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດໃຫ້ຊັດເຈນ ແລະ ຄວບຄຸມທຸກວຽກງານ ເພື່ອກ່າວໄປສູ່ການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ບົດຮຽນຂອງສາກົນ, ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງໃນຂົງເຂດວຽກງານສິ່ງແວດລ້ອມ, ເປົ້າໝາຍສະຫະພາບໂລກເພື່ອການພັດທະນາ, ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.

ຫົວຂໍ້ທີ່ 5:

ການຄ້າໃນພາກພື້ນ, ການ ເຊື່ອມໂຍງ, ແລະ ນະໂຍບາຍ ດ້ານ
ເສດຖະກິດມະຫາພາກ

(Session13: Urban expansion and new labour markets)

An Analysis on Job Matching of TVET Graduates in Lao PDR - The Case of Pakpasak Technical College –

Phanhpakit ONPHANHDALA^{1,*} and Amphaphone THONGSAVATH²

¹ Faculty of Economics and Business Management, National University of Laos

² Ministry of Industry and Commerce

* Phanhpakit ONPHANHDALA, E-mail: phanhpakit@hotmail.com

Abstract

Labor shortage and skill mismatch is a major obstacle to the development of Lao economy. Against the increase of demand of TVET graduates, the number of enrollments has fallen by roughly half over FY2005-2012. It slightly bounces back as result of new policy on incentives to TVET enrollment and the suspension of new entrants of undergraduate level to private colleges since FY2013. This study aims to analyze the situation of job matching of TVET graduates in Lao PDR. 176 samples those graduated in late 2012 from Pakpasak technical college, which is the largest TVET institution in the country, were surveyed in mid-2014.

This paper finds that 79.5% of graduates get a job (one-third of them further study while working), 12.5% continues to study and 7.9% is currently unemployed. 50.7% of graduates are employed in private sector, 37.9% work in public sector and the rest is self-employed. The analysis shows that close to 60% of graduates think the current job is matched with the field studied for both diploma and higher diploma levels. However, only a half of graduates from vocational level (accounting, business administration, marketing, international trade and logistics) think that the current job matches with the field studied, while most of graduates from technical level (automotive engineering, mechanics, welding engineering, furniture crafts and architect) do so. Thus, the mismatch in the labor market of Lao PDR occurs only to vocational education, not the whole TVET system. One-third of vocational graduates who work irrelevant with the field studies suggest that the mismatch came from the insistence of job selection by family, a quarter of them considered the relevant job is insufficient and about 17% of them dislike the field studied.

From the research finding, it is recommended that the Lao government and partners should continue the reforms of TVET, especially to vocational level. The establishment and expansion of the study fair and career counseling activities to secondary school and TVET students are very important policy for better understanding and selection of study field and job seeking.

Keywords: Job Matching, TVET, Lao PDR

**ການປະຕິບັດຕໍ່ແຮງງານ ແລະ ການຜະລິດໃນຂະແໜງຕັດຫຍິບລາວ-ທັດສະນະເບິ່ງຈາກການຄຸ້ມ
ຄອງ ແລະ ກຳມະກອນໂຮງງານຕັດຫຍິບ**
Labour Practices and productivity in the Lao Garment Sector-Perspectives from
management and workers

Richard Record¹ *, Stephanie Kuttner², ກາບມະນີວັນ ພູໄຊ³

*ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: pubdroit@ilo.org.

ບົດຄັດຫຍໍ້

ບົດຄວາມສະບັບນີ້ ໄດ້ພັນລະນາກ່ຽວກັບການປະຕິບັດຕໍ່ແຮງງານ ໃນຂະແໜງຕັດຫຍິບຢູ່ ສປປ ລາວ ໂດຍເບິ່ງຈາກ
ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງແຮງງານ ແລະ ຈາກກຳມະກອນໃນໂຮງງານຕັດຫຍິບ. ການວິເຄາະຂໍ້ມູນປະຖົມມະພູມ ແມ່ນໄດ້
ຈາກການສຳພາດຕົວແທນຂອງຜູ້ບໍລິຫານໃນ 53 ໂຮງງານ, ສິນທະນາກຸ່ມລະຫວ່າງກຳມະກອນທີ່ກຳລັງເຮັດວຽກໃນ
ໂຮງງານປັດຈຸບັນ ແລະ ກຳມະກອນທີ່ເຄີຍເຮັດວຽກໃນໂຮງງານຜ່ານມາ, ແລະ ສຳພາດບຸກຄົນສຳຄັນໃນຂະແໜງການ
ຕັດຫຍິບ ໂດຍການປະສານງານຂອງທະນະຄານໂລກ. ການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ໄດ້ມີຜົນປະໂຫຍດຫລາຍ ສຳລັບການສຶກສາ
ເບິ່ງຜົນສະທ້ອນຂອງຍຸດທະສາດການພັດທະນາ ເພື່ອເປັນການປັບປຸງເງື່ອນໄຂການເຮັດວຽກຂອງກຳມະກອນໃນ
ສປປ ລາວ ໃຫ້ກ້າວໄປສູ່ມາດຕະຖານສາກົນ. ປັດຈຸບັນ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບແຮງງານໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຈຳກັດຫຼາຍ
ດັ່ງນັ້ນການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ແມ່ນເປັນການລິເລີ່ມຄົ້ນຫາຊ່ອງຫວ່າງແຫ່ງຄວາມຮູ້. ຈຸດປະສົງຫຼັກຂອງການຄົ້ນຄວ້ານີ້ ແມ່ນ
ເພື່ອສຶກສາສົມທຽບລະຫວ່າງທັດສະນະຂອງຜູ້ບໍລິຫານ ແລະ ກຳມະກອນ ໃນໂຮງງານກ່ຽວກັບເງື່ອນໄຂການເຮັດວຽກ
ຂອງກຳມະກອນ, ສຶກສາເບິ່ງວິທີການແກ້ໄຂບັນຫາຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງຂອງແຮງງານໃນຂະແໜງຕັດຫຍິບລາວ ຈະສາມາດ
ບັນລຸເປົ້າໝາຍໃນການປັບປຸງມາດຕະຖານຂອງແຮງງານ ແລະ ການຜະລິດທີ່ໝັ້ນຄົງ.

ຜົນການສຶກສາພົບວ່າ ອຸດສາຫະກຳໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນໄດ້ກາຍເປັນອຸດສາຫະກຳທີ່ທັນສະໄໝ ໂດຍອີງໃສ່ມາດຕະ
ຖານສາກົນ, ແຮງງານທີ່ປະກອບເຂົ້າໃນໂຮງງານອຸດສາຫະກຳໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແມ່ນມາຈາກຫລາຍແຫຼ່ງຊຶ່ງ
ມີຄວາມສຳຄັນໃນການປະກອບສ່ວນຜະລິດສິນຄ້າສິ່ງອອກ. ການສຶກສາຍັງໄດ້ພົບວ່າ ໂຮງງານອຸດສາຫະກຳດັ່ງກ່າວ
ໄດ້ໃຊ້ຕົ້ນທຶນສູງໃນການຂົນສົ່ງ ເນື່ອງຈາກວ່າບໍ່ມີຊາຍແດນຕິດກັບທະເລ, ການຄິດໄລ່ຄ່າຊົ່ວເບື້ອງເພີ່ມຂຶ້ນ, ຄ່າແຮງ
ງານການຜະລິດຕໍ່າລົງ, ອັດຕາການຫລັ່ງໄຫຼອອກຈາກໂຮງງານເພີ່ມສູງຂຶ້ນ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ກຳມະກອນໄດ້ພົບຄວາມ
ຫຍຸ້ງຍາກ ດ້ານຊີວິດການເປັນຢູ່, ເງື່ອນໄຂການເຮັດວຽກ ການຖືກບັງຄັບໃຫ້ເຮັດວຽກເກີນເວລາ ແລະ ສະພາບແວດ
ລ້ອມພາຍໃນໂຮງງານ ແລະ ສະຖານທີ່ພັກເຊົາບໍ່ອ່ານວຍໃຫ້. ສະລຸບລວມແລ້ວ ແຮງງານຢູ່ໃນໂຮງງານອຸດສາຫະກຳ
ແມ່ນເປັນແຮງງານຊົ່ວຄາວ, ເພື່ອຫາລາຍໄດ້ ສົ່ງກັບບ້ານ, ແລະ ເພື່ອເປັນທຶນຮອນໃນອານາຄົດ. ສ່ວນໂຮງງານອຸດສາ
ຫະກຳແມ່ນໄດ້ຕໍ່ສູ້ເພື່ອຍົກລະດັບການຜະລິດໃຫ້ຄົງທີ່ ດ້ວຍການເພີ່ມຊົ່ວໂມງເກີນໃນການເຮັດວຽກ ໃນຄະນະທີ່ປະ
ເຊີນໜ້າກັບການຂາດແຄນກຳມະກອນທີ່ມີສີມື ແລະ ມີປະສົບການ, ແຮງງານໃໝ່ທີ່ມາທົດແທນກຳບໍ່ມີປະສົບການ,
ດັ່ງນັ້ນ ສະມັດຕະພາບຂອງການຜະລິດຈຶ່ງຕໍ່າ ການສົ່ງສິນຄ້າບໍ່ທ່ວງທັນກັບສັນຍາ. ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ ສະເໜີແນະໃຫ້ 3
ຝ່າຍມີການເຈລະຈາຕໍ່ລອງ ແລະ ທວງໃຫ້ໂຮງງານຕັດຫຍິບຕ້ອງປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງກຳມະກອນ, ປັບປຸງ
ເງື່ອນໄຂການເຮັດວຽກ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມຂອງໂຮງງານ ແລະ ເພີ່ມເງິນຊົ່ວໂມງເກີນໃຫ້ເໝາະສົມ

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ການຄຸ້ມຄອງ, ກຳມະກອນ, ການຜະລິດ, ທັດສະນະຕໍ່ແຮງງານ, ໂຮງງານອຸດສາຫະກຳຕັດຫຍິບ

ການເຄື່ອນຍ້າຍຈາກຊົນນະບົດເຂົ້າສູ່ຕົວເມືອງ, ການປ່ຽນແປງເສດຖະກິດ ແລະ ສະຖານະພາບຂອງ ແມ່ຍິງກຳມະກອນໂຮງງານຕັດຫຍິບ ໃນ ສປປ ລາວ Rural-Urban Migration, Economic Transition, and Status of Female Industrial Workers in Lao PDR

ຮສ. ດຣ. ກາບມະນີວັນ ພູໄຊ¹ *, ດຣ. ໂອນາ ໂທເລັບເຊັນ Dr. Aina Tollefsen²

¹ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ, ²ມະຫາວິທະຍາໄລອູເມັຍ ສະວິເດັນ
* ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: kphouxay59@gmail.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານການເມືອງ ເສດຖະກິດ ໃນຮູບແບບການສ້າງພື້ນຖານເສດຖະກິດສັງຄົມນິຍົມ ໄດ້ສົ່ງຜົນຕໍ່ການເຄື່ອນຍ້າຍແຮງງານຈາກຊົນນະບົດເຂົ້າສູ່ຕົວເມືອງ ແລະ ການປ່ຽນແປງບົດບາດຍິງຊາຍໃນຫລາຍຮູບແບບ. ຜົນທີ່ຕາມມາຂອງການປ່ຽນແປງກົນໄກເສດຖະກິດໃໝ່ ຈາກເສດຖະກິດແຜນການ ໄປສູ່ເສດຖະກິດການຕະຫຼາດ ມີຄວາມໝາຍສຳຄັນສຳລັບການສົ່ງເສີມບົດບາດຍິງຊາຍ ໃນຮູບແບບການພົວພັນຍິງຊາຍໃນສັງຄົມ ແລະ ບົດບາດຍິງຊາຍໃນຕະຫລາດແຮງງານຢູ່ຕົວເມືອງ, ບ່ອນທີ່ມີແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍແມ່ຍິງສັງກັດຢູ່ ເຫດການດັ່ງກ່າວແມ່ນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງ “ໂລກາພິວັດ” ຊື່ນຊົມກຳມະກອນທີ່ກຳລັງອອກແຮງງານຢູ່ໂຮງງານອຸດສາຫະກຳໃນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້.

ບົດຄົ້ນຄວ້ານີ້ ໄດ້ວິເຄາະເຖິງ ສະຖານະພາບຂອງແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍແມ່ຍິງ ຈາກຊົນນະບົດເຂົ້າສູ່ຕົວເມືອງ ເພື່ອປະກອບສ່ວນໃນວຽກງານໃນໂຮງງານອຸດສາຫະກຳຕັດຫຍິບ ຢູ່ໃນນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ ສປປ ລາວ. ຊຶ່ງແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຂອງເຫດການ ການປ່ຽນແປງເສດຖະກິດໃນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້. ໂດຍການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຈາກການສຳພາດຄົວເຮືອນ, ສືນທະນາກຸ່ມ ແລະ ສຳພາດແບບເຈາະເລິກ ກຳມະກອນແມ່ຍິງໃນໂຮງງານຕັດຫຍິບ ແລະ ສຳພາດບຸກຄົນສຳຄັນໃນອຳນາດການປົກຄອງລະດັບບ້ານ, ເມືອງ ແລະ ກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ຜົນການສຶກສາພົບວ່າ ນັບຕັ້ງແຕ່ມີການດຳເນີນການປ່ຽນແປງກົນໄກເສດຖະກິດໃໝ່ ໃນ ສປປ ລາວ ປີ 1986, ຂະບວນການເຄື່ອນຍ້າຍແຮງງານເພດຍິງເຂົ້າສູ່ຕົວເມືອງໄດ້ເລີ່ມປາກົດຂຶ້ນ ແລະ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆໃນແຕ່ລະປີ ແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍດັ່ງກ່າວໄດ້ກາຍເປັນກຳລັງແຮງງານຕົ້ນຕໍຢູ່ໃນໂຮງງານອຸດສາຫະກຳຕ່າງໆ ພາຍໃນນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ. ການປ່ຽນແປງເສດຖະກິດໃໝ່ຍັງໄດ້ສົ່ງຜົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະ ການປ່ຽນແປງສະຖານະພາບຂອງກຳມະກອນແມ່ຍິງຢູ່ໃນໂຮງງານອຸດສາຫະກຳຕ່າງໆ ໃນນັ້ນລວມທັງການປ່ຽນແປງຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ຢູ່ພາຍນອກໂຮງງານອີກດ້ວຍ. ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ ສະເໜີແນະໃຫ້ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຈົ່ງເຈລະຈາຕໍ່ລອງກັບບັນດາໂຮງງານຕ່າງໆ ເພື່ອປັບປຸງສະຖານະພາບຂອງແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍເພດຍິງຢູ່ໃນໂຮງງານ ເປັນຕົ້ນແມ່ນສະພາບຊີວິດການເປັນຢູ່, ເງື່ອນໄຂການເຮັດວຽກ, ສະພາບແວດລ້ອມໃນໂຮງງານ, ຄ່າແຮງງານຂັ້ນພື້ນຖານ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມອື່ນໆ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍແຮງງານວາງອອກ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ການເຄື່ອນຍ້າຍແຮງງານ, ການປ່ຽນແປງເສດຖະກິດ, ການເປັນຕົວເມືອງ, ກຳມະກອນເພດຍິງ, ວຽກງານອຸດສາຫະກຳຕັດຫຍິບ

Extension of Urban Space: Economic Development and Livelihood Change of new Vientiane City, Lao PDR

Saithong Phommavong*, National University of Laos

Phout Simmalavong, National University of Laos

Abstract

Economic growth does not necessarily bring about even income distribution to all people in the society. Inequality is a widespread phenomenon in economic development in developing country. This study aims to explore casual relation of economic growth and livelihood change during transition period in an urban space of Laos. An argument is that economic growth creates an unequal impact in different magnitude and widening gap of income among groups of people in the urban area. This study employs qualitative method to explore how people are surviving in the wake of economic transition in the suburban area of Vientiane plain.

The findings reveal that there are some impacting factors for urbanization expansion, urban space as symbolic of modernization and dependency economic growth, and unequal working opportunities and income inequalities. There shows only a certain group of people benefit from economic development and leave some disadvantage. While living in suburb of urban space, many people are still relying on agricultural sector. The expansion of urban space and growth in economic development has brought about variety living mechanism both benefit and losses including landless, unemployment and urban poor. Policymakers have to provide more effective economic development solution packages to redistribute benefit more equally for all.

*Corresponding author

ຫົວຂໍ້ທີ່ 6:

ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ການປັບຕົວ ແລະ ການແປປ່ວນ

(Session14: Forest and climate change)

ການປະເມີນຄ່າທາງດ້ານເສດຖະກິດຕໍ່ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຢູ່ແຂວງອຸດົມໄຊ, ສປປ ລາວ. REDD⁺ ແມ່ນເຄື່ອງມືທີ່ມີປະສິດທິພາບໃນການປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ໄວ້ໄດ້ຫຼືບໍ່?

Grace Y. Wong¹*, ສຸພິດ ດາຮາຈັນທຣາ², ທະນິງຊາຍ ສຸກຄໍາທັດ^{2*}

¹ Center for International Forestry Research, Jalan CIFOR, Situ Gede, Bogor Barat 16115, Indonesia

² ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, ວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ

* ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: g.wong@cgiar.org; thanongsais@yahoo.com

Tel: +62-251-8622-622; Fax: +62-251-8622-100

ບົດຄັດຫຍໍ້

ໃນໄລຍະສອງທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ, ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໄວວາ ຍ້ອນການພັດທະນາຈາກການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າຂອງຂະແໜງກະສິກໍາ. ສະພາບພູມມີປະເທດໃນຊົນນະບົດໄດ້ປ່ຽນແປງຈາກການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນເພື່ອການຜະລິດກະສິກໍາແບບກຸ້ມກິນ ແລະ ຂະໜາດນ້ອຍມາເປັນການປູກຝັງຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ຄອບຄຸມໄປດ້ວຍພືດກະສິກໍາທາງການຄ້າສອງສາມຊະນິດ. ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າຂອງພືດເຫຼົ່ານີ້ຕໍ່ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ເຊິ່ງແມ່ນໜຶ່ງໃນນະໂຍບາຍການພັດທະນາແຫ່ງຊາດຂອງລັດຖະບານ ສປປ ລາວ, ແມ່ນມີລັກສະນະເພີ່ມຂຶ້ນເຊິ່ງສົ່ງຜົນກະທົບໄລຍະຍາວຕໍ່ການບໍລິການຂອງລະບົບນິເວດວິທະຍາ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງຂອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນ. ໃນການສຶກສານີ້ແມ່ນໄດ້ສືບຕໍ່ການປະເມີນຄ່າທາງດ້ານຕົ້ນທຶນ-ຜົນໄດ້ຮັບ (Cost-benefit Approach-CBA) ໂດຍເພີ່ມຕົວຊີ້ວັດທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມເຂົ້າໃສ່ການວິໄຈທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ເສດຖະກິດ ເພື່ອປຽບທຽບສີ່ຮູບແບບການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນໃນຢູ່ພາກເໜືອຂອງປະເທດ. ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການວິໄຈສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ (ສາລີ ແລະ ຢາງພາລາ) ແມ່ນເປັນທໍາແຮງໃນການປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໄດ້ໃນໄລຍະສັ້ນ. ແຕ່ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ມັນໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ດິນປູກຝັງມີຄວາມສູງທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຫລາຍຂຶ້ນ. ໃນການປຽບທຽບຕໍ່ກັບພືດສອງຊະນິດດັ່ງກ່າວ, ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບດັ້ງເດີມ (ການປູກເຂົ້າເນີນສູງ ແລະ ການເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ)ແມ່ນກິດຈະກຳທີ່ມີຄວາມຍືນຍົງກວ່າ, ເຖິງວ່າຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບເພີ່ມຂຶ້ນ ໂດຍການປ່ຽນແປງທາງດ້ານການຕະຫຼາດ ແລະ ກົນໄກການປ່ຽນແປງຂອງພົນລະເມືອງ. ຜົນຂອງການຄົ້ນຄວ້າໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ສະເໜີວ່າ ຕົ້ນທຶນຂອງສະພາບແວດລ້ອມໃນໄລຍະຍາວສາມາດເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະລືບຖົມຜົນໄດ້ຮັບໄລຍະສັ້ນທີ່ໄດ້ຈາກການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ເພື່ອການຜະລິດເປັນສິນຄ້າທີ່ມີການຜະລິດກະສິກໍາແບບພືດເຊິ່ງດຽວ. ປັດໄຈດຶງດູດໃນການປົກປັກຮັກສາການບໍລິການຂອງລະບົບນິເວດວິທະຍາ (ເປັນຕົ້ນແມ່ນ REDD⁺) ອາດຈະມີບົດບາດສໍາຄັນໃນການສົ່ງເສີມຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງການໃຊ້ທີ່ດິນແບບດັ້ງເດີມ ແລະ ສາມາດເພີ່ມການແຂ່ງຂັນໃນການປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ການວິໄຈຕົ້ນທຶນ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ; ການບໍລິການຂອງລະບົບນິເວດວິທະຍາ; ການປ່ຽນແປງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ; REDD⁺; ສປປ ລາວ.

ສຶກສາສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຂະແໜງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້ ສປປ ລາວ

ດຣ. ປາລິກອນ ທະລົງແສງຈັນ (ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ), ກຊກປ.

ບົດຄັດຫຍໍ້: ສປປ ລາວ ຕັ້ງຢູ່ໃຈກາງຂອງແຫຼມອິນດູຈີນ ເຊິ່ງບໍ່ມີທາງອອກສູ່ທະເລ, ແຕ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດເຊັ່ນ: ທີ່ດິນ, ປ່າໄມ້ທໍາມະຊາດ, ແຫຼ່ງນໍ້າ ແລະ ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນນາຫຼາຍຊະນິດ. ມີເນື້ອທີ່ທັງໝົດປະມານ 236.800 ກິໂລຕາແມັດ, ມີປະຊາກອນປະມານ 6.5 ລ້ານຄົນ, ປະກອບມີຫຼາຍເຜົ່າຊົນ, ມີວິຖີການດໍາລົງຊີວິດຕິດພັນກັບທໍາມະຊາດ ແລະ ກະສິກໍາ ກວມເຖິງ 75-85%, ແຕ່ພື້ນທີ່ດ້ານພູມສັນຖານສ່ວນຫຼາຍຈະເປັນພື້ນທີ່ພູສູງ, ຄ້ອຍຊັນເຖິງ 80 %, ເຂດຮາບພຽງມີປະມານ 15-20%. ໂດຍອີງໃສ່ຈຸດພິເສດທີ່ຕັ້ງຂອງແລະຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດທີ່ມີພັກ-ລັດ ຈຶ່ງໄດ້ກໍານົດນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແຫ່ງ ຊາດ, ໄດ້ ວາງຍຸດທະສາດ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍ ເພື່ອເປັນເຄື່ອງມືໃນການຄຸ້ມຄອງ-ບໍລິຫານທີ່ດິນແລະຊັບພະຍາ ກອນທໍາມະຊາດ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ແນໃສ່ນໍາເອົາຜົນປະໂຫຍດອັນສູງສຸດ ແບບຍືນຍົງມາໃຫ້ປະ ເທດຊາດແລະປະ ຊາຊົນ ທັງຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ມີຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມແລະຕໍ່ສັງຄົມ. ແຕ່ຕາມຄວາມ ເປັນຈິງມາຮອດປັດຈຸບັນຍັງມີບັນຫາການບຸກລຸກປ່າໄມ້ທໍາມະຊາດ(ຕັດໄມ້ທໍາມະຊາດ) ເປັນບໍລິ ເວັນ ກ້ວາງ, ມີບາງເຂດໄດ້ຖາງປ່າໄມ້ທໍາມະຊາດ ເພື່ອເຮັດໄຮ່ແບບເລື່ອນລອຍ ຫຼື ໄປປູກພືດຊະນິດອື່ນໆ ແລະ ປູກໄມ້ ອຸດສາຫະກໍາ (*ໄມ້ວັກ, ໄມ້ເກດສະໜາ, ໄມ້ສັກ, ຢາງ ພາລາ...*) ໂດຍບໍ່ມີການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າເຖິງຜົນ ກະທົບຕໍ່ລະບົບນິເວດ, ສິ່ງແວດລ້ອມດ້ານທໍາມະຊາດ. ເປັນຕົ້ນແມ່ນຢູ່ເຂດພູດອຍ ຫຼື ເຂດເນີນສູງຫຼາຍບ່ອນໄດ້ນໍາໃຊ້ທີ່ ດິນ ທີ່ມີຄວາມຄ້ອຍຊັນ ສູງເກີນມາດຕະຖານຫຼາຍກວ່າ $> 45^\circ$, ອັນເຮັດໃຫ້ເກີດດິນເຊື່ອມໂຊມດ້ານຄຸນນະພາບ ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງພາໃຫ້ເກີດມີສະພາບການການປ່ຽນແປງທາງດ້ານດິນຟ້າອາກາດຢ່າງຜິດປົກກະຕິ ເຊິ່ງມີຜົນກະທົບຕໍ່ຂະແໜງການກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້ເຊັ່ນ: ເກີດໄພແຫ້ງແລ້ງແລະເກີດໄພນໍ້າຖ້ວມຫຼືຖ້ວມແບບກະທັນ ຫັນ, ດິນເຊາະເຈື່ອນ, ອັນເປັນບັນຫາຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການຄ້ໍາປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ (ບໍ່ພຽງພໍ), ສາຍນໍ້າທໍາມະຊາດຫຼາຍ ສາຍ ຈະບົກແຫ້ງ, ຈະບໍ່ສາມາດສະ ໜອງປະລິມານ ນໍ້າໃຫ້ແກ່ການຜະລິດໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ແລະ ຕອບສະໜອງໃຫ້ແກ່ກໍາລັງການຜະລິດກະສິກໍານໍາແຂງໃນລະດູແລ້ງແລະຍັງຈະມີການກະທົບ ຕໍ່ແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວທໍາມະຊາດ, ປະຊາຊົນຈໍານວນໜຶ່ງມີຄວາມເດືອດຮ້ອນ ຂາດທີ່ຢູ່ອາໄສ, ບໍ່ມີບ່ອນທໍາການຜະລິດແບບຖາວອນ, ເກີດມີການ ຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ, ຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ແບບເລື່ອນລອຍ ຫຼື ພາກັນ ຫຼັງໄຫຼເຂົ້າສູ່ຕົວເມືອງໃຫຍ່ ເພື່ອຊອກເຮັດວຽກຮັບຈ້າງ ເປັນແຮງງານລາຍວັນ, ບາງກໍລະນີກໍເກີດມີການມົ້ວສຸມກັບສິ່ງ ເສບຕິດ, ຂີ້ລັກງັດແງະ ຈົນກາຍເປັນບັນຫາໄພສັງຄົມ. **ຂໍ້ຄິດເຫັນທາງດ້ານວິຊາການ:** ຄວນກໍານົດ ຫຼື ວາງນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແຕ່ລະປະເພດຄືນໃໝ່, ເພື່ອວາງແຜນຈັດສັນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແຫ່ງຊາດ ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ໃຫ້ເຂົ້າສູ່ລະບົບ ແລະ ລະບຽບຫຼັກການເພື່ອແນໃສ່ປົກປັກຮັກສາເຂດພື້ນທີ່ດິນໃຫ້ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແລະ ຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ, ຮັກສາລະບົບນິເວດວິທະຍາ, ຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມທໍາມະຊາດ, ປົກປັກຮັກສາແຫຼ່ງນໍ້າ ເພື່ອຕອບສະໜອງໃຫ້ແກ່ການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ສົ່ງເສີມການທ່ອງທ່ຽວທໍາມະຊາດ, ຕອບສະໜອງອາກາດ ແລະ ນໍ້າ ຫຼື ຊີວະນາໆພັນ ໃຫ້ແກ່ການດໍາລົງຊີວິດ ແລະ ຜະລິດສະບຽງອາຫານໃຫ້ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ ຕະຫຼອດໄປ, ເຮັດໃຫ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າມີຄວາມຮັ່ງມີຜາສຸກແລະສ້າງເງື່ອນໄຂປະກອບ ສ່ວນໃນການຫັນເປັນອຸດສະຫະກໍາແລະທັນສະໄໝເປັນກ້າວໆ, ສ້າງວຽກເຮັດງານທໍາໃຫ້ສັງຄົມຢ່າງເປັນລະບົບ, ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນກໍຕ້ອງມີລະບົບ ການຄຸ້ມຄອງຕິດຕາມ ກວດກາການນໍາໃຊ້ດິນແຕ່ລະປະເພດໃຫ້ລວມສູນຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ເຂັ້ມງວດ.**ຕໍ່ແຜນຍຸດທະສາດ:** ການວາງແຜນຈັດສັນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແຫ່ງຊາດ ແມ່ນເພື່ອເລັ່ງໃສ່ກໍານົດໃຫ້ມີ **ເນື້ອທີ່ດິນທີ່ມີປ່າທໍາມະຊາດປົກຫຸ້ມໃຫ້ໄດ້ 70% ຂອງເນື້ອທີ່ທົ່ວປະເທດ ແຕ່ປີ2020**, ຕົ້ນຕໍແນໃສ່ເພື່ອປົກປັກຮັກສາແຫຼ່ງນໍ້າ, ແຫຼ່ງຊີວະນາໆພັນແລະປ້ອງກັນການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ ທັງນີ້ກໍເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ພື້ນທີ່ດິນດັ່ງກ່າວມີນໍ້າ, ພ້ອມດຽວກັນນີ້ກໍໄດ້ກໍານົດເຂດທີ່ດິນນໍາໃຊ້ໃຫ້ກວມເອົາ 30% ຂອງເນື້ອທີ່ທົ່ວປະເທດ **ຕົ້ນຕໍແມ່ນແນໃສ່ເພື່ອເປັນທີ່ດິນກະສິກໍາທີ່ຍືນຍົງ ກວມເອົາເຖິງ 2 ລ້ານ ເຮັກຕາ (ເພື່ອຄໍາປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ)**, ທີ່ດິນປ່າຜະລິດ-ປ່າປູກ, ຄຸ້ມຄອງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ເຂດຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ເຂດທີ່ຢູ່ອາໄສ, ເຂດສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າຕົກແລະເຂດກໍ່ສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານອື່ນໆ (ເຂດເສດຖະກິດພິເສດແລະເສດຖະກິດສະເພາະ) ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການນໍາໃຊ້ດິນແຕ່ລະປະເພດໃຫ້ຄຸ້ມຄອງເປັນລະບົບລວມສູນ ແລະ ໄປ ຕາມ ກອບແຜນແມ່ບົດການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດໃນແຕ່ລະໄລຍະ.

Impacts of reducing emissions from deforestation and forest degradation and enhancement of forest carbon stocks (I-REDD+)

Somvilay Chanthalounnavong

Faculty of Forestry, National University of Laos

Abstract

Research on REDD+ is for obvious reasons still in its infancy as the strong international interest in developing this mechanisms as a way of reducing emissions only dates back to 2005 when it was proposed by several developing country governments. In 2007 the issue achieved international consensus as part of the Bali Action Plan and the COP15 in Copenhagen resulted in an (nonbinding) commitment to moving forward with a REDD+ mechanism. As a consequence, research interest in REDD+ is increasing rapidly and numerous overviews have been produced in order to move the research agenda forward. The I-REDD+ Project is one the research projects that aims to understand how the implementation of REDD+ (1) reduces emissions of GHG and enhance existing stocks of carbon in vegetation types; (2) impacts the livelihoods and welfare of local communities; (3) impacts biodiversity conservation; and (4) provides realistic framework for monitoring, reporting and verification (MRV).

This research project has seven work-packages include project management and dissemination, GHG emission, land use and carbon stocks, biodiversity and habitat, local livelihoods, governance and administration, and MRV and capacity development. Each of these work-packages has its results based on research found from the project sites in Laos (Nam Et-Phou Loey National Protected Area), Vietnam, China, and Indonesia. Results from this research project highlight five following lessons learned and these lessons learned have been published in international journals and four project policy briefs.

- (1) Many drivers of carbon emission from tropical (including Laos) land-use change originate from the global level and are beyond the control of national or subnational institutions. These drivers are mostly de-grouped from the forestry sectors and expansive land development of cash crops often co-occurs with efforts to promote REDD+ without cross-sector coordination;
- (2) Carbon stocks in mosaic landscapes may be larger than what has been assumed in allometric equations because high belowground tree-biomass under secondary forest is not captured. Small trees in these forests often reveal large underground root and horizontal stem systems, from which they are re-sprouting and that are not proportional to their small aboveground stems;
- (3) Measurement of forest carbon stocks by remote sensing-based methods has come a long way for natural forests. For mosaic landscapes, the use of dense Landsat time series for temporal analysis of individual pixels can better capture the degree of forest degradation that felling and regrowth of secondary forests create. It has also been demonstrated that measuring sub-national and local carbon-stocks – needed for verification of broader national measurement efforts – can include community-based measurement for enhancing feasibility, efficiency and potential equity benefits. Community members can monitor above ground carbon as accurately as professional foresters and should be considered in local REDD+ projects, but also if national REDD+ integrate sub-national approaches to monitoring; and
- (4) Benefit distribution mechanisms for REDD+ are important in relation to effectiveness, efficiency, equity, and their trade-offs. From the villagers' perspective, the combination of state and community control is considered more just, while top-down state control is more effective, but only where states commit significant resources in the form of specialized staff and operating budgets. Decisions about payment distribution at the local level should take into account the pre-existing tenure arrangements (private or collective), which affect the tolerance and perceived equity of payment methods.
- (5) Several desirable qualities for REDD+ are evident, both at national level and for localized interventions. These include a high degree of dense forests, low population density, low level of losses from foregone opportunities, high biodiversity benefits, high poverty reduction potential and commitment to engage in REDD+. However, so far locations for REDD+ pilot activities have typically been selected on the basis of specific interests of the external implementing agencies and other powerful players.

Since actual REDD+ activities have yet been implemented in the ground, this research project had hard time to study the impacts of REDD+ activities at the sub-national and local levels. Thus, the results from this reflect REDD+ preparation and other related activities that implemented in its sites in four countries rather than realistic REDD+ activities.

ຫົວຂໍ້ທີ່ 6:

ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ການປັບຕົວ ແລະ ການແປປ່ວນ

(Session 15: Agriculture and climate change)

**ການຄາດຄະເນທ່າອ່ຽງຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງພູມອາກາດຕໍ່ກັບການປູກເຂົ້ານາຢູ່ແຂວງ
ສະຫວັນນະເຂດ, ປະເທດລາວ**

**Simulation of Climate Change Impact on Lowland Paddy Rice
Production Potential in Savannakhet Province, Laos**

ສິມຄິດ ບຸລິດຳ^{1*}

¹ພາກວິຊາພູມິສາດ ແລະ ສາລະສິນເທດສາດ, ຄະນະວິທະຍາສາດສັງຄົມ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ

*E-mail: kkkhith@yahoo.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ຢູ່ໃນປະເທດລາວ ເຂົ້ານາແມ່ນຜົນລະປູກຕົ້ນຕໍທີ່ຊາວນານິຍົມປູກໃນລະດູຝົນ. ການປ່ຽນແປງພູມອາກາດເປັນບັນຫາສໍາຄັນ ແລະ ພື້ນເດັ່ນໃນບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມໃນສະຕະວັດປັດຈຸບັນ ຊຶ່ງມັນມີຜົນກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ກັບການປູກເຂົ້ານາ. ການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນມີສອງຈຸດປະສົງຄື: 1) ຕີລາຄາຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງພູມອາກາດຕໍ່ກັບການປູກເຂົ້ານາຢູ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ. 2) ສຶກສາທາງເລືອກໃນການປັບຕົວສໍາລັບຊາວນາທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງພູມອາກາດ.

ໂດຍນໍາໃຊ້ໂມເດວ ດີແຊັດ ຊີຣີສ-ໄຮສ DSSAT CERES-Rice ເຂົ້າໃນການຄາດຄະເນຜົນຜະລິດເຂົ້ານາໃນອະນາຄົດ ພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂການຈໍາລອງການປ່ຽນແປງພູມອາກາດດ້ວຍໂມເດວອາກາດເຊັ່ນ: ໂມເດວ CSMK3, HadCM3 and HadGEM ໂດຍເລືອກເອົາຄ່າສູງສຸດ ແລະ ຕໍ່າສຸດຂອງອາກາດຈາກໂມເດວທັງສາມມາເປັນຕົວແທນໃນການວິເຄາະ. ຜົນຂອງການຈໍາລອງການປ່ຽນແປງພູມອາກາດຈາກສາມໂມເດວດ້ວຍ 6 ຕົວຊີ້ວັດຂອງການຈໍາລອງການປ່ຽນແປງຂອງພູມອາກາດໃນສະຕະວັດທີ 21 (2001 - 2100). ໃນ 100 ປີໄດ້ຖືກແບ່ງອອກເປັນສາມໄລຍະເພື່ອສົມທຽບ. ໄລຍະທີ 1 ແຕ່ປີ 2001 - 2030, ໄລຍະທີ 2 ແຕ່ປີ 2030 - 2065 ແລະ ໄລຍະທີ 3 ແມ່ນປີ 2070 - 2100.

ຜົນຂອງການສຶກສາພົບວ່າ ຜົນຜະລິດເຂົ້ານາສາຍພັນທ່າດອກຄໍາ 1 ພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂ 6 ຕົວຊີ້ວັດຂອງການຈໍາລອງການປ່ຽນແປງພູມອາກາດ, ຜົນຜະລິດເຂົ້ານາຈະເພີ່ມຂຶ້ນລະຫວ່າງ +6.8% % ຫາ +12.8% % ສົມທຽບໃສ່ຄ່າສະເລ່ຍສະຖິຕິການຜະລິດເຂົ້ານາແຕ່ປີ 1995 ຫາ ປີ 2009. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເມື່ອສົມທຽບສາມໄລຍະໃນ 100 ປີ ເຫັນວ່າຜົນຜະລິດເຂົ້ານາໃນໄລຍະທີ 2 ແຕ່ປີ 2030 - 2065 ແມ່ນສູງກວ່າໄລຍະທີ 1 ແລະ ໄລຍະທີ 3. ອີງຕາມຜົນຂອງໂມເດວໄດ້ພົບວ່າຊ່ວງໄລຍະການປູກເຂົ້ານາຈະສັ້ນກວ່າເວລາປັດຈຸບັນປະມານ 5 ຫາ 14ວັນ. ເວລາປູກເຂົ້ານາຈາກຜົນຂອງໂມເດວໂດຍສະເລ່ຍຈະຢູ່ໃນລະຫວ່າງ 134-143 ວັນ. ຈາກຜົນຂອງການວິເຄາະດັ່ງກ່າວ, ຊາວນາຈະຕ້ອງໄດ້ມີການປັບຕົວໃນການປູກເຂົ້ານາ ຊຶ່ງລວມທັງການປັບປ່ຽນເວລາປູກ, ເວລາກະກຽມດິນ, ເວລາຫວ່ານກ້າ, ເວລາປັກດໍາ, ການປົວລະບັດຮັກສາຕະຫຼອດຮອດເວລາເກັບກ່ຽວ. ເພື່ອຮັບປະກັນການເພີ່ມຂຶ້ນຜົນຜະລິດເຂົ້ານາໃນອະນາຄົດ, ການກະກຽມເທັກໂນໂລຊີ ແລະ ສາຍພັນເຂົ້ານາທີ່ເໝາະສົມມັນເປັນສິ່ງທີ່ທ້າທາຍ ແລະ ມັນກໍເປັນສິ່ງທີ່ເກີນກ່ວາຄວາມອາດສາມາດຂອງຊາວນາທີ່ຈະຕ້ອງປັບປ່ຽນຕາມການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບພູມອາກາດ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ການຄາດຄະເນຜົນຜະລິດເຂົ້ານາ, ການຈໍາລອງການປ່ຽນແປງພູມອາກາດ, ຜົນຜະລິດເຂົ້ານາ, ເຂົ້ານາ

ການປູກເຂົ້າແບບນໍາໃຊ້ເຕັກນິກຢອດເມັດແຫ້ງຈະສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງ ຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ເພີ່ມຜົນຜະລິດເຂົ້ານໍ້າຝົນໄດ້ຫລືບໍ່?

Does dry direct seeding can help to reduce climate risk and increasing rainfed rice production in
Lao PDR ?

ດຣ ຖາວອນ ອິນທະວົງ*, ດຣ ວັນທອງ ເພັງວິຈິດ ແລະ ສີປະເສີດ: ສຄກປ

ຄໍາມອນ ທີລາວົງ, ມິ໊ຊ ຊຸນທະວົງ, ສີສະຫວັນ ວໍລາສານ ແລະ ປັນຍາ ພິລາມູນ: ຫ້ອງການກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້ ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ

ດຣ ຄຣິດສະຕຽນລອດ ແລະ ດຣ ອາລິສັນ ລາຍອິນ: CSIRO, ອິດສະແຕລ໌ຍ

ບົດຄັດຫຍໍ້

ສະພາບດິນຟ້າອາກາດໃນເຂດພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້ຄາດວ່າຈະມີແນວໂນ້ມປ່ຽນແປງໃນຕໍ່ໜ້າ, ໂດຍສັງເກດໄດ້ຈາກການ
ປ່ຽນແປງຂອງລະດູການ, ໂດຍສະເພາະຊ່ວງເລີ່ມຕົ້ນ ແລະ ສິ້ນສຸດຂອງລະດູຝົນ. ການເກີດໄພນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ແຫ້ງແລ້ງ ກໍແມ່ນມີ
ແນວໂນ້ມເພີ່ມຂຶ້ນໃນແຕ່ລະປີ, ຊຶ່ງໄດ້ສ້າງຜົນເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜົນຜະລິດເຂົ້ານໍ້າຝົນໃນຂົງເຂດດັ່ງກ່າວ. ນອກຈາກນັ້ນ, ບັນຫາການ
ຂາດແຄນແຮງງານ, ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປັດໃຈການຜະລິດ ແລະ ອື່ນໆ ກໍເປັນອີກບັນຫາໜຶ່ງທີ່ມີຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດມີ
ການປ່ຽນແປງ ແລະ ບໍ່ຫມັ້ນຄົງ. ການເຂົ້າໃຈຢ່າງເລິກເຊິ່ງຕໍ່ກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເປັນສິ່ງສໍາຄັນທີ່ຈະຕ້ອງ
ໄດ້ຄໍານຶ່ງເຖິງ, ບໍ່ສະນັ້ນແລ້ວ, ການກໍານົດຫາມາດຕະການ ຫລື ວິທີການໆ ຈັດການໆ ເພາະປູກທີ່ແທດເຫມາະກັບການປ່ຽນແປງ
ຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດດັ່ງກ່າວແມ່ນບໍ່ອາດສາມາດບັນລຸໄດ້.

ການປູກເຂົ້າແບບຢອດເມັດລົງໃນດິນແຫ້ງ ແມ່ນເຕັກນິກການປູກເຂົ້າອີກວິທີໜຶ່ງທີ່ສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ຫຼຸດຜ່ອນໄດ້ຜົນກະທົບຈາກ
ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບພູມອາກາດເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ການມາບໍ່ເປັນປົກກະຕິຂອງລະດູຝົນໂດຍສະເພາະໃນຊ່ວງເລີ່ມຕົ້ນຂອງ
ລະດູການ, ເຕັກນິກດັ່ງກ່າວຍັງສາມາດຫຼຸດຜ່ອນໄດ້ຜົນກະທົບຈາກໄພນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ແຫ້ງແລ້ງ. ການປູກເຂົ້າດ້ວຍວິທີຢອດ
ເມັດໃນສະພາບດິນແຫ້ງນີ້ແມ່ນໄວກ່ວາວິທີການປູກແບບປັກດໍາ, ຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນແຮງງານ ແລະ ຕົ້ນທຶນການຜະລິດໄດ້ ເຊັ່ນ:
ແຮງງານໃນການຕົກກ້າ ແລະ ປັກດໍາ (1 ຄົນ/ຮຕ ທຽບກັບ 20ຄົນ/ຮຕ, ສໍາຫລັບການປູກແບບຢອດເມັດແຫ້ງ ແລະ ປັກດໍາ,
ຕາມລໍາດັບ). ນອກຈາກນັ້ນ, ມັນຍັງສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ຊາວກະສິກອນເພີ່ມຮອບວຽນຂອງການປູກເຂົ້າ, ພຶດສໍາຮອງ ແລະ ສ້າງ
ລາຍຮັບເພີ່ມຈາກການເຮັດກິດຈະກຳອື່ນໆ. ຍ້ອນເຕັກນິກດັ່ງກ່າວສາມາດຫຼຸດຜ່ອນໄດ້ທັງຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງຂອງ
ສະພາບພູມອາກາດ ແລະ ຕົ້ນທຶນການຜະລິດ ເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນມີຄວາມສາມາດໃນການລົງທຶນເຂົ້າໃສ່ການຜະລິດເປັນຕົ້ນ
ແມ່ນ ຊື່ປຸ້ຍ, ຝຸ່ນ ເພື່ອຍົກສະມັດຕະພາບການຜະລິດຂອງພວກເຂົາເຈົ້າໃຫ້ເພີ່ມສູງຂຶ້ນ.

ເຕັກນິກດັ່ງກ່າວເຖິງແມ່ນວ່າຈະສາມາດຊ່ວຍລົດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບພູມອາກາດ ແລະ ຕົ້ນທຶນການ
ຜະລິດໄດ້, ກ່ອນສ້າງເປັນຄໍາແນະນໍາທາງດ້ານນະໂຍບາຍໃນການຂະຫຍາຍເຕັກນິກດັ່ງກ່າວອອກສູ່ວົງກວ້າງ ແມ່ນຍັງມີຄວາມ
ຈໍາເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການສຶກສາເປັນຕົ້ນແມ່ນ (i) ຊ່ວງລະຍະເວລາທີ່ເຫມາະສົມໃນການນໍາໃຊ້ເຕັກນິກດັ່ງກ່າວເຂົ້າໃນການເພາະ
ປູກໃນແຕ່ລະໆ ດູການ (ii) ສຶກສາຜົນໄດ້ຮັບທາງດ້ານເສດຖະກິດລະຫວ່າງເຕັກນິກການປູກເຂົ້າດ້ວຍວິທີຕ່າງໆ (ນາດ□າ,
ນາຫວ່ານ, ນາຢອດເມັດ: ແບບປຽກ ແລະ ແຫ້ງ, ກ້າກີບດຽວ ແລະ ເຕັກນິກການປູກແບບບໍ່ໂຖ-ບໍ່ຄາດ) ແລະ (iii) ພື້ນທີ່ໆ ມີ
ຄວາມເຫມາະສົມສໍາຫລັບການນໍາໃຊ້ເຕັກນິກການຢອດເມັດແຫ້ງດັ່ງກ່າວ. ນອກຈາກນັ້ນ, ກໍຍັງມີຫລາຍຂໍ້ມູນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ສຶກ
ສາເພີ່ມເຕີມເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ເຕັກນິກດັ່ງກ່າວເຫມາະສົມແລ້ວບໍ່ກັບສະພາບເສດຖະກິດສັງຄົມຂອງແຕ່ລະພື້ນ ທີ່, ການເຂົ້າເຖິງ
ເຄື່ອງມື, ຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດຂອງຊາວກະສິກອນຕໍ່ກັບການນໍາໃຊ້ເຄື່ອງຢອດເມັດ, ນະໂຍບາຍຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມຜູ້ປະກອບການ
ເພື່ອນໍາເຂົ້າເຄື່ອງຢອດເມັດ ຫລື ຜະລິດຢູ່ພາຍໃນ, ປັບປຸງຂອດບົກຜ່ອງຂອງເຕັກນິກເຊັ່ນ: ເຄື່ອງອົບແຫ້ງຫລັງເກັບກ່ຽວ ແລະ
ອື່ນໆ. ທັງຫມົດເຫລົ່ານີ້ແມ່ນເຫດຜົນຕົ້ນຕໍທີ່ໄດ້ຍົກຂຶ້ນມາໃຫ້ເຫັນໃນບົດສະເຫນີນີ້ ໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອແລກປ່ຽນຜົນຂອງ
ການທົດສອບເຕັກນິກການປູກເຂົ້າດ້ວຍວິທີຢອດເມັດແຫ້ງດັ່ງກ່າວໃນລະດູການຜະລິດເຂົ້ານໍ້າຝົນ 2013-14 ຜ່ານມາ ທີ່ເມືອງຈໍາ
ພອນ ແລະ ອຸທຸມພອນຂອງແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ເພື່ອເປັນຂໍ້ມູນໃຫ້ຂັ້ນເທິງເຫັນໄດ້ຈຸດດີ, ຈຸດອ່ອນ, ທ່າແຮງ ໃນ
ການນໍາໃຊ້ເຕັກນິກດັ່ງກ່າວເຂົ້າໃນການຜະລິດ ແລະ ສ້າງເປັນຄໍາແນະນໍາທາງດ້ານນະໂຍບາຍເພື່ອຂະຫຍາຍອອກສູ່ວົງກວ້າງ
ໃນຕໍ່ໜ້າ.

ການປັບຕົວຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຢູ່ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ: ສິ່ງທ້າທາຍ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະການແກ້ໄຂ

A case study on climate change adaptation in Agriculture sector: The challenges for climate change adaptation policy in Lao PDR and what should be done to overcome the hurdles.

ອໍາໄພວັນ ຈັນມະນີ ^{1*}

¹ ພະແນກຄົ້ນຄວ້າສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ
ທັນວາ 2014

*E-mail: c.amphayvan@gmail.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ໃນປັດຈຸບັນ, ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດໄດ້ກາຍມາເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ທ້າທາຍຢູ່ໃນຫຼາຍປະເທດ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ການ ປັບຕົວຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດໄດ້ຮັບຄວາມສົນໃຈຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ມີຄວາມສໍາຄັນເປັນຢ່າງຍິ່ງ, ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ໃນປະເທດກໍາລັງພັດທະນາທີ່ຖືກກະທົບຫຼາຍທີ່ສຸດຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ໃນສະຖານະພາບຂອງປະເທດ ດ້ອຍພັດທະນາ, ສປປ ລາວ ກໍ່ບໍ່ສາມາດຫຼີກລ່ຽງໄດ້. ໃນໄລຍະຜ່ານມາ, ຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແມ່ນເຫັນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ ໃນ ສປປ ລາວ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນໄພນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ໄພແລ້ງ, ແລະ ຜົນກະທົບດັ່ງກ່າວຈະຍັງສືບຕໍ່ຮຸນແຮງຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ. ຕໍ່ກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ, ລັດຖະບານໄດ້ເລັ່ງເຫັນເຖິງຄວາມຈໍາເປັນຂອງການປັບຕົວ ໂດຍໄດ້ກໍານົດຫຼາຍຍຸດທະສາດ ແລະ ນະໂຍບາຍ ເພື່ອຮັບມື ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າ ອາກາດ ເຊິ່ງແນໃສ່ເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດຂອງການປັບຕົວໃນໄລຍະຍາວ. ໃນນັ້ນ, ຂະແໜງກະສິກໍາແມ່ນເປັນ ຈຸດສຸມຕົ້ນຕໍ ເນື່ອງຈາກແມ່ນຂະແໜງທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວສູງ ແລະ ມີຄວາມອາດສາມາດຂອງການປັບຕົວຕໍ່ຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດທີ່ຂ້ອນຂ້າງຕໍ່າ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໃນຂະນະທີ່ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດສໍາ ລັບການປັບຕົວຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຢູ່ໃນຂະແໜງກະສິກໍາໄດ້ຖືກກໍານົດຂ້ອນຂ້າງຊັດເຈນແລ້ວກໍ່ຕາມ, ແຕ່ກໍ່ ຍັງມີບາງຂໍ້ຈໍາກັດທີ່ເປັນອຸປະສັກໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ.

ຈາກການທົບທວນ ແລະ ວິໄຈຫຼາຍເອກະສານທາງດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆຂອງລັດຖະບານ ແລະ ອົງ ກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບວຽກງານດັ່ງກ່າວນັ້ນ, ເຫັນໄດ້ວ່າສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆຈາກຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາດ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດຂອງການປັບຕົວທີ່ຕໍ່າ ມັນໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີນະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະການທີ່ມີຄວາມແທດ ເໝາະ ແລະ ເປັນໄປໄດ້ໃນທາງປະຕິບັດ. ໃນຂະນະທີ່ມີຫຼາຍແນວທາງຂອງການປັບຕົວທີ່ເປັນປະໂຫຍດນັ້ນ, ການສຶກ ສາ ແນະນໍາວ່າ ການເຊື່ອມສານວຽກງານການປັບຕົວເຂົ້າໃນແຜນພັດທະນາແມ່ນມີຄວາມຈໍາເປັນ ແລະ ຕ້ອງການການ ສະໜັບສະໜູນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການວາງແຜນໃນລະດັບຊຸມຊົນ ເພື່ອເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ຄວາມອາດ ສາມາດຂອງການປັບຕົວໃນໄລຍະຍາວຂອງຂະແໜງກະສິກໍາ. ເຖິງວ່າຈະມີບາງຂໍ້ຈໍາກັດ ໂດຍສະເພາະດ້ານງົບປະມານ ທີ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການປະຕິບັດນະໂຍບາຍການປັບຕົວຂອງຂະແໜງກະສິກໍາ, ແຕ່ມີສາມຈຸດຈໍາເປັນພື້ນຖານທີ່ຄວນ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ກ່ອນອື່ນ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ແກ່ການປັບຕົວຢູ່ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ (1) ຄວນມີລະບົບໃນການເກັບກໍາ ແລະ ຮັກສາຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ເນື່ອງຈາກແມ່ນປັດໄຈສໍາຄັນທີ່ສຸດ ໃຊ້ສໍາລັບວິເຄາະ ແລະ ຄາດຄະເນສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, (2) ເພີ່ມການສະໜອງຄວາມຮູ້ພື້ນຖານ ແລະ ວິຊາການໃນການປັບ ຕົວ, ໂດຍສະເພາະຄວາມຮູ້ ແລະ ຂໍ້ມູນການຄົ້ນຄວ້າອັນໃໝ່ຄວນຖືກເຜີຍແຜ່ ແລະ ເຂົ້າເຖິງໃນວົງກວ້າງ ໂດຍ ການຂະຫຍາຍໜ່ວຍບໍລິການກະສິກໍາ, ແລະ (3) ສິ່ງເສີມຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າ ອາກາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບກະສິກໍາຂອງພະນັກງານຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ເນື່ອງຈາກພວກເຂົາແມ່ນຫົວໜ່ວຍສຸດທ້າຍໃນການຜັນ ຂະຫຍາຍນະໂຍບາຍສູ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຈິງ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ຂະແໜງກະສິກໍາ, ການປັບຕົວ, ຄວາມອາດສາມາດ ຂອງການປັບຕົວ, ການເຊື່ອມສານວຽກງານການປັບຕົວເຂົ້າໃນແຜນພັດທະນາ.

Financial impacts of Foot and Mouth Disease on smallholder large ruminant farmers and the national economy of Lao PDR

S. Nampanya¹, S. Khounsy², R. Abila³, J.R. Young¹, R.D. Bush¹, P.A. Windsor¹

¹ Faculty of Veterinary Science, Camden, University of Sydney, Australia

² Department of Livestock and Fisheries, Regional Office, Luang Prabang, Lao PDR

³ OIE Sub-Regional Representation for South-East Asia (SRR-SEA), Bangkok, Thailand

Abstract

The socioeconomic impacts of Foot and Mouth Disease (FMD) during 2011-13 outbreaks on large ruminant smallholders in Laos were investigated, including issues of gender, household financial status and farmer husbandry practices. Smallholder household FMD-attributable financial losses included losses from mortality, morbidity and treatment costs. Village level FMD impacts were determined from smallholder household losses and numbers of households with FMD-affected livestock in the village. National level FMD impacts were determined from reports of 2011-2013 FMD outbreaks to the Lao Department of Livestock and Fisheries (DLF). Due to the large number and size of outbreaks of FMD in 2011, data from the epidemic of that year was reported separately. Estimates of the national financial impact of FMD were based on: (i) total FMD financial losses at the village level; and (ii) the costs of FMD responses and other related costs at the DLF, provincial and district levels where FMD was reported, but excluding the costs of revenue forgone. A Monte Carlo simulation accounted for scenarios of over- and under-reporting of FMD. The estimated mean financial losses due to FMD were USD 436 (± 92) in the 'poor' and USD 949 (± 76) in the 'well-off' household categories ($P < 0.001$), being 128% and 49% of income from the sale of large ruminants, respectively. The estimated financial losses due to FMD in 2011 were USD 30,881 ($\pm 23,176$) at the village level and USD 13,512, 291 at the national level based on the number of villages with FMD outbreaks reported. However, when the likelihood of FMD under-reporting was accounted for, the estimated financial losses at the national level could potentially increase to USD 102,094,464 ($\pm 52,147,261$). Issues of concern identified included: considerable adverse financial impacts of treatment where inappropriate use of antibiotics occurred; excessive delays in reporting of FMD cases after observation of signs (mean of 2 days); admission that 10% of farmers had sold FMD-affected livestock; recognition that FMD causes severe financial impacts on large ruminant smallholder households and to the national economy of Laos. Sustained investments in FMD control plus inclusion of information on the above issues in livestock extension programs is recommended, particularly promotion of the benefits of prevention rather than treatment for FMD. Further, encouraging participation of women in disease risk management interventions including rapid reporting and regulatory compliance with animal movement controls and other biosecurity practices, will reduce the negative impacts of FMD on regional food security and poverty reduction in rural communities. These initiatives are suggested as critical in sustaining and enhancing the capacity of Lao large ruminant smallholder farmers to benefit from the emerging regional beef markets and address the likelihood of severe trade restrictions due to FMD in the near future.

Reference

- Nampanya, S, S. Khounsy, R. Abila, C. Dy, and P.A. Windsor, 2014: Household financial status and gender perspectives in determining the financial impact of Foot and Mouth Disease in Lao PDR. *Transboundary and Emerging Diseases*, doi:10.1111/tbed.12281 (in press)
- S. Nampanya, S. Khounsy, R. Abila, J.R. Young, R.D. Bush, P.A. Windsor, 2014: Financial impacts of Foot and Mouth Disease at village and national levels in Lao PDR. *Transboundary and Emerging Diseases*, (Submitted November 2014)

ຫົວຂໍ້

ເທັກໂນໂລຊີທາງດ້ານກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້

(Agriculture and Forestry Technology)

u^b

UNIVERSITÄT
BERN
CDE
CENTRE FOR DEVELOPMENT
AND ENVIRONMENT

IWMI
International
Water Management
Institute

RESEARCH
PROGRAM ON
Water, Land and
Ecosystems

Greater
MEKONG

VILLAGE
FOCUS
INTERNATIONAL

ກຳນົດລະບົບການຜະລິດກາເຟແບບປະສົມປະສານສຳຫຼັບຊາວສວນຂະໜາດນ້ອຍ

ທ່ານອິນປັນ ແຫວນສິມເພັດ, ນາງສຸລິພອນ ສິດາວິງ, ທ່ານໂສປະສາດ ມຸນເສນາ, ທ່ານຄຳຜອງ ແພງຂາວພອນ

ສູນຄົ້ນຄວ້າແລະຂະຫຍາຍພັນກາເຟພູພຽງບໍລະເວນ

*ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ. ທ່ານທອງຈັນ ແສງສຸລິວົງ E-mail: <tsourivong@yahoo.com>

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການຜະລິດກາເຟໃນສປປ ລາວ ເຖິງແມ່ນມີປະຫວັດຍາວນານເກືອບ 1ສັດຕະວັດ, ປະຈຸບັນໄດ້ກາຍເປັນສິນຄ້າສິ່ງອອກ ນຳລາຍຮັບສູ່ປະເທດຊາດຫຼາຍກວ່າ 70 ລ້ານ\$/ປີ ແລະ ຂະຫຍາຍໄປຍັງເຂດພູດອຍພາກໃຕ້, ພາກເໜືອລວມກວ່າ 80.000ເຮັກຕາ ສັດສ່ວນຂອງກາເຟນ້ອຍທີ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດສູງ Arabica Catimor ເຂົ້າມາ ເລີ່ມຂະຫຍາຍສັດສ່ວນໃນຊ່ວງ 20ກວ່າປີຮອດເຄິ່ງຕໍ່ເຄິ່ງກັບກາເຟກາງເດີມນັ້ນຈະມີແນວໂນ້ມໃຫ້ຂະແໜງການຜະລິດກາເຟຫັນສູ່ການຜະລິດແບບພືດດ່ຽວທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສະເພາະຊາວສວນຂະໜາດນ້ອຍທີ່ຂາດທຶນຮອນຍ້ອນຫຼາຍປັດໄຈ ສາຍເຫດເຊັ່ນ: ສະພາບຕະຫຼາດໂລກ, ລາຄາຕໍ່າກວ່າຕົ້ນທຶນການຜະລິດ ຫຼືສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດເຮັດໃຫ້ກາເຟຕາຍຍ້ອນນ້ຳໜອກ ຫຼືແມ່ນແຕ່ສະພາບການລະບາດຂອງພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້, ດິນເຊື່ອມຄຸນນະພາບ, ຊາວສວນຕ້ອງໄດ້ລົງທຶນຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ສ່ຽງຕໍ່ການເປັນໜີ້ສິນລົ້ມລະລາຍ

ດັ່ງນັ້ນການຫັນສູ່ການຜະລິດກາເຟແບບປະສົມປະສານຈະເປັນທາງອອກຕໍ່ຄວາມສ່ຽງໃນການລົງທຶນ ແລະ ຈະສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນລະບົບການຜະລິດທີ່ສາມາດລົດຕົ້ນທຶນ ແລະ ປັບຄວາມສົມດູນ ທຳມະຊາດ, ຮັກສາເຂດແຫຼ່ງນ້ຳຂອງພູພຽງບໍລະເວນ ເພີ່ມຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງຊີວະນາໆພັນທັງເປັນການເພີ່ມແຫຼ່ງລາຍຮັບ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໜັ້ນຄົງ ໃຫ້ຊາວສວນຂະໜາດນ້ອຍ ໃຫ້ດຳລົງຄົງຕົວຢູ່ກັບລະບົບການຜະລິດກາເຟໄດ້ຢ່າງຍືນຍົງ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ: ການຄົ້ນຄວ້າຈະຊອກໄດ້ຕົວແບບໃນເຂດພູມສັນຖານທີ່ແຕກຕ່າງຈາກ 600ຫາ800m, 800 ຫາ 1.000m ແລະ 1000mຂຶ້ນໄປ ໃນແຕ່ລະເຂດການຜະລິດໃຫ້ເປັນລະບົບການຜະລິດແບບປະສົມປະສານທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ຍືນຍົງໂດຍຄົ້ນຫາຕົ້ນທຶນ ແລະ ລາຍຮັບສົມທຽບກັບກາເຟປູກດ່ຽວ, ທັງຊອກຫາສາຍເຫດການພື້ນຕົວແລະຄົງຕົວຂອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຈາກລະບົບປະສົມປະສານທີ່ໄດ້ຈາກລະບົບປູກພືດລ້ຽງສັດຮ່ວມກັນແກ້ໃຂບັນຫາໃນການຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມຊີວະນາໆພັນ ເພີ່ມຄວາມຍືນຍົງໃຫ້ກັບລະບົບນິເວດ ແລະ ສ້າງ ຄວາມໜັ້ນຄົງຂອງເສດຖະກິດຊາວສວນຂະໜາດນ້ອຍກາຍເປັນຮູບແບບຄົ້ນຄວ້າສິ່ງເສີມໃນອະນາຄົດ.

ຄຳສັບສຳຄັນ: ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໜີ້ສິນ, ລະບົບປະສົມປະສານ, ເຂດພູມສັນຖານ, ເຂດຕົ້ນນ້ຳ, ຊີວະນາໆພັນ, ຄວາມຍືນຍົງ.

ການປັບປຸງຜົນຜະລິດເຂົ້າຈາກການດຳນາດ້ວຍກ້າແກ່ໃນນາອາໃສນ້ຳຝົນຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍການ ເພີ່ມຈຳນວນກີບກ້າ ແລະ ໃຊ້ພັນທີ່ເໝາະສົມ

Improving yields of transplanted old seedling in rainfed areas in Lao PDR through increased seedling density and used of appropriate varieties.

**ສອນພົມ ໄຊຍະຈັກ¹, Rubenito M. Lampayan², Crisanta S. Bueno², Benoit Clerget², ເພັດມະນີ
ແສງ ຊາງໄຊຍະສານ³, ດວງສະຫວັນ ລໍວັນໄຊ³**

¹ ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ, ຕູ້ໄປສະນີ 7170, ² ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າ
ນາງ ຊາດ DAPO Box 7777, Metro Manila 1301, ຟີລິບປິນ. ³ ສູນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ (ນາພອກ), ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າ
ໄມ້ແຫ່ງຊາດ, ຕູ້ໄປສະນີ 7171, *ສອນພົມ ໄຊຍະຈັກ, E-mail: sonephomx@gmail.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ຫຼາຍກວ່າ 80% ຂອງເນື້ອທີ່ນາໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນເປັນນາອາໃສນ້ຳຝົນ, ສະພາບຄວາມແຫ້ງແລ້ງເປັນ
ບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ໃນສະພາບນ້ຳຝົນ, ແລະ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຂອງປະລິມານນ້ຳຝົນທີ່ຕົກໃນຊ່ວງ
ລະດູຝົນ, ການເລື່ອນມື້ໃນການດຳນາຈຶ່ງເປັນເລື່ອງປົກກະຕິທີ່ເກີດຂຶ້ນ. ການເລື່ອນມື້ດຳນາອອກໄປ ຈະເຮັດໃຫ້ເພີ່ມ
ຈຳນວນມື້ທີ່ຕົ້ນກ້າຈະເລີນເຕີບໂຕຢູ່ໃນຕາກ້າ ແລະ ຈະເຮັດໃຫ້ຊ່ວງຂອງການຈະເລີນເຕີບໂຕໃນທົ່ງນາສັ້ນລົງ, ດັ່ງນັ້ນ,
ອາດຈະເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດຫຼຸດລົງ.

ການທົດລອງແມ່ນໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ສູນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ນາພອກ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ເພື່ອກວດສອບ
ເບິ່ງຜົນກະທົບຂອງອາຍຸກ້າ, ຄວາມໜາແໜ້ນຂອງກ້າຕໍ່ສຸມ ແລະ ແນວພັນ ດ້ວຍການສະແດງອອກຂອງຕົ້ນພືດ ແລະ
ຜົນຜະລິດ ໃນລະດູຝົນປີ 2013 ແລະ ລະດູແລ້ງປີ 2014. ການທົດລອງແມ່ນນຳໃຊ້ຮູບແບບ ສະປັດ-ສະປັດພອດ
ມີ 4 ຊໍ້າ ດ້ວຍການໃຊ້ກ້າອາຍຸ 15, 25, 35 ແລະ 45 ວັນ ເປັນແປງໃຫ້ຍ, ໃຊ້ຄວາມໜາແໜ້ນຂອງຕົ້ນກ້າ 1, 3
ແລະ 5 ກີບຕໍ່ສຸມ ເປັນແປງຍ່ອຍ ແລະ ໃຊ້ 3 ແນວພັນ (IRUBN0300-63-5-4; TDK10239-SSD4-303-1
ແລະ ທ່າດອກຄຳ 8) ເປັນແປງຍ່ອຍ-ຍ່ອຍ.

ຜົນຈາກການທົດລອງມັນໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ, ອາຍຸຂອງຕົ້ນກ້າ ກັບແນວພັນ ແລະ ອາຍຸຂອງຕົ້ນກ້າ ກັບ
ຄວາມໜາແໜ້ນ ແມ່ນມີປະຕິກິລິຍາສຳພັນຕໍ່ຜົນຜະລິດໃນລະດູຝົນປີ 2013. IRUBN0300-63-5-4 ແລະ
TDK10239-SSD4-303-1 ແມ່ນໃນກ້າອາຍຸ 25 ເຖິງ 45 ວັນ ຜົນຜະລິດຈະສູງກວ່າກ້າອາຍຸ 15 ວັນ. ເຖິງແນວ
ໃດກໍ່ຕາມ, ຜົນຜະລິດຂອງເຂົ້າທ່າດອກຄຳ 8 ແມ່ນໃຫ້ຜົນຜະລິດຕໍ່າສຸດໃນອາຍຸກ້າ 45 ວັນ. ການໃຊ້ຕົ້ນກ້າອາຍຸແກ່
(45 ວັນ) ແລະ ດ້ວຍຈຳນວນກີບກ້າຕໍ່ສຸມສູງ (5 ກີບ) ມີຜົນເຮັດໃຫ້ໄດ້ຜົນຜະລິດດີກວ່າ ການໃຊ້ຈຳນວນກີບກ້າທີ່
ຕໍ່າ ໃນລະດູຝົນປີ 2013. ໃນລະດູແລ້ງປີ 2014, ເຫັນວ່າຜົນຜະລິດເຂົ້າແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບດ້ວຍອາຍຸຂອງຕົ້ນກ້າ
, ຈຳນວນກີບກ້າຕໍ່ສຸມ ແລະ ແນວພັນ; ແຕ່ບໍ່ມີປະຕິກິລິຍາສຳພັນກັນລະຫວ່າງແຕ່ລະສິ່ງທົດລອງ. ຜົນຜະລິດທີ່ສູງ
ສຸດແມ່ນໄດ້ຈາກກ້າ 15 ວັນ ແລະ ຕໍ່າສຸດແມ່ນໄດ້ຈາກກ້າ 45 ວັນ. ການດຳນາດ້ວຍການໃຊ້ຈຳນວນກີບກ້າທີ່ສູງ (3
ແລະ 5 ກີບຕໍ່ສຸມ) ແມ່ນໃຫ້ຜົນຜະລິດທີ່ສູງກວ່າການໃຊ້ກ້າກີບດຽວ. ທ່າດອກຄຳ 8 ແມ່ນໃຫ້ຜົນຜະລິດສູງກວ່າໝູ່
ໃນບັນດາແນວພັນທີ່ນຳມາທົດສອບໃນລະດູແລ້ງປີ 2014.

ການດຳນາດ້ວຍກ້າຫຼາຍກີບ ແລະ ແນວພັນທີ່ເໝາະສົມ ແມ່ນສາມາດຊ່ວຍປັບປຸງຜົນຜະລິດເຂົ້ານຳໄດ້ຈາກ
ການໃຊ້ກ້າແກ່ມາດຳ. ການສຶກສາຂອງພວກເຮົາແມ່ນສະໜອງແນວທາງໃຫ້ຊາວກະສິກອນ ໃນການຈັດການກັບ
ເຂົ້າຂອງເຂົາ ເມື່ອເວລາທີ່ມີການດຳນາດ້ວຍກ້າທີ່ມີອາຍຸແກ່ເກີດຂຶ້ນ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ປັບປຸງຜົນຜະລິດເຂົ້າເມື່ອດຳດ້ວຍກ້າແກ່, ຈຳນວນກີບກ້າຕໍ່ສຸມທີ່ເໝາະສົມ, ແນວພັນທີ່ເໝາະສົມ

ສຶກສາການປະສົມພັນທຽມ ແລະ ອະນຸບານປາດຸກອຸຍ ແລະ ປາດຸກເອັນໄລະເວລາ10ວັນ

ບຸນສິງ ວົງວິຈິດ^{1*}, ແກ້ວວິໄລ ບຸດດາວົງ^{1*} ແລະ Shinsuke Morioka^{2*}

ສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ^{1*} ແລະ Japan International Research Center Agriculture Sciences^{2*}, E-mail:
bounsong76@gmail.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ປາດຸກນາໃນປະຈຸບັນນີ້ແມ່ນນັບມື້ຫລຸດນ້ອຍຖອຍລົງ ຄວາມຕ້ອງການພັດທະນາຂຶ້ນ ໂດຍສະເພາະທາງດ້ານແນວພັນ, ຊຶ່ງຜ່ານມາການລ້ຽງປາທັງ 2 ຊະນິດນີ້ ການຕອບສະໜອງແນວພັນຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍຕາມຄວາມຕ້ອງການ ຂອງຊາວກະສິກອນເທື່ອ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງໄດ້ມີຄວາມສົນໃຈ ໃນສຶກສາການປະສົມພັນປາດຸກອຸຍ ແລະ ປາດຸກເອັນ ໂດຍມີຈຸດປະສົງ ເພື່ອສຶກສາປຽບທຽບໄລຍະເວລາການປ່ອຍໄຂ່, (ຮິດໄຂ່), ອັດຕາການປ່ອຍໄຂ່, ອັດຕາການປະສົມພັນຕິດ, ອັດຕາການຟັກແຕກ, ອັດຕາການລອດຕາຍປານ້ອຍອາຍຸ 10 ວັນ ແລະ ເພື່ອສຶກສາປຽບທຽບການໄລ່ລຽງທາງດ້ານເສດຖະກິດທັງ 2 ຊະນິດ. ການທົດລອງຄັ້ງນີ້ໄດ້ປະຕິບັດຢູ່ ໜ່ວຍງານ ຄົ້ນຄວ້າການລ້ຽງປາ ແລະ ສັດນໍ້າ (ສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ) ໂດຍແບ່ງເປັນ 2 ສິ່ງທົດລອງ ແລະ ແຕ່ລະສິ່ງທົດລອງມີ 3 ຊໍ້າ ໃຊ້ວິທີການປະສົມພັນທຽມ ໂດຍເຮັດການສຶກສາ 2ຄັ້ງ ໂດຍໃຊ້ຮໍໂມນສະກັດ hCG ໃນເຂັມທີ 1 ອັດຕາ 2,500 IU/kg ປາແມ່ ແລະ ເຂັມທີ 2 ໃຊ້ຮໍໂມນສັງເຄາະ ຊູຟຣີແຟັກອັດຕາ 20 µg/kg ປາແມ່+ຢາໂມຕີລ່ຽມ 0.5 mg, ສໍາລັບປາຜູ້ສັກຊູຟຣີແຟັກອັດຕາ 10 µg/kg + ຢາໂມຕີລ່ຽມ 0.5 mg ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ໃຊ້ເວລາແຕ່ວັນທີ 20 - 30 ເດືອນ ມິຖຸນາ (6) ປີ 2013. ຜົນໄດ້ຮັບມີຄື: ໄລຍະເວລາການປ່ອຍໄຂ່ (ຮິດໄຂ່)ທລັງຈາກສັກຮໍໂມນເຂັມທີ 2 ຂອງປາດຸກອຸຍໄດ້ນັ້ນໃຊ້ເວລາຄັ້ງທີ I ແລະ ຄັ້ງທີ II ຄື: 6:00 ແລະ 6:30 ນາທີ, ໄລຍະເວລາການປ່ອຍໄຂ່ (ຮິດໄຂ່)ທລັງຈາກສັກຮໍໂມນເຂັມທີ 2 ຂອງປາດຸກເອັນໄດ້ນັ້ນໃຊ້ເວລາຄັ້ງທີ I ແລະ ຄັ້ງທີ II ຄື: 6:45 ນາທີ ແລະ 7:00 ຊົ່ວໂມງ ຕາມລຳດັບ. ສໍາລັບການປ່ອຍໄຂ່ຂອງປາທັງ 2 ຄັ້ງ ກຸ່ມປາດຸກອຸຍໃຫ້ປະລິມານຫລາຍກວ່າ ກຸ່ມປາດຸກເອັນຄື: ຄັ້ງທີ I 103,500 ແລະ 93,100 ໜ່ວຍ ແລະ ຄັ້ງທີ II 138,000 ແລະ 119,700 ໜ່ວຍ ຕາມລຳດັບ, ສໍາລັບອັດຕາການປະສົມພັນຕິດທັງ 2 ຄັ້ງ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ກຸ່ມປາດຸກອຸຍມີເປີເຊັນປະສົມພັນຕິດສູງກວ່າກຸ່ມປາດຸກເອັນຄື: ຄັ້ງທີ I 86 % ແລະ 80 % ແລະ ຄັ້ງທີ II 82 % ແລະ 74 % ຕາມລຳດັບ. ສໍາລັບໄລຍະເວລາການຟັກແຕກຂອງໄຂ່ປາທັງ 2 ຄັ້ງ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າກຸ່ມປາດຸກເອັນໃຊ້ໄລຍະເວລາສັ້ນກວ່າກຸ່ມຂອງປາດຸກອຸຍທັງ 2 ຄັ້ງຄື: ຄັ້ງທີ I 22 ຊົ່ວໂມງ ແລະ 30 ຊົ່ວໂມງ ແລະ ຄັ້ງທີ II 24 ຊົ່ວໂມງ ແລະ 31 ຊົ່ວໂມງ ຕາມລຳດັບ. ສໍາລັບອັດຕາການຟັກແຕກຂອງໄຂ່ປາທັງ 2 ຄັ້ງ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ກຸ່ມປາດຸກອຸຍມີເປີເຊັນການຟັກແຕກສູງກວ່າກຸ່ມປາດຸກເອັນທັງ 2 ຄັ້ງຄື: ຄັ້ງທີ I 80 % ແລະ 73 % ແລະ ຄັ້ງທີ II 74 % ແລະ 69 % ຕາມລຳດັບ. ສໍາລັບອັດຕາການລອດຕາຍອາຍຸປານ້ອຍ 10 ວັນ ທັງ 2 ຊະນິດ ທີ່ໃຫ້ອາຫານທໍາມະຊາດເປັນໃນການອະນຸບານໃນອ່າງຊີເມັນ ສັງເກດເຫັນວ່າ ກຸ່ມປາດຸກອຸຍມີອັດຕາການລອດຕາຍສູງກວ່າກຸ່ມປາດຸກເອັນທັງ 2 ຄັ້ງຄື: ຄັ້ງທີ I 68 % ແລະ 63 % ແລະ ຄັ້ງທີ II 64 % ແລະ 62 % ຕາມລຳດັບ. ສໍາລັບການໄລ່ລຽງດ້ານເສດຖະກິດຕົວເລກດຸ່ນດ່ຽງ ແລະ ປະສິດທິ ພາບຂອງການລົງທຶນ ກຸ່ມປາດຸກອຸຍສູງກວ່າກຸ່ມປາດຸກເອັນຄື: 1,186,660 ກີບ, 139.02 % ແລະ 624,169 ກີບ, 77.39 % ຕາມລຳດັບ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ປາດຸກອຸຍ1, ປາດຸກເອັນ2.

ການປະເມີນຜົນການຮັກສາຄຸ້ມຄອງກຸ້ງ ກຸ້ງພື້ນເມືອງ *Macrobrachium yui* ‘ກຸ້ງບໍ່’ ໃນບ້ານນາໂພ ເມືອງປາກແຊງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ~ ຜົນການປະກາດນໍາໃຊ້ກົດລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ ‘ກຸ້ງບໍ່’~

ອາລຸນ ຄຸນທອງບາງ¹, ອຸໂລທໍາ ລາດສະສີມາ¹, ປານີ ສຸລິຍາມາດ², ກິອິຣິໂລ ອິກຸຊີ³ ແລະ ໄຊຍາກະ ອິໄຕະ⁴
ສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ, ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້

ບົດຄັດຫຍໍ້

ກຸ້ງພື້ນເມືອງ *M. yui* ‘ກຸ້ງບໍ່’ ແມ່ນພົບຢູ່ທາງພາກເໜືອຂອງລາວມັນໄດ້ເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບເງິນສິດທິສໍາຄັນສໍາລັບຜູ້ຄົນທີ່ອາໄສດໍາລົງຊີວິດໃນລຸ່ມແມ່ດັງກ່າວ. ຊາວກະສິກອນໄດ້ມີການຈັບກຸ້ງທີ່ມີການເຄື່ອນຍ້າຍໄປຫາບໍ່(ຖ້ໍາ)ແຄມແມ່ນໍ້າໂດຍການໃຊ້ໄຊທີ່ເຮັດດ້ວຍໄມ້ໄຜ່. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການຫາກຸ້ງບໍ່ທີ່ມີມາແຕ່ດົນນານໄດ້ມີປະລິມານລົດໜ້ອຍຖ່ອຍລົງຈາກການຈັບເກີດຂອບເຂດ, ການເຊື່ອມໂຊມຂອງສະພາບແວດລ້ອມຂອງສັດນໍ້າຈາກມະນຸດມັນໄດ້ສົ່ງຜົນສະທ້ອນເຊັ່ນວ່າ: ຕົວຢ່າງ ຢູ່ບ້ານນາໂພໃນປະຈຸບັນກຸ້ງທີ່ຈັບແມ່ນໄດ້ມີປະລິມານລົດລົງເຄິ່ງໜຶ່ງຈາກການຈັບໃນຫຼາຍປີຜ່ານມາ. ການລົດລົງຂອງກຸ້ງໃນເມືອບໍ່ດົນມານີ້ມັນໄດ້ສົ່ງຜົນເສຍຫາຍໃຫ້ກັບເສດຖະກິດຄອບຄົວຂອງຊາວກະສິກອນໃນທ້ອງຖິ່ນພາຍໃນບ້ານນາໂພ, ເພາະວ່າການຫາກຸ້ງແມ່ນເປັນອາຊີບໜຶ່ງທີ່ມີມາແຕ່ດົນນານໃນການດໍາລົງຊີວິດຂອງເຂົ້າເຈົ້າ ການກໍານົດໃນການສົ່ງເສີມເຮັດໃຫ້ຄວາມສົມບູນກຸ້ງກັບຄືນມາແລະ ຈັດການຮັກສາຊຶມໃຊ້ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງນັ້ນ, ພວກເຮົາໄດ້ມີການກໍານົດຜືນທຶນຄົ້ນຄວ້າທາງດ້ານລັກສະນະນິເວດວິທະຍາຂອງກຸ້ງ *M. yui* ໃນບ້ານນາໂພ ມາເປັນເວລາມາ 6 ປີ.

ການສະແດງໃຫ້ເຫັນການເກັບຕົວຢ່າງທຸກໆເດືອນ (1)ແມ່ນເພື່ອຕິດຕາມເບິ່ງການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງກຸ້ງລະຫວ່າງສາຍນໍ້າເຊືອງ, ຫ້ວຍໂພ ແລະ ບໍ່(ຖ້ໍາ)ແຄມແມ່ນໍ້າເຊືອງໃນຊ່ວງຂອງການໃຊ້ຊີວິດຂອງພວກມັນ ແລະ (2)ກຸ້ງແມ່ໄດ້ມີການວ່າງໄຂ່ຢູ່ຂ້າງໃນຂອງບໍ່ (ຖ້ໍາ)ແຄມແມ່ນໍ້າໃນເດືອນສິງຫາ. ບົນພື້ນຖານທາງດ້ານລັກສະນະນິເວດວິທະຍາ, ການຫ້າມຈັບກຸ້ງຢູ່ບໍ່(ຖ້ໍາ)ແຄມແມ່ນໍ້າເຊືອງໃນຊ່ວງເດືອນ ສິງຫາ ແມ່ນການພິຈາລະນາຈຸດສໍາຄັນຂອງການສ້າງລະບຽບຄຸ້ມຄອງການປະມົງ. ການເຮັດປະມົງຕົວແບບ ແລະ ແລ້ວຈຶ່ງກໍ່ໃຫ້ເກີດມີການປະເມີນຜົນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ. ການເຮັດປະມົງຕົວແບບໄດ້ມີການຄາດຄະເນການເພີ່ມ ຂຶ້ນຂອງກຸ້ງທີ່ຈັບປະມານ 30%% ເມື່ອປຽບທຽບໃສ່ກັບສະພາບເງື່ອນໃນປະຈຸບັນ. ການກັບຄືນມາໂດຍການຄາດຄະເນຜົນຂອງການເຮັດການປະມົງຕົວແບບ, ການນໍາສະເໜີລະບຽບການຄຸ້ມຄອງການປະມົງເຖິງທ້ອງຖານປົກຄອງເມືອງ ບົນພື້ນຖານການເຫັນດີເປັນເອກະພາບຂອງຊາວກະສິກອນ ບ້ານນາໂພ ແລະ ຫ້ອງການປົກຄອງເມືອງປາກແຊງ. ລະບຽບການທີ່ສ້າງຂຶ້ນແມ່ນຕ້ອງໄດ້ມີການແຈ້ງເຕືອນຈາກຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ອະນຸລັກກຸ້ງບໍ່. ກອງປະຊຸມປະກາດນໍາໃຊ້ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງການຫາກຸ້ງຈຶ່ງໄດ້ມີການຈັດຂຶ້ນເປັນທາງການໃນວັນທີ 14 ມິຖຸນາ 2011 ທີ່ບ້ານນາໂພເມືອງປາກແຊງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ. ກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ມີໃບໜ້າອັນໃໝ່ ໂດຍມີການອອກຂ່າວສານທາງວິທະຍຸກະຈ່າຍສຽງແຂວງຫຼວງພະບາງ, ລວມທັງໜັງສືພິມວຽງຈັນທາມ, ໜັງສືພິມເສດຖະກິດສັງຄົມ ແລະ ໂທລະພາບແຫ່ງຊາດລາວ.

ການຕິດຕາມກວດກາໃນໄລຍະເວລາອັນດົນນານຂອງພວກເຮົາແມ່ນໄດ້ມີການຊີ້ບອກໃຫ້ເຫັນຄວາມອຸດົມ ສົມບູນຂອງລູກກຸ້ງນ້ອຍທີ່ມີການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ປະກາດນໍາໃຊ້ກົດລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ, ໝາຍຄວາມວ່າລະບຽບການຄຸ້ມຄອງນັ້ນມີຜົນໃນການຮັກສາຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງລູກກຸ້ງນ້ອຍ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລູກກຸ້ງນ້ອຍບາງທິອາດນໍາໄປສູ່ການກາຍເປັນກຸ້ງລຸ້ນຫຼັງຈາກໜຶ່ງປີຕໍ່ມາ. ແລະ ແລ້ວພວກເຮົາຈະສາມາດຍອມຮັບກັບການເພີ່ມຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງກຸ້ງໃຫຍ່ຫຼັງຈາກ 2-3 ປີ. ນອກຈາກນີ້ການວິເຄາະອັດຕາການປ່ຽນແປງຂອງທາດ CN ນັ້ນ ກຸ້ງແມ່ນໜຶ່ງໃນບັນດາອາຫານທີ່ສໍາຄັນຂອງປາທີ່ກິນຊື່ນເປັນອາຫານໃນສາຍແມ່ນໍ້າເຊືອງ. ອັນທີ່ຈິງແລ້ວ, ຈະສັງເກດເຫັນກຸ້ງທີ່ເປັນເຍື່ອຈາກກະເພາະປາຫຼາຍສະນິດ. ການນໍາສະເໜີເຫລົ່ານີ້ມັນໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າກຸ້ງໄດ້ຄໍາຈຸນຊີວິດປາຈໍານວນຫຼາຍໃນຖ້ານະເປັນເຍື່ອ. ເພາະສະນັ້ນ, ການກັບຂຶ້ນມາຂອງກຸ້ງຈະສົ່ງຜົນດີເຮັດໃຫ້ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງປາກັບຄືນມາ ໂດຍການຮັກສາຄຸ້ມຄອງກຸ້ງ, ຊາວກະສິກອນຈະມີລາຍຮັບບໍ່ພຽງແຕ່ຈາກກຸ້ງຢ່າງດຽວແຕ່ຈະມີລາຍຮັບຈາກປາຕະຫຼອດຮອດອາຫານທີ່ເປັນສາຍໄຍໃນແມ່ນໍ້າເຊືອງ. ໃນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງພວກເຂົ້າ, ພວກເຮົາຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າໃນອານາຄົດຊາວກະສິກອນ ແລະ ຫ້ອງການປົກຄອງເມືອງຈະປະຕິບັດຕາມກັບກົດລະບຽບການຄຸ້ມຄອງເພື່ອເຮັດໃຫ້ໄດ້ກຸ້ງກັບຄືນມາ ແລະ ນໍາໃຊ້ມັນໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ.

ການຄົ້ນຄວ້າຫວາຍ ສໍາລັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການນໍາໃຊ້ ແບບຍືນຍົງ

ບັນຊາ ທໍາມະວົງ

ສູນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ
bansathamavong@yahoo.com

ບົດຄັດຫຍໍ້:

ການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບຫວາຍໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຈຸດປະສົງເພື່ອຈັດຈໍາແນກຊະນິດຫວາຍ, ສຶກສາການ ຈະເລີນເຕີບ
ໂຕເພື່ອກ້າວໄປສູ່ການຈັດສັນ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນໍາໃຊ້ແບບຍືນຍົງ. ໃນນັ້ນໄດ້ດໍາເນີນການສໍາຫຼວດຫວາຍ ທົ່ວປະເທດຊຶ່ງໄດ້ເລັ່ງ
ໃສ່ການເກັບກໍາຂໍ້ມູນສະພາບການກະຈາຍພັນ, ທີ່ຢູ່ອາໄສ, ເກັບຕົວຢ່າງຫວາຍເພື່ອນໍາໄປສົມ ທຽບກັນກັບຫວາຍທີ່ມີຢູ່ໃນໂລກ.
ຈາກຜົນການຄົ້ນຄວ້າໄດ້ພົບເຫັນຫວາຍ 6 ສະກຸນ, 32 ຊະນິດໃນນັ້ນໄດ້ຄົ້ນພົບ ຫວາຍ 6 ຊະນິດໃໝ່ຂອງໂລກ ຄື: ຫວາຍຫາງ
ໜຸ່ນຍ *Calamus bimaniferus*; ຫວາຍຫຼົ້ມ *Calamus evansii*; ຫວາຍກໍາເຫຼົ້າ *Calamus minor*; ຫວາຍກະທົງ
Calamus oligostachys; ຫວາຍທອກ *Calamus solitarius* ແລະ ຫວາຍເລົາ *Calamus laoensis* (T.Evans et
al. 2001) ແລະ (A. Henderson et al. 2014). ສໍາລັບການ ຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງຫວາຍແມ່ນໄດ້ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າເປັນ
ໄລຍະເວລາ 4 ປີ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຫວາຍທອກ *Calamus solitarius* ຊຶ່ງມີການຈະເລີນເຕີບໂຕໂດຍສະເລ່ຍ 80,3 ຊັງຕີ
ແມັດ ຕໍ່ປີ.

ໄດ້ສ້າງບ້ານຕົວແບບໃນການຍັງຢືນປ່າຫວາຍຢູ່ເມືອງຄໍາເກີດ 4 ບ້ານ ແລະ ເມືອງບໍລິຄັນ 2 ບ້ານ ລວມທັງມີດມີ 6
ບ້ານ. ມີເນື້ອທີ່ຍັງຢືນປ່າຫວາຍທັງໝົດ 33, 392 ເຮັກຕາ ໃນນັ້ນມີເນື້ອທີ່ປ່າຈັດສັນຫວາຍ 5,727 ເຮັກຕາ. ກຸ່ມຜະລິດເບ້ຍ
ຫວາຍບ້ານສິບພວນ, ເມືອງຄໍາເກີດ, ແຂວງບໍລິຄໍາໄຊ ສາມາດສ້າງລາຍຮັບເພີ່ມຈາກການ ຜະລິດຫວາຍຄື: ຜະລິດເບ້ຍຫວາຍໄດ້
22,000 ເບ້ຍ/ປີ ສ້າງລາຍຮັບໄດ້ 66,000,000ກີບ/ປີ; ສວນຜະລິດແກ່ນຫວາຍສາມາດຜະລິດໄດ້ 100-150 ກິໂລ/ປີ, ສ້າງ
ລາຍຮັບ 3,750,000ກີບ/ປີ; ສວນປູກຫວາຍເອົາຍອດລວມ ມີທັງໝົດ 30 ຄອບຄົວ ໃນເນື້ອທີ່ 6 ເຮັກຕາ, ໃນນັ້ນໄດ້ຂາຍ
ຍອດຫວາຍມີພຽງ 17 ຄອບຄົວ ຊຶ່ງສາມາດສ້າງລາຍຮັບໄດ້ 244,800,000 ກີບ/ປີ.

ກຸ່ມຫັດຖະກໍາຈັກສານກະຕ່າຫວາຍໄດ້ສົ່ງຜະລິດຕະພັນກະຕ່າຫວາຍສໍາເລັດຮູບອອກສູ່ຕະຫຼາດຢູ່ໂຮບ (ສົ່ງໄປປະເທດ
ສະວິດເຊີແລນ) 3 ຄັ້ງຄື: ຄັ້ງທີໜຶ່ງ ສິກປີ 2011-2012 ປະຊາຊົນບ້ານເປົ້າໝາຍໂຄງການ 7 ບ້ານ ຈໍານວນ 367 ຄອບຄົວໄດ້ມີ
ສ່ວນຮ່ວມໃນການຜະລິດກະຕ່າຫວາຍຈໍານວນ 2,640 ຊຸດ ລວມມູນຄ່າການສົ່ງອອກ ທັງໝົດ 43,560 ໂດລາ ແລະ ໃນນັ້ນ
ປະຊາຊົນມີລາຍຮັບ 30,920 ໂດລາ ເທົ່າກັບ 247,360,700 ກີບ. ຄັ້ງທີສອງ ສິກປີ 2012-2013 ປະຊາຊົນບ້ານເປົ້າໝາຍ
ໂຄງການ 8 ບ້ານ ຈໍານວນ 809 ຄົນ ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຜະລິດກະຕ່າຫວາຍຈໍານວນ 3,470 ຊຸດ ລວມມູນຄ່າການສົ່ງ
ອອກທັງໝົດ 46, 608.7 ໂດລາ ແລະ ໃນນັ້ນປະຊາຊົນມີລາຍ ຮັບ 58,408 ໂດລາ ເທົ່າກັບ 467,264,000 ກີບ. ຄັ້ງທີ
ສາມສິກປີ 2013-2014 ປະຊາຊົນບ້ານເປົ້າໝາຍໂຄງ ການ 3 ບ້ານ ຈໍານວນ 112 ຄົນ ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຜະລິດກະຕ່າ
ຫວາຍຈໍານວນ 7,758 ຊຸດ ລວມມູນຄ່າການ ສົ່ງອອກທັງໝົດ 29,868 ໂດລາ ແລະ ໃນນັ້ນປະຊາຊົນມີລາຍຮັບ 12,035.3
ໂດລາ ເທົ່າກັບ 96,282,400 ກີບ.

ສະຫຼຸບລວມແລ້ວຜົນການຄົ້ນຄວ້າຫວາຍແມ່ນເຮັດໃຫ້ພວກເຮົາສາມາດຈໍາແນກໄດ້ຊະນິດຫວາຍທີ່ມີຄ່າທາງ
ເສດຖະກິດ ແລະ ເພື່ອຄວາມຍືນຍົງແມ່ນເຮົາບໍ່ສາມາດຂຸດຄົ້ນຫວາຍເກີນກວ່າຄວາມສາມາດການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ ຫວາຍໄດ້
ໃນແຕ່ລະປີ. ການສ້າງລະບົບຄຸ້ມຄອງຫວາຍທໍາມະຊາດ ສາມາດສ້າງ ແລະ ປະຕິບັດໄດ້ໃນລະດັບຊຸມຊົນ ຫຼື ດ້ວຍການຮ່ວມມື
ຈາກພະນັກງານປ່າໄມ້ທ້ອງຖິ່ນ ຫຼື ພະນັກງານປ່າສະຫງວນ. ການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນແບບຍືນຍົງ ແມ່ນມີຫຼາຍປັດໃຈປະກອບ
ເຊັ່ນວ່າ: ເສດຖະກິດສັງຄົມ ແລະ ປັດໃຈສະພາບແວດລ້ອມຄວາມຍືນຍົງ ແມ່ນອາດມີຂໍ້ຈໍາກັດບາງຢ່າງ ,ກ່ຽວກັບວຽກງານນີ້ .
.ບົດຮຽນແມ່ນແນໃສ່ເຮັດໃຫ້ການເກັບກູ້ຫວາຍມີຄວາມຍືນຍົງ ,ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ

ກໍລະນີສຶກສາການປະສົມພັນປາເຄິງໃນຮູບແບບທີ່ແຕກຕ່າງກັນ

ສົມພັນ ພິລາວົງ

ສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າປາພື້ນເມືອງ ບ້ານຫາດ, ເມືອງໂຂງ, ແຂວງ ຈໍາປາສັກ

Sph.philavong@yahoo.com, +856-020-2276 6669

ບົດຄັດຫຍໍ້

ກໍລະນີສຶກສາການປະສົມພັນປາເຄິງໃນຮູບແບບທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຈຸດປະສົງເພື່ອສຶກສາອັດຕາການປ່ອຍໄຂ່, ອັດຕາການປະສົມພັນຕິດ, ອັດຕາການຝັກແຕກຂອງໄຂ່, ອັດຕາການລອດຕາຍ, ການຈະເລີນເຕີບໂຕໃນຊ່ວງອະນຸບານໃນອ່າງແລະໃນໜອງດິນ. **T1:** ໃຊ້ພໍ່ພັນ 4 ໂຕ ແລະ ແມ່ພັນ 13 ໂຕ, ນໍ້າໜັກສະເລ່ຍ 3.55kg ໃຊ້ຮໍໂມນໂຕ100 µg/kg, ໃຊ້ເວລາໃຫ້ໄຂ່15:45 h, ນໍ້າໜັກໄຂ່317g/ແມ່, ຈໍານວນໄຂ່ 213 ໜ່ວຍ/g, ໄດ້ໄຂ່67,521ໜ່ວຍ/ແມ່, ອັດຕາການປ່ອຍໄຂ່ 1.78%, ປະສົມພັນຕິດ 98% ແລະ ຝັກແຕກ 82%, ລູກປາອະນຸບານໃນອ່າງ 705,378 ໂຕ, ອາຍຸ 15 ວັນ, ລອດຕາຍ 49% ສະເລ່ຍນໍ້າໜັກ 47 mg/ໂຕ, ລວງຍາວ 18 mm, K = 0.54 ແລະອະນຸບານໃນໜອງດິນ ອາຍຸ 52 ວັນ, ລອດຕາຍ 12%, ນໍ້າໜັກ 1,439 mg, ລວງຍາວ57 mm, K = 0.75; **T2:** ໃຊ້ພໍ່ພັນ4 ໂຕ ແລະ ແມ່ພັນ 4 ໂຕນໍ້າໜັກ 2.6 kg, ໃຊ້ຮໍໂມນໂຕ100 µg/kg, ໃຊ້ເວລາໃຫ້ໄຂ່ 22:20 h, ນໍ້າໜັກໄຂ່257 g/ແມ່, ມີໄຂ່ 91 ໜ່ວຍ/g, ໄດ້ໄຂ່23,387ໜ່ວຍ/ແມ່, ອັດຕາການປ່ອຍໄຂ່ 8.53%, ປະສົມພັນຕິດ 92%, ຝັກແຕກ 72%, ລູກປາອະນຸບານໃນອ່າງ61,966 ໂຕ, ອາຍຸ 23 ວັນ, ລອດຕາຍ 35% ນໍ້າໜັກ 210 mg/ໂຕ, ລວງຍາວ 27 mm, K = 0.54 ແລະ ອະນຸບານໃນໜອງດິນ ລູກປາ 21,688ໂຕ, ອາຍຸ 50 ວັນ, ລອດຕາຍ 14%, ນໍ້າໜັກ 4,267 mg, ລວງຍາວ 79 mm, K = 0.78; **T3:** ໃຊ້ພໍ່ພັນ2ໂຕ ແລະ ແມ່ພັນ 2 ໂຕນໍ້າໜັກສະເລ່ຍ 2.8 kg, ນໍ້າໜັກໄຂ່1,050 g/ແມ່, ມີໄຂ່ 105ໜ່ວຍ/g, ໄດ້ໄຂ່110,250ໜ່ວຍ/ແມ່, ອັດຕາການປ່ອຍໄຂ່ 17.86%, ປະສົມພັນຕິດ 95% ແລະ ຝັກແຕກ 78%. ລູກປາອະນຸບານໃນອ່າງ163,391 ໂຕ, ອາຍຸ 14 ວັນ, ລອດຕາຍ 67%, ສະເລ່ຍ ນໍ້າໜັກ 59mg/ໂຕ, ລວງຍາວ 19 mm, K = 0.85 ແລະອະນຸບານໃນໜອງດິນ 21,688ໂຕ, ອາຍຸ 50 ວັນ, ລອດຕາຍ 14%, ນໍ້າໜັກ 4,267 mg, ລວງຍາວ79 mm, K = 0.78.

ການໃຊ້ປະໂຫຍດຂອງໃບມັນຕົ້ນບົດເປັນແຫລ່ງອາຫານທາດຊີ້ນ ຕໍ່ປະສິດທິພາບ ໃນການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງໝູລາດ

Utilization of Cassava Leaf Meal as Protein Source on Growth Performance of Na-
tive (MooLat) Pigs

ບຸນເລີດ ສີວິໄລ^{1*}, ຟອງສະມຸດ ສຸທຳມະວົງ¹, ລຳເພີຍ ແກ່ນສິມບັດ², ຜີ ຢາງ³ ແລະ ການຈະນາ¹

¹ ພາກວິຊາລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ, ຄະນະກະເສດສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ; ² ພະແນກຄົ້ນຄວ້າທົດລອງ ແລະ ບໍລິການວິຊາການ, ຄະນະກະເສດສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ; ³ ພາກວິຊາເສດຖະກິດຊີ້ນນະບົດ ແລະ ເທັກໂນໂລຊີອາຫານ, ຄະນະກະເສດສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ

* ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: Lerth_si@yahoo.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ໃບມັນຕົ້ນ ເປັນສ່ວນເຫລືອຈາກການກະສິກຳ ທີ່ສາມາດໃຊ້ເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງໝູລາດ ຊຶ່ງມີຢ່າງຫລວງຫລາຍໃນເຂດຊີ້ນນະບົດ. ການສຶກສານີ້ມີຈຸດປະສົງ ເພື່ອສຶກສາຜົນກະທົບຂອງໃບມັນຕົ້ນຕໍ່ການກິນໄດ້, ການຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ປະເມີນຜົນທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງການລ້ຽງໝູລາດ. ການທົດລອງ ແມ່ນໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ຟາມລ້ຽງໝູຂອງຄະນະກະເສດສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ໂດຍໄດ້ໃຊ້ໝູລາດຈຳນວນ 12 ໂຕ (ອາຍຸ 2 ເດືອນ ແລະ ມີນ້ຳໜັກເລີ່ມຕົ້ນ 5 ± 0.5 kg/ໂຕ). ໝູດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໄດ້ຄັງໄວ້ໃນຄອກດ່ຽວ ແລະ ໃຫ້ອາຫານທົດລອງ (ໃບມັນຕົ້ນບົດ: cassava leave meal, CLM) 3 ລະດັບ ຄື: CLM 0, 10 ແລະ 20% ໂດຍຈັດກຸ່ມໝູເຂົ້າຕາມແຜນການທົດລອງແບບສຸ່ມສິມບຸນ ແລະ ປະກອບມີ 4 ຊ້ຳໃນແຕ່ລະສິ່ງທົດລອງ. ສ່ວນອາຫານ ແລະ ການໃຫ້ອາຫານ ແມ່ນໃຫ້ໝູກິນແບບເຕັມທີ່ໃນຕະຫລອດໄລຍະການທົດລອງ.

ຜົນການທົດລອງພົບວ່າ ໝູລາດໃນກຸ່ມ CLM 0% ແມ່ນມີປະລິມານອາຫານທີ່ກິນໄດ້ຕໍ່າກວ່າ ເມື່ອສິມທຽບກັບກຸ່ມ CLM 10 ແລະ CLM 20% ໂດຍມີຄ່າສະເລ່ຍທີ່ 0.76, 0.79 ແລະ 0.79 kg/ໂຕ/ມື້ ຕາມລຳດັບ ($P<0.05$) ແລະ ກໍ່ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບດ້ານດີຕໍ່ການເພີ່ມນ້ຳໜັກຂອງໝູລາດເຊັ່ນດຽວກັນ ($P<0.05$), ສ່ວນອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕຕໍ່ວັນຂອງໝູລາດ ແມ່ນມີແນວໂນ້ມເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 186 g/ໂຕ ຫາ 204 ແລະ 213 g/ໂຕ ໃນກຸ່ມ CLM 0% ແລະ ກຸ່ມ CLM 10 ແລະ CLM 20% ຕາມລຳດັບ ($P<0.05$). ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ກຸ່ມທີ່ເສີມໃບມັນຕົ້ນບົດ ແມ່ນສາມາດຫລຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນການຜະລິດໝູ ແລະ ມີຜົນກະທົບດ້ານດີຕໍ່ຜົນຕອບແທນທາງດ້ານເສດຖະກິດໃນການລ້ຽງໝູລາດ (ລາຄາອາຫານ/ນ້ຳໜັກເພີ່ມ, ຕົ້ນທຶນການຜະລິດ ແລະ ຜົນກຳໄລ). ການທົດລອງນີ້ສະຫລຸບໄດ້ວ່າ ການໃຊ້ປະໂຫຍດຂອງໃບມັນຕົ້ນບົດໃນອາຫານໝູລາດ ແມ່ນບໍ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ປະລິມານການກິນໄດ້, ການຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ມູນຄ່າການລົງທຶນ ຊຶ່ງເປັນເຫດຜົນວ່າ ການເສີມໃບມັນຕົ້ນທີ່ລະດັບ 20 % ໃນສູດອາຫານຂອງໝູລາດ ແມ່ນເປັນທາງເລືອກໃນການນຳໄປໃຊ້ປະໂຫຍດໃນການລ້ຽງໝູລາດຂອງຄອບຄົວຊາວກະສິກອນ ແລະ ຄວນຈະມີການສຶກສາຮ່ວມກັບການລ້ຽງໃນລະດັບຂອງຊາວກະສິກອນຕື່ມອີກ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ການລ້ຽງໝູລາດ, ການຈະເລີນເຕີບໂຕ, ການກິນໄດ້, ຄຸນຄ່າເສດຖະກິດ, ໃບມັນຕົ້ນບົດ

ການນໍາໃຊ້ມາດຕະການທາງກົດໝາຍ ເພື່ອແກ້ໄຂ ບັນຫານໍ້າເປື້ອນຈາກ ໂຮງງານອຸດສາຫະກໍາ, ກໍລະນີສຶກສາໂຮງງານເກືອໂປຕັດຢູ່ ເມືອງ ທ່າແຂກ ແລະ ເມືອງ ໜອງບົກ ແຂວງ ຄໍາມ່ວນ

ບຸນທ່ຽງ ພົມມະຈັນ;ສົມໝາຍ ສີອຸດົມພັນ;ກິດຕິສັກ ບຸດສາແສງ; ສີພາ ຈັນທະວົງ

ບົດຄັດຫຍໍ້

ເນື່ອງຈາກມີໂຮງງານອຸດົມພັນເກືອໂປຕັດຢູ່ແຂວງຄໍາມ່ວນໄດ້ປ່ອຍນໍ້າເປື້ອນອອກມາໃສ່ເຂດການຜະລິດຂອງປະຊາຊົນ ຈົນມີການນໍາສະເໜີໃຫ້ມີການປັບປຸງ ແລະ ທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ທີ່ມີການສຶກສາຈຶ່ງນໍາສະເໜີຫົວບົດຄົ້ນຄວ້າ: ການນໍາ ໃຊ້ມາດຕະການທາງກົດໝາຍ ເພື່ອແກ້ໄຂ ບັນຫານໍ້າເປື້ອນຈາກໂຮງງານອຸດສາຫະກໍາ, ກໍລະນີສຶກສາໂຮງງານເກືອໂປຕັດຢູ່ ເມືອງ ທ່າແຂກ ແລະ ເມືອງ ໜອງບົກ ແຂວງ ຄໍາມ່ວນ. ການຄົ້ນຄວ້ານີ້ແມ່ນເນັ້ນໃສ່: ສຶກສາຂະບວນທາງດ້ານກົດໝາຍ ໃນການ ອະນຸມັດສ້າງໂຮງງານ ເກືອໂປຕັດ, ສຶກສາ ບັນຫາທີ່ເກີດຈາກໂຮງງານເກືອໂປຕັດ ຢູ່ເມືອງທ່າແຂກ ແລະ ໜອງບົກ ແຂວງ ຄໍາ ມ່ວນ ທີ່ມີຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ວິເຄາະມາດຕະການທາງກົດໝາຍໃນການແກ້ໄຂ ແລະ ປ້ອງກັນ ບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຈາກນໍ້າເປື້ອນ ຂອງໂຮງງານ. ຂໍ້ມູນທີ່ໃຊ້ໃນການຄົ້ນຄວ້າ ແມ່ນບັນດານິຕິກຳຕ່າງໆ ທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ, ບົດບັນທຶກການແກ້ໄຂບັນຫາ ນໍ້າເປື້ອນຈາກໂຮງງານເກືອໂປຕັດ, ການຕອບແບບສອບຖາມຂອງ ປະຊາຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການປ່ອຍ ນໍ້າເປື້ອນຂອງ ໂຮງງານຈຳນວນ 8 ບ້ານ ແລະ ການສຳພາດ ອຳນາດການປົກຄອງ, ປະຊາຊົນ ບ້ານລຳມະລາດ ເມືອງ ທ່າແຂກ, ສຳພາດອຳນາດ ການປົກຄອງຂັ້ນແຂວງ, ພະນັກງານພະແນກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງ ແຂວງ ແລະ ພະນັກງານ ຫ້ອງການ ຂອງເມືອງ ຜູ້ທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການ ອະນຸຍາດ ຫລື ການແກ້ໄຂບັນຫາ ທີ່ເກີດຂຶ້ນ ແລະ ການລົງສຳຫລວດພື້ນ ທີ່ຕົວຈິງຂອງທຶນຜູ້ສຶກສາ. ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ ໄດ້ໃຊ້ການປຽບທຽບລະຫວ່າງ ສອງໂຮງງານ ໂດຍເບິ່ງດ້ານ ຂະບວນການທາງ ດ້ານ ກົດໝາຍໃນການ ສ້າງໂຮງງານ, ບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນ ແລະ ການແກ້ໄຂຕົວຈິງ ດ້ວຍການຈັດເປັນໝວດຄຳເຫັນ.

ຜົນການສຶກສາພົບວ່າ ໜຶ່ງໃນສອງໂຮງງານເກືອໂປຕັດໄດ້ຜ່ານການປະເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESIA) ກ່ອນ ຈຶ່ງດຳເນີນການສ້າງຕັ້ງໂຮງງານ ແລະ ອີກ ໜຶ່ງໂຮງງານໄດ້ດຳເນີນການ ທົດລອງຜະລິດແກ່ຍາວເຖິງ 5 ປີ ໂດຍບໍ່ ມີ ESIA ຊຶ່ງບໍ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມຂອງ ສປປ ລາວ.

ສຳລັບໂຮງງານເກືອໂປຕັດທີ່ຜ່ານ ESIA ກ່ອນສ້າງໂຮງງານ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຜົນກະທົບອັນໃຫຍ່ຫຼວງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ ຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດໃກ້ຄຽງໂຮງງານ ໄດ້ມີພຽງບາງຂໍ້ສະເໜີໃຫ້ປັບປຸງລະບົບ ນໍ້າເປື້ອນ ຈາກທີ່ພັກຂອງ ພະນັກງານໂຮງງານ ແລະ ການຮັບເອົາແຮງງານທ້ອງຖິ່ນເຂົ້າເຮັດວຽກ. ສຳລັບ ໂຮງງານ ທີ່ທຳການທົດລອງຜະລິດໂດຍ ບໍ່ມີ ESIA ແມ່ນໄດ້ສ້າງຜົນກະທົບ ເຊັ່ນ: 76 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງ ຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມ ບອກວ່າ ນາຂອງຕົນຖືກ ເສຍຫາຍ ຍ້ອນນໍ້າ ເກືອໂປຕັດທີ່ ຂຸດຄົ້ນຂຶ້ນມາໄຫຼເຂົ້ານາ ເຮັດໃຫ້ປູກເຂົ້າບໍ່ໄດ້, 89 ສ່ວນຮ້ອຍ ຍັງບໍ່ພໍໃຈຕໍ່ກັບການ ຊົດເຊີຍ ແລະ ການປັບປຸງພື້ນ ພູສິ່ງທີ່ເສຍຫາຍ, 94 ສ່ວນຮ້ອຍ ເຫັນວ່າ ລາຍຮັບຂອງຄອບຄົວຫລຸດລົງ.

ມາດຕະການທາງກົດໝາຍ ທີ່ໃຊ້ໃນການແກ້ໄຂບັນຫາ ແມ່ນວິທີການແກ້ໄຂທາງບໍລິຫານ ແລະ ບໍ່ໄດ້ ຖືກນຳໄປສູ່ ຂະບວນການຂອງສານ.

ຈາກຜົນທີ່ໄດ້ຮັບໃນການສຶກສາຈຶ່ງ ສະເໜີໃຫ້ມີການເຂັ້ມງວດໃນການອະນຸຍາດໃນທຸກລະດັບນັບທັງຂັ້ນຕອນການສຳ ຫລວດ, ການຜະລິດ ແລະ ການປັບປຸງຄືນພາຍຫລັງສຳເລັດໂຄງການ ແລະ ສະເໜີສືບຕໍ່ສຶກສາ ນຳຜົນການສຶກສາມາປຽບທຽບ ເພື່ອກຳນົດຮູບແບບການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ມີລັກສະນະເອກະພາບກັນ.

ຄວາມອາດສາມາດເສດເຫຼືອຂອງມັນຕົ້ນໝັກ ເພື່ອເປັນອາຫານສັດ ໃນ ສປປ ລາວ Potential of Cassava Residues Silage as Livestock Feed in Lao PDR.

ວຽງສະກຸນ ນາປະເສີດ^{1*}, Yimin Cai², Pattaya Napisirth³

¹ພາກວິຊາລ້ຽງສັດແລະການປະມົງ, ຄະນະກະເສດສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ

²National Institute of Livestock and Grassland Science, Tsukuba, Ibaraki, Japan, and Japan International Research Center for Agricultural Sciences, Tsukuba, Japan.

³Faculty of Technology, Udon Thani Rajabhat University, Udon Thani, Thailand

* ຜູ້ຮັບຜິດຊອບຫຼັກ: viengsakounna@yahoo.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ມີຈຸດປະສົງເພື່ອຊອກຫາຜົນຂອງຈຸລິນຊີກຸ່ມ Lactic acid bacteria (LAB) ຕໍ່ອົງປະກອບທາງເຄມີ, ຄຸນນະພາບ ແລະ ລັກສະນະຂອງການໝັກຂອງເສດເຫຼືອຈາກມັນຕົ້ນ (*Manihot esculenta* Crantz) ໄດ້ແກ່: ໃບມັນຕົ້ນ (ອາຍຸການຕັດ 5 ເດືອນ), ເປືອກມັນຕົ້ນ ແລະ ກາກມັນຕົ້ນ. ວິທີການ ແມ່ນນໍາໃບ, ເປືອກ ແລະ ກາກມັນຕົ້ນມາຕັດໃຫ້ໄດ້ຂະໜາດ 10 ມມ. ໂດຍຕຽມການໝັກໃນຫ້ອງທົດລອງ ຂອງຄະນະກະເສດສາດ ຕາມວິທີການຂອງ (Cai et al., 1999) ຊຶ່ງສຶກສາການເສີມຈຸລິນຊີໄດ້ແກ່ ບໍ່ເສີມ (CO), ການເສີມຈຸລິນຊີ Chikuso-1 (CH, *Lactobacillus plantarum*) ແລະ Snow Lacto (SN, *Lactobacillus rhamnusius*) ປະລິມານການເສີມແມ່ນ 5 ມກ/ກກຂອງນໍ້າໝັກສິດຕົວຢ່າງ.

ພາຍຫຼັງໝັກໄດ້ 30 ວັນ ແລ້ວຜົນການສຶກສາພົບວ່າປະລິມານຂອງ LAB ແລະ ຢີສ ມີຄ່າເທົ່າກັບ 10^4 - 10^5 ເຊລ, ຈຸລິນຊີທີ່ໃຊ້ອາກາດ 10^4 ເຊລ. ນອກຈາກນັ້ນຄ່າສະເລ່ຍຂອງ ວັດຖຸແຫ້ງ, ທາດຊີ້ນ ແລະ ເຍື້ອໃຍ ຂອງເສດເຫຼືອມັນຕົ້ນທັງສາມແຫຼ່ງນີ້ມີປະມານ 17.50-30.95%, 1.30-16.41 ແລະ 25.40-52.90% ຂອງທາດແຫ້ງ ຕາມລຳດັບ. ຕົວຢ່າງການໝັກທັງໝົດ ແມ່ນມີຄຸນນະພາບຄົງທີ່ທີ່ຄວາມເປັນກົດ ເປັນດາງ 4 ຊຶ່ງການເສີມ SN ມີຄ່າ ກົດອິນຊີ butyric acid ແລະ lactic acid ສູງກວ່າໝູ່.

ຜົນຂອງການສຶກສາຄັ້ງນີ້ສາມາດບອກໄດ້ວ່າ ເສດເຫຼືອຂອງມັນຕົ້ນ ສາມາດຮັກສາ ແລະ ເພີ່ມຄຸນນະພາບໄດ້ ໂດຍຈຸລິນຊີ LAB ໂດຍສະພາບການໝັກ ແລະ ທັງມີຄວາມອາດສາມາດ ເປັນແຫຼ່ງວັດຖຸ ດິບອາຫານ ສັດໃນ ສປປ ລາວໄດ້.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ກາກມັນຕົ້ນ, ການໝັກ, ໃບມັນຕົ້ນ, ເປືອກມັນຕົ້ນ, ຈຸລິນຊີ.

Artificial wetlands in the context of hydropower development: A potential opportunity to improve local livelihoods

Bounthanom Bouahom¹, Anousith Keophoxay², Sonali Senaratna Sellamuttu³

National Agriculture and Forestry Research Institute¹ bounthanom.b@gmail.com,
International Water Management Institute² A.Keophoxay@cgiar.org,
International Water Management Institute³ s.senaratnasellamuttu@cgiar.org

Abstract

This paper discusses the feasibility study that we are conducting with regard to the creation of artificial wetlands in relation to the Nam Gnouang Reservoir within the Theun-Hinboun Expansion Project (THXP) in Lao PDR. The principal objective of creating artificial wetlands is to improve local livelihoods by enhancing fisheries through the construction of small wetlands within the drawdown zone of a reservoir. The premise is that these artificial wetlands will create more diverse habitats and provide refuges for fish when the reservoir is drawdown. This in turn will lead to greater fish production within the reservoir, reduced fishing effort, increased catches, improved returns and greater livelihood benefits. In addition the artificial wetlands themselves could potentially provide local communities with additional sites for fishing and the collecting of other aquatic resources. Five suitable locations for wetlands were identified and feasibility studies are being conducted at present in relation to two of these proposed sites.

We are adopting a participatory research approach in the Keoseankham and Sobkhom resettlement sites in THXP in relation to the two proposed wetland sites to determine past and current users, from which original village, ethnic, gender, and wealth categories they belong to, the number of households currently using each wetland site, the main uses, frequency of use and how they access these sites. We are also interested in understanding what values women and men place on the different resources they gather from these wetland sites and the kind of institutional mechanisms and management options preferred by the community. The research conducted will contribute to better understanding of how built water resources infrastructure can be improved to enhance the livelihoods and wellbeing of communities living in the vicinity and bring benefits to local people in relation to both income and/or food security.

Strengthening Families in Lao P.D.R.: Views of Adults and Children in Luang Prabang and Xayabury provinces

Saithong Phommavong, PhD ^a

Mónica Ruiz-Casares, PhD ^b

^a National University of Laos, Vientiane, Lao P.D.R. (sai7512@yahoo.com)

^b McGill University and SHERPA, Centre de Santé et de Services Sociaux de la Montagne, Montreal, Canada (monica.ruizcasares@mcgill.ca)

Abstract

Parents and guardians in Lao P.D.R. have the responsibility to “provide warm care to children,” to protect children, and to promote their full development (PSA 2006). Ninety-three percent of children in the Lao People’s Democratic Republic live with both or one of their parents and 6% live with neither parent (MoH and LSB 2012). The purpose of this study was to explore the views and practices of child care and protection among adults and children in Luang Prabang and Xayabury provinces.

We conducted semi-structured interviews with community leaders (n = 17) and group discussions with adults (n = 192) and children aged 7-17 years (n = 294) living in family-based care in nine rural and urban communities in the two Northern provinces in January 2013. This study is the result of a partnership between the National University of Laos, Save the Children, McGill University/Centre de Santé et Services Sociaux de la Montagne (Canada).

In Luang Prabang and Xayabury provinces, parents are the main caregivers of children and child abandonment is not common. Extended family, neighbors, village authorities, and institutions such as the Lao Women Union and the community-based Child Protection and Assistance Networks (CPN) provide crucial information, advice, and practical support to caregivers and children. Parents’ main child concerns are adequate nutrition and emotional support of (young) children, with little attention to child protection issues. According to caregivers and children, differential treatment of children and lack of material resources [(e.g., for formula, school fees, and transportation)] may hinder adequate care and development.

Protective family and community structures and practices exist that should be strengthened to ensure child protection and avoid differential treatment of children and unnecessary parent-child separation. More research and monitoring systems on family and community-based care and practices are needed.

ວິໄຈຄຸນນະພາບນໍ້າ ເຊໂດນ ແລະ ນໍ້າຂອງໃນເຂດພື້ນທີ່ຕົວເມືອງປາກເຊ ແຂວງຈໍາປາສັກ 2013
XEDON AND MEKONG RIVER QUALITY ANALYSIS RESEARCH
IN PAKSE DISTRICT CHAMPASAK PROVINCE LAO PDR YEAR 2013

ຄະນິດ ພິມພັນທະວົງ¹, ຄິຣິວັດ ຈັນຕຣີ², ມັດຕະນາ ກາຊາ³, ວາຣິນີ ພາລະສານ³

Mr. Kanit Phimphanthavong¹, Mr. Khiriwat Chantree², Mrs. Matana Kacha³ Mrs. Warinee Palasarn³

¹ພາກວິຊາເຄມີ ຄະນະວິທະຍາສາດທຳມະຊາດ ມະຫາວິທະຍາໄລຈໍາປາສັກ ແຂວງຈໍາປາສັກ ສປປລາວ, ²ຄະນະວິທະຍາສາດ

ມະຫາວິທະຍາໄລອຸບົນຣາຊະທານີ ປະເທດໄທ, ³ພາກວິຊາເຄມີ ຄະນະວິທະຍາສາດ ມະຫາວິທະຍາໄລອຸບົນຣາຊະທານີ ປະເທດໄທ,

³ພາກວິຊາຊີວະສາດ ຄະນະວິທະຍາສາດ ມະຫາວິທະຍາໄລອຸບົນຣາຊະທານີ ປະເທດໄທ

* ສຈ.ດຣ.ສຸນທອນ ພິມມະສອນ, E-mail: laoresearchforum@mail.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ກ. ບັນຫາ ແລະ ຄວາມສໍາຄັນຂອງບັນຫາ : ມົນລະພິດທາງນໍ້າເປັນບັນຫາສໍາຄັນທີ່ທົ່ວໂລກໃຫ້ຄວາມສົນໃຈຢ່າງກ້ວາງຂວາງ ໃນປະຈຸບັນນີ້ ມີການຕົ້ນຕົວກັນຫຼາຍຂຶ້ນໃນການຄວບຄຸມຄຸນນະພາບຂອງແຫຼ່ງນໍ້າຕ່າງໆ ໂດຍມີການກໍານົດມາດຕະຖານຂອງນໍ້າຖິ້ມຈາກກິດຈະກຳຕ່າງໆ ຕະຫຼອດຮອດມີການນໍາເທັກໂນໂລຊີໃໝ່ມາໃຊ້ໃນການຄວບຄຸມ ແລະ ຈັດການກັບນໍ້າຖິ້ມກ່ອນປ່ອຍລົງສູ່ແມ່ນໍ້າ ຫຼືນໍ້ານັ້ນມາໃຊ້ປະໂຫຍດອີກຄັ້ງໜຶ່ງເພື່ອເປັນການປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ເກີດມົນລະພິດໃນແຫຼ່ງນໍ້າອີກຕໍ່ໄປ.

ຂ. ຈຸດປະສົງ ແລະວິທີການຄົ້ນຄວ້າ: 1) ເພື່ອສຶກສາຄຸນນະພາບນໍ້າແມ່ນໍ້າເຊໂດນ ແລະ ແມ່ນໍ້າຂອງທີ່ໄຫຼຜ່ານພື້ນທີ່ຕົວເມືອງປາກເຊ ແຂວງຈໍາປາສັກ ສປປລາວ 2013, 2.ເພື່ອສຶກສາເຖິງຜົນກະທົບຈາກຂະບວນການກິດຈະກຳຕ່າງໆຂອງຊຸມຊົນໃນພື້ນທີ່ຕົວເມືອງປາກເຊ ແຂວງຈໍາປາສັກ ສປປລາວ ຊຶ່ງອາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງແມ່ນໍ້າທັງສອງ

ວິທີການ ໄດ້ເຮັດການວິເຄາະຄຸນນະພາບນໍ້າທັງໃນດ້ານກາຍະພາບ ເຄມີ ແລະ ຊີວະວິທະຍາ ລວມທັງໝົດ 18 ພາຣາເມເຕີ ຕາມວິທີມາດຕະຖານ APHA, AWWA ແລະ WEF (2005)

ຄ. ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການຄົ້ນຄວ້າ: ພາຣາເມເຕີທີ່ໄດ້ລິ້ງຜົນກະທົບຕໍ່ຄຸນນະພາບນໍ້າ ຂອງແມ່ນໍ້າເຊໂດນ ແລະ ແມ່ນໍ້າຂອງ ຄື ທາງດ້ານກາຍະພາບ ໄດ້ແກ່ ຄວາມຂຸ່ນ ແລະ ທາງດ້ານເຄມີ ໄດ້ແກ່ ຄວາມຕ້ອງການອອກຊີເຈນທາງຊີວະເຄມີ, ແອມໂມເນຍ-ໄນໂຕຣເຈນ ແລະ ເຫຼັກ

ງ. ສະຫຼຸບຜົນ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະນໍາ : ຈາກຜົນການສຶກສາພົບວ່າ ບັນດາຕົວພາຣາເມເຕີທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງແມ່ນໍ້າເຊໂດນ ແລະ ແມ່ນໍ້າ ຂອງ ມີຄືດັ່ງນີ້: **ແມ່ນໍ້າເຊໂດນ**

1. ທາງດ້ານກາຍະພາບ ໄດ້ແກ່ ຄວາມຂຸ່ນ ຄື ທັງ 3 ເດືອນ ໂດຍ ເດືອນ 10, 11 ແລະ 12 ມີຄ່າເທົ່າກັບ $122.67 \pm 2.31, 26.17 \pm 0.06$ ແລະ 50.77 ± 0.06 NTU ເຫັນວ່າແມ່ນມີຄ່າເກີນມາດຕະຖານຂອງເກນຄຸນນະພາບນໍ້າທີ່ເໝາະສົມຕໍ່ການດໍາລົງຊີວິດຂອງສັດນໍ້າ [28] ທີ່ກໍານົດໄວ້ມີຄ່າເທົ່າກັບ 25 NTU, 2.ທາງດ້ານເຄມີ ໄດ້ແກ່

1.1 ຄວາມຕ້ອງການອອກຊີເຈນທາງຊີວະເຄມີ ເຫັນວ່າໃນ ເດືອນ 11 ມີຄ່າເທົ່າ ກັບ 2.9 mg/L ແມ່ນມີຄ່າເກີນ ມາດຕະຖານຄຸນນະພາບນໍ້າໃນແຫຼ່ງນໍ້າໜ້າດິນເພື່ອການຄວບຄຸມຄຸນນະພາບ [47] ທີ່ກໍານົດໄວ້ໃຫ້ນໍ້າຜິວດິນ ປະເພດທີ 3 ມີຄ່າເທົ່າກັບ 2 mg/L

1.2 ແອມໂມເນຍ-ໄນໂຕຣເຈນ ເຫັນວ່າໃນ ເດືອນ 10 ມີຄ່າເທົ່າກັບ $1.31 - 0.00$ mg/L ແມ່ນມີຄ່າເກີນມາດຕະຖານຄຸນນະພາບນໍ້າໃນແຫຼ່ງນໍ້າໜ້າດິນເພື່ອການຄວບຄຸມຄຸນນະພາບ [47] ທີ່ກໍານົດໄວ້ໃຫ້ນໍ້າຜິວ ດິນປະເພດທີ 2, 3 ແລະ 4 ແມີຄ່າເທົ່າກັບ 0.5 mg/L

ແມ່ນໍ້າຂອງ

1. ທາງດ້ານກາຍະພາບ ໄດ້ແກ່ ຄວາມຂຸ່ນ ຄື ທັງ 3 ເດືອນ ໂດຍ ເດືອນ 10, 11 ແລະ 12 ມີຄ່າສະເລ່ຍ ເທົ່າກັບ 122.09, 84.21 ແລະ 37.21 NTU ຕາມລຳດັບ ເຫັນວ່າ ແມ່ນມີຄ່າເກີນມາດຕະຖານເກນຄຸນນະພາບນໍ້າທີ່ເໝາະສົມຕໍ່ການດໍາລົງຊີວິດຂອງສັດນໍ້າ [28] ທີ່ກໍານົດໄວ້ ມີຄ່າເທົ່າກັບ 25 NTU

2. ທາງດ້ານເຄມີ ໄດ້ແກ່: 2.1 ຄວາມຕ້ອງການອອກຊີເຈນທາງຊີວະເຄມີ, ເຫັນວ່າທັງ 3 ເດືອນ ໂດຍ ເດືອນ 10, 11 ແລະ 12 ມີຄ່າສະເລ່ຍ ເທົ່າກັບ 2.79, 2.51 ແລະ 2.30 mg/L ຕາມລຳດັບ ແມ່ນມີຄ່າເກີນມາດຕະຖານຄຸນນະພາບນໍ້າໃນແຫຼ່ງນໍ້າໜ້າດິນເພື່ອການຄວບຄຸມຄຸນນະພາບ [47] ທີ່ກໍານົດໄວ້ໃຫ້ນໍ້າຜິວດິນປະເພດທີ 3 ມີຄ່າເທົ່າກັບ 2 mg/L

2.2 ແອມໂມເນຍ-ໄນໂຕຣເຈນ ເຫັນວ່າໃນເດືອນ 10 ມີຄ່າສະເລ່ຍເທົ່າກັບ 1.37 mg/L ແມ່ນມີຄ່າເກີນມາດຕະຖານຄຸນນະພາບນໍ້າໃນແຫຼ່ງນໍ້າໜ້າດິນເພື່ອການຄວບຄຸມຄຸນນະພາບ [47] ທີ່ກໍານົດໄວ້ໃຫ້ນໍ້າຜິວດິນປະເພດທີ 2, 3 ແລະ 4 ມີຄ່າເທົ່າກັບ 0.5 mg/L

2.3 ເຫຼັກ ເຫັນວ່າໃນເດືອນ 10 ແລະ 11 ມີຄ່າສະເລ່ຍເທົ່າກັບ 0.5825 ແລະ 0.5707 ppm ແມ່ນມີຄ່າເກີນເກນຄຸນນະພາບນໍ້າທີ່ເໝາະສົມຕໍ່ການດໍາລົງຊີວິດຂອງສັດນໍ້າ [48] ແມ່ນມີຄ່າເທົ່າກັບ 0.3 mg/L (ppm)

ການປ່ຽນແປງຄຸນນະພາບນໍ້າຂອງແມ່ນໍ້າເຊໂດນ ແລະ ແມ່ນໍ້າຂອງ ອາດມາຈາກປັດໄຈອື່ນໆປະກອບດ້ວຍ ເຊັ່ນ ແຫຼ່ງກໍານົດມົນລະພິດຈາກທີ່ຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ຊຸມຊົນ ການປະມົງ ການກະເສດ ອຸດສະຫະກຳ ການໄຫຼຊະລ້າງສິ່ງຕ່າງໆຕາມຮົມສອງຝັ່ງແມ່ນໍ້າ ແລະ ການລ້ຽງປາໃນກະຊັງໃນແມ່ນໍ້າ... ລວມເຖິງການໃຊ້ປະໂຫຍດ ອື່ນໆຈາກແມ່ນໍ້າ ເປັນຕົ້ນ ຄວາມຂຸ່ນ ອາດເກີດມາຈາກການຊະລ້າງຈາກໜ້າດິນລົງສູ່ແຫຼ່ງນໍ້າ ແລະ ນໍ້າເປື້ອນ ຈາກແຫຼ່ງຕ່າງໆ ສ່ວນຄ່າຄວາມຕ້ອງການອອກຊີເຈນທາງຊີວະເຄມີ ອາດເກີດມາຈາກການປົນເປື້ອນຂອງທາດ ອົງຄະທາດຈາກນໍ້າເປື້ອນຂອງແຫຼ່ງກໍານົດຕ່າງໆ

Comparison of Performance Management System for High Organizational Achievement in Industry and Service of State-owned Enterprises, Lao PDR

Bounleung PHOUANGSAVADY * Prof. Dr. Khamlusa NOUANSAVANH **

*PhD Candidate of Program on Management Science and Engineering (National University of Laos –KMUST
Kunming University of Science and Technology).

Abstract

This paper reports an empirical research result on perception on performance appraisal systems in state-owned enterprises in Vientiane Capital City, Lao P.D.R. The purpose of this study is to compare the perception on performance appraisal system between industrial and service sectors of the state-owned enterprises. Questionnaires were used to collect the data from top administrators, middle managers, and technical staff of state owned enterprises in Vientiane Capital City, totaling 543 samples (274 from service sector and 250 from industry sector). The scope of content in performance appraisals are establishing the plan, implementing and monitoring, evaluating work performance, appraisal and rewards, salary, position, and policy. The results shows that the perception in service industry on performance appraisal system has higher mean score than industrial sector in all tested variables. The score range of both sectors is in the range between “quite correct” and “somehow correct”, with statically significant differences. This shows that there need improvement in performance appraisal system in both sectors, particularly in industrial sector. The results provide a good indicator for the decision makers in state owned enterprises to continuously promote and improve their operation in performance appraisal which directly contributes to the effectiveness and efficiency of business operation.

Key words: *Performance management system, high organizational achievement, state-owned enterprises*

ໃບທອງເປັນອາຫານຢ່າງໜຶ່ງໃນການປັບປຸງຜົນຜະລິດແບ້ຢູ່ ສປປ ລາວ Erythrina foliage as an alternative feed for growing goats in Lao PDR

ດາວວິ ກອງມະນີລາ^{1*}

¹ ຄະນະກະເສດສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ

* ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ, E-mail: daovyk@yahoo.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ໃນຂະນະທີ່ຄວາມຕ້ອງການບໍລິໂພກຊີ້ນແບ້ຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ປະເທດໃກ້ຄຽງນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊິ່ງນັ້ນເປັນເງື່ອນໄຂທີ່ດີ ແລະ ໜ້າສົນໃຈໃນການຂະຫຍາຍການຜະລິດແບ້ຢູ່ ສປປ ລາວ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການຜະລິດແບ້ໃນປະຈຸບັນກໍຍັງມີຫຼາຍຂໍ້ຈຳກັດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການລ້ຽງແບ້ຍັງອີງໃສ່ການລ້ຽງແບ້ຄອບຄົວ, ລ້ຽງໃນຈຳນວນໜ້ອຍ, ການໃຫ້ອາຫານແມ່ນອີງໃສ່ການປ່ອຍຕາມທຳມະຊາດ ເຊິ່ງອາໄສອາຫານຈາກທັງຫຍ້າທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນເທົ່ານັ້ນ ແລະ ບໍ່ມີການໃຫ້ອາຫານເສີມແຕ່ຢ່າງໃດ. ໃນຂະນະດຽວກັນ ເຂດທັງຫຍ້າລ້ຽງສັດໃນຫຼາຍໆພື້ນທີ່ພັດຖືກຈຳກັດລົງ, ດ້ວຍເຫດນັ້ນ ແບ້ຈຶ່ງຖືກປ່ອຍອອກໄປຊອກຫາກິນພຽງແຕ່ 3-4 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ວັນເທົ່ານັ້ນ. ນັ້ນເປັນສາເຫດທີ່ເຮັດໃຫ້ສັດບໍ່ໄດ້ກິນອາຫານພຽງພໍຕາມຄວາມຕ້ອງການ, ແລ້ວສຸດທ້າຍກໍເຮັດໃຫ້ສັດຈະເລີນເຕີບໂຕຊ້າ ແລະ ໃຫ້ຜົນຜະລິດຕໍ່າ. ເພາະສະນັ້ນ, ການຊອກຫາວິທີການປັບປຸງການຜະລິດແບ້ຂອງຊາວກະສິກອນຢູ່ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນຫຼາຍ ແລະ ເປັນສິ່ງທີ່ຄວນພິຈະລະນາໃນອະນາຄົດ.

ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ມີຈຸດປະສົງເພື່ອທົດສອບແຫຼ່ງອາຫານໃນທ້ອງຖິ່ນຕໍ່ການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງແບ້ ແລະ ເພື່ອຈະນຳໄປແນະນຳໃຫ້ຊາວກະສິກອນຜູ້ລ້ຽງແບ້ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ. ການສຶກສາໄດ້ແບ່ງອອກເປັນ 2 ໄລຍະ, ເຊິ່ງໄລຍະທີ 1: ໃບທອງ (*Erythrina variegata*) ທັງສອງຮູບແບບ (ສົດ ແລະ ແຫ້ງ) ໄດ້ນຳມາໃຫ້ແບ້ກິນແບບເຕັມທີ່ ເພື່ອທົດສອບການກິນໄດ້ຂອງແບ້ທີ່ກຳລັງຈະເລີນເຕີບໂຕ ຈຳນວນ 20 ໂຕ, ໃນນັ້ນ ພົບວ່າໃບທອງທັງສອງຮູບແບບມີຄຸນຄ່າທາດອາຫານສູງ ໂດຍສະເພາະທາດໂປຼຕີນ (ປະມານ 20%) ແລະ ປະລິມານການກິນໄດ້ຂອງແບ້ແມ່ນມີຄ່າໃກ້ຄຽງກັນເມື່ອໄດ້ຮັບໃບທອງທັງສອງແບບ (550 ກຼາມ/ໂຕ/ວັນ, ຄິດເປັນນ້ຳໜັກແຫ້ງ ຫຼື ເທົ່າກັບ 3.5% ຂອງນ້ຳໜັກໂຕ). ຫຼັງຈາກນັ້ນ ໃນໄລຍະທີ 2, ໃບທອງຊະນິດດັ່ງກ່າວໄດ້ນຳມາປະສົມໃນສູດອາຫານ ເພື່ອນຳໃຊ້ເປັນແຫຼ່ງໂປຼຕີນທົດແທນກາກຖົ່ວເຫຼືອງໃນສີ່ລະດັບແຕກຕ່າງກັນ: 0%, 20%, 40% ແລະ 60%, ໂດຍນຳໃຊ້ແບ້ຈຳນວນ 24 ໂຕ. ຜົນໄດ້ຮັບຄັ້ງນີ້ພົບວ່າໂປຼຕີນຈາກໃບທອງສາມາດທົດແທນໂປຼຕີນຈາກຖົ່ວເຫຼືອງໃນສູດອາຫານປະສົມໄດ້ສູງເຖິງ 60% ໂດຍບໍ່ມີການຜົນກະທົບໃດໆຕໍ່ການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງແບ້.

ດັ່ງນັ້ນ, ໃບທອງ ສາມາດເປັນອາຫານແບ້ຊະນິດໜຶ່ງທີ່ມີລາຄາຕໍ່າ ເໝາະສົມໃນການລ້ຽງແບ້ຄອບຄົວຂອງຊາວກະສິກອນ. ໃບທອງມີຄຸນຄ່າທາງດ້ານອາຫານສູງ ເປັນຕົ້ນແມ່ນທາດໂປຼຕີນ ເຊິ່ງເປັນໂປຼຕີນທີ່ມີລາຄາຖືກເມື່ອທຽບໃສ່ກາກຖົ່ວເຫຼືອງ ແລະ ມັນຍັງມີຄວາມສາມາດໃນການປ່ອຍໄດ້ສູງອີກດ້ວຍ. ການນຳໃຊ້ໃບທອງເປັນແຫຼ່ງໂປຼຕີນເຂົ້າໃນສູດອາຫານປະສົມປະມານ 35-50% ແມ່ນສາມາດນຳໄປແນະນຳໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ. ຜົນໄດ້ຮັບຂອງການສຶກສາຄັ້ງນີ້ສາມາດນຳໃຊ້ເພື່ອສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ໃບທອງທີ່ມີຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນເປັນອາຫານສັດ ເພື່ອເປັນການປັບປຸງການຜະລິດແບ້ໃນ ສປປ ລາວ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ໃບທອງ, ອາຫານທ້ອງຖິ່ນ, ການກິນໄດ້, ການປ່ອຍໄດ້, ການຈະເລີນເຕີບໂຕ.

ການຈັດສັນສວນປູກໄມ້ສັກດ້ວຍການຕັດສາງ ແລະ ລິງ່າຕ່າງກັນ

ສົມຈັນ ນັນທະວົງ

¹ສູນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້
ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ: ເບີໂທລະສັບ: 020 22247112, email: Somchanh_n@yahoo.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ໄມ້ສັກ (Teak) ໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍເຂົ້າໃນວຽກງານການກໍ່ສ້າງ ແລະ ເຟີນິເຈີ. ນອກການນໍາໃຊ້ໄມ້ຈາກປ່າທໍາມະຊາດແລ້ວປະຊາຊົນຍັງນິຍົມກັນປູກໄມ້ສັກຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ໃນຊ່ວງສອງທົດສະວັດຜ່ານມາ ການນໍາໃຊ້ໄມ້ຈາກທໍາມະຊາດມີປະລິມານຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ທໍາມະຊາດທີ່ນັບມື້ນັບຫຼຸດລົງ. ດັ່ງກ່າວ ລັດຖະບານເຮົາຈຶ່ງໄດ້ວາງແນວທາງນະໂຍບາຍ, ພັດທະນາຍຸດທະສາດສົ່ງເສີມການປູກໄມ້ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ໃນຕະຫຼອດໄລຍະຜ່ານມາ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການຊົມໃຊ້ໄມ້ຈາກທໍາມະຊາດ ແລະ ເພີ່ມອັດຕາການປົກຫຸ້ມຂອງເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ຕື່ມອີກ. ໃນປີ 2010 ການປູກໄມ້ສັກໃນທົ່ວປະເທດມີເນື້ອທີ່ປະມານ 50,000 ກວ່າເຮັກຕາ ໃນນີ້ຢູ່ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໄດ້ມີການປູກແຜ່ຂະຫຍາຍຫຼາຍເຊັ່ນວ່າ ໃນຊ່ວງປີ 1975 ຫາ 2010 ແຂວງ ຫຼວງພະບາງ ມີເນື້ອທີ່ປູກໄມ້ສັກທັງໝົດ 26,500 ເຮັກຕາ ແລະ ແຂວງໄຊຍະບູລີ ມີເນື້ອທີ່ທັງໝົດປະມານ 16, 000 ກວ່າເຮັກຕາ. ເນື້ອທີ່ສ່ວນຫຼວງຫຼາຍແມ່ນຂອງປະຊາຊົນທີ່ປູກໃນລະດັບຄວາມຄ້ອຍຊັນປານກາງ ແລະ ອີກຈໍານວນໜຶ່ງກໍປູກໃສ່ເນື້ອທີ່ດິນກະສິກໍາທີ່ຕິດກັບເສັ້ນທາງ, ສາຍນໍ້າເພື່ອສະດວກຕໍ່ການຂົນສົ່ງພາຍຫຼັງການຂຸດຄົ້ນ, ການປູກໄມ້ສັກຂອງປະຊາຊົນ ແມ່ນເພື່ອຮັບໃຊ້ເຂົ້າໃນການປຸກສ້າງທີ່ພັກອາໄສ, ເຄື່ອງຮັບໃຊ້ໃນຄົວເຮືອນ (ເຄື່ອງປະດິດເຟີນິເຈີ ຕ່າງໆ), ຂາຍເປັນເສດຖະກິດຂອງຄອບຄົວ. ດັ່ງນັ້ນການຕັດສາງ - ລິງ່າໃນລະດັບຕ່າງກັນ ຈະເປັນຮູບແບບໜຶ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນຮູ້ຈັກຈັດສັນຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນໍາໃຊ້ໄມ້ໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດ.

ໃນປີ 1990 ການປູກໄມ້ໃນທົ່ວປະເທດແມ່ນເປັນຂະບວນການຢ່າງກວ້າງຂວາງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນໄມ້ສັກທີ່ປະຊາຊົນນິຍົມປູກ ແຕ່ການປູກໄມ້ດັ່ງກ່າວແມ່ນຍັງມີລັກສະນະປ່ອຍໄປຕາມທໍາມະຊາດ, ປູກຖີ່, ໄລຍະຫ່າງຂະໜາດ 1.5 x 1.5 ແມັດ, 2 x 2 ແມັດ ແລະ 3 x 3 ແມັດ, ຫຼັງຈາກປູກແລ້ວບໍ່ມີການຈັດການຈັກເທື່ອ. ສະນັ້ນ ສູນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດປ່າໄມ້ ຈຶ່ງໄດ້ສ້າງສວນທົດລອງ (ສວນຕົວແບບ) ຢູ່ໃນສອງບ້ານ/ສອງແຂວງດັ່ງກ່າວ ໂດຍການນໍາໃຊ້ລະບົບວະນະວັດເຂົ້າໄປຊ່ວຍໃນການຈັດການສວນປູກໄມ້ສັກ ໂດຍການນໍາໃຊ້ຮູບແບບການຕັດສາງ ແລະ ລິງ່າຕ່າງກັນ ໃນຮູບແບບ, ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອພັດທະນາຮູບແບບການຕັດສາງ ແລະ ລິງ່າ. ນອກຈາກນີ້ຍັງໄດ້ສຶກສາເຖິງຕົ້ນທຶນຂອງການສ້າງສວນປູກໄມ້ສັກໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນໃນເຂດພູດອຍ ເພື່ອເປັນຂໍ້ມູນຊີ້ແຈງໃຫ້ປະຊາຊົນຢູ່ໃນສອງເຂດດັ່ງກ່າວເຂົ້າໃຈ ແລະ ຍັງເປັນທາງເລືອກໃນການຕັດສິນໃຈຕໍ່ກັບຮູບແບບການຈັດການສວນປູກໄມ້ສັກທີ່ດີ, ມີບໍລິມາດເພີ່ມຂຶ້ນໄວຕະຫຼອດເຖິງການນໍາໃຊ້ໄມ້ໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນສູງຂຶ້ນ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ການຄົ້ນຄວ້າ, ໄມ້ສັກ, ເຕັກນິກ, ການຈັດການ ແລະ ການນໍາໃຊ້.

ການຄົ້ນຄວ້າແນວພັນ ແລະ ຜະລິດສາລິລູກປະສົມ

ດຣ. ຄໍາຕອມ ວັນທະນຸວົງ

ຮອງຫົວໜ້າສູນຄົ້ນຄວ້າ ນາພອກ

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການປັບປຸງພັນໝາຍເຖິງການປ່ຽນແປງສ່ວນປະກອບທາງດ້ານຊີວະວິທະຍາ, ເພື່ອໃຫ້ພັນໃໝ່ມີຄວາມໂດດເດັ່ນ, ດີກວ່າພັນເກົ່າທີ່ມີຢູ່, ໃຫ້ຜົນຜະລິດດີ, ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ແທດເໝາະກັບສະພບແວດລ້ມໄດ້ດີ ເຊິ່ງບັນຫາທີ່ບໍ່ງ່າຍ, ຕ້ອງໃຊ້ເວລາ, ສິ້ນເປືອງປະມານ ແລະ ມີວິຊາການສະເພາະດ້ານ. ການສ້າງແນວພັນແມ່ນຜ່ານຫຼາຍຂັ້ນຕອນຄື: ເຕົ້າໂຮມແນວພັນ, ຄັດເລືອກສາຍພັນ, ສ້າງສາຍພັນບໍລິສຸດ(ພໍ່,ແມ່), ການສ້າງສາຍພັນບໍລິສຸດ, ໜຶ່ງສາຍພັນແມ່ນໃຊ້ເວລາ 4 – 5 ປີ(8-10ລະດູ) ຈຶ່ງໄດ້. ເມື່ອໄດ້ສາຍພັນບໍລິສຸດ, ຈັບຄູ່ປະສົມ, ສຶກສາຄູ່ປະສົມຢູ່ສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ມີສະພາບແວດລ້ອມແຕກຕ່າງກັນ ເພື່ອຄັດເລືອກເອົາຄູ່ທີ່ດີເດັ່ນຕາມມາດຖານ (ສ້າງເປັນແນວພັນໃໝ່), ສ້າງລະບົບເຕັກນິກວິທີການຜະລິດເມັດພັນ, ຫລັງຈາກແນວພັນດັ່ງກ່າວຖືກຮັບຮອງ ແລະ ອະນະຍາດນໍາໃຊ້.

I. ບັນດາເງື່ອນໄຂໃນການຜະລິດເມັດພັນສາລິລູກປະສົມ F1

a. ການເລືອກຕົ້ນປູກ: ເລືອກຕົ້ນອຸດົມສົມບູນ, ມີເງື່ອນໄຂສະດວກໃນການລົງທຶນຍົກສູງສະມັດຕະພາບ, ມີນໍ້າຫົດ ແລະ ລະບາຍສະ ດວກ, ຜູ້ປະກອບການ(ຊາວນາ) ຈັດຕັ້ງ, ປະຕິບັດໄດ້ງ່າຍ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນທາງດ້ານເສດຖະກິດ. ເຂດຜະລິດເມັດພັນສາລິລູກປະສົມ ຕ້ອງເປັນສະຖານທີ່ດຽວກັນ, ບໍ່ກະແຈກກະຈ່າຍ ເພື່ອສະດວກໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົວລະບັດຮັກສາ.

b. ລະດູການປູກ: ອີງຕາມສະພາບຕົວຈິງຂອງແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ, ເຮັດແນວໃດຊ່ວງສາລິອອກດອກປະສົມພັນບໍ່ໃຫ້ມີກະທົບຈາກສະພາບແວດລ້ອມຄື: ອຸນະພູມສູງໄພດ, ລົມແຮງ, ຮ້ອນ, ຄວາມຊຸ່ມຂອງອາກາດຕໍ່າ < 70% ຈະເຮັດໃຫ້ເກສອນຕາຍ, ບໍ່ຖືກຊ່ວງຝົນຕົກໜັກ, ຕໍ່ເນື່ອງ ເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ສາລິບໍ່ສາມາດປະສົມພັນໄດ້.

d. ການຜະລິດເມັດພັນສາລິລູກປະສົມ:

- ສະຖານທີ່ຜະລິດເມັດພັນ ຕ້ອງຫ່າງຈາກສວນປູກສາລິທົ່ວໄປ 500 - 1000 ເມັດ, ຖ້າປູກຮ່ວມເຂດປະຊາຊົນປູກສາລິທົ່ວໄປ, ຕ້ອງຍັບຍ້າຍຊ້າຍສວຍເວລາປູກ, ປູກກ່ອນ ຫລື ປູກນໍາຫລັງປະຊາຊົນ, ເຮັດແນວໃດຊ່ວງສາລິອອກ ດອກປະສົມພັນບໍ່ໃຫ້ຖືກກັບສວນຂອງປະຊາຊົນ, ຄວນປູກກ່ອນ ຫລື ປູກນໍາຫລັງ 20 – 25 ວັນ

- ປະຕິບັດໃຫ້ຖືກຕາມລະບົບເຕັກນິກ, ພິເສດເອົາໃຈໃສ່ ສາຍພັນພໍ່, ແມ່, ປູກພ້ອມກັນຫລືບໍ່? ຫລື ປູກຫ່າງກັນຈັກວັນ, ອັດຕາສ່ວນແຖວພໍ່/ແຖວແມ່, ເພື່ອຮັບປະກັນໃນຊ່ວງແຖວພໍ່ ແລະ ແມ່ ອອກດອກປະສົມພັນໃຫ້ພ້ອມກັນ.

ຕາມປະລິບການຜະລິດເມັດພັນສາລິລູກປະສົມ ປູກ 2 ແຖວພໍ່/6ແຖວແມ່ ຫຼື 1 ແຖວພໍ່/3ແຖວແມ່, ໃນກໍລະນີພໍ່ມີເກສອນຫລາຍ, ມີເງື່ອນໄຂແຮງງານປະສົມຊ່ວຍ ປູກ 1 ແຖວພໍ່/4 ແຖວແມ່.

- ການຕັດຕົ້ນປົນ: ຕ້ອງໄດ້ເຮັດເປັນປະຈໍາ. ສາຍເຫດການປົນແມ່ນຍ້ອນລົມ ຫຼື ແມ່ງໄມ້ນໍາເອົາເກສອນຈາກບ່ອນອື່ນມາປະສົມເຮັດໃຫ້ສາຍພັນພໍ່, ແມ່ ຖືກປົນ, ສະເລຍມີປະມານ 0,1 – 0,5%. ສະນັ້ນ, ໃນເວລາຜະລິດເມັດພັນຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ, ສໍາຄັນແມ່ນຊ່ວງສາລິປູກໄດ້ 5 – 6 ໃບ ແລະ ກ່ອນຈະອອກດອກ 10 – 15ວັນ.

- ການຖອດດອກຜູ້ແຖວແມ່: ນີ້ເປັນບັນຫາສໍາຄັນຕັດສິນຄຸນນະພາບເມັດພັນ, ຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຢ່າງເຂັ້ມງວດ. ເມື່ອເວລາແຖວແມ່ເລີ່ມອອກດອກ ແມ່ນໃຫ້ຫັກ/ຖອດດອກຜູ້ຖິ່ນກ່ອນດອກຈະບານ, ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ມີກະທົບຕໍ່ໃບ, ຕ້ອງຖອດດອກໃຫ້ໝົດ, ບໍ່ໃຫ້ເຫລືອຄ້າງຈັກດອກ(ຖອດຊ່ວງດອກເລີ່ມພື້ນຂຶ້ນ), ປະສົມເກສອນຊ່ວຍ ແມ່ນປະຕິບັດຕາມການແນະນໍາຈາກວິຊາການ

- ການປົວລະບັດຮັກສາ, ໃສ່ຝຸນ, ປ້ອງກັນພະຍາດ-ບັງແມ່ງ ປະຕິບັດຕາມການແນະນໍາ ດ້ານເຕັກນິກ ຂອງແຕ່ລະຊະນິດແນວພັນ.

- ການເກັບກູ້: ເກັບກູ້ເມັດພັນຕ້ອງປະຕິບັດໃຫ້ທັນເວລາ, ຫລັງຈາກສາລິສຸກໃຫ້ເກັບກູ້ ແລະ ນໍາເຂົ້າໂຮງອົບ ເພື່ອຮັບປະກັນຄຸນນະພາບ.

Assessment of Nutritive value of Corn by-products silage as animal feed

Viengsakoun Napasirth^{1*}, Yimin Cai², Pattaya Napasirth³

¹Department of Livestock and Fisheries, Faculty of Agriculture (FoA), National University of Laos (NUoL), Vientiane, Lao PDR.; ²Japan International Research Center for Agricultural Sciences, Tsukuba, Japan; ³Faculty of Technology, Udon Thani Rajabhat University, Udon Thani, Thailand,

* Corresponding author: viengsakounna@yahoo.com

ABSTRACT

The objectives of this study were to determine the chemical composition and silage fermentation characteristics of the Corn (*Zea mays* convar. *Saccharata* var. *rugosa*) residues as corn stover, corn husk and corn cob by using lactic acid bacteria (LAB) inoculants. The corn residues were collected and divided in to two parts first was chopped and grinded in to 1 mm length to determined chemical composition and second part was chopped in to 10 mm length to prepared silage. The silage treatments included without LAB inoculant additive (CO) or with LAB inoculant Chikuso-1 (CH, *Lactobacillus plantarum*) and Snow Lacto (SN, *Lactobacillus rhamnasus*) at a rate 5mg/kg of fresh matter basic by using a small scale system of silage fermentation with three replicates of each treatment and ensilage at the room temperature for 3, 5, 10, 30 and 60 day. The dry matter (DM), crude protein (CP), crude fat (EE) and neutral detergent fiber (NDF) content of corn residues were 26.81-31.14, 4.98-12.14 on a DM basis, 0.79-1.40 on a DM basis and 67.29-84.11 on a DM basis respectively.

The silage quality of corn residues after 60 day of fermentation found that pH value lowest in corn cob 3.09. While, corn stover content highest ammonia nitrogen 12.25 g/kg of fresh matter (FM). The organic acid content result highest lactic acid in corn stover (1.59 %FM). Lactic acid bacteria additive were not significant different among treatments. However, all silage of corn residues were well preserved with a low pH at below 4.

The results confirmed that the corn residues could be well preserved by making silage, which is a potentially good feed source for animal.

Keywords: Corn residues, Stover, Husk, Cob, Silage, Fermentation quality.

Potential of Effective microorganism (EM) and cassava starch addition in native grasses silage in Vientiane Lao PDR

Pattaya Napasirth^{1*}, Viengsakoun Napasirth², Yimin Cai³

¹Program in Animal Production Technology, Faculty of Technology, Udon Thani Rajabhat University, Thailand,

²Department of Livestock and Fisheries, Faculty of Agriculture (FOA), National University of Laos (NUOL),
Vientiane, Lao PDR.,

³National Institute of Livestock and Grassland Science, Tsukuba, Ibaraki, Japan, and Japan International Research
Center for Agricultural Sciences, Tsukuba, Japan.

* Corresponding author: pattaya_napasirth@hotmail.com

Abstract

This study evaluated the physical quality and organic acid composition of grass silages prepared with and without effective microorganism (EM) and cassava starch at the time of ensiling. The native grasses in central region of Lao PDR were cut into pieces as long as pieces 2-3 cm and randomly allocated in a randomized complete block design with six treatments: T1= EM 10 ml + starch 0 g + water 0 ml, T2= EM 7.5 ml + starch 2.5 g + water 2.5 ml, T3= EM 5 ml + starch 5 g + water 5 ml, T4= EM 2.5 ml + starch 7.5 g + water 7.5 ml, T5 = EM 0 ml + starch 10 g + water 10 ml, T6 = silage without additive (control). Three of which were sampled on days 0 and 30 after ensiling. The color of silage was measured by the CIE L*a*b* system using Hunter Labmini scan EZ.

The results found that the silage treated with 10 g of starch had a lowest pH (pH = 3.82). Silage with 2.5 ml of EM with 7.5 g starch had higher greenness more than control. Organic acids and short chain fatty acids of silage such as succinic acid, formic acid, acetic acid, propionic acid and butyric acid at 0 day of ensiling were not significantly different. However, the highest level of lactic acid at 30 days of ensiling was *Hymenachne* sp. grass silage treated with EM 5 ml + starch 5 g (T3).

In conclusion, effective microorganism and starch used in this study improved color characteristics, reduced pH content of silage and increased lactic acid concentration of grass silage.

This study suggests that the Natural grasses that they could be well preserved by making silage with additive of EM and starch, which is a potentially good feed source for animal feed in dried season in Lao PDR.

Keywords: Effective Microorganism, Cassava starch, Natural Grass, Silage

**ບ້ານຕົວແບບໃນການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ໃນ ສ ປປ ລາວ
ການພັດທະນາກະສິກໍາແບບຊຸມຊົນ**

ສອ້ຍຕາວັນ ມງຸນມະນີ¹, ເຈໂຮມ ວິລາມູວາ²

¹Mekong Development Centre, ²Cuso International
*ຜູ້ຮັບຜິດຊອບບົດຄົ້ນຄວ້າ; E-mail: soytavanh@gmail.com, jerome_villanueva@hotmail.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ໃນ ສ ປປ ລາວ ຄວາມອາດສາມາດໃນການປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດແມ່ນຍັງມີໜ້ອຍ ໂດຍສະເພາະໃນດ້ານກະສິກໍາ ເນື່ອງຈາກການພັດທະນາທາງດ້ານເສດຖະກິດຍັງບໍ່ທັນໄດ້ດີເທົ່າທີ່ຄວນ. ການປະເມີນຊື້ ໃຫ້ເຫັນວ່າ ແຕ່ປີ 1970 ເຖິງປີ 2010 ໄດ້ມີໄພພິບັດທາງທໍາມະຊາດເກີດຂຶ້ນ 33 ຄັ້ງ ເຊິ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໄພແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ໄພນໍ້າຖ້ວມ, ໄພທໍາມະຊາດດັ່ງກ່າວໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນ ປະມານ 9 ລ້ານຄົນ ແລະ ເປັນສາຍເຫດໃຫ້ມີ ການສູນເສຍດ້ານເສດຖະກິດຫຼາຍກວ່າ 400 ລ້ານ ໂດລາສາຫະລັດ (ທະນາຄານໂລກ, 2010). ແຜນງານຄົ້ນຄວ້າດ້ານ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ກະສິກໍາ ແລະ ການຄ້າປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ ໄດ້ມີໂຄງການໃນ 6 ບ້ານຕົວແບບ ກ່ຽວກັບການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບດິນຟ້າອາກາດໃນພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້. ໂຄງການດັ່ງກ່າວຍັງໄດ້ຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດຢູ່ທະວີບ ອາຟຣິກາ, ອາເມລິກາລາຕິນ ແລະ ອາຊີ. ນີ້ເປັນການຮ່ວມມືລະຫວ່າງບັນດານັກຄົ້ນຄວ້າ, ອົງການ ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຊາວກະສິກອນ ເພື່ອປະເມີນ ແລະ ເພີ່ມທຸກການມີສ່ວນຮ່ວມໃນວຽກງານກະສິກໍາ ກ່ຽວກັບການປັບ ຕົວເຂົ້າກັບສະພາບດິນຟ້າອາກາດ. ຈຸດປະສົງຂອງໂຄງການດັ່ງກ່າວແມ່ນເພື່ອປັບປຸງ ລາຍຮັບຂອງຊາວກະສິກອນ, ຫຼຸດຄວາມຍອບຍາງຕໍ່ກັບຄວາມສ່ຽງດ້ານພູມອາກາດ ແລະ ເພີ່ມຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງ ດິນຟ້າອາກາດ. ໃນ ສ ປປ ລາວ ແມ່ນກໍາລັງດໍາເນີນການສ້າງບ້ານຕົວແບບໃນການປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າ ອາກາດ ຢູ່ 2 ບ້ານ ຄື: ບ້ານ ແອກຊ້າງ ແຂວງ ວຽງຈັນ ແລະ ບ້ານ ໄຜ່ລ້ອມ ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ. ປະຈຸບັນແມ່ນ ກໍາລັງດໍາເນີນການສໍາຫຼວດເພື່ອເປັນຂໍ້ສະເໜີໃນການປະຕິບັດວຽກງານໃນອານາຄົດ. ການສໍາຫຼວດດັ່ງກ່າວປະກອບມີ: ການສໍາຫຼວດຂໍ້ມູນພື້ນຖານຂັ້ນບ້ານ, ຂໍ້ມູນພື້ນຖານບັນດາອົງການຕ່າງໆ, ການວິເຄາະສະພາບການ/ການປະເມີນຄວາມ ຕ້ອງການ ແລະ ຂໍ້ມູນພື້ນຖານການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບໃນວຽກງານກະສິກໍາ. ການສໍາຫຼວດດັ່ງກ່າວແມ່ນເປັນວິທີການ ມາດຕະຖານທີ່ນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການສ້າງ ບ້ານ ຕົວແບບໃນການປັບຕົວເຂົ້າກັບດິນຟ້າອາກາດ ເພື່ອເກັບກໍາຂໍ້ມູນລະອຽດ ໃນດ້ານປະຊາກອນ, ສະພາບຊັບພະຍາກອນໃນປັດຈຸບັນ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການ ເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ, ຄວາມກົດດັນໃນການດໍາລົງຊີວິດ, ເງື່ອນໄຂສະພາບພູມອາກາດທ້ອງຖິ່ນ, ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ແລະ ຜົນ ກະທົບ ຈາກສະພາບພູມອາກາດທີ່ບໍ່ສາມາດຄາດການໄດ້ ແລະ ວິ ໄສທັດຂອງຊຸມຊົນໃນອານາຄົດໂດຍອີງໃສ່ການຈັດສັນ ຊັບ ພະຍາກອນຕ່າງໆ.

ສິ່ງທີ່ພົບເຫັນໄດ້ເບື້ອງຕົ້ນພາຍຫຼັງເຮັດການສໍາຫຼວດ ແມ່ນໄດ້ເຫັນວ່າ ຜົນ ກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງພູມ ອາກາດຕໍ່ການດໍາລົງຊີວິດຂອງຊາວກະສິກອນ ເຊັ່ນ: ການຫຼຸດລົງຂອງຜົນຜະລິດກະສິກໍາໃນການປູກເຂົ້າ ເນື່ອງຈາກ ການທໍາລາຍຂອງສິດຜູ້ພືດ, ໄພແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ໄພນໍ້າຖ້ວມ. ການຫາປາກໍາໄດ້ຫຼຸດລົງເນື່ອງຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ ປະຊາກອນ. ນອກຈາກນີ້ ຍັງໄດ້ຕັ້ງຂໍ້ສັງເກດກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ເຫັນໄດ້ວ່າປະລິມານການສະໜອງ ນໍ້າຈາກໜອງ ແລະ ອ່າງເກັບນໍ້າແມ່ນໄດ້ຫຼຸດລົງ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ຄວາມສໍາຄັນຂອງເຄືອຄ່າຍຂໍ້ມູນຕ່າງໆໃຫ້ແກ່ຊາວ ກະສິກອນ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເປັນການຮັບ-ສົ່ງຂໍ້ມູນຈາກຊາວກະສິກອນເອງ ໂດຍມີພຽງສ່ວນໜ້ອຍເທົ່ານັ້ນທີ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ ມູນຈາກ ໄຫລະພາບ, ວິທະຍຸ ແລະ ອົງການຕ່າງໆ. ການປະເມີນຂອງພວກເຮົາໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ມີຄວາມຈໍາເປັນ ໃນການປູກພືດໃຫ້ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ເໝາະສົມໃນລະດັບຄົວເຮືອນ, ການສະໜອງນໍ້າຊົນລະປະທານເພື່ອດ້ານ ທານກັບລະດູການຂາດແຄ້ນນໍ້າ, ປັບປຸງ ແລະ ສ້າງ ໃຫ້ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍໃນການລ້ຽງສັດ/ການປະມີງ ແລະ ການ ບໍລິຫານຈັດການສິ່ງດັ່ງກ່າວ. ນອກຈາກນີ້ ສິ່ງ ທີ່ສໍາຄັນອີກຢ່າງໜຶ່ງແມ່ນ ການ ຈັດການດ້ານຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ໃນລະດັບພູມສັນຖານ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ແນວຄວາມຄິດ ບ້ານຕົວແບບໃນການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ໃນ ສ ປປ ລາວ ແລະ ໃນທົ່ວພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ແມ່ນຍັງເປັນອັນໃໝ່, ຜົນຂອງການລິເລີ່ມ ບ້ານຕົວແບບ ໃນການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ເພື່ອໃຫ້ກາຍເປັນ ຊຸມຊົນທີ່ເຂັ້ມແຂງ ໂດຍການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ຊຸມ ຊົນຜັກດັນ ໂຄງການ ການປັບຕົວ ໃນຂັ້ນເມືອງ ແລະ ແຂວງ ນະ ໃຍບາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະເປັນການ ເລີ່ມສ້າງຄວາມອາດສາມາດຂອງຊາວກະສິກອນຮັບມືຕໍ່ຜົນກະທົບທາງລົບໂດຍທໍາມະຊາດຂອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າ ອາກາດ ຕໍ່ການກະສິກໍາ ແລະ ການຄ້າປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ ບ້ານຕົວແບບໃນການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ກະສິກໍາ, ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ, ສ ປປ ລາວ.

**ການເຄືອບຟິມໂພລີອານິລິນເທິງແກ້ວນໍາໄຟຟ້າ ດ້ວຍວິທີເຄມີເພື່ອໃຊ້ເປັນຂັ້ວເຄົາເຕີສໍາລັບ ເຊລ
ພະລັງງານແສງຕາເວັນ ຊະນິດສີທີ່ມີຄວາມໄວຕໍ່ແສງ**
Chemically deposited polyaniline film on conductive glass for dye-sensitized solar
cell counter electrode application

ຄໍາສອນ ແກ້ວທອງຄໍາ^{1,2}, ສີບັງອອນ ສຸດທິສານ¹ ແລະ ວິໄລສັກ ໄຊຍະສອນ¹

1 ພາກວິຊາຟີຊິກສາດ ຄະນະວິທະຍາສາດທຳມະຊາດ ມະຫາວິທະຍາໄລ ຈໍາປາສັກ

2 ພາກວິຊາຟີຊິກ ຄະນະວິທະຍາສາດ ມະຫາວິທະຍາໄລ ກະເສດສາດ ປະເທດໄທ

Tel: 020 22264414, email: k_khamson@yahoo.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ພະລັງງານແສງຕາເວັນຊະນິດສີທີ່ມີຄວາມໄວຕໍ່ແສງໄດ້ຮັບຄວາມສົນໃຈຢ່າງກວ້າງຂວາງ ເນື່ອງຈາກວ່າເປັນພະລັງງານ
ທົດແທນທີ່ສະອາດ, ປະສິດທິພາບເປັນທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືໄດ້, ມີຕົ້ນທຶນໃນການປະດິດຕໍາ ແລະ ມີຂັ້ນຕອນໃນການປະດິດ
ງ່າຍເມື່ອທຽບກັບພະລັງງານແສງຕາເວັນທີ່ປະດິດຈາກຊີລິກອນ (Silicon). ໃນການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ແມ່ນເພື່ອປະດິດ
ເຊລແສງຕາເວັນຊະນິດສີທີ່ມີຄວາມໄວຕໍ່ແສງ ໂດຍການນໍາໃຊ້ໂພລີອານິລິນເປັນຂັ້ວເຄົາເຕີ. ເຊິ່ງຟິມໂພລີອານິລິນໄດ້
ເຄືອບລົງຜິວໜ້າຂອງແກ້ວນໍາໄຟຟ້າໂປ່ງແສງດ້ວຍວິທີເຄມີໃນຫຼາຍເງື່ອນໄຂທີ່ແຕກຕ່າງກັນເຊັ່ນ: 30 ນາທີ, 60 ນາທີ,
90 ນາທີ ແລະ 120 ນາທີ ຕາມລໍາດັບ, ເພື່ອໃຊ້ເປັນຂັ້ວເຄົາເຕີສໍາລັບເຊລພະລັງງານແສງຕາເວັນຊະນິດສີທີ່ມີຄວາມ
ໄວຕໍ່ແສງ. ຮູບຖ່າຍດ້ວຍກ້ອງຈຸລະທັດສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຟິມໂພລີອານິລິນໄດ້ເກີດຂຶ້ນໃນລັກສະນະເປັນຮູບຮ່າງຂອງ
ໂພລີເມີ ທີ່ມີການເກາະຕົວກັນຢ່າງກະແຈກກະຈາຍຢູ່ຕາມຜິວໜ້າຂອງແກ້ວນໍາໄຟຟ້າໂປ່ງແສງ. ເຊິ່ງວ່າຄວາມໜາຂອງ
ຟິມໂພລີອານິລິນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຕາມໄລຍະເວລາຂອງການເຄືອບຟິມ ແລະ ເຫັນວ່າມີຄ່າປະມານ 650 nm, 700 nm,
800 nm ແລະ 950 nm ສໍາລັບການເຄືອບເປັນໄລຍະເວລາ 30 ນາທີ, 60 ນາທີ, 90 ນາທີ, 120 ນາທີ ຕາມ
ລໍາດັບ. ປະສິດທິພາບຂອງມັນຂຶ້ນກັບຄວາມໜາຂອງຟິມທີ່ເຄືອບລົງໄປ, ເຊິ່ງປະສິດທິພາບສູງສຸດທີ່ວັດ ແທກໄດ້ຈາກ
ເຊລຊະນິດນີ້ມີຄ່າປະມານ 6.11% ສໍາລັບການເຄືອບຟິມເປັນເວລາ 60 ນາທີ. ນອກຈາກນັ້ນຍັງຮູ້ວ່າ ເມື່ອເພີ່ມໄລຍະ
ເວລາໃນການເຄືອບຟິມນານກວ່າ 60 ນາທີ ຂຶ້ນໄປ ປະກົດວ່າປະສິດທິພາບຂອງມັນຫຼຸດລົງໄປເລື້ອຍໆ, ສາຍເຫດອັນ
ເນື່ອງມາຈາກເມື່ອຄວາມໜາຂອງຟິມເພີ່ມຂຶ້ນເຮັດໃຫ້ຄວາມຕ້ານຂອງມັນເພີ່ມຂຶ້ນຕາມ ແລະ ສິ່ງຜົນໃຫ້ການເກີດ
ປະຕິກິລິຍາ catalytic activity ລະຫວ່າງຂັ້ວໄຟຟ້າເຄົາເຕີ ແລະ ທາດລະລາຍອີເລັກທໍຣ໌ໄລ (electrolyte solu-
tion) ບໍ່ໄດ້ດີ, ດັ່ງທີ່ສັງເກດເຫັນໄດ້ຈາກຜົນຂອງການວັດແທກ ການເກີດປະຕິລິຍາທາງເຄມີ (Cyclic voltamme-
try). ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການເຄືອບຟິມດ້ວຍວິທີນີ້ເຫັນວ່າເປັນຂໍ້ມູນອັນໃໝ່ ແລະ ເໝາະສົມຕໍ່ການພັດທະນາ
ພະລັງງານທົດແທນໃນອະນາຄົດ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ເຊລພະລັງງານແສງຕາເວັນຊະນິດສີທີ່ມີຄວາມໄວຕໍ່ແສງ; ໂພລີອານິລິນ; ການເຄືອບຟິມດ້ວຍວິທີເຄມີ

ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນເອກະຊົນ ໃນຂະບວນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງການຄ້າພາຍໃຕ້ເຂດ ການຄ້າເສລີອາຊຽນ

**ຮສ ແສງເພັດ ອຸໄທ, ອາຈານ ບຸນຄົງ ເພັດດາວຮຸ່ງ,
ອາຈານ ໄຊສະຫວັນ ພິມວຽງໄຊ ແລະ ທ່ານ ອາຈານ ສິມສັກ ຫົງວິຈິດ**

ບົດຄັດຫຍໍ້

ບົດຄົ້ນຄ້ວາບົດນີ້ຈະສຶກສາກ່ຽວກັບ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນເອກະຊົນ ໃນກົນໄກການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງການຄ້າຂອງອາຊຽນ. ກົນໄກການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງການຄ້າຂອງອາຊຽນ ໃນປະຈຸບັນຍັງມີຄົບຖ້ວນສົມບູນ ເຊິ່ງພາກສ່ວນເອກະຊົນຈະສາມາດນໍາໃຊ້ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃນການປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດ ທາງການຄ້າຂອງເຂົາເຈົ້າ. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ກົນໄກການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງການຄ້າຂອງນາບຕ້າ (NAFTA) ໝວດທີ 19 ເຊິ່ງໄດ້ເປີດໂອກາດໃຫ້ພາກສ່ວນເອກະຊົນ ໂດຍສະເພາະຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຈາກການລະເມີດທາງການຄ້າ ໄດ້ປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງເຂົາເຈົ້າໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນພໍສົມຄວນ. ອີງໃສ່ປະສົບການຂອງນາບຕ້າ ບັນດາປະເທດສະມາຊິກອົງການເຂດການຄ້າເສລີອາເມລິກາ ເໝືອ ເຫັນວ່າບັນດາລັດສະມາຊິກຮ້ອງຟ້ອງກັນ ໂດຍບໍ່ມີຄວາມກ້າວຽນກ່ຽວກັບບັນຫາການແຕະຕ້ອງເຖິງສາຍພົວພັນທາງການທຸດລະຫວ່າງປະເທດສະມາຊິກ. ເຫດຜົນໜຶ່ງທີ່ສາມາດອະທິບາຍໄດ້ກໍຄື ການຮ້ອງຟ້ອງສ່ວນຫຼາຍແມ່ນພາກສ່ວນເອກະຊົນເປັນຜູ້ດໍາເນີນການຮ້ອງຟ້ອງໂດຍກົງ ຊຶ່ງບໍ່ແມ່ນລັດຖະບານຂອງເຂົາເຈົ້າ. ບັນຫາສໍາຄັນຄື ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນເອກະຊົນໃນກົນໄກການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງການຄ້າທີ່ກຳນົດໃນນາບຕ້າ ໝວດທີ 19 ເຊິ່ງເປັນຂະບວນການຍຸຕິທໍາເປັນຜົນດີຕໍ່ທັງລັດຖະບານ ແລະ ພາກສ່ວນເອກະຊົນ ແລະ ປະຕິເສດບໍ່ໄດ້ວ່າການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນເອກະຊົນ ແມ່ນຊ່ວຍໃຫ້ການດໍາເນີນການພິຈາລະນາແກ້ໄຂບັນຫາທາງການຄ້າ ມີຄວາມສະດວກວ່າອ່ງໄວ ແລະ ມີປະສິດທິພາບຫຼາຍຂຶ້ນ.

ສໍາລັບກົນໄກການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງການຄ້າຂອງອາຊຽນ ເຖິງວ່າບັນດາລັດສະມາຊິກຂອງອາຊຽນ ຈະຮັບຮອງກົນໄກການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງໃນປີ 1996 ແລະ ມີການປັບປຸງຄືນໃໝ່ໃນປີ 2004 ແຕ່ມາຮອດປະຈຸບັນກໍຍັງບໍ່ທັນມີປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນໃດຮ້ອງຂໍນໍາໃຊ້ກົນໄກດັ່ງກ່າວ. ໃນທາງປະຕິບັດ, ສະມາຊິກອາຊຽນນິຍົມນໍາໃຊ້ວິທີການທາງການທຸດ ດ້ວຍການເຈລະຈາເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງການຄ້າ ທີ່ເກີດຂຶ້ນລະຫວ່າງສະມາຊິກດ້ວຍກັນຍ້ອນສາເຫດວ່າ ຢ້ານຈະເກີດຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຕໍ່ສາຍພົວພັນທາງການທຸດ ລະຫວ່າງປະເທດທີ່ຄູ່ກໍລະນີຂຶ້ນກັບ ເມື່ອມີການຮ້ອງຟ້ອງກັນເກີດຂຶ້ນ. ແຕ່ວ່າວິທີການທີ່ບັນດາປະເທດອາຊຽນນິຍົມໃຊ້ນັ້ນ ສ້າງອຸປະສັກຫຼາຍຢ່າງ ຕໍ່ການດໍາເນີນການແກ້ໄຂບັນຫາຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງລັດຖະບານກັບພາກສ່ວນເອກະຊົນ. ເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ພາກສ່ວນເອກະຊົນ ບໍ່ມີໂອກາດໃນການປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດທາງການຄ້າ ຂອງເຂົາເຈົ້າໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ.

ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນເອກະຊົນ ແມ່ນປາດສະຈາກບໍ່ໄດ້ຂໍ້ເສຍ ເພາະການໃຫ້ສິດພາກສ່ວນເອກະຊົນ ໃນການຍືນຟ້ອງຄະດີໄດ້ໂດຍກົງຈະເປັນການຫຼຸດອໍານາດ ໃນການພິຈາລະນາວິທີການດໍາເນີນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ, ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກໍຈະມີລັກສະນະປະເຊີນໜ້າ ແລະ ບໍ່ປະນີປະນອມ, ຈຳນວນຄະດີກໍເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນຂະບວນການພິຈາລະນາຫຼາຍຂຶ້ນ.

ການປະເມີນທາງດ້ານການເງິນ-ເສດຖະກິດ, ຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນການປູກ ຢາງພາລາແບບມີສັນຍາ (ກໍລະນີສຶກສາ: ແຂວງຫຼວງນໍ້າທາ)

ສາຍສະໝອນ ພອຍດວງສີ*, ຫຼ້າວັນ ວົງຄໍາສານ* ແລະ
ຈັນສະໝອນ ຫຼວງລາດ* ຈັນໄຊ ຄໍາບານເຊືອງ**ພູສິດ ບາຄໍາ***

* ຄະນະເສດຖະສາດ ແລະ ບໍລິຫານທຸລະກິດ, ມຊ

** ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້

*** ກົມປູກຝັງ, ກະຊວງກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້

ບົດຄັດຫຍໍ້

ແຂວງຫຼວງນໍ້າທາໄດ້ຖືເອົາການປູກຢາງພາລາ ເພື່ອສ້າງລາຍໄດ້ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຂອງປະຊາຊົນ ພາຍ
ໃນແຂວງໃນປີ 2020. ຕົ້ນປີ 2002, ພະແນກກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້ແຂວງຫຼວງນໍ້າທາ ໄດ້ເຮັດສັນຍາກັບປະຊາຊົນດ້ວຍຈັດ
ສັນທີ່ດິນໃຫ້ປະຊາຊົນໃນເມືອງຫຼວງນໍ້າທາ ໃນບ້ານທີ່ຖືກຈັດສັນໃໝ່ ໂດຍໃຫ້ຄອບຄົວລະ 1 ເຮັກຕາ ພ້ອມເບ້ຍຢາງ
495 ເບ້ຍ ແລະ ໄດ້ຈ້າງວິຊາການປູກຢາງຈາກປະເທດຈີນ, ພາຍຫຼັງການປາດຢາງໃນປີທີ 3, ປະຊາຊົນຕ້ອງໄດ້ສົ່ງເງິນ
ຄືນໃຫ້ກັບລັດຖະບານໃນລາຄາເບ້ຍຢາງໜຶ່ງ 13,500 ກີບ. ໃນຊຸມປີ 2010, ບໍລິສັດເອກະຊົນພາຍໃນແຂວງຫຼວງນໍ້າ
ທາໄດ້ເຂົ້າມາເຮັດສັນຍາກັບຊື້ຢາງ ແລະ ສະໜອງອຸປະກອນເກັບຢາງ ໃຫ້ປະຊາຊົນ. 95 ຄົວເຮືອນທີ່ປູກຢາງພາລາຈາ
4 ບ້ານ ຂອງເມືອງ ແລະ ແຂວງຫຼວງນໍ້າທາ ໄດ້ຄັດເລືອກເປັນຕົວ ຢ່າງຂອງ ການສຶກສາ. ຜົນຈາກການສຶກສາເຫັນວ່າ,
ອັດຕາຜົນຕອບແທນຕໍ່ຕົ້ນທຶນ ແລະ ອັດຕາຜົນຕອບແທນ ພາຍໃນທາງການເງິນ ແລະ ເສດຖະກິດ ແມ່ນ 31.75
ແລະ 2.18, ແລະ 73.59 ແລະ 23.67 ຕາມລຳດັບ. ສໍາລັບຄວາມທຸກຍາກ ເມື່ອທຽບໃສ່ບັນທັດຖານຄວາມທຸກຍາກ
ແຫ່ງຊາດ ສະເລ່ຍທົ່ວປະເທດ ເຫັນໄດ້ວ່າ ສະເພາະລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຈາກຢາງພາລາຂອງປະຊາຊົນ ກໍ່ສາມາດເຮັດໃຫ້
ປະຊາຊົນຫຼຸດພື້ນອອກຈາກ ຄວາມທຸກ ຍາແລ້ວ. ສໍາລັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເຫັນໄດ້ວ່າ ຊົ່ວໂມງທີ່ໃຊ້ໃນສວນຢາງພາລາ,
ເພດຊາຍແມ່ນໃຊ້ເວລາ 4.28 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ວັນ ໃນຂະນະທີ່ເພດຍິງຈະໃຊ້ເວລາ 3.90 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ວັນ. ສໍາລັບຊົ່ວໂມງທີ່
ໃຊ້ນອກສວນຢາງພາລາຈະເຫັນວ່າ: ເພດຍິງໃຊ້ເວລາ 3.46 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ວັນ ແລະ ເພດຊາຍໃຊ້ເວລາ 3.24 ຊົ່ວໂມງຕໍ່
ວັນ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ແຂວງຫຼວງນໍ້າທາ, ການປູກຢາງພາລາແບບມີສັນຍາ, ສິ່ງແວດລ້ອມ, ຄວາມທຸກຍາກ, ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ

Factors Affecting on SMEs Performance in Lao PDR

Phouphet Kyophilavong
Faculty of Economics and Business Management
National University of Laos
Email: Phouphetkyophilavong@gmail.com

Arounyadeth Rasphone (Presenter)
Department of International Cooperation
Ministry of Planning and Investment
Email: aroun.aed.dic@gmail.com

Inpaeng SAYVAYA
Faculty of Economics and Management
Champasak University, Laos
Email: inpaengsayvaya@gmail.com

Bounlert Vannalath
Faculty of Economics and Business Management
National University of Laos
Email: probounlert@yahoo.com

ABSTRACT

Small and medium sized enterprises (SMEs) play a very important role in enhancing economic development in Laos. This study examines the factors that determine SME performance. We used the Logit model, with 722 samples from GIZ survey. The factors that have a positive and significant effect on Lao SMEs performance include the nationality of owner as Lao, the owner received management training since starting the business, the owner got some advice for developing the business, the firm size, the technology level, the firm mainly sold to foreign markets, and the business is located at shopping center. This study suggests policy makers or private agencies should provide more training for owners and managers, as well as capital for expanding businesses to increase their assets and employees.

Keywords: SMEs Performance, Business Growth.

**ການຕັດສິນໃຈເລືອກຄູ່ແຕ່ງດອງຂອງປະຊາຊົນບ້ານອາກາດ ເມືອງສີໂຄດຕະບອງ ແລະ
ບ້ານຫີນລັບ ເມືອງສັງທອງ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ**

Decision on Choosing a Spouse of People in Akad Village Sikhodtabong
District and Hinlub Village Sunthong District, Vientiane Capital.

**ອາ ແກ້ວພູທອນ ຫາທາລົງ^{1*}, ຮສ ພິມບຸດ ສະດາຈິດ², ອາ ມະນີວັນ ແສງພະຈັນ³,
ນາງ ສາຍໝອນທອງ ມັງໝໍ່ເມກ⁴ ແລະ ອາ ໄສ ສິຈັນທອງທິບ⁵**

ທີ່ຢູ່ນັກຄົ້ນຄວ້າ: ຄະນະວິທະຍາສາດສັງຄົມ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ, ຕູ້ປນ 7322 ວຽງຈັນ-ສ.ປ.ປ.ລາວ

ໂທ: 770876, 770877, 740505, ແຟັກ: 740505, *E-mail: Keophouthone2015@gmail.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການແຕ່ງດອງຖືໄດ້ວ່າ ເປັນການຕັດສິນໃຈຢ່າງເດັດດ່ຽວຂອງບຸກຄົນ ເພື່ອຈະໃຊ້ຊີວິດຮ່ວມກັບບຸກຄົນອື່ນໂດຍໃຫ້
ເຫດຜົນວ່າ ຮັກກັນ ແຕ່ພາຍຫຼັງແຕ່ງດອງແລ້ວ ກໍໄດ້ມີຫຼາຍຄູ່ມີສະຖານະຄວາມຮັກປ່ຽນໄປ ເຮັດໃຫ້ມີຫຼາຍຄູ່ປະສົບກັບບັນຫາ
ຄວາມແຕກແຍກຕາມມາ ຫຼື ໄປບໍ່ຮອດຝັ່ງ ສາເຫດກໍເນື່ອງມາຈາກອຸປະສັກຮ້ອຍພັນປະການ, ຂາດກຳລັງໃຈ, ໝົດແຮງທີ່ຈະຟັນ
ຝ່າໃນທີ່ສຸດກໍຕ້ອງແຍກທາງກັນ ແລະ ບາງຄົນກໍຈາກກັນດ້ວຍຄວາມເປັນມິດ, ບາງຄູ່ກໍຂາດກັນໂດຍຫັນປ່ຽນຈາກຄົນຮັກມາເປັນ
ຄົນຊັງ, ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ທັງສອງຝ່າຍລະຫວ່າງຢັງ-ຊາຍຈະໃຫ້ເຫດຜົນວ່າ ຍ້ອນບໍ່ເຂົ້າໃຈກັນ ແຕ່ຄວາມເປັນຈິງແລ້ວຄວາມແຕກ
ຕ່າງເກີດຈາກຫຼາຍສາເຫດ ຄື: ຄວາມບໍ່ເຂົ້າໃຈກັນ, ບໍ່ໃຫ້ອະໄພກັນ, ຖືກຽດສັກສີເປັນໃຫຍ່, ຖານະທາງດ້ານເສດຖະກິດ
ຄອບຄົວທີ່ແຕກຕ່າງ, ການພົວພັນສັງຄົມ ແລະ ເປັນຄົນມີໂລກສ່ວນຕົວຫຼາຍເກີນໄປ ສິ່ງທີ່ກ່າວມາດັ່ງກ່າວນີ້ກາຍເປັນເຫດຜົນສໍາ
ຄັນທີ່ເຮັດໃຫ້ຄູ່ແຕ່ງດອງໄປກັນບໍ່ໄດ້ຍືນຍາວ ແລະຕ້ອງຈົບລົງດ້ວຍການແຍກທາງ ຊຶ່ງມີແນວໂນ້ມສູງຂຶ້ນເລື້ອຍໆໃນສັງຄົມລາວ
ປັດຈຸບັນ ຈາກເຫດຜົນດັ່ງກ່າວ ໄດ້ວາງຈຸດປະສົງໃນການສຶກສາແມ່ນ ສຶກສາການຕັດສິນໃຈເລືອກຄູ່ແຕ່ງດອງ, ປຽບທຽບການ
ຕັດສິນໃຈເລືອກຄູ່ແຕ່ງດອງ, ສຶກສາບົດຮຽນ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະນາຈາກການແຕ່ງດອງ, ສຶກສາແບບປະລິມານເປັນຕົ້ນຕໍ ແລະ ຄຸນ
ນະພາບເປັນສໍາອອງ, ຜົນການສຶກສາພົບວ່າ ການຕັດສິນໃຈເລືອກຄູ່ແຕ່ງດອງປະຊາຊົນບ້ານອາກາດ ໂດຍລວມຢູ່ໃນລະດັບປານກາງ
ແລະ ບ້ານຫີນລັບ ໂດຍລວມແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບຫຼາຍ ເມື່ອພິຈາລະນາເປັນແຕ່ລະດ້ານພົບວ່າ ບ້ານອາກາດ ມີ 4 ດ້ານຢູ່ໃນລະດັບປານ
ກາງ ຄື ດ້ານຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງຄອບຄົວ, ດ້ານຄວາມອິດທິນດູໝັ້ນ, ດ້ານຖານະທາງເສດຖະກິດ ແລະ ດ້ານສະພາບການຄອງ
ເຮືອນ ສ່ວນການຕັດສິນໃຈດ້ານຄວາມຮັກ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບຫຼາຍ ແລະ ບ້ານຫີນລັບຢູ່ໃນລະດັບຫຼາຍມີ 3
ດ້ານ ຄື ດ້ານຄວາມຮັກ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈ, ດ້ານຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງຄອບຄົວ, ດ້ານສະພາບການຄອງເຮືອນ, ສ່ວນອີກ 2 ດ້ານ
ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບປານກາງ ຄື ດ້ານຄວາມອິດທິນດູໝັ້ນ ແລະ ດ້ານຖານະທາງເສດຖະກິດ, ຜົນການປຽບທຽບການຕັດສິນໃຈ
ເລືອກຄູ່ແຕ່ງດອງຂອງປະຊາຊົນບ້ານອາກາດ ແລະ ບ້ານຫີນລັບ ໂດຍລວມ ພົບວ່າ ປະຊາຊົນທັງສອງບ້ານມີການ ຕັດສິນໃຈ ເລືອກຄູ່
ແຕ່ງດອງ ແຕກຕ່າງກັນທາງສະຖິຕິທີ່ລະດັບຄວາມສໍາຄັນຕໍ່ກ່າວ 0.05 ໂດຍປະຊາຊົນບ້ານຫີນລັບມີການຕັດສິນໃຈ ເລືອກຄູ່ແຕ່ງ
ດອງສູງກວ່າປະຊາຊົນບ້ານອາກາດ, ບົດຮຽນ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະນາພົບວ່າ ບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການຕັດສິນໃຈເລືອກຄູ່ແຕ່ງດອງຂອງ
ປະຊາຊົນບ້ານອາກາດ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນມີຄວາມເຂົ້າໃຈເຖິງການໃຊ້ຊີວິດຄູ່ວ່າ ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍ, ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຄໍາສັ່ງສອນ
ຂອງພໍ່ແມ່ຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ແລະ ມີບົດຮຽນໃນການຝຶກຄວາມອິດທິນຂອງຕົນຫຼາຍຂຶ້ນ ສ່ວນປະຊາຊົນບ້ານຫີນລັບ ໄດ້ບົດຮຽນ
ຕົ້ນຕໍແມ່ນມີຄວາມເຂົ້າໃຈເຖິງຄໍາສັ່ງສອນຂອງພໍ່ແມ່ຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ, ມີຄວາມເຂົ້າໃຈເຖິງຊີວິດຄູ່ວ່າມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍ
ແລະ ໄດ້ຝຶກຄວາມອິດທິນຂອງຕົນຫຼາຍຂຶ້ນ, ຂໍ້ສະເໜີແນະນາທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການຕັດສິນໃຈເລືອກຄູ່ແຕ່ງດອງຂອງປະຊາຊົນບ້ານ
ອາກາດ ພົບວ່າ ການຈະຕັດສິນໃຈແຕ່ງດອງຕ້ອງເບິ່ງວ່າ ບຸກຄົນນັ້ນມີການສຶກສາ ແລະ ມີເຫດຜົນດີ, ເປັນຄົນມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ
ສູງ, ເປັນຄົນເຂົ້າກັບພື້ນຖານທັງສອງຝ່າຍໄດ້ດີ, ເປັນຄົນມີຄວາມດູໝັ້ນ, ມີຮູບຮ່າງໜ້າຕາດີ, ຄວນສຶກສາຈິດໃຈກັນໃຫ້ຫຼາຍປີຈິ່ງ
ຕົກລົງແຕ່ງດອງ ແລະ ມີຖານະທາງເສດຖະກິດດີ, ສ່ວນປະຊາຊົນບ້ານຫີນລັບ ພົບວ່າ ປະຊາຊົນມີຂໍ້ສະເໜີແນະນາຕໍ່ຜູ້ທີ່ຈະຕັດສິນໃຈ
ແຕ່ງດອງວ່າ ອັນດັບໜຶ່ງ ຕ້ອງເປັນຄົນມີຄວາມຮັບຜິດຊອບສູງ, ມີສຸຂະພາບແຂງແຮງດີ, ມີການສຶກສາ ແລະ ມີເຫດຜົນດີ, ເປັນ
ຄົນເຂົ້າກັບພື້ນຖານທັງສອງຝ່າຍໄດ້ດີ, ມີຄວາມດູໝັ້ນ, ມີຖານະທາງເສດຖະກິດດີ, ຄວນສຶກສາຈິດໃຈກັນຫຼາຍ ປີກ່ອນຈິ່ງຕົກລົງ
ແຕ່ງດອງ ແລະ ຄວນມີຮູບຮ່າງໜ້າຕາດີ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ການຕັດສິນໃຈເລືອກຄູ່ແຕ່ງດອງ, ການຕັດສິນໃຈ ແລະ ຄູ່ແຕ່ງດອງ

ວິທະຍາເຂດດົງໂດກ, ໃນຄະນະເສດຖະສາດແລະບໍລິຫານທຸລະກິດ ມຊ. ແລະຄະນະເສດຖະສາດ, ວິທະຍາເຂດເມືອງສີບຽວໃນມະຫາວິທະຍາໄລລຸຊຽນບລາກາປະເທດໂຮມານີ.”

ດຣ. ສຸນງາ ວົງຄຳຈັນ¹

¹ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ, ຄະນະສຶກສາສາດ, ພະແນກການສຶກສາຫຼັງປະລິນຍາຕີ

* E-mail: sounieng.vong@gmail.com and souniengvongkhamchanh@yahoo.com

ບົດຄັດຫຍໍ້

ບົດຄົ້ນຄ້ວາສະບັບນີ້ແມ່ນເວົ້າເຖິງລະບົບການບໍລິຫານວຽກງານບໍລິຫານທາງດ້ານວິຊາການ “ບັນດາປັດໄຈທີ່ມີອິດທິພົນສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບລະບົບການບໍລິຫານວຽກງານບໍລິຫານທາງດ້ານວິຊາການໃນຄະນະເສດຖະສາດແລະບໍລິຫານທຸລະກິດ, ວິທະຍາເຂດດົງໂດກ ມ.ຊ ແລະຄະນະເສດຖະສາດ, ວິທະຍາເຂດເມືອງສີບຽວໃນມະຫາວິທະຍາໄລລຸຊຽນບລາກາປະເທດໂຮມານີ”. ຫຼືການສຶກສາລະດັບປະລິນຍາເອກດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກອົງການສະຫະພາບເອີຣົບກັບປະເທດອາຊີຕາເວັນອອກໃນສົກຮຽນ 2011-2014. EU-Erasmus Mundus Mobility with Asia East scholarship (EMMA), 2011-2014.

ຈຸດປະສົງເປົ້າໝາຍລວມຂອງການຄົ້ນຄ້ວາຄັ້ງນີ້ແມ່ນເພື່ອປັບປຸງລະບົບບໍລິຫານວຽກງານບໍລິຫານທາງດ້ານວິຊາການໃນລະດັບມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ ມ.ຊ ແລະ ມະຫາວິທະຍາໄລລຸຊຽນບລາກາປະເທດໂຮມານີ. ການຄົ້ນຄ້ວາຄັ້ງນີ້ໄດ້ສຳຫຼວດທັດສະນະແນວຄວາມຄິດຂອງບັນດາພະນັກງານແລະນັກສຶກສາກ່ຽວກັບລະບົບບໍລິຫານວຽກງານບໍລິຫານທາງດ້ານວິຊາການ. ມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການຄົ້ນຄ້ວາຄັ້ງນີ້ທັງໝົດມີ 220 ຄົນໄດ້ແບ່ງອອກເປັນ 2 ພາກສ່ວນ(ພະນັກງານແລະນັກສຶກສາ)ແລະ 5 ກຸ່ມນ້ອຍ. (1). ປະທານ/ອະທິການບໍດີ, ຮອງອະທິການບໍດີ. (2). ຄະນະບໍດີ, ຮອງຄະນະບໍດີ. (3). ຫົວໜ້າພາກວິຊາ. (4). ອາຈານສອນ. (5). ນັກສຶກສາ.

ໄດ້ນຳໃຊ້ແບບສອບຖາມຕາມເກນມາດຕາສ່ວນ 5 ລະດັບ (5-point Likert rating scale) ເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນຈາກກຸ່ມຕົວຢ່າງທີ່ເປັນຄົນລາວແລະຄົນໂຮມານີຂອງມະຫາວິທະຍາໄລສອງແຫ່ງແລະໄດ້ນຳໃຊ້ເກນການຄິດ SPSS version 20 ເພື່ອວິເຄາະຂໍ້ມູນໃຫ້ໄປຕາມຈຸດປະສົງຂອງການຄົ້ນຄ້ວາດັ່ງກ່າວເຊ່ນ Univariate/Bivariate, Pearson Chi-square test, ANOVA test, independent test, distribution, Simple Pearson Correlation coefficient, Cronbach's alpha reliability and validity, ປະກອບມີຄຳຖາມ 100 ຂໍ້ແລະແບ່ງອອກເປັນ 8 ປັດໄຈ.

ຜົນຂອງການຄົ້ນຄ້ວາມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວມີ 3 ປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບລະບົບບໍລິຫານວຽກງານບໍລິຫານທາງດ້ານວິຊາການໃນລະດັບມະຫາວິທະຍາໄລ. (1). ປັດໄຈທີ 1 ລະບົບບໍລິຫານວຽກງານບໍລິຫານທາງດ້ານວິຊາການຂອງ ມ.ຊ ໂດຍລວມແລ້ວແມ່ນຫຼຸດຈາກລະດັບກາງ (M=36.082, SD=6.673, N=110). (2). ປັດໄຈທີ 6. ລະບົບການຈັດການຮຽນຂອງ ມ.ຊ ໂດຍລວມແລ້ວແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າ (M=35.918, SD=7.3286, N=110). (3). ປັດໄຈທີ 8. ລະບົບການປັບປຸງບໍລິຫານວຽກງານບໍລິຫານທາງດ້ານວິຊາການຂອງ ມ.ຊ ໂດຍລວມແລ້ວແມ່ນຫຼຸດຈາກລະດັບກາງເລັກໜ້ອຍ(M=38.846, SD=7.5761, N=110).

ມະຫາວິທະຍາໄລລຸຊຽນບລາກາເມືອງສີບຽວປະເທດໂຮມານີກໍ່ມີ 3 ປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບລະບົບບໍລິຫານວຽກງານບໍລິຫານທາງດ້ານວິຊາການໃນລະດັບມະຫາວິທະຍາໄລ.(1). ປັດໄຈທີ 1 ລະບົບບໍລິຫານການຈັດການທາງດ້ານປະຕິທິນການສຶກສາຂອງ 4 ກລະດັບກາງບາງເລັກໜ້ອຍມະຫາວິທະຍາໄລສີບຽວໂຮມານີໂດຍລວມແລ້ວແມ່ນຫຼຸດຈາ(M =38 .727, SD =8 .2661, N =110). .7 ປັດໄຈທີ .(2)ລະບົບການຈັດການສິດສອນຂອງມະຫາວິທະຍາໄລສີບຽວໂຮມານີໂດຍລວມແລ້ວແມ່ນຫຼຸດຈາກລະດັບກາງ(M=37.546, SD=76442., N=110) .8 ປັດໄຈທີ .(3) .ລະບົບການປັບປຸງບໍລິຫານວຽກງານບໍລິຫານທາງດ້ານວິຊາການຂອງມະຫາວິທະຍາໄລສີບຽວໂຮມານີໂດຍລວມແລ້ວແມ່ນຫຼຸດຈາກລະດັບກາງບາງເລັກໜ້ອຍ(M=38.582, SD=8.5685, N=110).

ເຫດຜົນທີ່ພາໃຫ້ເກີດມີການກະທົບດັ່ງກ່າວແມ່ນຍ້ອນມີຫຼາຍປັດໄຈທີ່ພົວພັນກັບບັນດາອົງການຕ່າງໆ ເຊ່ນ ພາກສ່ວນລັດຖະບານ, ກະຊວງສຶກສາ, ຄະນະວິຊາການຂອງ ມະຫາວິທະຍາໄລ ແລະບັນດາສຳມະຊິກວິຊາການຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຍັງປະຕິບັດວຽກງານບໍ່ໄດ້ບັນລຸຕາມເປົ້າໝາຍວິຊາການຂອງ ມະຫາວິທະຍາໄລວາງອອກ.

ວິທີແກ້ໄຂ ແລະບັນດາສຳມະຊິກວິຊາການ ຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຈຳ.ຄະນະວິຊາການຂອງ ມ ,ກະຊວງສຶກສາ ,ພາກສ່ວນລັດຖະບານ , ຕ້ອງໄດ້ປະຕິຮູບແລະປັບປຸງວຽກງານວິຊາການແບບການບໍລິຫານເອກະລາດແລະກະຈາຍອຳນາດໃນການປະຕິບັດວຽກງານທີ່ມີປະສິດທິຜົນສູງ ດັ່ງນັ້ນ,ລັດຖະບານທັງສອງປະເທດແລະຄະນະບໍລິຫານວິຊາການຂອງມະຫາວິທະຍາໄລທັງສອງແຫ່ງຕ້ອງໄດ້ມີການປະຕິຮູບແລະປັບປຸງປະເດັດດັ່ງກ່າວຢ່າງຮີບດ່ວນ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ລະບົບການບໍລິຫານວິຊາການ, ເສດຖະສາດການສຶກສາ, ນະໂຍບາຍການສຶກສາ

Gender and Development in Lao PDR: Women Empowerment in the Rural Mining Community in Vilabuly, Savannakhet

Assoc. Prof. Dr. Kabmanivanh Phouxay and Prof. Dr. Sounthone Phommason (NUOL),
Assoc. Prof. Dr. Nattavud Pimpa (RMIT University, Australia),

Abstract

Gender empowerment always drives trade, economic growth and development in the Greater Mekong Sub-region by creating jobs and opportunity for income. Yet investment in developing countries' extractives gender participatory in development comes with many challenges. This paper explores how international mining industry development in Lao PDR influence gender equality and women empowerment in the rural mining community. International mining has been one of the major industries that promote economic well-being in most developing countries, including Lao PDR. There is evidence to show that women in the mining community bear the greatest responsibility in the rural economy and that empowering rural women economically is vital to unlocking rural development.

This research addresses an important question about women employment participation and sustainable rural development in Lao PDR. By adopting qualitative approach, the authors conducted personal interviews with women and men, focus group discussion among men and women worker's group, and group interviews with key community leaders from seven villages in *Vilabouly* district. The preliminary findings from this study confirm that international mining industry development can influence four aspects of gender equity and women empowerment in rural community. They include (1) Gender promotion in family and community, (2) Household economic development and livelihood improvement, (3) social status change, and (4) empower women and self confidence. This study also confirms that key actors in international mining industry development such as mining multinational corporations, local Government and policy makers, shareholders, and community can potentially work together to promote gender equity and empower women in the rural areas in Lao PDR.

Keywords: *Gender and Development, Empower Women, economic Development, Mining Community*

Payments for Environmental Services

Dr Gabriela Scheufele, Research Fellow, Project ‘*Effective implementation of payments for environmental services in Lao PDR*’. Email: gabriela.scheufele@anu.edu.au, and

Mr Xiong Tsechalicha, Research Assistant, Project ‘*Effective implementation of payments for environmental services in Lao PDR*’.

Email: xiongt.env@gmail.com

Faculty of Economics and Business Management, National University of Laos.

Abstract

A PES scheme is defined as a mechanism that seeks to establish and sustain a financial link between those with a demand for ES and those who are potential ES suppliers. This link is established through one or multiple agents interceding between prospective ES buyers and ES suppliers to facilitate trade. Suppliers are those who have legal control over the production of ES (e.g., villagers engaging in anti-poaching patrolling), whereas buyers are those who pay for their provision. Buyers of ES may include developers (e.g., hydroelectricity companies) who are obligated by their concession agreements to contribute to environmental protection efforts. PES schemes thus have the potential to achieve environmental outcomes and improve the livelihoods of those who supply ES. Well-designed PES schemes enable a cost-effective and efficient distribution of public funds that are earmarked for environmental protection efforts. PES designs that ensure the generation of social net benefits require information on the cause-effect relationship between supply actions and the production of environmental services (bio-physical models), marginal benefits of consumption (market and non-market valuation methods), and marginal costs of supply (conservation tenders). Information on benefits and costs enables the estimation of a ‘market’ price paid per unit of environmental outcome, which allows both buyers and suppliers to gain a surplus. This is important in the context of the Lao PDR where the ES suppliers are expected to be mainly poor rural communities.

ອາຍຸການເກັບກ່ຽວທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງໝາກກ້ຽງ (*Citrus grandis*) ພັນທອງດີ ຈາກຕົ້ນທີ່ມີການຕັດແຕ່ງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ.

Effect of Harvest Age on Fruit Quality of Pummelo
(*Citrus grandis*) Var. Thong Dee from Different Pruning Type

ທ່ານ ວິຈິດ ສີລາເພັດ, ທ່ານ ດຣ ບຸນເນືອງ ດວງບຸຜາ

ສູນຄົ້ນຄ້ວາພືດຜັກ ແລະ ໄມ້ໃຫ້ໝາກ.

ບົດຄັດຫຍໍ້

ໝາກກ້ຽງເປັນພືດເສດຖະກິດອີກພືດໜຶ່ງທີ່ສາມາດສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວຊາວກະສິກອນຜູ້ຜະລິດ, ໝາກກ້ຽງສຸກອອກສູ້ຕະຫຼາດເວລາດຽວກັນ ເຮັດໃຫ້ໝາກກ້ຽງທີ່ຂາຍບໍ່ໄດ້ລາຄາດີ, ໜ່ວຍໝາກກ້ຽງຍັງບໍ່ມີມາດຕະຖານ, ອາຍຸການເກັບກ່ຽວຍັງບໍ່ໄດ້ມີການກຳນົດຢ່າງຊັດເຈນວ່າຕ້ອງເກັບກ່ຽວເວລາໃດ, ການທົດລອງແມ່ນມີຈຸດປະສົງເພື່ອປະເມີນຜົນຂອງອາຍຸການເກັບກ່ຽວໝາກກ້ຽງໃນຕົ້ນໝາກກ້ຽງທີ່ມີຮູບແບບການຕັດແຕ່ງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ການທົດລອງແມ່ນໄດ້ນຳເອົາໝາກກ້ຽງຈາກບ້ານແທນ ແຂວງໄຊຍະພູມ (ປະເທດໄທ). ການທົດລອງແມ່ນໄດ້ສຸ່ມເປັນບ່ອກສົມບູນແບບບັງເອີນ (RCBD) Randomized Complete Block Design ປະກອບມີ 4 ຊໍ້າ ແລະ ມີ 4 ສິ່ງທົດລອງ 6 ເດືອນ (M_1), 7 ເດືອນ (M_2), 7,5 ເດືອນ (M_3), 8 ເດືອນ (M_4), ການສຶກສາທົດລອງຄັ້ງນີ້ແມ່ນໄດ້ວິໄຈກ່ຽວກັບນ້ຳໜັກຂອງໝາກ, ຄວາມກ້ວາງຂອງໝາກ, ຄວາມສູງຂອງໝາກ, ຄວາມໜາຂອງເປືອກ, ຄວາມໜາຂອງເນື້ອ(ຊີ້ນ), ຂະໜາດຂອງຮູ (ແຖນກາງ ຂອງໜ່ວຍໝາກກ້ຽງ), ຄວາມແໜ້ນຂອງເນື້ອ, ນ້ຳໜັກເປືອກ, ນ້ຳໜັກເນື້ອ(ຊີ້ນ), ນ້ຳໜັກເມັດ, ຂອງແຂງທີ່ລະ ລາຍໄດ້ Total Soluble Solids (TSS) ແລະ ກົດ(ທາດສົ້ມ) ທີ່ບັນຈຸໃນໜ່ວຍໝາກກ້ຽງ Titrated Acid(TA).

ຜົນຂອງການສຶກສາທົດລອງພົບວ່າການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງໝາກກ້ຽງທີ່ມີອາຍຸການເກັບກ່ຽວທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານສະຖິຕິ ($P < 0.05$), ຕາມນ້ຳໜັກຂອງໝາກ, ຄວາມກ້ວາງຂອງໝາກ, ຄວາມສູງຂອງໝາກ, ຄວາມໜາຂອງເປືອກ, ຄວາມໜາຂອງເນື້ອ(ຊີ້ນ), ຂະໜາດຂອງຮູ (ແຖນກາງຂອງໜ່ວຍໝາກກ້ຽງ), ຄວາມແໜ້ນຂອງເນື້ອ, ນ້ຳໜັກເປືອກ, ນ້ຳໜັກເນື້ອ, ນ້ຳໜັກເມັດ, ຂອງແຂງທີ່ລະລາຍໄດ້ Total soluble Solids (TSS) ຕາມການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງໝາກ, ເມື່ອເນື້ອມີຂະໜາດໃຫຍ່ຂຶ້ນຄວາມໜາຂອງເປືອກຊຶ່ງພັດຫຼຸດລົງ, ນ້ຳໜັກຂອງເປືອກກໍ່ຫຼຸດລົງ ພ້ອມດ້ວຍທາດກົດ (ທາດສົ້ມ) Titrated Acid (TA) ກໍ່ຫຼຸດລົງຕາມອາຍຸຂອງໝາກ.

ຜົນຂອງການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າທົດລອງດັ່ງນີ້ສາມາດແນະນຳເວລາການເກັບກ່ຽວທີ່ເໝາະສົມຂອງໝາກກ້ຽງແມ່ນ: 7,5-8 ເດືອນເໝາະສົມທີ່ສຸດ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ໝາກກ້ຽງແນວພັນທອງດີ, ອາຍຸການເກັບກ່ຽວ, ອົງປະກອບທາງເຄມີຂອງໝາກກ້ຽງ

ບົດຮຽນໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນສະຖິຕິສາທາລະນະສຸກ ດ້ວຍການອົບຮົມ ແລະ ການອົບຮົມເປັນປະຈຳໃຫ້ກັບຜູ້ປະຕິບັດວຽກຕົວຈິງແຕ່ລະລະດັບຈາກແຂວງຈົນເຖິງຮາກຖານ.

The lesson learned from the strengthening on Capacity Building in Health Information System by provided the routine on job training (2006-2012)

ໂດຍ: ບຸນສະຖຽນ ພິມມະເສນ, ກົມການເງິນ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ bstphimmasenh@gmail.com

ອາຈານທີ່ປຶກສາ : ທ່ານສາດສະດາຈານ ດຣ. ຄໍາລິຊາ ນວນສະຫວັນ

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການສະໜອງຂໍ້ມູນສະຖິຕິ ທີ່ຮັບໄຊ້ສໍາລັບວຽກງານຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານສາທາລະນະສຸກ ໂດຍສະເພາະ ການຕິດຕາມການຈັດ
ຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາເປົ້າໝາຍສະຫະສະຫວັດ ແມ່ນ ມີຄວາມຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ທີ່ມີລັກສະນະຕົວຈິງ ແລະ ເຊື່ອຖືໄດ້. ບັນດາຫົວໜ່ວຍວຽກ
ງານທີ່ເປັນແຫຼ່ງລວບລວມ ແລະ ລາຍງານຈາກສູງສາລາ, ຫ້ອງການສາທາລະນະສຸກເມືອງ ແລະ ພະແນກສາທາລະນະສຸກແຂວງ ຫາ ສູນ
ກາງ ກໍຄືກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ບາງຄັ້ງກໍມີລັກສະນະລ່າລາຍງານຊັກຊ້າ ແລະ ບໍ່ຄົບຖ້ວນ ຊຶ່ງສົ່ງຜົນສະທ້ອນໃຫ້ ຂໍ້ມູນທີ່ນໍາມາວິໄຈ ແລະ
ວາງແຜນສໍາລັບການພັດທະນາ ແລະ ຮັບໄຊ້ວຽກງານແຕ່ລະດ້ານ ຈຶ່ງບໍ່ແທດເຫມາະກັບຕົວຈິງ ລວມທັງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການ
ງົບປະມານ ແລະ ບັນດາໂຄງການຊ່ວຍເຫລືອຂອງສາກົນ.

ການກໍ່ສ້າງພະນັກງານທີ່ຮັບຜິດຊອບສະຖິຕິສາທາລະນະສຸກແຕ່ລະຂັ້ນ ຈຶ່ງເປັນບັນຫາຈໍາເປັນ ແລະ ຮີບດ່ວນ ເພື່ອຮັບປະກັນການ
ຕອບສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ຈໍາເປັນໃຫ້ທັນເວລາ ຊັດເຈນ ແລະ ງ່າຍດາຍໃນການປະຕິບັດ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ. ການຝຶກອົບຮົມ ແມ່ນວິທີການແກ້ໄຂ
ເບື້ອງຕົ້ນ ນັບແຕ່ລະດັບຄູ່ຝຶກຂອງສູນກາງ ແລະ ພະແນກສາທາລະນະສຸກແຂວງ, ໄດ້ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນ ໃນແຕ່ລະແຂວງ ຊຶ່ງແມ່ນບາດກ້າວທີ 01
ແລະ ຫລັງຈາກນັ້ນ ບັນດາຄູ່ຝຶກດັ່ງກ່າວ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຜູ້ອົບຮົມໃນລະດັບແຂວງ ແມ່ນໄດ້ສືບຕໍ່ຜັນຂະຫຍາຍລົງ ເຖິງ ຫ້ອງການ
ສາທາລະນະສຸກ ເມືອງຊຶ່ງແມ່ນ ບາດກ້າວທີ 02 ແລະ ບາດກ້າວທີ 03 ຄືການອົບຮົມໃຫ້ບັນດາ ສຸກສາລາ. ຄຽງຄູ່ກັນນີ້ ການກໍານົດບົດບາດ
ແລະ ໜ້າທີ່ໃນການຕິດຕາມ ຊຸກຍູ້ ແລະ ອົບຮົມຝຶກສອນໃນໜ້າວຽກຕົວຈິງກັບທີ່ ຂອງແຕ່ລະພາກສ່ວນໃນແຕ່ລະໄລຍະ ແມ່ນ ໄດ້ຈັດຕັ້ງ
ປະຕິບັດ ແລະ ຖອດຖອນບົດຮຽນໄປພ້ອມໆກັບການແກ້ໄຂບັນຫາຕົວຈິງ ເຊັ່ນ ບົດລາຍງານ ຫລື ຕາຕະລາງສະຖິຕິ ປະຈໍາເດືອນ, ງວດ, ຫົກ
ເດືອນ ແລະ ປີ. ນອກຈາກໜ້າວຽກ ແລະວິທີການລວບລວມ ຕົວເລກສະຖິຕິທີ່ງ່າຍດາຍສໍາລັບລາຍງານແລ້ວ, ການສົມທຽບຂໍ້ມູນ,ການສ້າງ
ແຜນພູມສະແດງ ເພື່ອຮັບໄຊ້ການຕິດຕາມການປະຕິບັດຄວາມຄືບໜ້າຂອງແຜນການວຽກງານ ຂອງໂຄງການ, ງົບປະມານ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ
ໂດຍສະເພາະຕົວຊີ້ວັດຂອງ MDGs ທີ່ແຕ່ລະພາກສ່ວນຮັບຜິດຊອບ .

ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວ ເຫັນວ່າ ຄຸນນະພາບຂອງວຽກງານຄຸ້ມຄອງລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານສາທາລະນະ
ສຸກ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງດີຂຶ້ນ ຊຶ່ງມັນໄດ້ສະແດງອອກໂດຍສັງລວມເປັນສອງລະດັບຄື : ໃນຂັ້ນເມືອງ ແລະ ແຂວງ, ແມ່ນມີຄວາມສາມາດ
ລວບລວມ,ລາຍງານ ແລະ ສະໜອງສະຖິຕິແລະ ຕົວຊີ້ວັດຂອງເມືອງ ແລະ ແຂວງ ເພື່ອສົມທຽບກັບຂອງປະເທດ ລວມທັງການນໍາໃຊ້ຂໍ້ມູນ
ສໍາລັບການວາງແຜນການ ແລະ ງົບປະມານ. ໃນຂັ້ນສູນກາງ ກໍຄື ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, ແມ່ນ ສາມາດຕອບສະໜອງຂໍ້ມູນ ເພື່ອເປັນ
ບ່ອນອີງສໍາລັບການຕັດສິນໃຈໃນການກໍານົດນະໂຍບາຍ, ຈັດບຸລິມະສິດຂອງວຽກແຕ່ລະໄລຍະ ແລະວາງແຜນການຮ່ວມກັບອົງການຄູ່ຮ່ວມ
ພັດທະນາຈາກສາກົນ ລວມທັງການວາງແຜນການໄລຍະຍາວ.

ຜ່ານຈາກການປະຕິບັດວຽກດັ່ງກ່າວເຫັນວ່າໄດ້ມີບົດຮຽນທີ່ຄວນຖອນຖອນ ແລະ ເອົາໃຈໃສ່ປັບປຸງຄື:

- ການອົບຮົມກັບທີ່ໃນໜ້າວຽກຕົວຈິງ ຄຽງຄູ່ກັບການຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າຂອງວຽກງານໃນແຕ່ລະໄລຍະ ແມ່ນວິທີການນຶ່ງໃນ
ການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ມີປະສິດຕິຜົນ ແລະທັນກັບສະພາບຄວາມຈໍາເປັນຂອງວຽກງານ.
- ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ຫົວໜ່ວຍຂັ້ນແຂວງ ແລະ ເມືອງ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ອົບຮົມສະຖິຕິ ແມ່ນມີປະສິດຕິຜົນ ແລະ
ສາມາດແກ້ໄຂບັນຫາໄດ້ທັນກັບສະພາບການ ພ້ອມຮັບປະກັນຄວາມຍືນຍົງ ທັງເປັນການຍົກສູງຄວາມເປັນເຈົ້າການໃນໜ້າທີ່ວຽກ
ງານ.

ຄໍາສັບທີ່ສໍາຄັນ: ຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານສາທາລະນະສຸກ,ການອົບຮົມກັບທີ່ໃນໜ້າວຽກຕົວຈິງ

ຈັດພິມໂດຍ:

ສະໜັບສະໜູນໂດຍ:

ສັງລວມ, ອອກແບບ ແລະ ຈັດຮູບເຫຼັ້ມໂດຍ:

ອຈ.ດຣ. ວຽງສະກຸນ ນາປະເສີດ, ຄະນະກະເສດສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ

ປຶ້ມບົດຄັດຫຍໍ້
ກອງປະຊຸມການຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດລະດັບຊາດ
ໃນຫົວຂໍ້

ເສັ້ນທາງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ
ໃນ ສປປ ລາວ

17-18/12/2014
ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ